

ASIMOV

Visele sunt sacre

SF
29

Teora

Nu vom mai beneficia niciodată de călătoriile prin spațiul cosmic. Mai mult decât atât, nici un extraterestru nu va mai coborî pe Pământ.

Nu sunt pesimist. De fapt, călătoriile prin cosmos *rămân* la fel de posibile ca și până acum, iar extraterestrii *au coborât* deja. O știu cu siguranță. Probabil că navele traversează spațiul, făcând legătura între milioane de planete, dar nu ne vom alătura lor niciodată. Știu și asta. Totul din cauza unei erori ridicole.

Să vă explic...

VISELE SUNT SACRE

Traducere de Mihai-Dan Pavelescu

Teora

Titlul original: EARTH IS ROOM ENOUGH

Translation Copyright ©1998 Editura **Teora**

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin Editurii **Teora**.

Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al Editurii **Teora**.

Copyright © 1957 by Isaac Asimov

Published by TEORA in arrangement with Doubleday, a division of Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc.

Distribuție

București: B-dul Al. I. Cuza nr. 39; tel./fax: 222.45.33

Sibiu: Șos. Alba Iulia nr. 40; tel.: 069/21.04.72; fax: 069/23.51.27

Bacău: Calea Mărășești nr. 5; tel./fax: 034/18.18.26

Teora – Cartea prin poștă

CP 79-30, cod 72450 București, România

Tel./fax: 252.14.31

Teora

CP 79-30, cod 72450 București, România

Fax: 210.38.28

Sef de redacție: Mihaela Ștefan

Responsabil de colecție: Marius Dinescu

Redactare: Constantina Paligora

Tehnoredactare: Techno Media

Coperta: Valentin Tănase

NOT: 2357 SF VISELE SUNT SACRE, ASIMOV

ISBN: 973-601-849-0

Printed in Romania

Se dedică acelor admirabili și amiabili gentlemen prin a căror bunăvoință aceste povestiri au fost publicate întâia oară:

ANTHONY BOUCHER

HOWARD BROWNE

JOHN CAMPBELL

HORACE GOLD

ROBERT LOWNDES

LEO MARGULIES

RAY PALMER

JAMES QUINN

LARRY SHAW

RUSS WINTERBOTHAM

Cuprins

Trecutul mort	7
Fundația succesului S.F.	53
Dreptul de a vota	55
Trei direcții	71
Copilării	77
Tărâmul apelor	90
Spațiu locuibil	94
Mesajul	108
Satisfacție garantată	110
Focul Gheenei	125
Trâmbița de pe urmă	127
Distracție adevărată	143
Bufonul	146
Bardul nemuritor	159
Într-o bună zi...	162
Chinul autorului	171
Visele sunt sacre	174

Trecutul mort

Doctorul Arnold Potterley predă istoria antică. Privit în sine, lucrul acesta nu era câtuși de puțin periculos. Ceea ce, însă, avea să schimbe lumea dincolo de orice închipuire a fost faptul că Potterley *arăta* ca un profesor de istorie antică.

Poate că Thaddeus Araman, șeful catedrei de Cronoscopie, ar fi acționat altfel, dacă Potterley ar fi avut o bărbie pătrată și masivă, ochi scânteietori, nas acvilin și umeri lați.

Dar Araman se pomeni în fața biroului său cu un individ manierat, ai cărui ochi de un albastru-spălăcit, situați de o parte și cealaltă a nasului mic și cârn, îl examinau gânditori. Silueta micuță, cu haine sobre, părea că poartă ștampila „insipid”, începând cu părul șaten și rar, și terminând cu pantofii perfect lustruiți, ce completau costumul conservator, specific unui reprezentant al clasei de mijloc.

— Cu ce v-aș putea ajuta, domnule Potterley? întrebă amabil Araman.

Potterley îi răspunse cu un glas moale, perfect asortat aspectului său exterior:

— Domnule Araman, am venit la dumneavoastră întrucât sunteți persoana din vârful cronoscopiei.

— Nu tocmai, surâse celălalt. Deasupra mea se găsește Inspectorul Mondial al Cercetării, deasupra căruia se află secretarul general al ONU. Evident, deasupra ambilor se găsesc statele suverane ale Pământului.

— Ele nu sunt interesate de cronoscopie, clătină din cap Potterley. Am venit la dumneavoastră, domnule, fiindcă de doi ani încerc să obțin aprobarea unei vizionări temporale — a unei cronoscopii —, legată de cercetările mele asupra Cartaginei antice. N-am putut căpăta respectiva aprobare, deși subiectul acestor cercetări este finanțat printr-o bursă națională. Interesele mele intelectuale nu sunt câtuși de puțin ilegale, și totuși...

— Sunt absolut sigur că nu este vorba despre ilegalități, îl liniști Araman.

Răsfoi filele dosarului subțire pe care era scris numele profesorului de istorie. Dosarul fusese alcătuit de Multivac, al cărui imens creier analogic conținea informații despre toți membrii universității. După soluționarea cazului, dosarul urma să fie distrus, datele rămânând numai în mintea electronică.

În vreme ce Araman întorcea paginile, Potterley continuă să vorbească, pe un ton scăzut și monoton:

— Trebuie să înțelegi că problema mea este una destul de importantă. Cartagina a însemnat zenitul comerțului antic. În perioada pre-romană, Cartagina a fost, realmente, analogul Americii dinaintea celui de-al doilea război mondial – cel puțin în privința volumului comercial și al afacerilor. Cartaginezii au fost marinarii și exploratorii cei mai îndrăzneți, cu mult înaintea vikingilor, dovedindu-se în tot cazul superiori grecilor, care au fost mult supraevaluați. Cunoașterea lor ar fi extrem de utilă, ținând cont de faptul că puținele date pe care le deținem despre ei ne-au provenit din scrierile celor mai aprigi dușmani: grecii și romanii. Cartagina însăși n-a scris nimic în propria-i apărare sau, dacă a făcut-o, scrierile nu s-au păstrat. Drept urmare, cartaginezii au ajuns printre ticăloșii favoriți ai istoriei, posibil pe nedrept. O viziune temporală ar putea reglementa situația.

Profesorul își continuă discursul în aceeași notă generală.

— Domnule Potterley, spuse Araman, răsfoind mai departe dosarul, trebuie să înțelegi că, în realitate, cronoscopia – vizualizarea temporală, dacă doriți să-i spuneți așa – nu este deloc un procedeu simplu.

Potterley, care fusese întrerupt, se încruntă și preciză:

— Eu solicit doar câteva vizionări, în momente și locuri pe care le voi specifica.

— Chiar și numai câteva vizionări, suspină Araman, chiar numai una... Procedul este incredibil de delicat, este aproape o artă. În primul rând, se pune problema focalizării, a găsirii momentului și locului solicitat și a menținerii acestora în cadru... Apoi, problema sincronizării sunetului, care necesită circuite independente...

— Dar, cu siguranță, subiectul cercetării mele este îndeajuns de important ca să justifice asemenea eforturi.

— Bineînțeles, domnule, încuviință imediat Araman. Fără îndoială! (Negarea importanței unei probleme de cercetare ar fi fost o impolitețe crasă.) Totuși, continuă el, trebuie să înțelegi că până și cea mai simplă vizionare durează extrem de mult. Apoi, nu uitați lunga listă de așteptare pentru cronoscop... alături de și mai lunga listă de așteptare pentru Multivac, care se ocupă de reglajul comenzilor noastre.

Potterley se foi, afișând un aer nefericit.

— Și nu se poate face chiar nimic? De peste doi ani...

— Este o chestiune de prioritate, domnule. Îmi pare rău... O țigară?

Profesorul tresări la auzul invitației, iar ochii i se dilatară brusc văzând pachetul împins spre el. Araman păru surprins, retrase pachetul, schiță gestul de a scoate o țigară pentru sine, apoi renunță.

Când pachetul dispăru, Potterley suspină cu o ușurare sinceră și vorbi din nou:

— Înțeleg că nu există nici o posibilitate de reanalizare a priorităților, care să mă aducă mai în față. Nu știu cum să vă explic...

Araman surâse. În circumstanțe similare, alții îi oferiseră bani, ceea ce, desigur, nu le îmbunătățise cu nimic șansele.

— Prioritățile, explică el, sunt procesate de calculator. În nici un caz, eu nu le-aș putea modifica arbitrar.

Potterley se sculă rigid de pe scaun. Avea un metru și șaiszeci și șapte înălțime.

— Atunci, la revedere, domnule!

— La revedere, domnule Potterley, și sincerele mele regrete.

Întinse mâna și profesorul i-o strânse scurt, apoi părăsi încăperea. Araman apăsă un buton și secretara apăru în prag.

— la dosarul! rosti el. Poate fi distrus.

Rămas din nou singur, bărbatul zâmbi cu amărăciune. O altă problemă rezolvată în cei douăzeci și cinci de ani de când slujea omenirea. Slujirea prin refuz.

Cel puțin, profesorul de istorie fusese ușor de convins. Alteori, fuseseră necesare presiuni la nivel universitar, ba chiar retragerea burselor de cercetare.

După încă cinci minute, Araman îl uitase deja pe Potterley. De fapt, nici ulterior, memorând înțrevederea, nu-și amintea să fi avut premoniția vreunui dezastru.

* * *

În primul an al frustrării sale, Arnold Potterley nu simțise decât atât – frustrare. În al doilea an, însă, frustrarea dăduse naștere unei idei care inițial îl înspăimântase, dar care sfârșise prin a-l fascina. Două obstacole îl opriseră să încerce transpunerea ideii în realitate, dar nici unul dintre ele nu fusese lipsa de etică a acțiunii respective.

Primul fusese, pur și simplu, eterna speranță că guvernul avea să-i acorde finalmente aprobarea, nemaifiind astfel nevoie să încerce altceva. Speranța aceea pierise definitiv în urma întrevederii cu Araman.

Al doilea obstacol fusese neplăcuta conștientizare a propriei sale incompetențe. Potterley nu era fizician și nici nu cunoștea vreun fizician care l-ar fi putut ajuta. Catedra de Fizică a universității era alcătuită din indivizi cufundați în lucrările personale. În cazul cel mai bun, nu l-ar fi băgat în seamă. În cazul cel mai rău, ar fi raportat superiorilor comportamentul său anarhic, ceea ce ar fi putut duce chiar la retragerea bursei pentru cercetările asupra Cartaginei.

Nu rentă să-și asume riscul respectiv, totuși cronoscopia rămânea unica modalitate de a-și continua munca. Fără ea, putea la fel de bine să se lipsească de bursă.

Primul indiciu asupra posibilei depășiri a celui de-al doilea obstacol apăruse cu o săptămână înainte de întrevederea cu Araman, însă atunci nu-și dăduse seama că era vorba de așa ceva. Evenimentul se petrecuse la una dintre reuniunile corpului profesoral. Potterley participa cu regularitate la reuniuni, întrucât le considera sarcini de serviciu și el își privea sarcinile cu toată seriozitatea. O dată ajuns acolo, însă, nu aprecia că era de datoria lui să trângănească fleacuri ori să lege noi prietenii. Sorbea fără tragere de inimă dintr-un pahar, schimba câteva politețuri cu decanul ori cu eventualii șefi de catedră prezenți, zâmbea de conveniență spre ceilalți și, întotdeauna, pleca primul.

În mod obișnuit, nici măcar n-ar fi băgat în seamă prezența la ultimile reuniuni a unui tânăr care stătea tăcut, aproape sfidător, într-un colț. Nici măcar n-ar fi visat să intre în vorbă cu el, dar un lant de circumstanțe îl determinaseră ca, atunci, să se comporte într-un mod cu totul potrivit firii sale.

În dimineața aceea, la micul dejun, doamna Potterley îl anunțase pe un ton sumbru că, din nou, o visase pe Laurel, dar acum fusese o Laurel matură, deși chipul său rămăsese al fetiței de trei ani. Bărbatul o lăsase să vorbească; existase o vreme când se împotrivise cu înverșunare obsesiilor soției lui. Laurel n-avea să învie nici prin vise, și nici în urma discuțiilor. Totuși, dacă asta o alina pe Caroline Potterley, n-avea decât să viseze și să vorbească.

Când plecase, însă, spre facultate, Potterley se trezise pentru prima dată afectat de obsesia nesănătoasă a Carolinei. O Laurel matură! Fetița murise cu aproape douăzeci de ani în urmă – fusese unicul lor copil. În timpul scurs de atunci, ori de câte ori se gândise la ea și-o imaginase ca având tot trei anișori.

Mergând pe stradă, își spusese: „Dacă ar fi trăit, n-ar mai fi avut trei ani, ci douăzeci și trei”.

Fără să vrea, se pomenise încercând să și-o imagineze pe Laurel crescând și, finalmente, împlinind douăzeci și trei de ani. Nu reușise întru totul.

Cu toate acestea, se străduise. Laurel fardându-se... Laurel plecând la întâlniri cu băieți... Laurel măritându-se!

De aceea, atunci când îl zărise pe tânărul rămas la periferia grupulețelor de cadre didactice, se gândise, în mod absurd, că ar fi fost posibil ca un asemenea bărbat să se fi însurat cu Laurel. Poate chiar tânărul acela...

Ar fi fost posibil ca Laurel să-l întâlnească aici, la universitate, sau poate într-o seară, când tânărul ar fi fost invitat să cineze la familia Potterley. Ei doi s-ar fi putut simți atrași unul de celălalt. Cu siguranță, Laurel ar fi fost drăguță, iar tânărul era atrăgător – brunet, cu un chip prelung și expresiv, cu ținută degajată.

Visarea cu ochii deschiși se spulberase, totuși Potterley rămăsese privindu-l pe tânăr nu ca pe un necunoscut, ci ca pe un posibil ginere, într-o altă existență. Apoi, pornise către el. Fusesse aproape un soi de autohipnoză.

— Mă numesc Arnold Potterley, de la catedra de Istorie, îi întinsese mâna. Mi se pare mie, sau ești nou pe aici?

Tânărul îl privise buimăcit și se fâstăcise, după care trecuse paharul în stânga și-i strânsese mâna.

— Mă numesc Jonas Foster, domnule, și sunt noul asistent de fizică. Voi începe lucrul în semestrul acesta.

— Îți doresc mult succes! spusese Potterley.

Asta fusese totul, atunci. Potterley își revenise din transă, se simțise stânjenit și se îndepărtase. Aruncase o privire peste umăr, dar iluzia relației cu tânărul dispăruse. Revenise la realitate și fusese furios pe sine însuși, deoarece căzuse în plasa nebuniilor soției lui.

Dar, o săptămână mai târziu, chiar în vreme ce Araman îi vorbea, chipul tânărului îi apăruse în minte. Asistent de fizică... Noul asistent... Oare fusese surd când i se prezentase? Între ureche și creier se petrecuse un scurtcircuit, sau fusese vorba despre o autocenzură automată, determinată de apropiata audiență la șeful Cronoscopiei?

Dar audiența se dovedise inutilă, și tocmai amintirea tânărului cu care schimbaseră două fraze îl oprise pe Potterley să mai insiste în direcția reanalizării situației sale. Dimpotrivă, fusese aproape nerăbdător să plece din cabinetul lui Araman.

Revenind cu autogirul expres spre casă, aproape că-și dorea să fi fost superstițios. Atunci s-ar fi putut consola cu gândul că întâlnirea întâmplătoare și lipsită de urmări imediate fusese, de fapt, mijlocită de atotștiutorul și deliberatul Destin.

Jonas Foster nu era chiar un novice în viața universitară. Lungul și anevoiosul drum către doctorat ar fi transformat pe oricine într-un veteran. Activitatea suplimentară de preparator din perioada respectivă jucase rolul unui anesteziec.

Acum însă era *asistentul* Jonas Foster. Rangul de conferențiar se găsea la un pas, și tânărul descoperise că între el și celelalte cadre didactice exista un nou tip de relație.

În primul rând, de votul lor depindeau promovările lui viitoare. În al doilea rând, Foster nu știa, deocamdată, care dintre ei avea – sau nu – trecere pe lângă decan, sau chiar pe lângă rector. Tânărul nu se auto-amăgea, închipuindu-și că ar fi putut să ajungă în Senatul universității, ba chiar era sigur că nu deținea calitățile respective funcției, totuși n-ar fi avut nici un rost să facă pe nebunul doar pentru a-și demonstra sieși acest lucru.

De aceea, îl ascultă pe istoricul cu vorbă domoală care, într-un mod greu de precizat, părea că radiază tensiune și nu-l întrerupsese pentru a-i face vânt pe ușă, în ciuda faptului că acela fusese primul lui impuls.

Și-l reamintea destul de bine pe Potterley și felul în care îl abordase la reuniune (de altfel, un eveniment oribil). Individul îi adresase vreo două fraze, rigid, cu privirea pierdută și sticloasă, după care tresărise în mod vizibil și se îndepărtase.

Atunci Foster se amuzase, dar acum...

Poate că Potterley încercase deliberat să-l cunoască, ori să-i lase impresia unui tip excentric, distrat, totuși inofensiv, pentru ca acum să-i testeze opiniile, căutând semnele unei anarhii intelectuale. În mod normal, ar fi trebuit să se procedeze așa înainte de a-i fi atribuit postul. Deși...

Exista posibilitatea ca Potterley să vorbească serios, ca realmente să nu-și dea seama ce făcea. Pe de altă parte, poate că-și dădea foarte bine seama; era posibil să fie pur și simplu un ticălos, tipul individului turnător și lipsit de scrupule.

— Mda..., mormăi Foster ca să câștige timp și pescui din buzunar un pachet de țigări, intenționând să-i ofere una lui Potterley, să ia și el una și să le aprindă pe amândouă cât mai lent cu putință.

— Te rog, domnule Foster! interveni imediat interlocutorul său. Fără țigări!

— Iertați-mă! îl privi surprins tânărul.

— Nu-i nimic. Scuzele ar trebui să le ofer eu. Nu pot suporta mirosul de fum de țigară. Fac alergie. Scuză-mă!

Profesorul pălise evident și Foster băgă în buzunar pachetul de țigări. Lipsit de momentul de respiro pe care-l sperase, tânărul căută scăparea cea mai ușoară.

— Mă simt măgulit că mi-ați solicitat sfatul, domnule Potterley, totuși eu nu sunt băgat în neutrinică. În domeniul acesta, nu mă descurc foarte bine. Chiar și o simplă opinie ar putea fi eronată și, vă mărturisesc sincer, aș prefera să nu intrați în detalii.

— Cum adică, nu ești „băgat” în neutrinică? se încruntă istoricul. Deocamdată, nu ești „băgat” în nimic. Sau ai primit deja o bursă de cercetare?

— Este abia primul meu semestru.

— Știu. Bănuiesc că, deocamdată, nu ai solicitat nici o bursă.

Foster surâse strâmb. În cele trei luni petrecute în universitate, încă nu izbutise să-și formuleze suficient de atractiv cererile pentru bursa de cercetare pentru ca să le încredințeze unui redactor științific, cu atât mai puțin să le înainteze Comisiei Naționale.

Din fericire, șeful lui de catedră privise situația cu destulă îngăduință. „Nu te grăbi, Foster”, îi spusese, „ci organizează-ți ideile cât mai bine. Asigură-te că-ți cunoști perfect drumul și obiectivul final, deoarece, după primirea bursei, specializarea îți va fi recunoscută în mod oficial și, bună sau rea, asta îți va fi cariera până la moarte.” În sine, sfatul respectiv reprezenta o banalitate crasă, dar adesea banalitățile dețin sâmburele adevărului – lucru cu care Foster era într-un tot de acord.

— Conform pregătirii, dar și înclinațiilor mele, domnule Potterley, mă interesează hiperoptica pseudogravitatională. Așa m-am și prezentat, atunci când am solicitat postul de asistent. Poate că, deocamdată, nu este specializarea mea oficială, dar va fi cu siguranță. Nu poate fi vorba despre altceva. Cât despre neutrinică, nici măcar n-am studiat domeniul.

— De ce?!

Foster rămase cu gura căscată. Fusese genul de curiozitate nepoliticoasă despre statutul profesional al altuia care pe el îl iritase dintotdeauna.

— La universitatea mea, răspunse pe un ton a cărei politețe scârțâia, nu se preda neutrinica.

— Dumnezeule, dar ce universitate ai urmat?

— Institutul de Tehnologie Massachussetts.

— Și nu avea neutrinica în programa de studiu?

— Nu, n-avea. (Simțindu-se stânjenit, Foster adoptă o reacție defensivă.) Este o materie de înaltă specializare, fără mare valoare. Cronoscopia poate că este valoroasă, însă reprezintă unica aplicație practică și constituie o fundătură.

Istoricul îl privi în ochi.

— Vreau să te întreb un lucru. Știi unde aş putea găsi un expert în neutrinică?

— Nu, nu știu, replică Foster sec.

— Ei bine, atunci cunoști vreo instituție de învățământ superior unde se predă neutrinica?

— Nu, nu cunosc.

Potterley surâse fără pic de voioșie.

Tânărul detestă surâsul acela, i se păru că ascundea o insultă și se enervă îndeajuns ca să spună:

— Aș dori să vă atrag atenția, domnule, că vă depășiți atribuțiile.

— Poftim?

— Vreau să spun că, în calitate de istoric, interesul dumneavoastră față de orice domeniu al fizicii, interesul dumneavoastră *profesional*, este...

Se opri, incapabil să pronunțe ultimele cuvinte.

— Lipsit de etică?

— Exact, domnule Potterley.

— Cercetările mele m-au împins aici, șuieră profesorul.

— Trebuie să vă adresați Comisiei Naționale. Dacă ei acceptă...

— M-am adresat Comisiei Naționale, dar zadarnic.

— În cazul acesta, este limpede că trebuie să abandonați direcția respectivă.

Foster știa că replicile lui aduceau cu cele ale unui moralist fățarnic, dar nu intenționa să se lase atras în exprimarea unei anarhii intelectuale. Se găsea abia la începutul carierei și nu era cazul să-și asume riscuri prostești.

Aparent, însă, răspunsul său avu efectul dorit asupra lui Potterley. Pe neașteptate, istoricul explodează într-o furtună verbală de iresponsabilitate.

— Savanții, spuse el, erau cu adevărat liberi numai dacă puteau urmări după voie subiectele care-i interesau și care puteau varia în chip neașteptat și permanent. Cercetarea, mai spuse el, înghesuită forțat într-un tipar prestabil de către forțele ce dețineau băierile pungii, devenea slugarnică și stagna în mod inevitabil. Nimeni, perora el, nu avea dreptul să dicteze interesele intelectuale ale altcuiva.

Foster îi ascultă întregul discurs cu neîncredere. Nimic din cele ce auzea nu-i era străin. Îi auzise pe studenți vorbind în felul acela pentru a-și șoca profesorii și, o dată sau de două ori, el însuși se amuzase procedând în același fel. Oricine studiase istoria științei știa că, odată, mulți gândiseră așa.

Cu toate acestea, i se părea straniu ca un savant contemporan să emită asemenea absurdități. Nimeni n-ar fi fost de acord să conducă o fabrică lăsând fiecare muncitor să facă ceea ce-i plăcea la un moment dat, ori să piloteze o navă în funcție de ideile contradictorii și ocazionale ale fiecărui membru de echipaj. Era de la sine înțeles că în toate cazurile de acest fel trebuia să existe un organism central de supraveghere. Și atunci, de ce directivele și ordinea să acționeze numai în beneficiul fabricilor și al navelor, dar nu și al cercetării?

Oamenii ar fi putut susține că, din punct de vedere calitativ, mintea omenească diferea oarecum de o navă, ori de o fabrică, totuși istoria realizărilor intelectuale dovedea contrariul.

La începuturile științei, când labirintul tuturor sau al majorității cunoștințelor era accesibil minții individuale, poate că nu fusese necesară o îndrumare din exterior. Hoinăreala orbească peste petele albe ale necunoscutului putea duce la minunate descoperiri accidentale.

Dar, pe măsură ce cunoașterea se extinsese, trebuise să fie absorbit un volum tot mai mare de date înainte de a se putea organiza expediții cu sorți de izbândă pe tărâmul ignoranței. Oamenii fuseseră nevoiți să se specializeze. Pentru a se descurca, cercetătorul avusese nevoie mai întâi de ajutorul unei biblioteci pe care el singur n-o putea aduna, apoi de instrumente pe care nu și le-ar fi putut permite. Într-o măsură tot mai mare, experimentatorul individual lăsase locul colectivelor și institutelor de cercetare.

Fondurile pe care le necesita cercetarea sporiseră o dată cu înmulțirea aparaturii indispensabile. În prezent, existau prea puține licee atât de mici încât să n-aibă nevoie de cel puțin un microreactor nuclear și trei rețele de calculatoare...

Cu secole în urmă, persoanele particulare nu-și mai putuseră permite cheltuielile legate de cercetarea pe cont propriu. Treptat, doar guvernul, marile corporații și marile universități sau institute mai putuseră finanța în mod corespunzător cercetarea fundamentală.

Spre sfârșitul secolului XX, până și cele mai mari universități ajunseră să depindă complet de bursele guvernamentale, în vreme ce institutele de profil n-ar fi subzistat fără subscripții publice și fără exceptarea de la impozite. După anul 2000, corporațiile multinaționale deveniseră subsidiare ale guvernului planetar și, ca urmare, finanțarea cercetării și direcțiile acesteia fuseseră, în mod firesc, centralizate în cadrul unui departament guvernamental.

Totul decursese perfect. Fiecare domeniu științific fusese adaptat conform nevoilor consumatorilor, iar diversele domenii erau coordonate destul de bine. Progresul material din ultima jumătate de secol

constitua un argument suficient pentru susținerea faptului că știința nu era afectată de stagnare.

Foster încercă să îngaime ceva în această privință, dar Potterley gesticulă nerăbdător și i-o retează scurt:

— Repeți papagalicește propaganda oficială. Te afli chiar în fața unui exemplu care o contrazice pe deplin. Îți vine să crezi?

— Să fiu sincer, nu.

— Ei bine, de ce spui că vizionarea timpului reprezintă o fundătură? De ce nu este importantă neutrinica? Ai spus-o chiar dumneata. Ai afirmat-o categoric, deși n-ai studiat-o. Ai recunoscut că ești complet ignorant în acest domeniu. Nici măcar nu se predă în universitatea dumitale.

— Oare acest lucru nu constituie o dovadă suficientă?

— Aha, am înțeles! Nu se predă, pentru că nu este importantă. Și nu este importantă pentru că nu se predă. Te mulțumește tipul acesta de logică?

Foster se simțea din ce în ce mai derutat.

— Așa afirmă manualele.

— Exact, asta-i totul! Manualele spun că neutrinica nu este importantă. Profesorii dumitale îți spun același lucru, fiindcă așa au citit în manuale. În manuale scrie așa, deoarece au fost concepute de profesori. Cine susține afirmația bazându-se pe experiență și pe cunoștințe personale? Cine cercetează neutrinica? Cunoști vreun cercetător în neutrinică?

— Nu cred că ajungem undeva în felul acesta, domnule Potterley, replică Foster. Am și alte treburi...

— Doar un minut! Vreau să-ți mai spun ceva, să văd ce părere ai despre asta. Eu afirm că guvernul suprimă în mod deliberat cercetarea fundamentală a neutrinicii și a cronoscopiei. Mai exact, restrânge aplicarea cronoscopiei.

— În nici un caz!

— De ce nu? Poate s-o facă foarte ușor, grație cercetării direcționate central. Dacă guvernul refuză finanțarea cercetărilor într-un domeniu științific, domeniul respectiv dispare. Așa s-a ucis neutrinica. Se poate face... și se va mai face!

— Dar în ce scop?

— Nu știu. Aș dori s-o afli dumneata. Aș fi încercat să afl eu însumi, dacă aș fi avut destule cunoștințe. M-am adresat dumitale, fiindcă de-abia ai ieșit de pe băncile facultății. Ți s-au îngroșat deja arterele intelectului? Ți-ai pierdut curiozitatea? Nu dorești să știi? Nu dorești răspunsuri?

Istoricul îl fixă cu privirea pe Foster. Fețele lor se aflau acum doar la câțiva centimetri depărtare, și tânărul era atât de amețit încât nu se gândea să se dea îndărăt.

În mod normal, ar fi trebuit să-i ceară lui Potterley să părăsească încăperea. Dacă ar fi fost necesar, l-ar fi putut da afară pe ușă.

Nu-l opri respectul față de vârsta și funcția celui alt. Argumentele lui Potterley nu-l convinseseră câtuși de puțin. Mai degrabă, interveni un amănunt ce-i zgândărea mândria legată de universitatea sa.

De ce nu avea I.T.M. un curs de neutrinică? De fapt, dacă își amintea bine, se îndoia că în bibliotecă ar fi existat vreun manual de neutrinică. Nu-și amintea să fi văzut nici unul.

Tăcu, încercând să se gândească mai bine.

Iar asta însemnă dezastrul.

* * *

Cândva, Caroline Potterley fusese o femeie atrăgătoare. Existau evenimente, precum dineurile ori seratele organizate de universitate, când, cu eforturi considerabile, rămășițe ale acelei frumuseți puteau fi recuperate.

În ocaziile obișnuite, Caroline se fleșcăia. Exact acest termen îl folosea femeia în clipele când se simțea dezgustată față de propria-i persoană. O dată cu trecerea anilor, se îngrășase, însă starea ei nu era legată numai de grăsime. Parcă mușchii înșiși i se înmuiaseră, astfel încât își târșăia picioarele când mergea, iar ochii i se pungiseră și obrajii îi atârnavă. Păreau obosite până și firele părului, care începuse să încărunțească. Lipsite de elasticitate, ele atârnavă pur și simplu, suportând resemnate efectul gravitației.

Caroline se privi în oglindă și recunoscu că avea una dintre zilele cele mai proaste. Cunoștea perfect motivul.

Era vorba despre visul cu Laurel. Cel straniu, în care Laurel era matură. De când îl visase întâia oară, nu-și mai revenise.

Îi părea rău că i-l povestise lui Arnold. Soțul ei nu comentase – n-o mai făcea de mult –, dar fusese afectat. Câteva zile după aceea, se arătase mult mai retras decât în mod obișnuit. Poate că se pregătea în vederea importantei întâlniri cu reprezentantul autorităților (deși repeta întruna că nu întrevădea nici un succes), dar poate că un rol îl jucase și visul ei.

Parcă era mai bine pe vremuri, când se răstrea la ea: „Trecutul este mort, Caroline, și-i bine să nu uiți astal Nici vorbele și nici visele n-o vor învia“.

Fusese foarte greu pentru amândoi. Groaznic de greu. Caroline lipsise în momentul acela, și de atunci trăise măcinată de remușcare și de sentimentul vinovăției. Dacă ar fi rămas acasă, dacă n-ar fi plecat pentru niște târguieli inutile, atunci ar fi existat două șanse. Unul dintre ei ar fi izbutit s-o salveze pe Laurel.

Bietul Arnold nu reușise, deși cerul îi era martor că făcuse tot ce era omeneste posibil. Fusese cât pe aici să moară el însuși. Leșise din casa în flăcări, împleticindu-se, acoperit de arsuri, aproape sufocat, pe jumătate orb, purtând-o în brațe pe Laurel... moartă.

Coșmarul acela nu se risipise, nu se destrămase niciodată pe deplin.

Treptat, Arnold își făurise o cochilie. Își cultivase o poză blândă, susținută de un glas scăzut, dinapoia căreia nu răzbătea niciodată nimic și pe care nu și-o pierdea niciodată, indiferent de situație. Devenise puritan, ba chiar renunțase la măruntele lui vicii: fumatul și tendința de a înjura. Obținuse bursa pentru redactarea unei noi istorii a Cartaginei și se afundase în lucru.

Caroline încercase să-l ajute. Îi căutase surse de referință prin arhive și îi introdusese notițele în calculator. Activitatea aceea se întrerupsese în mod brusc.

Într-o seară, se ridicase de la biroul unde lucra și fugise în baie, unde vomitase fără să se poată stăpâni. Arnold venise după ea, derutat și îngrijorat.

— Caroline, ce s-a-ntâmpat?

Ea își revenise abia după o dușcă de coniac.

— Este adevărat? Întrebare. Așa făceau?

— Cine? Ce să facă?

— Cartaginezii.

Bărbatul o fixase cu privirea, nedumerit. Incidentul se lămurise târziu și treptat; Caroline fusese incapabilă să povestească totul.

Se pare că locuitorii Cartaginei îl adulau pe Moloh sub forma unui idol din bronz, care purta în pânțele un cuptor. În situațiile de criză, preoții și populația se adunau în fața idolului și, după ceremoniile și invocațiile cuvenite, în flăcările cuptorului erau azvârliti prunci vii.

Cu câteva clipe înaintea momentului crucial, copiii căpătau dulciuri, pentru ca eficiența sacrificiului să nu fie anulată de țipetele lor de panică, iar după aceea tobele răpăiau vreme de câteva secunde, acoperind orice sunete. Părinții erau prezenți, probabil chiar răsplătiți, întrucât sacrificiul îi mulțumise pe zei.

Potterley se încruntase, întunecându-se la față. Minciuni ordinare, îi spusese soției lui, răspândite de dușmanii Cartaginei. Ar fi trebuit s-o fi prevenit pe Caroline. De fapt, asemenea minciuni propagandistice nu

reprezentau ceva neobișnuit. Conform grecilor, israeliții adulau un cap de asin în templul din Ierusalim. Conform romanilor, primii creștini îi urau pe toți oamenii, fără deosebire, și sacrificau copiii păgânilor în catacombe.

— Deci cartaginezii n-au procedat așa? Întrebasese Caroline.

— Sunt absolut sigur că nu. Poate s-o fi făcut fenicienii antici... Sacrificiile umane reprezentau un lucru obișnuit în societățile primitive, dar, în epoca ei de glorie, Cartagina n-a fost deloc o societate primitivă. Adesea, sacrificiile umane se înlocuiesc prin acțiuni simbolice, de felul circumciziei. Din ignoranță, sau din răutate, este posibil ca grecii și romanii să fi confundat unele acțiuni simbolice cu ritualul inițial.

— Ești sigur?

— Deocamdată, nu pot fi sigur, dar când voi avea suficiente dovezi, voi solicita aprobarea de folosire a cronoscopiei, care va lămuri lucrurile o dată pentru totdeauna.

— Cronoscopie?

— Vizionarea timpului. Ne putem focaliza asupra Cartaginei antice, într-un anumit moment de criză – de pildă, în momentul debarcării lui Scipio Africanul, în anul 202 î.Hr. – și să vedem cu ochii noștri ce s-a întâmplat. Vei constata că am avut dreptate.

O bătuse pe umăr și-i zâmbise încurajator, dar, timp de două săptămâni, femeia o visase pe Laurel în fiecare noapte și încetase să-și mai ajute soțul. Nici el nu-i mai ceruse s-o facă.

Acum, însă, se pregătea pentru apropiata întâlnire, străduindu-se să-și însufle curaj. Arnold îi telefonase de îndată ce revenise în oraș și-i spusese că se întâlnise cu reprezentantul autorităților, de la care primise răspunsul bănuț. Asta însemna un eșec, totuși glasul lui nu trădase absolut nici o urmă de deprimare, iar pe ecran chipul său păru-se la fel de destins ca întotdeauna. Adăugase că era posibil să întârzie puțin, deoarece mai avea de rezolvat o treabă.

Așadar, urma să ajungă târziu acasă; totuși, acest lucru era lipsit de importanță, întrucât nici unul dintre ei nu mai respecta orele fixe de masă; de fapt, nu le păsa nici ce semipreparate scoteau din congelator și introduceau în cuptorul cu microunde.

Cu toate acestea, când sosi acasă, Arnold își surprinse soția; aparent, absolut nimic din comportamentul lui nu trăda insuccesul. O sărută îndatoritor, îi zâmbi, își scoase pălăria și întrebă dacă se întâmplase ceva deosebit în decursul absenței sale. Totul era aproape perfect normal. Aproape...

Caroline învățase, însă, să detecteze detaliile, iar soțul ei se mișca puțin prea precipitat. Îndeajuns, pentru ca ea să-i simtă încordarea.

— S-a întâmplat ceva? Îl întrebă.

— Am invitat pe cineva la cină, mâine seară. Sper că nu te superi.

— Bineînțeles că nu. Îl cunosc?

— Nu. Este un asistent tânăr, care a venit anul ăsta. Am stat de vorbă cu el...

Brusc, Arnold se răsuci spre soția lui, îi prinse brațele la nivelul coatelor, o ținu așa câteva clipe, apoi îi dădu drumul, parcă stânjenit că-și trădase emoțiile.

— A fost cât pe-acți să nu-l pot lămuri, adăugă el. Imaginează-ți! Groaznic, *groaznic*, cum ne-au pus pe toți la jug... Ce mult iubim lanțurile în care ne țin!

Doamna Potterley nu era convinsă că înțelesese despre ce era vorba, totuși de mai bine de un an își văzuse soțul devenind, încetul cu încetul, tot mai rebel, tot mai îndrăzneț în criticile aduse guvernului.

— Sper că nu i-ai spus vreo prostie, murmură ea.

— Cum adică, „prostie”? O să mă ajute cu niște cercetări în neutrinică.

Cuvântul „neutrinică” nu însemna nimic pentru femeie, însă ea știa prea bine că nu avea nici o legătură cu istoria, de aceea protestă fără convingere:

— Arnold, nu-mi place ce faci! O să-ți pierzi postul. Este...

— Anarhie intelectuală, scumpa mea, chicoti bărbatul. Asta voiai să spui, nu? Perfect, sunt un anarhist. Dacă guvernul nu-mi îngăduie să-mi extind cercetările, le voi extinde pe cont propriu. Iar după mine, vor urma și alții. Și dacă n-o vor face... oricum, nu contează. Importantă este Cartagina și cunoașterea, nu situația mea sau a ta.

— Dar tu nu-l cunoști pe tânărul acela! Dacă-i un agent al Comisiei Naționale?

— Destul de improbabil, dar sunt gata să-mi asum riscul ăsta. — Bărbatul își strânse pumnul drept și-l frecă încet și apăsător de palma stângă. — Acum este de partea mea, sunt sigur. Nu poate fi altfel. Pot recunoaște curiozitatea intelectuală, atunci când o percep în ochii, pe chipul și în glasul cuiva — ea este o boală fatală pentru un savant ținut în lesă. Chiar și în ziua de azi, durează până să fie eliminată din om, iar tinerii sunt mai vulnerabili. La urma urmelor, de ce să ne oprim la fiecare pas? De ce să nu ne construim propriul nostru cronoscop și să-i spunem guvernului să se ducă-n...

Se opri brusc, clătină din cap și se întoarse cu spatele.

— Sper ca totul să fie bine, bolborosi doamna Potterley, chinuită de teribila certitudine că nu va fi deloc așa și înspăimântată la gândul că soțul ei avea să-și piardă postul de profesor, o dată cu acesta, urmând să dispară și siguranța unei bătrâneți liniștite.

Dintre toate personajele, doar ea avusese presentimentul acut al unor necazuri iminente. Desigur, se gândise la cu totul altceva.

* * *

Jonas Foster își făcu apariția cu o întârziere de aproape o jumătate de oră. Toată după-amiaza, nu fusese prea convins că va da curs invitației, apoi decisese că nu putea comite enorma gafă de-a declina o invitație la masă cu câteva minute înainte de ora fixată. În plus, îl rodea și curiozitatea....

Cina în sine păruse interminabilă și Foster mâncase fără poftă. Doamna Potterley era cu gândurile în altă parte; rupsese tăcerea doar o dată, pentru a-l întreba pe tânăr dacă era însurat și pentru a pufni depreciativ la auzul răspunsului negativ. Domnul Potterley se interesase, în termeni neutri, despre experiența profesională a asistentului, înconștientându-l energic din cap la fiecare cuvânt al acestuia.

Totul fusese cât se poate de monoton și plictisitor, ba chiar iritant.

„Pare atât de inofensiv”, gândise Foster.

În ultimele două zile, tânărul culesese o serie de informații despre Potterley. În secret, desigur, aproape pe furiș. Nu avea chef să fie văzut în biblioteca de științe sociale, deși istoria reprezenta un domeniu de graniță, iar lucrările de istorie erau consultate frecvent de publicul general, atât pentru destindere, cât și în interes profesional.

Cu toate acestea, un fizician nu făcea parte din „publicul general”. Dacă Foster era surprins în mod repetat citind manuale de istorie, avea să fie considerat un excentric și, după o vreme, șeful lui de catedră avea să se întrebe, pe bună dreptate, dacă noul lui asistent era cu adevărat omul potrivit pentru postul respectiv.

De aceea, fusese precaut. Se așezase în nișele cele mai îndepărtate și ținuse bărbia în piept, când intrase și când ieșise din bibliotecă, la ore dintre cele mai neașteptate.

Aflase în felul acela că Potterley scrisese trei cărți și câteva zeci de articole despre civilizațiile mediteraneene antice, iar articolele cele mai recente (apărute toate în „Revista de istorie”) se ocupau în exclusivitate de Cartagina pre-romană, tratată dintr-un punct de vedere extrem de favorabil.

Asta, cel puțin, confirmase spusele profesorului și atenuase o parte din suspiciunile lui Foster, deși asistentul continuase să simtă că ar fi fost mai înțelept, și mai sigur, să-l fi refuzat din capul locului.

Un om de știință, se gândise el, oarecum dezamăgit de propria-i comportare, n-ar trebui să fie prea curios. Curiozitatea este o trăsătură de caracter destul de periculoasă.

După cină, fu condus în cabinetul lui Potterley, unde se opri în prag, ca fulgerat. Pereții erau realmente acoperiți de cărți.

Nu erau simple microfilme. Bineînțeles acestea nu lipseau, dar numărul lor era mult mai mic decât cel al cărților tipărite... pe hârtie. Foster n-ar fi bănuț că mai puteau exista atât de multe cărți în stare acceptabilă.

Lucrul acesta îl puse pe gânduri. De ce ar fi dorit cineva să păstreze atâtea cărți în casă? În mod sigur, toate erau disponibile în biblioteca universității sau, în cel mai rău caz, în Biblioteca Națională.

O bibliotecă personală implica un aspect de tăinuire, degaja un aer de anarhie intelectuală. În mod straniu, tocmai acest ultim gând îl calmă pe tânăr. Potterley părea mai degrabă un anarhist autentic, decât un *agent provocator* care-i înținea o cursă.

Apoi, orele se scurseră rapid, buimăcindu-l.

— Vezi dumneata, începu Potterley cu glas limpede și calm, am dorit să găsesc, dacă era posibil, un individ care să fi utilizat cronoscopia în cercetările sale. Evident, nu mă puteam interesa în mod direct, deoarece ar fi fost o cercetare neautorizată.

— Da, încuviință sec Foster.

Îl surprindea că un amănunt relativ minor l-ar fi putut opri pe profesor.

— De aceea, am folosit metode indirecte.

Într-adevăr, așa procedase. Foster fu uimit de volumul corespondenței referitoare la mici detalii neclarificate ale culturilor antice din bazinul mediteranean, în care apăruseră repetat remarci de felul: „Desigur, deoarece n-am utilizat niciodată cronoscopia...”, ori „Așteptând autorizarea unei cercetări cronoscopice, care pare, deocamdată, improbabilă...”

— Toate acestea n-au fost bâjbâieli orbești, explică Potterley. Există o broșură lunară, publicată de Institutul de Cronoscopie, în care apar diverse aspecte ale trecutului lămurite în urma vizionărilor temporale. Nu multe — unul sau două. Ceea ce m-a surprins din capul locului a fost banalitatea lor, aș putea spune chiar caracterul lor anost. De ce respectivele cercetări căpătaseră prioritate înaintea temei mele? De aceea, m-am adresat, în scris, persoanelor care își desfășurau activitatea în direcțiile descrise în broșură. După cum ai văzut, ele *nu* utilizaseră cronoscopul. Să reluăm acum totul, punct cu punct.

În cele din urmă, cu capul amețit de detaliile meticuloase acumulate de Potterley, tânărul întrebă:

— De ce nu li s-a permis folosirea cronoscopului?

— Nu cunosc răspunsul, dar am formulat o ipoteză. Invenția cronoscopului îi aparține lui Sterbinski, și ea a fost mult mediatizată la

momentul respectiv. Apoi, însă, afirm eu, guvernul a luat în stăpânire aparatul și a hotărât să suprima orice alte cercetări în direcțiile ce duseseră la inventarea sa, interzicând totodată folosirea instrumentului. Totuși, oamenii ar fi putut să se arate nedumeriți, întrebându-se de ce nu mai este utilizat. Curiozitatea este un viciu, domnule Foster.

„Așa-i”, încuviință fizicianul în gând.

— De aceea, continuă Potterley, s-a pretins că instrumentul *era* utilizat. În felul acesta, cronoscopul nu mai constituia o invenție misterioasă, ci un aparat ca toate celelalte. Nu mai reprezenta un obiect care să stârnească curiozități, legitime ori nu.

— *Dumneavoastră* v-a stârnit curiozitatea, sublinie Foster.

— În cazul meu, a fost altceva, păru puțin tulburat profesorul. Eu *trebuie* să fac ceva și nu sunt de acord să mă supun, acceptând modul ridicol în care sunt ținut departe de adevăr.

„Și sunteți niteluș paranoic”, completă Foster, încruntându-se.

Și totuși, paranoic sau nu, profesorul dăduse de un fir. Foster nu mai putea nega faptul că în domeniul neutrinicii se petrecea ceva ciudat.

Dar ce anume urmărea Potterley? Întrebarea respectivă continua să-l obsedeze pe tânăr. Dacă povestea aceasta nu fusese o testare a eticii sale profesionale, ce dorea profesorul?

„S-o iau logic. Dacă un anarhist intelectual, ușor paranoic, vrea să utilizeze un cronoscop și este convins că autoritățile îl împiedică în mod deliberat s-o facă, cum ar proceda? Dacă aș fi în locul lui, cum aș proceda?”

— Este posibil ca, de fapt, cronoscopul să nu existe? întrebă el încetișor.

Potterley tresări și calmul lui general aproape că se fisură. Pentru o clipă, Foster întrezări ceva ce nu aducea deloc cu liniștea, îndărătul aspectului exterior al bărbatului.

Istoricul își reveni, însă, aproape instantaneu și replică:

— Ah, nu, *trebuie* să existe un cronoscop!

— De ce? L-ați văzut? Eu l-am văzut? Poate că asta explică totul. Poate că autoritățile nu ascund în mod deliberat cronoscopul, ci, pur și simplu, nu-l dețin.

— Totuși, Sterbinski a existat și a construit un instrument numit cronoscop. Acestea sunt fapte certificate istoric.

— Așa scrie în manuale, replică sec Foster.

— Fii atent! – Potterley se întinse și-l prinse pe tânăr de mânecă. – Am nevoie de cronoscop! Trebuie să-l folosesc! Nu-mi spune că nu există. Noi doi vom căuta să aflăm îndeajuns de multe lucruri despre neutrinică, pentru a putea să...

Profesorul se opri brusc. Foster își desprinsese mânăca și termină fraza:

— Să construim unul?

Potterley părea îmbufnat, ca și cum ar fi preferat ca tânărul să nu vorbească atât de deschis.

— De ce nu?

— Fiindcă este imposibil! Dacă ceea ce am citit eu este adevărat, Sterbinski a avut nevoie de douăzeci de ani și de câteva milioane, sub forma mai multor burse, pentru a-și construi aparatul. Credeți că noi doi i-am putea repeta isprava, în secret? Să presupunem că am dispune de timpul respectiv, ceea ce nu-i adevărat, și să mai presupunem că aș putea învăța suficiente lucruri din cărți, ceea ce mă îndoiesc – dar de unde am face rost de bani și de echipamente? Pentru numele lui Dumnezeu, un cronoscop ocupă o clădire cu patru etaje!

— Deci, n-o să mă ajuți?

— Ei bine, există o modalitate prin care aș putea descoperi ceva.

— Care anume? tresări Potterley.

— Nu contează... modalitatea în sine nu este importantă. Aș putea, însă, afla destule ca să vă spun dacă guvernul suprimă în mod deliberat cercetările ce folosesc cronoscopul. Aș putea confirma dovezile pe care le aveți deja sau aș putea demonstra că ele v-au condus la concluzii eronate. Nu știu cu ce v-ar ajuta asta, dar altceva nu sunt în stare să fac. Asta-i limita mea.

* * *

Potterley privi în urma tânărului, care se îndepărta pe stradă. Era extrem de furios pe sine însuși. De ce fusese atât de imprudent încât îi permisesese să-i ghicească gândurile legate de construirea unui cronoscop propriu? Se grăbise, fără să se gândească la consecințe.

Apoi, de ce trebuise Foster să emită teoria inexistenței cronoscopului?

Cronoscopul *trebuia* să existe. *Trebuia!* Ce rost avea să se afirme contrariul?

Și de ce n-ar fi fost posibil să se construiască un al doilea aparat? Știința evoluase în cei cincizeci de ani scurși din momentul invenției lui Sterbinski. Nu erau necesare decât cunoștințele respective.

Tânărul trebuia lăsat să le adune. Trebuia lăsat să creadă că descoperirea câtorva informații reprezenta limita lui. După ce porneau pe poteca ducând spre anarhie, limitele dispăreau. Dacă Foster nu era mânat de un imbold lăuntric, primii pași aveau să fie suficienți pentru

a-i determina pe următorii. Potterley era cât se poate de sigur că, la o adică, n-avea să se dea în lături de la folosirea șantajului.

Mai flutură o dată din mână, în semn de rămas bun, apoi își ridică ochii. Începuse să plouă.

În mod sigur! Șantaj – dacă era necesar –, dar el n-avea să se oprească.

* * *

Foster străbătu cartierul pustiu, fără să bage în seamă ploaia.

Era un prost, se gândea, dar nu putea lăsa lucrurile așa. Trebuia să afle! Își blestemă curiozitatea neînfrănată, totuși trebuia să afle.

Nu intenționa, însă, să se adreseze decât unchiului Ralph. Își jură, hotărât, că n-avea să meargă mai departe. În felul acela, n-ar fi existat dovezi împotriva lui – unchiul Ralph știa să fie discret.

Cumva, în secret, se simțea rușinat de unchiul său. Nu pomenise numele lui față de Potterley – pe de o parte, din prudență și, pe de altă parte, fiindcă nu dorea să mai zărească sprânceana înălțată și inevitabilul surâs abia schițat. Oricât ar fi fost de utili, redactorii științifici nu făceau parte din familia oamenilor de știință și erau tratați cu un dispreț superior. Bineînțeles, faptul că, pe ansamblu, câștigau mai mult decât cercetătorii agrava lucrurile.

Cu toate acestea, existau și momente când prezența unui redactor științific în familie putea constitui un avantaj. Neavând o instruire universitară, ei nu trebuiau să se specializeze. Prin urmare, un bun redactor științific se pricepea practic la orice... Iar unchiul Ralph era unul dintre cei mai buni.

* * *

Ralph Nimmo nu avea nici o diplomă și se mândrea cu acest lucru.

— O diplomă, ți spusese el lui Foster în tinerețe, este primul pas spre o carieră dezastruoasă. Ți pare rău s-o irosești, de aceea continui cu cursuri postuniversitare și doctorat. Sfârșești prin a fi un ignorant desăvârșit în materie de tot ceea ce se întâmplă în lume, exceptând, desigur, o foarte subțire feliuță de inutilitate. Pe de altă parte, dacă eviți acumularea unor informații haotice și inutile și-ți păzești mintea cu atenție până la maturitate, educând-o să judece limpede și inteligent, atunci vei ajunge să deții un instrument puternic de lucru și vei putea deveni redactor științific.

Nimmo primise prima însărcinare la vârsta de douăzeci și cinci de ani, după ce-și încheiase „ucenicia” de numai trei luni. Căpătase un

manuscris gros, scris într-un jargon ininteligibil oricărui cititor care nu s-ar fi bazat pe intuiții norocoase și pe un studiu extrem de atent. Nimmo îl demontase și-l refăcuse (după cinci lungi și exasperante ședințe de discuții cu autorii biofizicieni), transformând limbajul încifrat într-unul accesibil și concis și netezind asperitățile stilului.

— De ce nu? Îi replicase el tolerant nepotului său, care-i atacase opinia despre diplome, acuzându-l că prefera să rămână la granița științelor. Granița aceasta este foarte importantă. Savanții tăi nu știu să scrie. La urma urmelor, de ce ar trebui să mă aștept la așa ceva din partea lor? Nu mă aștept să fie mari maeștri de șah ori virtuoși ai viorii, atunci de ce aş crede că ei știu cum să îmbine cuvintele? De ce să nu lase amănuntul acesta pe seama specialiștilor? Dumnezeule, Jonas, citește literatura științifică de acum o sută de ani! Ignoră faptul că știința de atunci a fost depășită și că unele expresii au dispărut din uz. Pur și simplu, încearcă să înțelegi ceea ce citești. Te ia durerea de cap – este opera unor amatori! Pagini întregi inutile, articole întregi de neînțeles...

— Totuși, tu nu capeți recunoașterea meritată, unchiule! protestase tânărul Foster, care se pregătea să intre la facultate și se împăuna cu acest lucru. Ai putea fi un cercetător excepțional.

— Ba mă bucur de recunoaștere, replicase Nimmo. Să nu crezi că nu am parte de ea. Bineînțeles, un biochimist sau un stratometeorolog n-ar pierde vremea să flecărească cu mine, dar cu toții mă plătesc suficient de bine. Ia interesează-te ce se întâmplă atunci când un chimist de mână întâi află că i-au fost tăiate fondurile anuale pentru redactare științifică. Se va bate cu ghearele și cu dinții pentru banii cu care să mă poată angaja pe mine, sau pe altcineva de talia mea, mai mult decât ar face-o pentru achiziționarea unui ionograf electronic.

Rânjise larg, iar Foster îi zâmbise. De fapt, era mândru de unchiul lui cel burtos, cu față rotundă și degete butucănoase, a cărui vanitate îl făcea să-și răsfire unica șuviță de păr peste chelia întinsă și-l determina să se îmbrace ca o sperietoare de ciori, deoarece neglijența respectivă era simbolul profesiei sale. De acord, tânărul se simțea rușinat, dar și mândru de el.

Acum, Foster pătrunse în apartamentul ticsit al unchiului Ralph având o dispoziție destul de sumbră. De la episodul pe care și-l reamintise, trecuseră nouă ani. Timp de nouă ani, lucrări din toate domeniile științei veniseră la unchiul său pentru a fi cizelate, și câte puțin din fiecare rămăsese în mintea lui cuprinzătoare.

Nimmo mânca struguri, azvârlindu-și boabă după boabă în gură. Aruncă un ciorchine spre Foster, care-l prinse în ultima clipă și se aplecă să strângă cele câteva boabe căzute pe podea.

— Lasă-le acolo, nu te mai deranja cu ele! făcu Nimmo neglijent. O dată pe săptămână vine cineva și face curățenie. Ce s-a-ntâmpat? Ai necazuri cu formularea cererilor de bursă?

— Încă nu m-am apucat de ele.

— Nici până acum?! Dă-i drumul, băietel! Aștepți să mă ofer eu pentru varianta finală?

— Nu-mi pot permite unul ca tine, unchiule.

— Haide, haide... Doar suntem rude! Acordă-mi drepturile de popularizare și nu mai trebuie să scoți nici un bănuț din buzunar.

— Dacă vorbești serios, batem palma, încuviințăm tânăru.

— S-a făcut!

Nimmo risca, desigur, dar Foster știa cât de priceput era unchiul său în redactări științifice pentru a-și da seama că investiția se putea dovedi profitabilă. O descoperire spectaculoasă în legătură cu omul primitiv, sau inventarea unei noi tehnici chirurgicale ori a unei tehnologii cu aplicabilitate imediată în construcțiile aerospațiale – oricare dintre aceste subiecte de interes public putea însemna un articol bine plătit în mass-media.

Nimmo însuși redactase, pentru comunitatea științifică, seria de lucrări aparținând lui Bryce și colaboratorilor săi care elucidaseră structura a doi dintre virușii cancerului, operațiune pentru care solicitase suma modestă de o mie cinci sute de dolari, cu condiția acordării exclusivității drepturilor de popularizare. După aceea, el dramatizase lucrările respective, transpunându-le într-o formă utilizabilă în 3D-video. Pentru ele, primise un avans de douăzeci de mii de dolari, plus drepturile de difuzare ce continuau să-i sosească și acum, după cinci ani.

— Ce știi despre neutrinică, unchiule? Începu direct Foster.

— Neutrinică? – Ochișorii lui Nimmo îl priviră surprinși. — Țta-i domeniul tău de activitate? Crezusem că era hiperoptica pseudogra-vitațională.

— Așa-i. Pur și simplu, mă interesează neutrinica.

— Nu-i prea bine ce faci. Te abați de la etica științifică. Știi asta, nu?

— Nu cred că vei anunța Comisia, doar pentru că mi-am manifestat curiozitatea.

— Poate că ar trebui s-o fac, înainte să dai de bucluc. Curiozitatea este un pericol profesional ce-i pândeste pe savanți. Am văzut-o cum acționează. Te ocupi liniștit de problema ta... și, deodată, curiozitatea te conduce într-o direcție neașteptată. Atunci când ajungi să-ți dai seama ce se întâmplă, constatăi că ai realizat atât de puține lucruri în domeniul inițial, încât nu poți justifica prelungirea bursei de cercetare. Crede-mă, am văzut atâtea...

— Nu vreau să aflu, rosti răbdător Foster, decât ce anume din neutrinică ți-a trecut prin mâini, în ultima vreme.

Nimmo se lăsă pe spate și mestecă gânditor câteva boabe de strugure.

— Nimic. Absolut nimic. De fapt, nici nu-mi amintesc să fi redactat vreă lucrare din domeniul ăsta.

— Cum?! – Foster era de-a dreptul stupefiat. – Atunci, cine le redactează?

— Acum, când mă întreb, îmi dau seama că habar n-am. Nu-mi amintesc pe cineva să fi discutat despre asta la întrunirile noastre anuale. Probabil că nu se publică prea mult în acest domeniu.

— De ce nu se publică?

— Hei, hei, nu sunt la interogatoriul N-am făcut nimic. Aș crede că-i vorba...

— Adică, nu știi în mod sigur? insistă Foster, vădit exasperat.

— Hm-m... O să-ți spun ce *știu* despre neutrinică. Este știința care se ocupă de aplicațiile mișcărilor neutrinilor și a forțelor asociate.

— Sigur! Sigur că da. Tot așa cum electronica se ocupă de aplicațiile mișcărilor electronilor și a forțelor asociate, sau așa cum pseudogravitația se ocupă de aplicațiile câmpurilor gravitaționale artificiale. Asta-i tot ce știi?

— În plus, continuă calm celălalt, neutrinica este fundamentul vizionării temporale – și asta-i cu adevărat *tot* ce știi.

Tânărul se lăsă să cadă în scaun și-și frecă apăsător obrazul osos. Se simțea furios și dezamăgit. Fusese sigur că, într-un fel sau altul, Nimmo îi va furniza cele mai recente rapoarte, îi va dezvălui fațete interesante ale neutrinicii moderne, și-l va trimite înapoi la Potterley înzestrat cu atâtea cunoștințe încât să fie capabil să afirme că istoricul greșea, că informațiile pe care le adunase erau false, iar deducțiile sale eronate.

Apoi, ar fi putut reveni la munca lui.

Dar acum...

„Deci, în neutrinică nu se publică prea multe lucrări“, repetă el în gând. „Să fie asta o suprimare deliberată? Dacă neutrinica este o știință stearpă? Poate că ăsta-i adevărul. Nu știu. Nici Potterley nu știe. De ce să irosim zadarnic resursele omenirii? Sau poate că lucrările trebuie să fie secrete dintr-un motiv cât se poate de logic. E posibil ca...”

Necazul era că trebuia să afle. Nu putea lăsa lucrurile așa. *Pur și simplu, nu putea!*

— Unchiule, întrebă el, nu există nici o lucrare despre neutrinică? Mă refer la una simplă și clară. Una elementară.

Nimmo căzu pe gânduri și obrajii lui dolofani se umflară de câteva ori, lăsând să se audă niște pufnete.

— Pui niște întrebări de-a dreptul imposibile! Singura lucrare despre care am auzit vreodată este cea scrisă de Sterbinski și de un colabrador. Eu n-am văzut-o niciodată, dar, cândva, am parcurs un material despre ea... Sterbinski și LaMarr – ăștia erau

— Același Sterbinski care a inventat cronoscopul?

— Așa cred. Asta-nseamnă că și lucrarea trebuie să fie bună.

— Există vreo ediție recentă? Sterbinski a murit acum treizeci de ani.

Nimmo înălță din umeri, fără să scoată un cuvânt.

— Poți afla?

Rămaseră câteva clipe în tăcere, timp în care redactorul se foi, în acompaniamentul scârțâitor al scaunului.

— Ai de gând să-mi spui despre ce-i vorba? Întrebă el după aceea.

— Îmi este imposibil. Oricum, mă poți ajuta, unchiule? Îmi faci rost de un exemplar al lucrării?

— Ei bine, tu m-ai învățat tot ceea ce știu despre pseudogravitație și ar trebui să-ți fii recunoscător... Uite ce-i, te ajut, dar cu o condiție.

— Care anume?

Brusc, bătrânul deveni grav.

— Să fii foarte atent, Jonas! Indiferent în ce domeniu ai activa, este clar că te-ai abătut din drum, angajându-te pe altă cale. Nu-ți distruge cariera, doar fiindcă ți-a trezit curiozitatea ceva ce n-ai fost autorizat să cercetezi și care n-ar trebui să te intereseze. Ai înțeles?

Foster încuviință din cap, fără să fie cătuși de puțin atent. Gândurile îi alergau furioase prin minte.

* * *

După o săptămână, Ralph Nimmo își strecură silueta dolofană prin ușa apartamentului de două camere pe care Foster îl ocupa în campus și șopti răgușit:

— Am pus mâna pe ceva.

— Ce? sări tânărul.

— Un exemplar al lucrării lui Sterbinski și LaMarr.

Scoase un colț al casetei de sub pardesiul său voluminos. Aproape automat, Foster inspectă fereastra și ușa, asigurându-se că erau închise, apoi întinse mâna.

Caseta microfilmului era jupuită de vreme, iar pelicula dinăuntru părea fragilă și cu culorile șterse.

— Asta-i tot? Întrebă el.

— Unde ți-e recunoștința, băiete?!

Nimmo se așează, oftând, pe un scaun și se scotoci prin buzunar după un măr.

— Mulțumesc foarte mult, dar filmul ăsta-i vechi de tot...

— Fii mulțumit că l-am obținut și așa. Am solicitat un exemplar de la Biblioteca Națională. Nici vorbă! Acces limitat!

— Și pe ăsta de unde-l ai?

— L-am furat. (Mușcă din măr cu zgomot.) De la biblioteca publică din New York.

— Cum?!

— Foarte simplu. În mod firesc, aveam acces la raft. Ca atare, când n-am văzut pe nimeni în jur, am trecut dincolo de lanțul de la sectorul de acces limitat, am găsit filmul și am plecat cu el. Sunt niște oameni foarte încrezători pe acolo. În plus, vor trece ani buni până își vor da seama că lipsește. Cu toate astea, nepoate, ar fi bine ca nimeni să nu știe că deții așa ceva.

Foster privi filmul de parcă realmente i-ar fi fript palma. Nimmo azvârli cotorul mărului în coșul pentru hârtii și-și scotoci buzunarele după altul.

— Ciudat, remarcă el. În tot domeniul neutrinicii, nu mai există nimic altceva de dată mai recentă. Nici o monografie, nici o lucrare, nici măcar o notă informativă. Absolut nimic, după inventarea cronoscopului.

— Mda, aprobă Foster absent.

* * *

Serile, Foster venea în locuința familiei Potterley, unde se cufunda în studiu. Nu avea încredere s-o facă în apartamentul lui din campus. Munca de seară devenise pentru el mai importantă decât propriile sale strădanii de a obține o bursă. Uneori, se gândea și la bursă, dar după un timp încetă s-o mai facă.

Inițial, studiul se rezumase la citirea și recitirea microfilmului. Ulterior, el constase în reflecții (adesea, în timp ce un capitol al lucrării se derula prin miniproiector, fără a fi băgat în seamă).

Câteodată, Potterley i se alătura, pentru a-l privi, cu ochi atenți și vioi, ca și cum s-ar fi așteptat ca procesele gândirii să se solidifice și să devină vizibile în toate convoluțiile lor. Intervenea numai în două moduri. Nu-i permitea lui Foster să fumeze și, uneori, vorbea.

Nu era, totuși, o conversație, ci mai degrabă un monolog cu glas scăzut, care, după toate aparențele, nu avea menirea de a atrage atenția. Aducea mai mult cu încercarea de a se elibera de o presiune lăuntrică.

Cartagina! Mereu Cartagina!

Cartagina – New York-ul Mediteranei antice. Cartagina – imperiul comercial și regina mărilor. Cartagina – tot ceea ce doriseră să fie Siracuză și Alexandria. Cartagina – denigrată de dușmani și lipsită de capacitatea de replică.

Fusese învinsă, o dată, de Roma, care o alungase din Sicilia și din Sardinia, dar reînviase, compensase pierderile suferite prin cucerirea de noi dominioane în Spania și-l oferise lumii pe Hanibal, care avea să le aducă romanilor șaisprezece ani de teroare.

În cele din urmă, fusese înfrântă pentru a doua oară, se resemnase în fața destinului și începuse, cu unelte știrbite, o existență pauperă într-un teritoriu redus, înflorind în așa măsură încât, din invidie, Roma a forțat declanșarea celui de-al treilea război. Iar atunci, Cartagina, neavând decât mâinile goale și tenacitatea, construisese arme și silise Roma să ducă un război de doi ani, care luase sfârșit numai prin distrugerea completă a orașului, ai cărui locuitori preferaseră să se azvârle în flăcările propriilor case decât să se predea.

— Ar putea oamenii să lupte pentru o existență și un mod de viață chiar așa cum au descris autorii antici? Hanibal a fost un general mai bun decât oricare omolog roman, iar soldații îi erau devotați. Până și dușmanii lui cei mai înverșunați l-au preamărit. Pare firesc să afirmi că a fost un cartaginez ieșit din comun, mai bun decât ceilalți, un diamant pierdut printre gunoaie. Totuși, de ce a rămas credincios Cartaginei până la moarte, după ani de exil? Se vorbește despre Moloh...

Foster nu-l asculta întotdeauna, dar uneori o făcea, și atunci se înfiora și simțea că i se face rău din cauza istoriei sângeroase a sacrificării copiilor. Potterley continua însă fără ezitare:

— Același lucru: minciună. O minciună veche de două mii cinci sute de ani, răspândită de greci și de romani. Ei înșiși au avut propriii sclavi, au organizat crucificări și torturi, lupte de gladiatori. Nu erau sfinți. Mitul lui Moloh este ceea ce generațiile ulterioare ar fi denumit propagandă de război, minciuni sfruntate. Pot dovedi că a fost o minciună. Pot dovedi și, pe Dumnezeuul meu, o să... o să...

Mormăia promisiunea aceea, din nou și din nou, cu cea mai mare seriozitate.

* * *

Doamna Potterley îl vizita și ea pe tânăr, dar mai puțin frecvent; de obicei, apărea marțea și joia, când profesorul avea cursuri serale și nu era prezent.

Stătea tăcută, cu chipul inert și puhav, cu ochii în gol, cu întreaga atitudine distantă și retrasă.

Prima dată, Foster încercase, stânjenit, să-i sugereze să plece.

— Vă deranjez? întrebuse ea pe un ton inexpressiv.

— Nu, bineînțeles că nu, mințise Foster jenat. Atâta doar că... că...

Nu putuse încheia fraza. Femeia dăduse din cap, ca și cum ar fi acceptat o invitație de a rămâne. După aceea, deschisese punga cu care venise și scosese o testea de foi din vitron, pe care începuse să le țeasă, mișcând rapid și delicat o pereche de depolarizatoare subțiri, tetrafațetate, ale căror fire alimentare o făceau să pară că ținea în mâini un păianjen imens.

Într-o seară, ea rostise încetșor:

— Fiica mea, Laurel, este de vârsta dumitale.

Foster tresărise, atât din cauza faptului că i se adresase pe neașteptate, cât și din cauza cuvintelor.

— N-am știut că aveți o fată, comentase el.

— A murit. Cu ani în urmă.

Sub mișcările ei experte, vitronul căpăta forma neregulată a unui veșmânt pe care Foster nu-l putuse identifica.

— Îmi pare rău! bolborosise el prosteste.

Doamna Potterley suspinase.

— O visez deseori.

Ridicase spre tânăr privirea ei albastră, pierdută. Foster făcuse o grimasă și-și ferise ochii.

În altă seară, trăgând de o foaie de vitron care se electrizase, lipindu-i-se de rochie, îl întrebuse:

— De fapt, ce este vizionarea temporală?

Întrebarea intervenise în momentul unei asocieri extrem de complicate de idei; de aceea, Foster replicase destul de nervos:

— Vă poate explica domnul Potterley.

— A încercat s-o facă. Da, da și încă cum! Totuși, cred că-i puțin cam repezit cu mine. De obicei, el o numește cronoscopie. Într-adevăr, se pot vedea lucrurile din trecut, la fel ca în 3D? Sau sunt doar simulate, precum cele de pe calculatorul dumitale?

Foster își privise nemulțumit calculatorul portabil. Era destul de eficient, dar, ca putere de lucru, nu se putea compara cu unul de la universitate. Eh, ce rost avea să-și facă visuri?

— Eu personal n-am văzut niciodată un cronoscop, îi răspunsese, dar cred că, într-adevăr, se văd imagini și se aud sunete.

— Deci, se pot auzi oamenii vorbind?

— Așa cred. — Pe jumătate disperat, continuase: — Doamnă Potterley, bănuiesc că toate acestea sunt extrem de plictisitoare pentru dumneavoastră. Îmi dau seama că nu doriți să vă lăsați musafirul singur, dar nu trebuie să vă simțiți obligată...

— Nu mă simt obligată. Stau aici și aștept.

— Așteptați? Ce anume?

— Te-am auzit în prima seară, rostise ea senin. Atunci când ai discutat întâia dată cu Arnold. Am tras cu urechea.

— Ați tras cu urechea?

— Știu că n-ar fi trebuit s-o fac, dar eram teribil de îngrijorată în privința lui Arnold. Credeam că intenționa să facă ceva ilegal și voiam să aflu despre ce era vorba. Iar când am auzit...

Se opri, se aplecase asupra vitronului și-l examinase cu luare aminte.

— Ce anume ați auzit, doamnă Potterley?

— Că nu vei construi un cronoscop.

— Bineînțeles că nu.

— Mi-am închipuit că, poate, te vei răzgândi.

Foster o privise buimăcit.

— Vreți să spuneți că veniți aici cu speranța că voi construi un cronoscop, și așteptați s-o fac?

— Așa sper, domnule Foster. Sper din toată inima să-l construiești.

Parcă prin farmec, un vâl de ceață îi căzuse de pe chip, dezvăluindu-i trăsăturile limpezi și precis conturate, îmbujorându-i obrajii și făcându-i ochii să scânteieze. În vocea femeii se simțeau vibrații ce aduceau aproape cu exuberanța.

— N-ar fi minunat, șoptise ea, să avem unul? Oamenii din trecut ar putea trăi din nou. Faraoni... și regi... și oameni simpli. Sper că vei construi unul, domnule Foster. Sper... din toată inima.

Tușise, parcă înecându-se cu intensitatea propriilor ei cuvinte, și lăsase foile de vitron să-i lunece din poală. Se ridicase și suise în grabă scara pivniței, în vreme ce ochii tânărului îi urmăriseră, uluiți și tulburați, mersul stângaci.

Episodul respectiv îl marcase pe fizician — noaptea începuse să aibă insomnii și tot soiul de gânduri nu-i mai dădeau pace. Fusese un fel de indigestie mentală.

În cele din urmă, după chinuri mari, îi trimisese unchiului Ralph cererile de bursă. Nu avea nici un fel de speranțe legate de succesul lor. „Nu vor fi aprobate“, se gândise aproape resemnăt.

Desigur, dacă s-ar fi întâmplat așa, ar fi izbucnit un scandal teribil în cadrul departamentului său și probabil că, la sfârșitul anului universitar, contractul său n-ar mai fi fost reînnoit.

Posibilitatea respectivă aproape că nu-l mai îngrijora. Se gândea la neutrinică, numai la neutrinică. Traiectoriile neutrinilor se curbau și coteau în mod brusc, conducându-l cu răsuflarea tăiată pe trasee pe care nu le urmaseră nici chiar Sterbinski și LaMarr.

Îl sunase pe Nimmo.

— Unchiule Ralph, am nevoie de câteva chestii pe care nu le găsesc în campus.

Pe ecran, chipul redactorului era jovial, însă glasul îi sunase tăios.

— În primul rând, ai nevoie să urmezi un curs de comunicare. Îmi ies peri albi, încercând să transform cererea ta în ceva inteligibil. Dacă în legătură cu asta m-ai sunat...

— Nu, nu, clătinase din cap Foster. Am nevoie de astea.

Și ridicase pentru câteva clipe o foaie de hârtie în fața ecranului.

— Hei, strigase Nimmo, crezi că sunt atotputernic?!

— Poți face rost de ele, unchiule. O știi foarte bine.

Nimmo recitise lista, mișcându-și în tăcere buzele dolofane, și-l privise cu gravitate.

— Ce se-ntâmplă când le pui cap la cap? se interesase el.

Foster ridicase din umeri.

— O să capeți drepturile exclusive de popularizare pentru orice se va descoperi, așa cum am procedat mereu. Deocamdată, însă, te rog să nu mă întrebi nimic.

— Să știi că nu pot face miracole.

— Doar pe acesta. Trebuie! Ești redactor științific, nu cercetător. Nu trebuie să dai socoteală nimănui. Ai prieteni și relații. Ei pot întoarce o clipă privirea, nu-i așa, ca să scape de tine la viitoarea publicare?

— Crediința ta, nepoate, este mișcătoare. O să încerc.

* * *

Nimmo reușise. Materialele și echipamentele fuseseră aduse, într-o seară, târziu, cu un autovehicul particular. Nimmo și Foster le descărcaseră icnind, întrucât nu erau obișnuiți cu munca fizică.

După plecarea lui Nimmo, Potterley se oprișe în ușa pivniței și întrebase încetișor:

— La ce slujesc toate astea?

Foster își îndepărtase o șuviță de păr din ochi și-și masase încetișor o încheietură scrântită.

— Vreau să fac câteva experiențe simple.

— Adevărat?

Ochii istoricului scânteiaseră atâțați.

Foster încercase senzația că era exploatat. Parcă cineva îl purta pe un drum periculos, trăgându-l de vârful nasului; i se părea că putea distinge limpede dezastrul care-l aștepta la capătul potecii, dar cu toate acestea, înainta hotărât și entuziast. Mai rău decât orice era faptul că simtea că degetele ce-l trăgeau de nas îi aparțineau chiar lui.

Potterley începuse totul – Potterley, care acum stătea în prag, radiind; totuși, impulsul venise de la el.

— Acum doresc intimitate, domnule Potterley, rostise acru Foster. Dacă dumneavoastră sau soția dumneavoastră o să vă plimbați pe aici, o să mă ncurcați.

„Dacă asta-l nemulțumește“, gândise el, „n-are decât să mă dea afară. N-are decât să pună capăt poveștii ăsteia.“

În adâncul inimii, însă, nu crezuse că eventuala evacuare ar fi fost în stare să-l oprească.

Nu se ajunsese la așa ceva. Potterley nu păruse câtuși de puțin ofensat. Privirea lui blândă rămăsese neschimbată.

— Bineînțeles, domnule Foster! încuviințase el. Vei avea toată intimitatea pe care o dorești!

Tânărul îl privise plecând. Fusese lăsat să-și continue marșul; în chip pervers, pe de o parte era fericit, iar pe de altă parte se detesta pentru că se simțea fericit.

Căpătă obiceiul să doarmă pe un pat pliant în subsolul casei istoricului și să-și petreacă toate week-end-urile acolo.

În perioada respectivă, fusese înștiințat că bursa sa (aranjată de Nimmo) fusese aprobată. Șeful de catedră îi adusese vestea și-l felicitase.

— Grozav, mulțumesc! mormăise Foster, privind distrat în gol.

Dezinteresul lui fusese atât de evident, încât celălalt se încruntase și plecase fără să facă alt comentariu.

Foster nici măcar nu se mai gândise la episodul respectiv. Fusese un fleac ce nu merita să fie băgat în seamă. El plănuia ceva cu adevărat important, un test cu adevărat semnificativ, chiar pentru acea seară.

* * *

Seara aceea fu urmată de o a doua, apoi de o a treia, după care tânărul, tras la față și pe jumătate topit de încântare, îl chemă pe Potterley.

Istoricul coborî scara și privi în jur, examinând instrumentele improvizate.

— Factura pentru curent electric este impresionantă, rosti el cu vocea-i blândă. Pe mine nu mă deranjează, dar autoritățile ar putea începe să-și pună întrebări. E posibil să se facă ceva în direcția asta?

Era o seară caldă, totuși istoricul purta sacou și o cămașă închisă la gât. Foster, care stătea numai în maieu, își înălță ochii injectați și vorbi cu glas tremurător:

— N-o să mai dureze mult, domnule Potterley. V-am chemat aici ca să vă spun ceva. Se poate construi un cronoscop. Unul mic, bineînțeles, dar se poate.

Potterley se agăță de balustrada scării și corpul i se înmuie. Izbuti să șoptească:

— Îl poți construi aici?

— Da, încuviință Foster obosit.

— Dumnezeu! Ziceai...

— Știi ce am zis! strigă tânărul, enervat. Am zis că nu se poate. Pe atunci, nu știam nimic. Nici Sterbinski nu știa mare lucru.

— Ești sigur? Nu greșești, domnule Foster? N-aș putea suporta, dacă...

— Nu greșesc! Ce naiba, domnule Potterley, dacă simpla teorie ar fi fost suficientă, am fi putut avea un vizualizator temporal acum o sută de ani, când a fost postulată existența neutrinului. Din nefericire, primii cercetători l-au considerat ca fiind, pur și simplu, o particulă misterioasă, fără masă sau sarcină electrică, care nu poate fi detectată. Era doar ceva capabil să echilibreze ecuațiile și să salveze legea conservării energiei.

Nu era sigur că celălalt înțelegea despre ce-i vorbea. Nu-i păsa. Avea nevoie de un respiro. Trebuia să se elibereze de o parte din gândurile ce-l amețiseră și, totodată, avea nevoie de un fundal pentru ceea ce urma să-i spună lui Potterley.

— Sterbinski a descoperit primul, continuă el, că neutrinul traversează bariera transversală spațio-temporală, mai precis că poate călători prin timp la fel de ușor ca prin spațiu. Sterbinski a conceput primul o metodă de oprire a neutrinelor. El a inventat un înregistrator de particule și a învățat cum să interpreteze tiparele fluxului neutrinic. Fluxul este afectat și deviat de materia pe care a traversat-o în decursul călătoriei temporale, iar devierile pot fi analizate și convertite în imagini ale materiei care le-a cauzat. Vizionarea temporală este posibilă. Până și vibrațiile aerului pot fi detectate în modul acesta și se pot converti în sunete.

Potterley nu era deloc atent.

— Da, da, încuviință el grăbit. Totuși, când poți construi un cronoscop?

— Lăsați-mă să termin, îl opri Foster. Totul depinde de metoda folosită pentru detectarea și analizarea fluxului de neutrini. Metoda lui

Sterbinski este dificilă și indirectă și, în plus, necesită cantități uriașe de energie. Eu însă am studiat pseudogravitația, domnule Potterley, știința câmpurilor gravitaționale artificiale. M-am specializat în comportamentul luminii în asemenea câmpuri. Este un domeniu nou, despre care Sterbinski nu știa nimic. Dacă ar fi știut, ar fi întrezărit – oricine ar fi făcut-o – o metodă mai bună și mai eficientă pentru detectarea neutrinilor, prin folosirea unui câmp de pseudogravitație. Eu însumi, dacă aș fi cunoscut ceva mai multă neutrinică, m-aș fi gândit imediat la ea.

— Știam eu! se luminează la chip istoricul. Chiar dacă stopează cercetarea în neutrinică, guvernul nu poate avea siguranța că descoperirile din alte domenii ale științei nu vor reflecta cunoștințele din neutrinică. Asta spune mult despre însemnătatea conducerii centralizate a cercetării științifice. M-am gândit la aspectul acesta de multă vreme, domnule Foster, chiar dinainte ca dumneata să fi venit să lucrezi aici.

— Nu pot decât să vă felicit, dar trebuie să știți că mai există ceva...

— Bine, bine, nu mai contează! Răspunde-mi, te rog, când poți construi un cronoscop?

— Încerc să vă spun ceva, domnule Potterley. Un cronoscop n-o să vă ajute cu nimic.

„Asta a fost”, se gândi Foster.

Profesorul coborî încet treptele și se opri în fața lui.

— Ce vrei să spui? De ce nu mă va ajuta?

— N-o să vedeți Cartagina. Asta încerc să vă explic de atâtea vreme. Nu veți putea niciodată să vedeți Cartagina.

— Nu, nu, clătină Potterley din cap, aici greșești! Dacă ai un cronoscop, atunci ajunge să-l focalizezi corect și...

— Nu, domnule Potterley! Nu-i vorba despre o chestiune de focalizare. Există factori aleatori, care afectează fluxul de neutrini, așa cum afectează toate particulele subatomice. Aici intervine ceea ce, în limbaj științific, se numește principiul incertitudinii. Atunci când fluxul este înregistrat și interpretat, factorul aleatoriu apare sub forma unor neclarități – tehnicienii din comunicații le denumesc „paraziți”. Cu cât pătrundem mai adânc în timp, cu atât neclaritățile sunt mai pronunțate, paraziții sunt mai intensi. După o vreme, ei acoperă complet imaginile. Înțelegeți?

— Trebuie mai multă energie, spuse istoricul cu un glas lipsit de orice inflexiune.

— Nu-i suficient. Când paraziții încețoșează detaliile, orice amplificare a detaliilor îi amplifică și pe ei. Dacă aveți un film supraexpus, puteți să-l măriți oricât de mult, dar tot nu veți vedea nimic. Fiți atenți! Natura fizică a universului impune limite. Agitația termică aleatorie a

moleculelor de aer limitează intensitatea pe care trebuie s-o aibă un sunet, ca să fie detectat de instrumente. Lungimea de undă a luminii sau a unui electron limitează mărimea obiectelor ce pot fi zărite de instrumente. Același principiu este valabil și în cronoscopie. Nu puteți ajunge prea departe în timp.

— Dar cât de departe? Cât?

Foster inspiră adânc.

— O sută douăzeci și cinci de ani. Asta-i limita maximă.

— Dar buletinul lunar publicat de Comisie descrie aproape exclusiv vizionări din istoria antică. (Potterley chicoti fără vlagă.) Probabil că te-nșeli. Guvernul deține informații din anul 3000 î.Hr.

— De când ați început să credeți în afirmațiile guvernului? pufni disprețuitor Foster. Ați demarat toată afacerea asta pornind de la ideea că guvernul Foster, că nici un istoric n-a folosit niciodată cronoscopul. Acum înțelegeți motivul? El nu putea fi utilizat de nimeni, cu excepția celor interesați de istoria foarte recentă.

— Greșești... încă nu știi totul...

— Adevărul nu poate fi deformat în folosul dumneavoastră, să știți! Trebuie să admiteți evidența – guvernul ascunde adevărul.

— De ce?

— Habar n-am.

Nasul cârn al lui Potterley zvâcnea necontrolat, iar ochii i se holbaseră.

— Este doar o ipoteză, domnule Foster, insistă el pe un ton rugător. Construiește un cronoscop. Construiește unul și să încercăm...

Tânărul îl prinse de umeri și-l strânse cu putere.

— Credeți că n-am făcut-o? Credeți că v-aș fi spus toate astea înainte de a le verifica, în toate modurile pe care le cunosc? *Am construit* un cronoscop. Este în jurul dumneavoastră. Priviți!

Se repezi la întrerupătoarele transformatorului de putere și le acționă, unul câte unul. Făcu câteva reglaje și stinse lumina din plafon.

— Așteptați puțin.

În apropiere de centrul unui perete, se zări o lumină. Potterley bolborosea ceva neinteligibil, dar Foster strigă:

— Priviți!

Lumina sporii în intensitate, își mări dimensiunile și se transformă într-un mozaic alb-negru. Bărbați și femeii Neclari. Cu trăsături încetoșate. Brațele și picioarele se distingeau doar ca niște fulgere difuze. Pe lângă ei, trecu un automobil de tip vechi, neclar, totuși recognoscibil – unul dintre modelele care, cândva, folosiseră motoare cu ardere internă.

— Undeva, pe la mijlocul secolului XX, aş zice, comentă Foster. Deocamdată, nu pot conecta o legătură audio, așa că nu vom auzi nimic. Ulterior, o voi face. Oricum, mai departe de mijlocul secolului XX nu putem ajunge. Credeți-mă, este focalizarea cea mai bună care se poate obține.

— Construiește o mașină mai mare... mai puternică..., se bâlbâi Potterley. Îmbunătățește circuitele!

— Nu înțelegeți? Principiul incertitudinii nu poate fi păcălit, la fel cum nu se poate trăi pe Soare. Există anumite limitări de natură fizică.

— Minți! Nu te cred. O să...

Un glas se auzi, ascuțit și răsunător:

— Arnold! Domnule Foster!

Tânărul se răsuci fulgerător. Potterley rămase încremenit pentru câteva secunde, apoi întrebă, fără să se întoarcă:

— Ce-i, Caroline? Lasă-ne!

— Nu! – Doamna Potterley coborî treptele. – Am auzit. A fost imposibil să n-aud. Ai un vizualizator temporal, domnule Foster? Aici, în pivniță?

— Da, doamnă Potterley. Un fel de vizualizator temporal. Nu unul foarte bun. Încă nu pot capta sunete, iar imaginile sunt difuze, dar funcționează.

Femeia își încheștă mâinile și le duse la piept.

— Ce minunat! Ce minunat!

— Nu-i deloc minunat! se răsti soțul ei. Tânărul ăsta nepriceput nu se poate întoarce în timp mai departe...

— Uitați ce-i..., începu fizicianul exasperat.

— Te rog! strigă doamna Potterley. Ascultă-mă! Arnold, nu-ți dai seama că dacă putem vedea trecutul de acum douăzeci de ani, o putem revedea pe Laurel? Ce ne pasă nouă de Cartagina și de istoria antică? O putem vedea pe Laurel. Ea va fi din nou vie pentru noi. Lăsați mașina aici, domnule Foster. Arătați-ne cum s-o punem în funcțiune.

Foster își mută privirea de la femeie la soțul ei. Chipul lui Potterley devenise alb ca varul. Deși glasul îi rămăsese scăzut și egal, își pierduse cumva calmul.

— Ești o proastă! șuieră el.

— Arnold, șopti Caroline fără putere.

— Ești o proastă, îți repet. Ce vei vedea? Trecutul. Trecutul mort. Crezi că Laurel va face ceva nou, ceva ce n-a făcut deja? Crezi că vei vedea ceva ce n-ai mai văzut? Vei retrăi din nou și din nou acei trei ani, privind o fetiță care nu va crește niciodată?

Vocea profesorului trăda faptul că acesta era pe punctul de a-și pierde cumpătul; totuși, n-o făcu. Se apropie de Caroline, o prinse de umeri și o zgâlțâi.

— Știi ce se va întâmpla cu tine, dacă vei face asta? Vei fi internată în azil, fiindcă vei înnebuni. Da, vei înnebuni! Vrei să te duci la ospiciu? Vrei să fii închisă și supusă psihoterapiilor?

Doamna Potterley se smulse din strânsoare. Făptura neajutorată de altădată nu dovedea nici urmă de nesiguranță ori de moliciune. Se preschimbase într-o gorgonă.

— Vreau să-mi văd copilul, Arnold! Este în mașinăria asta și vreau să-l văd!

— *Nu este* în mașinărie. Nu-i decât o imagine. Nu poți pricepe? O imagine! Ceva care nu-i real!

— Îmi vreau copilul, m-auzi? — Se năpusti asupra lui, zbierând, lovindu-l cu pumnii: — *Îmi vreau copilul!*

Istoricul se retrase din fața asaltului violent. Foster se vârî între ei, și doamna Potterley căzu pe podea, hohotind isteric.

Potterley se răsuci și privi în jur cu ochi disperați. Cu un efort vădit, smulse din suportul ei o secure și o învărti, înainte ca tânărul, buimăcit de ceea ce se întâmpla, să-l poată opri.

— Înapoi, șuieră Potterley, sau te ucid, îți jur!

Lovi cu putere, și Foster sări într-o parte.

Profesorul se năpusti cu furie asupra fiecărui aparat din subsol și, după primul zornăit de cioburi, Foster rămase locului, privindu-l, cu ochii holbați.

Potterley continuă să izbească în stânga și în dreapta, până ce mânerul securii se rupse, iar el se opri, în mijlocul unui haos de țăndări și cioburi. Se întoarse către fizician și-i șopti:

— Pleacă! Să nu te mai întorci niciodată! Dacă vreun obiect de aici ți-a aparținut, trimite-mi nota de plată și o să-ți achit dublu valoarea lui.

Foster ridică din umeri, își luă cămașa și urcă treptele. O putea auzi pe doamna Potterley plângând în hohote; când ajunsese în capul scării, se întoarse și privi pentru ultima dată înapoi — domnul Potterley era aplecat deasupra soției lui, cu o expresie tristă.

* * *

Peste două zile, spre sfârșitul programului, când Foster se uita obosit de jur împrejur, căutând date referitoare la proiectele aprobate pe care le-ar fi putut studia acasă, Potterley își făcu din nou apariția. De fapt, se opri în pragul ușii, parcă neîndrăznind să pătrundă în biroul fizicianului.

Ca întotdeauna, profesorul era îmbrăcat fără cusur. Ridică brațul într-un gest prea vag ca să fie un salut sau o scuză. Foster îl privea inexpresiv.

— Am așteptat până la ora asta..., începu Potterley, când știam că... Pot intra?

Tânărul dădu din cap, fără să scoată un cuvânt.

— Cred că ar trebui să-mi cer scuze pentru comportamentul meu, continuă celălalt. Am fost îngrozitor de dezamăgit... nu m-am mai putut controla. Cu toate acestea, n-am nici o scuză.

— Vă accept scuzele. Asta-i tot?

— Mi se pare că te-a sunat soția mea.

— Da, m-a sunat.

— A fost cam isterică în ultima vreme. Mi-a comunicat că te-a sunat, dar nu puteam să fiu sigur de asta.

— M-a sunat, într-adevăr...

— Mi-ai putea spune... ai fi atât de amabil să-mi spui ce dorea?

— Voia un cronoscop. Mi-a zis că are niște economii și că era gata să-mi plătească.

— I-ai... i-ai promis ceva?

— I-am amintit faptul că nu sunt fabricant.

— Perfect! oftă ușurat Potterley. Te rog, nu mai discuta cu ea! Nu este o femeie... tocmai în...

— Uitați ce este, domnule Potterley. Nu intenționez să intervin într-o problemă de familie, dar ar fi bine să fiți pregătit. Cronoscopul poate fi construit de oricine. Folosind câteva subansamble simple, ce se găsesc de ocazie, el poate fi realizat în atelierul oricărui individ cu înclinații meșteșugărești. Cel puțin, partea video.

— Totuși, nimănui nu-i va trece prin cap să-o facă, nu? Nimănui nu i-a trecut până acum.

— Eu nu am de gând să păstrez secretul.

— Dar nu poți publica nimic. Este o cercetare neautorizată.

— Asta nu mai contează, domnule Potterley. Dacă-mi pierd bursa, o pierd și gata. Dacă universitatea este nemulțumită, voi demisiona. Pur și simplu, nu mai contează.

— Nu poți face una ca asta!

— Până acum, rânji Foster, nu v-a păsat că mi-aș putea pierde bursa și poziția. De ce ai devenit atât de grijuliu acum? Cred că ar fi bine să vă explic un lucru: Când ai venit prima dată la mine, eu credeam în cercetarea organizată și centralizată – altfel spus, în situația existentă. V-am considerat un anarhist intelectual, domnule Potterley, și încă unul periculos. Dar, dintr-un motiv sau altul, de câteva luni încoace, eu însumi

am devenit un anarhist și am realizat niște lucruri extraordinare. Nu pentru că aș fi un savant strălucit. Cătuși de puțin! Aceasta s-a întâmplat datorită faptului că, fiind dirijată de sus, cercetarea științifică are destule găuri ce pot fi astupate de oricine care privește în direcția corectă. Iar așa ceva ar fi putut face oricine, dacă guvernul nu s-ar fi străduit în mod activ să prevină asemenea tentative. Vă rog să mă înțelegeți, continuu să cred că o cercetare direcționată poate fi utilă. Nu sunt partizanul unei reveniri la o anarhie totală. Ar trebui, însă, să existe o zonă intermediară. Cercetarea direcționată își poate păstra flexibilitatea. Unui savant trebuie să i se permită să-și dea frâu liber curiozității, cel puțin în timpul liber.

Potterley se așează și începu să vorbească pe un ton lingușitor:

— Să discutăm puțin despre asta, Foster. Eu îți apreciez idealismul. Ești tânăr. Dorești luna de pe cer. Nu te poți, însă, autodistruge prin idei excentrice despre ceea ce ar trebui să fie cercetarea. Eu te-am adus în situația actuală. Eu sunt responsabil și mă învinuiesc pentru asta în mod permanent. Am acționat mânat de sentimente. Interesul meu față de Cartagina m-a orbit! Am fost un prost și jumătate!

— Vreți să spuneți că v-ați schimbat complet în numai două zile? Că, pentru dumneavoastră, Cartagina nu mai înseamnă nimic? Că limitarea guvernamentală a cercetărilor nu înseamnă nimic?

— Până și un prost și jumătate ca mine poate învăța ceva, Foster. Soția mea m-a făcut să pricep ceva. Acum înțeleg motivele pentru care guvernul a blocat cercetarea neutrinicii. Acum două zile, nu le înțelegeam. Și, înțelegându-le, le aprob. Ai văzut în ce fel a reacționat soția mea când a aflat că ai construit cronoscopul în pivniță. Eu consideram cronoscopul drept un instrument folositor pentru cercetare. Ea, însă, nu vedea decât plăcerea personală de a reveni obsesiv la un trecut personal, un trecut mort. Cercetătorii autentici, adepți ai științei abstracte, se află în minoritate. Cei precum soția mea ne vor copleși. Dacă guvernul ar fi încurajat cronoscopia ar fi însemnat ca trecutul fiecărui individ să devină vizibil. Funcționarii și demnitarii ar fi putut cădea victime ale șantajelor și presiunilor de tot felul, fiindcă ce locuitor al Pământului are un trecut absolut imaculat? Nici un guvern n-ar fi putut rezista la conducere.

— Poate că aveți dreptate, răspunse tânărul, umezindu-și buzele. Poate că guvernul își poate găsi unele justificări, dar aici este vorba despre un principiu important. Cine știe ce alte progrese științifice sunt blocate, de vreme ce savanții sunt siliți să umble doar pe niște poteci înguste? Dacă un cronoscop devine teroarea câtorva politicieni, atunci acesta este prețul care trebuie plătit. Publicul trebuie să înțeleagă că este necesar ca știința să fie liberă, iar pentru asta nu există cale mai

spectaculoasă decât de a-mi publica descoperirea, într-un fel sau altul, chiar dacă cercetarea respectivă n-a fost autorizată.

Fruntea profesorului de istorie se acoperise de broboane de transpirație, totuși vocea îi rămăsese egală.

— Nu-i vorba doar despre câțiva politicieni, domnule Foster. Nu gândi așa. Ar deveni și teroarea mea. Soția mea și-ar petrece toată viața alături de fiica noastră moartă. S-ar îndepărta și mai mult de realitate. Ar înnebuni, retrăind mereu și mereu aceleași scene. Și n-ar fi numai teroarea mea. Alte persoane s-ar afla în aceeași situație. Copii căutându-și părinții decedați, bătrâni dezgropându-și propria tinerețe... O lume întreagă ar trăi în trecut. O nebunie generalizată!

— Progresul nu poate fi împiedicat de aprecieri morale! În istoria omenirii, n-a existat nici măcar o singură invenție ori descoperire pe care oamenii să n-o pervertească, dovedind o ingeniozitate ieșită din comun. Omenirea trebuie să aibă, în același timp, și ingeniozitatea de a împiedica să se întâmple așa ceva. Cât despre cronoscop, cei pe care dumneavoastră îi vedeți obsedați de trecutul mort vor obosi în scurt timp. Ei își vor surprinde părinții iubiți făcând anumite lucruri, poate neașteptate, și entuziasmul le va pâlî. Astea nu sunt, totuși, decât amănunte nesemnificative. În ceea ce mă privește, este o chestiune de principii.

— La naiba cu principiile dumitale! Nu poți înțelege bărbații și femeile la fel ca pe principii? Nu-nțelegi că soția mea va retrăi incendiul care a ucis-o pe fetița noastră? Va fi imposibil să n-o facă. O cunosc. Va reface fiecare moment, căutând să-l împiedice. Va retrăi episodul, din nou și din nou, sperând de fiecare dată că nu se va petrece. De câte ori vrei s-o ucizi pe Laurel?

Glaspul îi devenise răgușit. În mintea fizicianului încolți o idee.

— Domnule Potterley, ce anume vă este teamă că va descoperi ea? Ce s-a întâmplat în seara incendiului?

Palmele celuilalt se ridicară pe neașteptate, acoperindu-i chipul, și se scuturară, în același ritm cu suspinele sale mute. Foster se întoarse cu spatele și privi stânjenit pe fereastră. După o tăcere îndelungată, Potterley rosti:

— A trecut multă vreme de când nu m-am mai gândit la asta. Caroline plecase la târguieli și eu rămăsesem cu fetița. După-amiază, am intrat în camera ei, să văd dacă nu se dezvelise. Aveam țigara în mână... Pe atunci, fumam. Presupun că o stinsesem înainte de a o pune în scrumiera de pe servanță. Eram întotdeauna foarte grijuliu. Laurel dormea liniștită. M-am întors în sufragerie și am ațipit în fața aparatului video. M-am trezit tușind, înconjurat de flăcări. Nu știu cum a-nceput totul...

— Credeți, însă, că de vină a fost țigara, nu? Întrebă tânărul. O țigară pe care, o singură dată, ați uitat s-o stingeți.

— Nu știu. Am încercat s-o salvez pe Laurel, dar, până am ieșit din casă, murise asfixiată.

— Bănuiesc că nu i-ați spus niciodată soției despre țigara aceea.

Potterley clătină din cap.

— Însă ideea că s-ar putea să fiu eu vinovat nu mi-a ieșit niciodată din minte.

— Dar acum, cu un cronoscop, ea va afla. Poate că n-a fost țigara de vină. Poate că ați stins-o. N-ar fi posibil?

Cele câteva lacrimi se uscaseră pe chipul istoricului. Roșeața din obraji îi dispăruse.

— Nu pot risca, murmură el. Deși nu-i vorba numai despre mine, Foster. Pentru majoritatea oamenilor, trecutul ascunde grozăvii. Nu elibera lucrurile acelea teribile, nu le lăsa să se năpustească asupra omenirii.

Foster se sculă și porni să se plimbe dintr-un capăt în celălalt al încăperii. Cumva acest lucru explica de ce Potterley manifesta dorința obsedantă, irațională, de a-i apăra pe cartaginezi, de a-i preamări și – în primul rând – de a desființa legenda sacrificiilor aduse lui Moloh. Eliberându-i pe ei de vina pruncuciderilor prin foc, profesorul s-ar fi absolvit, simbolic, de aceeași vină. Același foc care-l împinsese spre construirea unui cronoscop îl împingea acum spre distrugerea acestuia.

Tânărul îl privi cu tristețe pe istoric.

— Vă înțeleg situația, domnule Potterley, dar problema aceasta depășește cadrul sentimentelor personale. Trebuie să înlătur jugul de pe grumazul științei.

— Vrei să spui, șuieră Potterley, că dorești gloria și bogăția pe care le aduce o asemenea descoperire?

— Habar n-am de aspectul legat de bogăție, dar nu-l disprețuiesc. Sunt și eu un biet om...

— Nu intenționezi să-ți păstrezi secretă descoperirea?

— În nici un caz.

— Bine, atunci..., și bărbatul se ridică în picioare, privindu-l amenințător.

Foster trăi o stranie clipă de spaimă. Profesorul era mai bătrân decât el, mai scund, mai slăbuț și nu părea să dețină vreo armă. Totuși...

— Dacă vă gândiți să mă ucideți, ori intenționați să faceți altă nebunie similară, îi spuse el, toate datele legate de cronoscop se află depozitate într-o casetă de valori, care va fi deschisă de anumiți prieteni, în cazul dispariției sau morții mele.

— Nu fi idiot! pufni Potterley și părăsi odaia.

Fizicianul închise ușa, o încuie și se așază să se gândească. Se simțea ridicol. Bineînțeles, nu avea nici o casetă de valori în care să fi depozitat informații științifice. În mod normal, nu i-ar fi trecut prin minte o asemenea acțiune melodramatică, dar acum acest lucru se întâmplase.

Simțindu-se de-a dreptul penibil, petrecu o oră scriind ecuațiile aplicării opticii pseudogravitationale în înregistrarea neutrinilor, la care adăugă schițe privind detaliile construirii cronoscopului. Puse filele respective într-un plic, pe care-l sigilă, apoi mângâie pe acesta numele lui Ralph Nimmo.

Petrecu o noapte destul de agitată, iar dimineața, în drum spre facultate, depuse plicul la o bancă, însoțit de instrucțiuni ce autorizau deschiderea casetei de valori după moartea sa.

Îi telefonă lui Nimmo, pentru a-l anunța de existența plicului, dar refuză cu încăpățănare să spună ceva despre conținutul acestuia.

Niciodată nu se mai simțise într-un mod atât de ridicol preocupat de propria-i persoană.

* * *

În noaptea aceea și în următoarea, Foster dormi cu intermitențe, fiind obsedat de problema extrem de arzătoare a publicării datelor obținute în mod neautorizat.

Bineînțeles, *Comunicările Societății de Pseudogravitație*, publicația pe care o cunoștea cel mai bine în domeniul său, nu s-ar fi atins de o lucrare ce nu includea magica notă de subsol: „Cercetările prezentate în această comunicare au la bază bursa nr....., aprobată de Comisia Națională a O.N.U.”.

Același lucru era valabil și pentru *Revista de fizică*.

Existau, desigur, și diverse publicații minore, care, de dragul senzaționalului, ar fi putut trece cu vederea peste sursa datelor, dar asta ar fi necesitat o serie de negocieri financiare – direcție în care tânărul ezita să pornească. Ținând cont de toate aceste aspecte, ar fi preferat să plătească din buzunarul propriu publicarea unei broșuri cu tiraj mic, pe care s-o distribuie în comunitatea științifică. Într-o asemenea variantă, ar fi putut chiar să se dispenseze de serviciile unui redactor, sacrificând stilul în favoarea vitezei. Mai trebuia să găsească o tipografie convenabilă, dar era sigur că unchiul Ralph cunoștea câteva nume.

Mergând pe coridor spre biroul său, se întrebă neliniștit dacă nu cumva ar fi trebuit să nu mai piardă vremea, să nu-și mai ofere ocazia

de a se lăsa cotopt de idei contradictorii, ci să riște și să-l sune pe Ralph chiar de la facultate. Gândurile acestea îi ocupau mintea în asemenea măsură, încât abia când se apropie de masă își dădu seama că nu era singur în încăpere.

Potterley se afla acolo, însoțit de un bărbat pe care Foster nu-l cunoștea.

— Ce-i asta? exclamă fizicianul, privindu-i.

— Îmi pare rău, replică Potterley, dar trebuie să te opresc.

— Despre ce vorbiți? făcu Foster, continuând să-i examineze nedumerit pe cei doi.

— Permite-mi să mă prezint, interveni necunoscutul. (Avea dinți mari, puțin neregulați, care se dezveleau complet când surâdea.) Mă numesc Thaddeus Araman și sunt șeful catedrei de Cronoscopie. Doresc să am o discuție cu dumneata, referitor la unele informații primite de la domnul profesor Potterley și confirmate de propriile noastre surse.

— Am luat toată vina asupra mea, domnule Foster, rosti grăbit Potterley. Le-am explicat că eu te-am convins, împotriva voinței dumitale, să efectuezi niște cercetări neautorizate. M-am oferit să accept întreaga responsabilitate. Nu doresc ca dumneata să fii afectat în vreun fel. Atâta doar că nu se poate permite întrebuințarea cronoscopiei!

Araman încuviință din cap.

— Într-adevăr, domnul Potterley și-a asumat întreaga responsabilitate, numai că situația nu mai are acum nici o legătură cu dumnealui.

— Și ce intenționați să faceți? întrebă Foster. Să mă îndepărtați definitiv de la orice cercetări oficiale?

— Aș putea s-o fac.

— Să decideți îndepărtarea mea din universitate?

— Nu mi-ar fi deloc greu.

— Perfect, dați-i drumul! Considerați că ați făcut-o deja. Îmi părăsesc biroul chiar acum, o dată cu dumneavoastră. Obiectele personale mi le voi recupera ulterior. Dacă insistați, le pot abandona și pe ele. Asta-i tot?

— Nu tocmai, surâse Araman. Trebuie să declari că nu vei mai face alte cercetări în domeniul cronoscopiei, că nu vei publica nimic din cele aflate până acum și, desigur, că nu vei construi un cronoscop. Vei rămâne permanent sub supraveghere, pentru a ne asigura că vei respecta declarația.

— Și dacă refuz să declar așa ceva? Ce-mi puteți face? Cercetarea neautorizată poate fi lipsită de etică, dar nu constituie un delict.

— În cazul cronoscopiei, tinere, replică răbdător Araman, ea este un delict. Dacă va fi cazul, ai putea fi trimis la închisoare.

— De ce? răcni Foster. Care-i secretul ei?

— Asta este situația. Nu putem permite dezvoltarea în continuare a domeniului respectiv. Principala mea datorie este de a împiedica orice tentativă de nerespectare a regulilor noastre. Din nefericire, n-am știut, nici eu, nici altcineva de la catedră, că optica pseudogravitațională are aplicabilitate în cronoscopie. Ne recunoaștem ignoranța, dar de acum înainte cercetarea va fi călăuzită corespunzător și în direcția aceasta.

— Zadarnic! rânji Foster. S-ar putea să existe și alte domenii cu aplicabilitate directă, domenii pe care nici măcar nu le-am fi bănuțit. Întreaga știință constituie un tot uriaș. Dacă doriți să stopați dezvoltarea unei părți, trebuie să-i opriți întreaga dezvoltare.

— Foarte adevărat, încuviință Araman, cel puțin teoretic. În practică, vreme de cincizeci de ani, am reușit cu destul succes să staționăm cronoscopia la nivelul inițial, dezvoltat de Sterbinski. Întrucât te-am descoperit la timp, domnule Foster, sperăm să putem continua la nesfârșit această staționare. Desigur, nu ne-am fi apropiat atât de mult de catastrofă, dacă l-aș fi tratat cu mai multă atenție pe domnul profesor Potterley.

Se întoarce către istoric și își ridică sprâncenele, într-o expresie de autodeprecieri ironică.

— Mă tem, domnule, că la prima noastră întrevvedere v-am considerat un simplu profesoraș de istorie și nimic mai mult. Dacă mi-ș fi făcut meseria așa cum trebuie, investigându-vă atent, nu s-ar fi ajuns până aici.

— Are cineva dreptul să întrebuințeze cronoscopul guvernului? întrebă brusc Foster.

— Nimeni din afara catedrei noastre, indiferent de motive. O recunosc, deoarece îmi este limpede că ai ghicit deja adevărul. Cu toate acestea, te avertizez că repetarea tentativei de construire a unui cronoscop va fi privită ca un delict, nu ca o lipsă de etică științifică.

— Iar cronoscopul vostru nu se poate întoarce în trecut mai mult de o sută douăzeci și cinci de ani, nu-i așa?

— Corect.

— Atunci, relatările privind vizionarea unor momente din istoria antică, prezentate în broșura lunară a Institutului Cronoscopic, sunt simple născociri?

— Ținând seama de cunoștințele pe care le deții actualmente, răspunse sec Araman, întrebarea dumitale este pur retorică. Totuși, voi răspunde la ea. Da, sunt simple născociri.

— În cazul acesta, urmă fizicianul, nu voi promite că voi ține secrete cunoștințele mele în privința cronoscopiei. Dacă doriți să mă arestați,

n-aveți decât. Apărarea pe care o voi prezenta la proces va fi suficientă pentru a distruge castelul din cărți de joc al cercetării direcționate. Cercetarea direcționată de la centru este una, dar interzicerea ei și privarea omenirii de beneficiile pe care ea le poate aduce reprezintă cu totul altceva.

— Să lămurim un aspect, domnule Foster, spuse Araman. Dacă nu cooperezi, vei ajunge direct în închisoare. *Nu* vei vedea nici un avocat, *nu* vei fi acuzat de nimic, *nu* vei avea parte de vreun proces. Pur și simplu, vei fi azvârlit în închisoare.

— În nici un caz! Vreți să mă speriați. Nu mai suntem în secolul XX.

Pe coridor se auziră zgomote înfundate, tropăit de picioare, apoi un țipăt ascuțit ce-i păru lui Foster extrem de cunoscut. Ușa se deschise cu violență, iar înăuntru dădură buzna, împleticindu-se, trei bărbați înceștați. Unul dintre ei izbi cu patul pistolului în capul altuia. Se auzi un icnet prelung și cel lovit încetă să se mai lupte.

— Unchiul Ralph! exclamă tânărul.

Araman se încruntă.

— Puneți-l în scaunul acela, ordonă el, și aduceți niște apă.

— Nu era nevoie de durități, Araman! mormăi redactorul, tamponându-și delicat capul și strâmbându-se dezgustat.

— Paznicii ar fi trebuit să fie duri ceva mai devreme și să nu te lase să intri, Nimmo. N-ai ce căuta aici!

— Vă cunoașteți? întrebă Foster.

— Am colaborat cândva cu individul, pufni Nimmo, continuând să-și frece cucuiul. Dacă se află în biroul tău, nepoate, ai dat de bucluc!

— Și nu este singurul, replică iritat Araman. Știu că domnul Foster te-a consultat în privința textelor despre neutrinică.

Redactorul își încruntă fruntea, apoi o descreți cu o strâmbătură teribilă, ca și cum gestul respectiv i-ar fi cauzat suferință.

— Și? făcu el. Ce altceva mai știi despre mine?

— În scurt timp, vom afla totul. Deocamdată, povestea aceasta este suficientă pentru a te implica. Ce cauți aici?

— Scumpul meu domn Araman, începu Nimmo, care-și recăpătase o parte a voioșiei naturale, cretinul meu de nepot mi-a telefonat alaltăieri. Depozitase niște informații misterioase...

— Nu-i spune! strigă Foster. Nu mai scoate un cuvânt!

— Cunoaștem totul, domnule Foster, îl privi cu răceală Araman. Casetă de valori a fost deschisă și golită.

— Dar de unde știți...

Vocea tânărului se stinse într-o frustrare iritată.

— Oricum, reluă Nimmo, am decis că plasa se strângea în jurul lui și, după ce m-am îngrijit de câteva amănunte, am venit să-i spun să înceteze cu afacerea asta. Nu merită să-și pericliteze cariera.

— Vrei să spui că știi ce-a făcut? mârâi Araman.

— Nu mi-a spus niciodată, dar eu sunt un redactor științific care are al naibii de multă experiență. Știu cu ce se mănâncă multe din lumea asta. Băiatul s-a specializat în optică pseudogravitațională și m-a învățat și pe mine câteva chestii. M-a rugat să-i fac rost de un manual de neutrinică și, înainte de a i-l aduce, l-am răsfoit în grabă. Pot pune două lucruri cap la cap. Mi-a cerut apoi să-i procur anumite aparate și instrumente, ceea ce mi-a confirmat bănuielele. Oprește-mă dacă greșesc, dar nepotul meu a construit un cronoscop semiportabil de putere mică. Da, sau...?

— Da. (Araman se pipăi gânditor în căutarea unei țigări, fără să-l bage în seamă pe Potterley – acesta privea întreaga scenă în tăcere, ca pe un coșmar –, care se îndepărtă icnind de cilindrul alb.) Altă greșeală din partea mea. Ar trebui să-mi prezint demisia. Trebuia să-mi fi pus oamenii să stea cu ochii pe tine, Nimmo, în loc să mă concentrez asupra lui Potterley și Foster. Din păcate, n-am avut mult timp la dispoziție, dar, din fericire, mi-ai picat singur în mână – totuși, asta nu poate fi o scuză. Ești arestat!

— Pentru ce?

— Pentru cercetare neautorizată.

— Nici vorbă de așa ceva! Nu pot face cercetări, pentru că sunt doar redactor științific. Și chiar dacă aș fi făcut asemenea cercetări, ele nu constituie un delict.

— Inutil, unchiule Ralph! interveni Foster. Birocratul ăsta își face propriile lui legi.

— Care anume?

— De pildă, închisoarea pe viață, fără un proces prealabil.

— Prostiil făcu Nimmo. Nu mai suntem în secolul....

— Chestia asta i-am zis-o și eu, dar n-a părut să-l deranjeze.

— Ei bine, prostiil răcni Nimmo. Uite ce-i, Araman, nepotu-meu și cu mine avem neamuri care n-au rupt relațiile cu noi, să știi! Bănuiesc că și domnul profesor are ceva rude. Nu putem dispărea, pur și simplu. Lumea va începe să-și pună întrebări și va izbucni scandalul. Ți-a spus că nu-i secolul XX. Așa că dacă-ncerci să ne sperii, nu ține!

Țigara se rupse între degetele lui Araman, iar acesta o aruncă cu un gest violent.

— La dracu', mormăi el, nu știu ce să fac! N-a mai existat un asemenea caz până acum. Uite ce-il! Voi trei, nebunilor, habar n-aveți ce-ncercați să faceți. Nu pricepeți nimic. M-ascultați?

— Ascultăm, încuviință încrunțat Nimmo.

Foster tăcea; avea buzele strânse, iar în ochi i se citea mânia. Măinile lui Potterley se frecau și se răsuceau întruna, aidoma unor șerpi încolăcindu-se.

— Pentru voi, începu Araman, trecutul este mort. Dacă ați discutat între voi problema, fac prinsoare că ați folosit și expresia asta – „trecutul mort.“ Dacă ați ști de câte ori am auzit eu cuvintele astea două, v-ar apuca și pe voi damblaua. Când oamenii se gândesc la trecut, îl consideră mort, îndepărtat și dispărut de multă vreme. Noi îi încurajăm să gândească așa. Ori de câte ori aducem vorba despre vizionări temporale, ne referim la evenimente situate cu multe secole în urmă, deși voi știți că este imposibil să privim atât de departe. Oamenii acceptă ceea ce le spunem. Trecutul înseamnă Grecia, Roma, Cartagina, Egiptul, epoca de piatră. Cu cât mai mort, cu atât mai bun. Voi trei, însă, știți că limita este de o sută douăzeci și cinci de ani – așadar, ce înseamnă trecutul pentru voi? Tinerețea voastră... Prima iubire... Moartea mamei... Acum douăzeci de ani... Acum treizeci de ani... Acum cincizeci de ani... Cu cât mai mort, cu atât mai bun. Dar, de fapt, când anume începe trecutul?

Se opri o clipă. Cei trei îl priviră tăcuți, iar Nimmo se foi stingher.

— Ei bine, continuă Araman, când a început trecutul? Acum un an? Acum cinci minute? Acum o secundă? Nu este evident că trecutul începe acum o clipă? Trecutul mort nu este decât o altă denumire a prezentului viu. Ce s-ar întâmpla dacă am focaliza cronoscopul în trecutul de acum o sutime de secundă? N-ar însemna că priviți prezentul? Ați început să înțelegeți?

— La dracu'! mormăi Nimmo.

— La dracu'! îl maimuțări Araman. După ce, alaltăieri seară, Potterley a venit la mine și mi-a povestit totul, cum credeți că v-am verificat pe amândoi? Am făcut-o cu cronoscopul, derulând momentele-cheie până în prezent.

— Așa ați aflat despre caseta de valori, șopti Foster.

— Și despre toate celelalte detalii importante. Acum, ce credeți că s-ar întâmpla dacă am permite să se afle că există posibilitatea construirii de cronoscoape pentru fiecare familie? Oamenii ar începe să-și privească tinerețea, părinții și altele, dar nu după mult timp și-ar da seama ce ar putea realiza, de fapt, cu un astfel de aparat. Gospodina va uita de biata ei mamă moartă și va dori să afle ce face vecina acasă și soțul la serviciu. Oamenii de afaceri își vor urmări concurenții, iar patronii pe angajați. Nu va mai exista intimitate. Poliția secretă, ochiul iscoditor din umbră, nu va mai însemna nimic prin comparație cu cronoscopul

Videostarurile vor fi urmărite permanent de o mulțime de fani. Fiecare va urmări pe cineva și va fi, la rândul său, urmărit. Nici chiar bezna nu va reprezenta o scăpare, întrucât cronoscoapele pot fi dotate cu infra-roșii. Desigur, siluetele vor fi încețoșate, iar fundalul întunecat, dar poate că asta îi va ațâța chiar mai mult pe unii. Hm-m-m, tipii care se ocupă de aparat mai trag cu ochiul chiar și acum, ocazional, în ciuda prohibiției.

— Puteți, însă, interzice fabricarea particulară..., începu Nimmo, dar Araman îl întrerupse iritat:

— Putem, dar te aștepti să fie un act încununat de succes? Se pot promulga legi care să interzică băutura, fumatul, adulterul sau bârfa peste gard și care să fie respectate? Iar această combinație de indiscreție și licențiozitate va avea un efect mai rău asupra omenirii decât toate celelalte vicii amintite. Dumnezeu, de peste un mileniu ne străduim să distrugem rețelele care se ocupă cu traficul de droguri, și voi îmi vorbiți despre interzicerea legislativă a unui aparat cu care ai putea privi pe oricine dorești, oricând dorești, și care poate fi construit în atelierul oricărui amator!

— Nu voi publica nimic! rosti brusc Foster.

— Nici unul dintre noi nu va sufla o vorbă! izbucni Potterley, abia stăpânindu-se să nu plângă. Regret...

— Ziceai că pe mine nu m-ai urmărit prin cronoscop? se interesă Nimmo.

— N-am avut timp, răspunse obosit Araman. Pe cronoscop, evenimente nu se pot derula mai rapid decât în realitate. Nu pot fi accelerate. Am petrecut douăzeci și patru de ore, încercând să găsim momentele importante din ultimele șase luni ale vieților lui Foster și Potterley. N-am mai avut timp de altceva, dar a fost suficient.

— N-a fost, chicoti Nimmo.

— Ce vrei să spui? întrebă Araman și pe chipul lui apără o expresie de panică extremă.

— Ți-am spus că nepotu-meu, Jonas, mi-a telefonat ca să mă anunțe că a depozitat niște informații importante într-o casetă de valori. Din vocea lui, am dedus că s-ar putea să aibă necazuri. Este, totuși, nepotul meu. Trebuia să încerc să-l scap de belele. A durat ceva timp, apoi am pornit încoace, pentru a-i spune ce făcusem. Când am ajuns aici, imediat după ce omul tău mi-a tras una-n cap, ți-am spus că m-am îngrijit de câteva amănunte.

— Ce? Pentru numele lui Dumnezeu...

— Doar atât: am expediat detaliile cronoscopului portabil în vreo șase locuri, la redacțiile cu care colaborez în mod regulat.

Nu se auzi nici un cuvânt. Nici un sunet. Nici măcar adierea unei răsuflări. Toți încremeniseră.

— Nu vă holbați așa! strigă Nimmo. N-ați priceput? Dețineam drepturile de popularizare – Jonas poate să vă spună. Știam că, din punct de vedere legal, nu puteam publica în nici o revistă științifică. Eram absolut sigur că el se pregătea să publice ceva neautorizat și că tocmai de aceea pregătise caseta de valori. M-am gândit că dacă voi face cunoscute detaliile înaintea lui, întreaga responsabilitate va cădea pe umerii mei. Cariera lui urma să fie salvată. Și chiar dacă mi s-ar fi revocat licența de redactare științifică, drepturile exclusive ale datelor despre cronoscop m-ar fi scutit de griji pentru tot restul vieții. Jonas avea să fie furios – mă așteptam la așa ceva –, dar îi puteam explica totul și am fi împărțit câștigul pe din două. Nu vă uitați așa la mine! De unde să fi știut?

— Nimeni nu știa nimic, rosti Araman cu tristețe, dar cu toții ați considerat de la sine înțeles că guvernul este imbecil, birocrat, corupt, tiranic și doritor să suprimă cercetarea numai din răutate și interes. Nu v-ați gândit niciodată că încercam să protejăm omenirea pe cât puteam mai bine.

— Nu stați locului, flecărind! se tângui Potterley. Spuneți-ne numele celor care au primit...

— Este prea târziu, ridică din umeri Nimmo. A trecut mai mult de o zi. Vestea a avut timp să se răspândească. Șefii de acolo au apelat la diverși fizicieni, ca să-mi verifice datele, înainte de a le publica, apoi au comunicat între ei, ca să-și anunțe știrea. După ce savanții vor pune laolaltă neutrinica și pseudogravitația, cronoscopia va deveni evidentă și accesibilă la nivel amator. În mai puțin de o săptămână, cinci sute de oameni vor ști cum să construiască un cronoscop de dimensiuni mici, și atunci cum îi veți prinde pe toți? (Obrajii săi dolofani se dezumflaseră.) Cred că omleta nu mai poate fi băgată la loc în cojile cele albe și frumoase.

Araman se sculă de pe scaun.

— Vom încerca, Potterley, dar sunt de acord cu Nimmo. Este prea târziu. În ce fel de lume vom trăi, cu începere de mâine, nu știu, nu pot spune, dar lumea pe care am cunoscut-o va fi distrusă pentru totdeauna. Până acum, fiecare obiceai, fiecare viciu, fiecare detaliu neînsemnat al vieții păstrase întotdeauna o anume intimitate implicită, care, pe viitor, nu va mai exista.

Îi salută pe cei trei cu o politețe exagerată.

— Cu toții v-ați străduit să creați o lume nouă și vă felicit. Vă urez vouă, mie, tuturor o viață fericită în acvariul cel nou... și putrezi-v-ar oasele în iad! Ordinul de arestare se contramandeaază.

Fundația succesului S.F.

(cu scuzele de rigoare adresate lui W. S. Gilbert*)

Curios de vei fi, cum poți străluci
în science fiction,
Îți răspund pe loc, citesc – nu mă joc –
chiar și în avion.
Spațiu, galaxii, universuri – mii –
pe toate să le folosești.
Cu ochii cât cepe, fanii n-or pricepe,
însă vedea-vor ce bun ești.

Și-atunci, toți fanii vor striga,
Pe când mergi din stea în stea:
Dacă acest tânăr străbate galaxia-n zbor,
Cât de născocitor trebuie să fie
tânărul acesta născocitor.

Nu e un secret: istoria, discret,
e sursă de inspirație.
Imperiul roman poate fi, taman,
mutat într-o constelație.
C-un motor fonic, sau poate ionic,
spațiu-i comprimat.
Preluând din Gibbon** – doar puțin, rezon! –
intrigi de palat.

* Sir William Schwenck Gilbert (1836-1911), critic dramatic, dramaturg și poet englez; în colaborare cu Arthur Sullivan, a realizat paisprezece opere celebre.
(n. trad.)

** Gibbon, Edward (1737-1794), istoric englez, a cărui principală operă a fost *Istoria declinului și căderii Imperiului Roman* (1776-1788), lucrare ce a stat la baza ciclului *Fundația*, al lui Isaac Asimov. (n. trad.)

Și-atunci, toți fanii vor striga,
Pe când dezvolți intriga ta:
Dacă acest tânăr atâta istorie a citit,
Cât de erudit trebuie să fie
tânărul acesta erudit.

Alungă, moral, orice gând sexual
din erou; strunește-l bine!
Mintea lui să fie la politică,
nu la niște glezne fine.
Chiar în bijuterii, femeile-s scorpai
(se gândesc doar la căsătorie).
Ele-i pot strica, sau chiar anula
planurile de psihoistorie.

Și-atunci, toți fanii vor striga,
Pe când te limitezi la calea ta:
Dacă tot ce-a scris este la fel de masculin,
Cât de misogin trebuie să fie
tânărul acesta misogin.

Dreptul de a vota

La cei zece anișori ai ei, Linda era singura din familie care părea fericită să fie trează.

Norman Muller o putea auzi acum, din starea lui de comă medicamentoasă. Cu o oră în urmă, izbutise, finalmente, să adoarmă, dar era mai degrabă o epuizare nervoasă decât un somn odihnitor.

Fetea venise lângă el și începuse să-l zgâlțâie.

— Tati, tati, trezește-te! Trezește-te!

— Te-am auzit, Linda, răspunse el, reușind să evite o înjurătură.

— Tati, acum sunt mai mulți polițiști ca niciodată! Mașini de poliție, fel de fel!

Norman se dădu bătut și se ridică în coate, cu ochii împăienjeniți. Începea ziua. Afară, abia mișeau zorii, sămânța unui cenușiu care părea la fel de mizerabil pe cât se simțea el. O putea auzi pe nevastă-sa, Sarah, trebăluind în bucătărie. Socrul lui, Matthew, tușea horcăit în baie. Fără îndoială, agentul Handley era gata și-l aștepta.

Aceasta era ziua cea mare.

Ziua Alegerilor!

* * *

Inițial, fusese absolut la fel ca în ceilalți ani. Poate chiar nițel mai rău, fiind un an de alegeri prezidențiale, totuși nu mai rău decât în alt an de alegeri pentru funcția de președinte.

Politicienii vorbeau întruna despre „responsabilitatea electoratului” și despre uriașa inteligență electronică pusă în slujba electoratului. Presa examina situația, folosind calculatoare de puteri industriale, și strecura sugestii despre ce ar fi putut să urmeze. Comentatorii și analiștii indicau statul care avea să se dovedească decisiv în câștigarea alegerilor și se contraziceau fără să le pese.

Primul indiciu al faptului că *nu avea* să fie chiar ca în fiecare an îl constituisese momentul când Sarah Muller îi spusese soțului ei, în seara de 4 octombrie (exact cu o lună înaintea votării):

— Cantwell Johnson afirmă că Indiana va fi anul acesta statul decisiv. Este al patrulea care o spune. Gândește-te – statul *nostru*!

Matthew Hortenweiler își arătase chipul buhăit dinapoia ziarului, o fulgerase din ochi pe fiică-sa și mormăise:

— Indivizii ăia sunt plătiți să spună minciuni. Nu-ți pleca urechea la ce zic ei!

— Este al patrulea care o spune, tată, repetase femeia cu blândețe. Toți au zis Indiana.

— Indiana este un stat-cheie, Matthew, începuse Norman cu aceeași blândețe, din cauza Legii Hawkins-Smith și a afacerii din Indianapolis. Ea...

Matthew își schimonosise în mod alarmant chipul bătrân și șuierase:

— Nimeni nu zice Bloomington sau comitatul Monroe, așa-i?

— Păi..., începuse Norman.

Linda, a cărei fețișoară ascuțită se răsucise de la unul la celălalt, pe toată durata schimbului de replici, întrebase cu glas pițigăiat:

— Tu nu votezi anul ăsta, tati?

Norman îi zâmbise cu dragoste și răspunsese:

— Nu cred, scumpete.

Discuția se desfășurase însă în atmosfera de surescitare crescândă, tipică pentru luna octombrie a unui an de alegeri prezidențiale, iar Sarah dusesese o viață tăcută, plină de vise frumoase pentru familia ei. De aceea, rostise pe un ton nostalgic:

— Dar n-ar fi cu adevărat frumos?

— Dacă așa vota?

Norman avusese o mustăcioară blondă, care, pe vremuri, îi conferise un aer rafinat în ochii tinerei Sarah, dar care, grizonându-se treptat, decăzuse la calitatea unui simplu accesoriu facial. Pe fruntea lui se așternuseră cute tot mai adânci, rezultate ale nesiguranței – în general, bărbatul nu-și amăgise niciodată sufletul de vânzător cu ideea că s-ar fi născut dotat cu capacități de excepție sau că, în alte circumstanțe, ar fi cunoscut o carieră de excepție. Avea o nevastă, o slujbă și o fetiță și, exceptând momentele cu totul izolate de exuberanță sau de deprimare, trăia cu convingerea că se realizase în viață.

Ca atare, se simțise nițel stânjenit și ceva mai mult tulburat din cauză că gândurile soției lui o porniseră în altă direcție.

— Draga mea, îi reamintise, avem o populație de două sute de milioane de oameni. Ținând cont de șansele care există, nu cred că ar trebui să ne irosim timpul gândindu-ne la așa ceva.

— Norman, replicase femeia, nu sunt deloc două sute de milioane de oameni, și tu o știi prea bine. În primul rând, pot fi aleși doar cei între

douăzeci și șaiszeci de ani, iar în al doilea rând trebuie neapărat să fie bărbați. În felul ăsta, mai rămân doar vreo cincizeci de milioane. Și apoi, dacă-i vorba cu adevărat despre Indiana...

— Atunci, mai rămân un milion și un sfert. M-ai lăsa să pariez la o cursă pe calul care are șanse de unu la un milion și un sfert? Nu cred. Haide să cinăm!

— Prostii afurisite, mormăise Matthew dinapoia ziarului.

— Tu nu votezi anul ăsta, tati? repetase Linda.

Norman scuturase din cap și toți trecuseră în sufragerie.

* * *

În jurul datei de 20 octombrie, surescitarea lui Sarah sporise rapid. La cafea, ea anunțase că doamna Schultz, a cărei verișoară era secretara unui membru al corpului legislativ, afirmase că „pariurile” se făceau pe Indiana.

— A zis că președintele Villers va ține un discurs la Indianapolis.

Norman, care avusese o zi grea la magazin, se mulțumise să ridice o sprânceană, a neîncredere, dar se ferise să facă vreun comentariu.

Socrul său, însă, care era cu totul nemulțumit de administrația de la Washington, replicase imediat:

— Dacă Villers ține un discurs în Indiana, asta înseamnă că el crede că Multivac va alege Arizona. Prostovanul n-are curaj să se apropie mai mult.

— Eu nu înțeleg de ce nu se anunță statul de îndată ce este posibil, apoi comitatul, localitatea și așa mai departe, spusese Sarah, care-l ignora pe tatăl ei atunci când o putea face cu destulă decență. În felul acesta, cei eliminați s-ar putea relaxa.

— Dacă ar proceda așa, observase Norman, politicienii ar urma anunțurile ca niște păsări de pradă. Până s-ar ajunge la o localitate, la fiecare colț de stradă te-ai lovi de un congressman.

Matthew mijise ochii și-și trecuse mâna, cu un gest nervos, prin părul rar și încărunțit.

— Oricum, sunt păsări de pradă. Fiți atenți...

— Te rog, tată! murmurase Sarah.

Glasul bătrânului trecuse peste protestul ei fără ca măcar să se poticnească:

— Fiți atenți, eu am trăit pe vremea când au instalat Multivacul. Spuneau că avea să termine o dată pentru totdeauna cu politica de partizanat. S-a sfârșit cu irosirea banilor pe campanii electorale, ziceau. S-a sfârșit cu presiunile zâmbitoare și cu lobbyismul din Congres sau de la Casa Albă. Și, de fapt, ce s-a-ntâmplat? Mai multă campanie ca

oricând, numai că acum este făcută orbește. Trimit indivizi în Indiana din cauza Legii Hawkins-Smith, îi trimit pe alții în California, în eventualitatea că situația Joe Hammer s-ar putea dovedi crucială. Eu zic să se termine cu toate prostiile astea! Să se revină la vechiul și bunul...

— Bunicule, întrebase pe neașteptate Linda, nu vrei ca tati să voteze anul ăsta?

— Tu nu te băga! se încruntase Matthew spre fetiță, după care revenise spre cei doi soți. A existat o vreme când am votat și eu. Intram în cabină, puneam mâna pe ștampilă și votam. Nu era mare lucru. Îmi ziceam: „Tipul ăsta-i omul meu și votez pentru el”. Așa ar trebui să fie și acum.

— Ai votat, bunicule? exclamase încântată Linda. Ai votat de-adevăratelea?

Sarab intervenise rapid, pentru a curma ceea ce se putea transforma foarte ușor într-o poveste dezlănțată, care ar fi ajuns la urechile tuturor vecinilor:

— Nu, Linda. Bunicul nu se referă la votarea adevărată. Când a fost el copil, toți votau în felul acela, inclusiv bunicul, dar nu era o votare adevărată.

— Nu eram deloc copil pe atunci! răbufnise Matthew. Aveam douăzeci și doi de ani, am votat pentru Langley și a fost o votare adevărată. Poate că votul meu n-a contat cine știe ce, dar a fost la fel de valabil ca al oricărei alte persoane. Al *oricărei persoane*. Fără nici un Multivac.

— Gata, Linda, intervenise Norman, e ora de culcare! Și termină cu întrebările despre votare! Când vei fi mare, o să înțelegi totul.

O sărutase cu o blândețe antiseptică, și fetița plecase fără tragere de inimă, îmboldită de mama ei și de promisiunea că se putea uita la video până la 21:15, *dacă* își termina rapid ritualul din camera de baie.

* * *

— Bunicule... rostise Linda și rămăsese cu bărbia în piept și cu mâinile la spate, până ce ziarul bătrânului coborâse atât cât să dezvăluie sprâncenele stufoase și ochii, înconjurați de rețeaua de riduri fine.

Era sâmbătă, 31 octombrie.

— Da?

Linda se apropiase și-și pusese ambele coate pe unul dintre genunchii bunicului, astfel încât să-l oblige să abandoneze complet ziarul.

— Bunicule, este adevărat că ai votat cândva?

— M-ai auzit doar, nu? Crezi că-s un lăudăros?

— N-nu..., dar mami spune că pe atunci toată lumea vota.

— Este adevărat.

— Dar cum se putea? Cum puteau vota *toți*?

Matthew o privise solemn, apoi o ridicase și o așezase pe genunchi.

— Vezi tu, Linda, începuse el cu un ton neașteptat de blând, până acum vreo patruzeci de ani, *toți* votau – întotdeauna. Să zicem că doream să decidem cine va fi noul președinte al Statelor Unite. Democrații veneau cu un candidat, republicanii cu altul și toată lumea spunea pe cine ar prefera. La sfârșitul zilei alegerilor, se număra câți îi doriseră pe democrați și câți pe republicani. Cel cu voturile cele mai multe devenea președinte. Ai înțeles?

Linda încuviințase din cap și întrebase:

— Dar de unde știau *toți* oamenii pentru cine să voteze? Le spunea Multivac?

Sprâncenele bătrânului se apropiaseră, conferind feței sale un aer sever.

— Își foloseau propria lor judecată, fetițo!

Ea tresărise și Matthew revenise la tonul scăzut:

— Nu sunt supărat pe tine, Linda. Dar, vezi tu, uneori dura toată noaptea până se număra ce spusese fiecare, și oamenii nu mai aveau răbdare. De aceea, au inventat mașini speciale, care examinau primele voturi și le comparau cu voturile din aceleași locuri, dar din anii anteriori. În felul acela, mașinile puteau calcula care va fi rezultatul final și cine va fi ales. Ai priceput?

Fetița dăduse iarăși din cap.

— Așa, ca Multivac...

— Primele calculatoare au fost mult mai mici decât Multivac. Ele au crescut și au putut spune cum va decurge alegerea, biziindu-se pe tot mai puține voturi. În cele din urmă, a fost construit Multivac, care poate spune rezultatul final pe baza unui singur vot.

Linda zâmbise, regăsind o parte familiară a istoriei, și rostise:

— Asta-i bine.

— Nu, nu-i binel se încruntase Matthew. Eu nu doresc ca o mașinărie să-mi spună cum aș fi votat, doar pentru că un mincinos din Milwaukee zice că se va opune creșterii impozitelor. Poate că vreau să votez invers, numai așa, de-al naibii. Poate că nu vreau să votez. Poate...

Linda însă coborâse de pe genunchii lui – discuția părea să n-o mai intereseze. În ușă, se întâlnise cu mama ei, care nu-și scosese pălăria și nici pardesiul.

— Fugi, Linda! o repezise, cu răsufierea întretăiată. Nu-mi sta în cale!

Scotându-și apoi pălăria și aranjându-și părul, se adresase lui Matthew:

— Am fost pe la Agatha.

Bătrânul o privise încruntat și întinsese mâna după ziar, fără măcar să se deranjeze să comenteze printr-un mormăit.

— Știi ce mi-a spus? urmasa femeia, în vreme ce-și descheia pardesiul.

Matthew deschisese ziarul la pagina dorită, îl îndoise cu atenție și replicase:

— Nu mă prea interesează.

— Tată! se bosumflase Sarah.

Nu avea totuși timp pentru reproșuri. Știrile trebuiau comunicate, iar Matthew era singurul disponibil, așa încât continuase:

— Joe, soțul Agathe, este polițist și a spus că azi-noapte în Bloomington a venit o dubă plină cu agenți ai Serviciului Secret.

— Nu cred că mă caută pe mine.

— Nu pricepi, tată? Agenți ai Serviciului Secret, și se apropie ziua alegerilor... În *Bloomington*...

— Poate că urmăreau vreun spărgător de bănci.

— De câteva decenii nu s-a mai spart nici o bancă... Zău, tată, ești de groază!

Apoi, femeia se îndepărtase, dezamăgită.

* * *

Nici Norman nu manifestase mai multă surescitare când afluase vestea.

— De unde știa Joe că erau agenți secreți? Întrebarea el calm. Nu cred că umblau de colo-colo cu ecusoane în piept.

A doua zi, însă, pe întâi noiembrie, spre seară, femeia afirmase triumfător:

— Absolut toată lumea din Bloomington așteaptă ca unul dintre ai noștri să fie cel care va vota. Au zis-o și în ziare, și la video.

Norman se foise stingherit. Nu putea nega realitatea și simțea că i se strânge inima. Dacă, într-adevăr, Bloomington avea să fie lovit de fulgerul Multivacului, asta însemna reporteri, emisiuni video, turiști... tot felul de abateri nemulțumitoare de la rutinele sale. Lui Norman îi plăcea tiparul vieții lui, dar murmurul îndepărtat al politicii se apropia neliniștitor.

— Nu sunt decât zvonuri, mormăise el. Nimic altceva.

— Așteaptă și ai să vezi. Așteaptă...

Dar lucrurile evoluaseră rapid, și Norman nu avusese timp să aștepte, întrucât soneria de la intrare țârâise insistent.

— Da? Întrebare el, deschizând ușa.

— Vă numiți Norman Muller? se interesase bărbatul înalt și cu chip grav din prag.

— Da, repetase Norman, însă cu un glas stins.

Întreaga ținută a necunoscutului degaja autoritate, iar natura misiunii sale devenise în mod fatal evidentă.

Bărbatul se legitimase, intrase în casă, închisese ușa după el și rostise pe un ton solemn:

— Domnule Norman Muller, ca reprezentant al președintelui State-lor Unite ale Americii, vă aduc la cunoștință că ați fost ales pentru a reprezenta electoratul american, miercuri, 4 noiembrie 2048.

* * *

Norman reușise cu mare dificultate să ajungă pe propriile picioare până la scaunul lui. Se așezase, alb la față și aproape fără să perceapă nimic din jur, în vreme ce Sarah îi adusese apă, îi masase alarmată mâinile și-i șuierase printre dinți:

— Să nu te-mbolnăvești, Norman! Să nu te-mbolnăvești! O să alea-gă pe altcineva...

După ce izbutise să-și recapete suflul, bărbatul murmurase:

— Mă scuzați, domnule!

Agentul secret își scosese pardesiul, își deschisese sacoul și se așezase relaxat pe canapea.

— E-n regulă, spusese el, și pecetea oficialității păruse că dispare odată cu limbajul oficial, lăsând să iasă la iveală un individ masiv și destul de prietenos. Este pentru a șasea oară când aduc vestea, așa că am asistat la tot felul de reacții. Nici una dintre ele nu a semănat cu ceea ce puteți vedea la video. Știți la ce mă refer, nu? O privire gravă, pătrunsă de însemnătate, un personaj care declară: „Este un privilegiu deosebit pentru mine să-mi slujesc țara”. Chestii de felul ăsta...

Și agentul izbucnise într-un râs liniștitor.

Sarah îl imitase imediat, dar râsetul ei ascundea o undă de isterie.

— Va trebui să locuim câteva zile împreună, urmase agentul. Eu mă numesc Phil Handley și prefer să-mi spuneți Phil. Domnul Muller nu mai poate părăsi casa până în ziua alegerilor. Doamnă Muller, o să vă rog să-i informați pe cei de la magazin că este bolnav. Dumneavoastră vă puteți vedea de ocupațiile obișnuite, cu condiția să nu suflați nici o vorbă despre această situație. Ați înțeles, doamnă Muller?

— Da, domnule, încuviințase Sarah cu vigoare. Nici un cuvîntel!

— Perfect! Dar, doamnă Muller, o privise Handley cu gravitate, nu-i de glumă. Părăsiți casa doar dacă este absolută nevoie – oricum, veți fi urmărită peste tot. Regret, dar așa operăm noi.

— Mă veți urmări?

— Va fi extrem de discret, nu vă faceți griji! Oricum, este vorba de numai două zile, până se va difuza comunicatul oficial. Fiica dumneavoastră...

— Doarme, răspunsese repede Sarah.

— Perfect. Îi veți spune că sunt o rudă sau un prieten, care va rămâne câteva zile aici. Dacă află adevărul, nu va mai putea părăsi casa. În orice caz, ar fi preferabil ca tatăl dumneavoastră să nu iasă deloc.

— N-o să-i placă asta, suspinase femeia.

— Nu avem alternativă. Acum, de vreme ce nu mai există și alți locatari în această casă...

— Se pare că știți totul despre noi, șoptise Norman.

— Aproape, încuviințase Handley. În tot cazul, deocamdată acestea sunt instrucțiunile mele. Voi încerca să fiu cât mai cooperant și să nu vă incomodez în vreun fel. Guvernul va plăti pentru întreținerea mea, așa că nu trebuie să vă îngrijoreze cheltuielile suplimentare. În fiecare seară, voi fi înlocuit de alt agent, care va rămâne de veghe în această odaie, ca atare nu-i necesar să vă faceți griji cu dormitul. Acum, domnule Muller...

— Da, domnule.

— Vă rog să-mi spuneți Phil. Scopul acestor două zile preliminare, înainte de comunicatul oficial, este de a vă obișnui cu situația dumneavoastră. Dorim să apăreți în fața Multivacului într-o stare cât mai normală cu putință. Căutați să vă relaxați și să vă simțiți ca într-o zi oarecare. Da?

— Bine, spusese Norman, apoi scuturase violent din cap. Dar nu doresc responsabilitatea aceasta. De ce tocmai eu?

— Perfect, făcuse Handley, să începem prin a lămuri acest aspect. Multivac analizează tot felul de factori cunoscuți, care sunt de ordinul miliardelor. Totuși, unul dintre factori nu-i cunoscut, și probabil va rămâne așa multă vreme. Este vorba despre șablonul de reacție al minții umane. Toți indivizii sunt supuși unei presiuni de modelare, determinată de spusele și faptele altor indivizi, de relațiile lor cu oamenii și de acțiunile lor sau ale altora. Orice american poate fi dus la Multivac pentru a-i fi analizat acest șablon de reacție, pe baza căruia pot fi estimate șabloanele tuturor celorlalte minți ale cetățenilor. În funcție de evenimentele din anul respectiv, la un moment anumit, unii americani sunt mai potriviți în acest scop. Anul acesta, Multivac v-a ales ca fiind cetățeanul cel mai reprezentativ. Nu cel mai inteligent, nici cel mai

puternic sau cel mai norocos, ci numai cel mai reprezentativ. Și doar nu se pune problema de a contesta alegerile Multivacului, nu?

— Nu s-ar putea să fi fost o greșeală?

Sarah, care fusese numai ochi și urechi, intervenise iute:

— Nu-l ascultați, domnule! Este puțin emoționat. În realitate, este foarte bine informat și urmărește cu atenție evenimentele politice.

— Doamnă Muller, Multivac este cel care ia decizia, precizase Handley. El l-a ales pe soțul dumneavoastră.

— Dar Multivac știe chiar totul? insistase Norman. N-ar fi putut să facă o greșeală?

— Ba da, poate greși. N-are rost să ascundem adevărul. În anul 2032, un Alegător indicat de Multivac a decedat, din cauza unui accident cerebral, cu două ore înaintea comunicatului oficial. Multivac n-a prezis acest eveniment — n-a putut s-o facă. Un Alegător poate fi instabil mental, nepotrivit din punct de vedere moral, ori chiar incorect. Multivac nu poate ști totul despre toți cetățenii, până nu i se introduc datele necesare. De aceea, întotdeauna, sunt pregătite rezerve. Nu cred, totuși, că acum vom folosi una. Aveți o sănătate bună, domnule Muller, și ați fost studiat cu atenție. Corespundeți.

Norman își îngropase fața în palme și rămăsese nemișcat.

— Până mâine dimineață își va reveni, domnule, zise Sarah. Pur și simplu, trebuie să se obișnuiască cu ideea.

— Evident, aprobasese Handley.

* * *

În intimitatea dormitorului lor, Sarah se exprimase însă cu totul diferit. Refrenul cel mai uzitat fusese: „Adună-te, Norman! Nu da cu piciorul unei șanse unice în viață“.

— Mă-nspăimântă, șoptise bărbatul. Toată afacerea asta mă-nspăimântă.

— Pentru Dumnezeu, de ce? Ce altceva trebuie să faci, în afară de a răspunde la câteva întrebări?

— Responsabilitatea este prea mare! N-aș putea s-o înfrunt.

— Care responsabilitate? N-ai nici o responsabilitate. Multivac te-a ales. Responsabilitatea este a lui. Toți o știu.

Norman se ridicase în capul oaselor într-o criză bruscă de rebeliune și angoasă.

— Toți *ar trebui* s-o știe, dar n-o știu. Sunt niște...

— Mai încet! șuierase Sarah. Te vor auzi din capătul celălalt al orașului!

— N-o să mă audă, pufnise bărbatul, dar coborâse vocea. Când se vorbește despre administrația Ridgely, din 2028, se spune cumva că ne-ar fi aiurit cu gogoși și cu aiureli rasiste? Nu! Toți se referă la „nenorocitul ăla de vot al lui MacComber”, de parcă Humphrey MacComber ar fi fost singurul răspunzător, fiindcă stătuse în fața Multivacului. Eu însumi am folosit expresia... însă acum mă gândesc că sărmanul nu era decât un simplu fermier, care nu solicitase această onoare. De ce ar fi fost vina lui mai mare decât a altuia? Acum, numele lui a ajuns un blestem.

— Vorbești ca un copil!

— Sunt, pur și simplu, rațional, atâta tot. Îți spun, Sarah, n-o să accepți! Nu mă pot sili să votez, dacă nu doresc. O să spun că sunt bolnav. O să...

Femeia nu mai accepta însă nimic.

— Ascultă-mă bine, sâsâise ea amenințător. Ai și alte responsabilități, nu ești singur pe lume! Știi bine ce-nseamnă „Alegătorul Anului”. Ba chiar al unui an prezidențial. Înseamnă publicitate, faimă și, poate, bani cu găleata.

— După care revin la slujba mea.

— *N-o să revii!* Vei obține cel puțin conducerea unei sucursale, dacă ai puțină minte, și *vei avea*, pentru că o să-ți spun eu ce să faci. Dacă știi să-ți joci cartea, poți controla publicitatea de care beneficiezi și îi poți sili pe cei de la „Kennell Stores, Inc.” să facă un contract nou, *care să includă o clauză de avansare, plus o pensie viageră.*

— Nu ăsta-i scopul pentru care ești desemnat Alegător!

— Ei bine, va fi scopul tău. Dacă nu te gândești la tine sau la mine – eu nu-ți cer nimic –, fă-o pentru Linda!

Norman oftase.

— Ei bine? insistase Sarah.

— Am înțeles.

* * *

Comunicatul oficial fusese difuzat pe 3 noiembrie, și devenise prea târziu pentru Norman ca să mai bată în retragere, chiar dacă ar fi găsit curajul necesar pentru a încerca așa ceva.

Casa lor fusese izolată de restul lumii. Agenții Serviciului Secret ieșiseră la iveală și blocaseră pe față toate căile de acces.

La început, telefonul sunase fără încetare, dar Handley, cu o expresie plină de regrete, răspunsese la toate apelurile. În cele din urmă, legătura telefonică fusese deviată la secția de poliție.

Norman bănuia că, în felul acela, scăpa nu doar de felicitările efuzive (și invidioase) ale prietenilor, ci și de presiunea uriașă a afaceriștilor, care miroseau o ocazie aducătoare de profituri, ori de vorbele mieroase și de intrigile oamenilor politici din toată țara. Poate scăpase chiar și de amenințările cu moartea ale inevitabililor psihopați.

Ziarele fuseseră interzise în casă, pentru a se evita orice influență, iar televizoarele fuseseră deconectate, cu blândețe, însă ferm, în ciuda protestelor vehemente ale Lindei.

Matthew se burzuluise și rămăsese în camera lui. După primul val de încântare, Linda se posomorâse și începuse să scâncească deoarece nu mai putea ieși la joacă. Sarah își împărțea timpul între pregătirea meselor și pregătirea planurilor de viitor. Deprimarea lui Norman, însă, continua și se autoîntreținea.

În cele din urmă, sosise dimineața de miercuri, 4 noiembrie 2048: ziua alegerilor.

* * *

Micul dejun fu servit matinal, dar numai Norman mâncă, cu gesturi mecanice. Nici chiar dușul și bărbieritul nu reușiseră să-l readucă în prezent, sau măcar să-i înlăture convingerea că și pe dinafară era la fel de murdar cum se simțea pe dinăuntru.

Glasul prietenos al lui Handley se strădui din răspuțeri să confere o oarecare normalitate zorilor cenușii și neprietenoși. Buletinele meteo anunțaseră o zi înnorată, cu posibile averse înainte de amiază.

— Vom menține izolarea casei până la întoarcerea domnului Muller, anunță Handley, dar după aceea scăpați de noi.

Agentul Serviciului Secret purta acum uniforma oficială, care includea revolvere vârate în tocuri masive, plasate la ambele subsuori.

— Nu ne-ați deranjat deloc, domnule Handley! chițăi Sarah.

Norman bău două cești de cafea fără zahăr, își șterse buzele cu șervețelul, se ridică și anunță fără vlagă:

— Sunt gata.

— Perfect, domnule, se sculă și Handley. Doamnă Muller, primiți mulțumirile mele pentru amabila dumneavoastră ospitalitate.

* * *

Motorul vehiculului blindat se auzea torcând încet pe străzile pustii. Faptul că nu se zărea țipenie de om reprezenta, totuși, ceva neobișnuit pentru acea oră.

— Cu începere din anul 2032, s-a hotărât ca traficul să fie deviat de pe traseul Alegătorului, explică Handley, în urma atentatului cu bombe, care a fost cât pe-aci să anuleze Alegerile Leverett.

Când se opiră, mereu politicianul Handley îl ajută pe Norman să coboare și-l conduse printr-un coridor subteran, de-a lungul căruia erau înșiruiți soldați înarmați.

În capătul coridorului exista o ușă, prin care pătrunseră într-o odaie puternic iluminată. Trei bărbați în salopete albe îi întâmpinară surâzători.

— Dar acesta este un spital, observă imediat Norman.

— Este un detaliu lipsit de importanță! îl liniștește Handley. Spitalul este singura instituție care deține facilitățile necesare.

— Bun, și acum ce am de făcut?

Handley indică din bărbie. Unul dintre bărbații în alb avansă și rosti:

— De acum, îl preiau eu.

Handley salută scurt și părăsi încăperea.

— Nu vrei să luați loc, domnule Muller? i se adresează individul în alb. Mă numesc John Paulson și sunt responsabilul departamentului Calculatoare. Dânșii sunt asistenții mei: Samson Levine și Peter Dorogobuj.

Norman le strânse mâinile, continuând să se simtă desprins de realitate. Paulson era de statură potrivită, cu un chip blând, ce părea obișnuit să zâmbească mereu, și cu o meșă foarte evidentă. Purta ochelari de stil vechi, cu ramă din plastic, și, în timp ce vorbea, își aprinse o țigară. (Norman refuzase când i se oferise una.)

— În primul rând, domnule Muller, începu Paulson, vreau să știți că nu ne grăbim. Dacă este necesar, puteți sta toată ziua cu noi, ca să vă acomodați cu locul și să vă îndepărtați orice posibile gânduri legate de situația oarecum neobișnuită. Cred că înțelegeți ce vreau să spun.

— În regulă! încuviință Norman. Aș vrea să terminăm cât mai repede...

— Vă înțeleg nerăbdarea. Cu toate acestea, dorim să știți cu exactitate ce anume se petrece. În primul rând, Multivac nu se află aici.

— Nu?

În ciuda stării lui depresive, Norman așteptase cu nerăbdare să vadă Multivacul. Se spunea că avea o lungime de peste o jumătate de kilometru, că era înalt de două etaje și că, permanent, în interiorul lui se găsea o echipă de intervenție formată din cincizeci de tehnicieni. Era una dintre minunile lumii.

— Nu, zâmbi Paulson, nu este deplasabil. De fapt, se găsește în subteran, și foarte puțini oameni cunosc cu exactitate locul respectiv. Este lesne de înțeles motivul – la urma urmelor, constituie cel mare „zăcământ natural” al nostru. Credeți-mă, nu este utilizat exclusiv pentru alegeri.

Norman bănuia că bărbatul flecărea în mod deliberat pentru a-l face să se destindă, dar totodată își dădu seama că se simțea ușor intrigat.

— Crezusem c-o să-l văd. Mi-ar fi plăcut...

— Sunt sigur. Ar fi, însă, nevoie de un ordin prezidențial, contrasemnat de Serviciul Secret. Cu toate acestea, suntem cuplați la Multivac prin satelit. Putem discuta cu el în timp real, așa că, într-un fel, ne găsim chiar în prezența lui.

Norman privi în jur, spre mașinările complet nefamiliare.

— Permiteți-mi să vă explic, domnule Muller, continuă Paulson. Multivac deține deja majoritatea informațiilor necesare pentru a decide rezultatul tuturor alegerilor, la nivel național și local. Mai trebuie doar să verifice anumite atitudini mentale, imposibil de evaluat, iar acest lucru îl va face cu ajutorul dumneavoastră. Noi nu putem prezice care vor fi întrebările pe care vi le va adresa – este posibil să vi se pară absurde, este posibil să ni se pară absurde chiar nouă. S-ar putea să vă întrebe ce părere aveți despre serviciile gunoierilor din localitatea dumneavoastră sau dacă preferați incinerarea deșeurilor menajere. S-ar putea să vă întrebe dacă aveți un medic de familie ori dacă apălați la Societatea Națională de Medicină. Înțelegeți?

— Da, domnule.

— Indiferent ce v-ar întreba, răspundeți așa cum doriți, folosind orice fel de cuvinte. Dacă apreciați că trebuie să explicați o situație anume, nu ezitați. Dacă este necesar, vorbiți și o oră.

— Da, domnule.

— Încă ceva. Va trebui să folosim o serie de aparate simple, care au menirea de a înregistra tensiunea arterială, frecvența bătăilor inimii, conductivitatea pielii și tiparul undelor cerebrale. Chiar dacă ansamblul general vi se pare amenințător, nu veți simți nici cea mai mică durere. Nici nu vă veți da seama că funcționează.

Cei doi asistenți se învârtteau în jurul aparatelor strălucitoare, instalate pe roțile silențioase.

— În felul acesta se verifică dacă nu mint? Întrebă Norman.

— Cătuși de puțin, domnule Muller. Nu se pune problema de a minți, ci este vorba doar de intensitatea emoțională. Dacă Multivac vă întreabă ce părere aveți despre școala la care învață copilul dumneavoastră, i-ați putea răspunde: „Cred că sunt prea mulți copii”. Acestea sunt simple cuvinte. Din modul cum reacționează creierul, inima și glandele dumneavoastră, Multivac vă poate aprecia cu exactitate intensitatea opiniei. Vă va înțelege sentimentele mai bine decât dumneavoastră înșivă.

— Nu știusem amănuntul acesta.

— Sunt sigur că nu-l cunoșteți. Majoritatea detaliilor privind funcționarea Multivacului sunt strict secrete. Ca atare, atunci când veți pleca, va trebui să semnați o declarație prin care vă veți angaja că nu veți destăinui niciodată întrebările care v-au fost puse, nici răspunsurile pe care le-ați dat și, în general, nimic din cele petrecute în această încăpere. Cu cât se cunosc mai puține despre Multivac, cu atât se reduc șansele exercitării unor presiuni asupra celor care lucrează cu el. — Paulson zâmbi strâmb: — Și așa avem o viață destul de grea.

— Am înțeles.

— Doriți mai întâi să mâncați ori să beți ceva?

— Nu. Deocamdată, nu vreau nimic.

— Aveți întrebări?

Norman clătină din cap.

— În cazul acesta, anunțați-ne când sunteți gata.

— Sunt gata chiar acum.

— Sigur?

— Absolut sigur.

Paulson dădu din cap și își ridică mâinile, făcându-le semn asistenților săi.

Cei doi înaintară cu echipamentul lor neliniștitor și, privindu-i, Norman Muller simți că respirația i se accelerează.

* * *

Chinul dură aproape trei ore, cu două scurte pauze – una pentru o cafea și o alta pentru nevoi fiziologice. În restul timpului, Norman rămase închis în interiorul mașinăriei. Acum, se simțea obosit din cale afară.

Se gândea, amuzat, că promisiunea sa de a nu destăinui nimic din cele petrecute nu avea să fie greu de respectat. Întrebările i se învălmășiseră deja în minte.

Din cine știe ce motiv, crezuse că Multivacul avea să-i vorbească cu un glas cavernos, neomenesc, dar, decise el acum, asta fusese, pur și simplu, o idee desprinsă din vizionarea prea multor seriale TV. Realitatea era tulburător de nespectaculoasă. Întrebările nu-i erau adresate direct, ci-i soseau lui Paulson, care le citea cu voce tare, apoi îi înmâna hârtiile respective lui Norman.

Răspunsurile Alegătorului se înregistrau pe bandă, erau redată încă o dată, pentru confirmare, apoi se expediau către Multivac.

Singura întrebare pe care Norman și-o putea reaminti era mai degrabă un soi de bârfă, total deplasată: „Ce părere aveți despre prețul ouălor?”.

Acum, totul se terminase. Cu blândete, tehnicienii îi desprinseseră electrozii de pe diferitele porțiuni ale corpului, îi desfăcură banda pulsa-toare de pe antebraț și îndepărtară mașinăriile.

Bărbatul se ridică în picioare, inspiră profund și întrebă:

— Asta-i tot? S-a isprăvit?

— Nu tocmai, răspunse Paulson apropiindu-se grăbit. Va trebui să mai rămâneți aici încă o oră.

— De ce?

— Atât durează până ce Multivac combină noile informații cu trilioa-nele de date pe care le deține. Știți, este vorba despre mii de alegeri electorale. E foarte complicat. S-ar putea să apară, ici-colo, o con-es-tație neașteptată – un mecanism regulator din Phoenix, statul Arizona, ori un consilier local din Wilkesboro, statul North Carolina, care să aibă îndoieli. Într-un asemenea caz, Multivac poate fi nevoit să mai pună una-două întrebări.

— Nu, clătină din cap Norman. Nu intenționez să mai trec încă o dată prin chestia asta.

— Probabil că nici nu va fi cazul, îl liniști Paulson. Rareori s-a în-tâmplat așa ceva. Totuși, pentru orice eventualitate, trebuie să mai rămâneți. (O vibrație metalică – doar o vibrație – se făcu auzită în glasul lui.) Știți, n-aveți de ales. *Trebuie!*

Norman ridică din umeri, obosit, și se așază.

— Nu vă putem lăsa să citiți ziare, urmă Paulson, însă dacă doriți un roman, ori să jucați o partidă de șah... în sfârșit, dacă există ceva ce am putea face pentru a vă trece timpul în mod plăcut, vă rog să-mi spuneți.

— Este perfect. O să aștept.

Îl conduseră într-o odăiță alăturată. Bărbatul se lăsă să cadă într-un fotoliu tapisat în plastic și închise ochii.

Așa cum putea, trebuia să aștepte trecerea ultimei ore.

* * *

Rămase perfect nemișcat până ce, treptat, încordarea se disipă. Răsuflarea îi era mai puțin găfâită și își putea încleșta mâinile fără să le simtă imediat tremurul.

Poate că nu aveau să mai existe întrebări. Poate că se terminase.

Dacă se terminase cu adevărat, vor urma procesiuni cu torțe și invitații de a ține discursuri în tot felul de împrejurări. Alegătorul Anului!

El, Norman Muller, un vânzător obișnuit dintr-un magazin micuț din Bloomington, statul Indiana, care nu se născuse cu însușiri de excepție

și nici nu ajunsese un personaj renumit, se va afla în postura incredibilă de a deveni celebru.

Istoricii vor discuta cu gravitate despre Alegerea Muller din 2048. Așa avea să-i rămână numele: Alegerea Muller.

Publicitatea, slujba mai bună, banii ce o interesau în asemenea măsură pe Sarah ocupau doar un colțișor al minții bărbatului. Desigur, toate acelea erau binevenite. Nu le-ar fi putut refuza. Deocamdată, însă, începuse să-l preocupe altceva.

În el, se stârnise un patriotism latent. La urma urmelor, Norman reprezenta întregul electorat. *Pentru ei*, el era punctul focal. În această singură zi, persoana lui însemna întreaga Americă!

Ușa se deschise, trezindu-l din reverie. Pentru o clipă, simți un ghem în stomac. Spera să nu fie vorba despre alte întrebări!

Paulson îi surâse însă larg.

— Asta a fost tot, domnule Muller.

— Nu mai sunt întrebări?

— Nici una. Totul a fost cât se poate de limpede. Veți fi escortat acasă și veți redeveni o persoană particulară. Evident, în măsura în care vă va permite publicul...

— Mulțumesc... Mulțumesc... — Norman se înroși și întrebă: — Mă întrebam — cine a fost ales?

Paulson clătină din cap.

— Va trebui să așteptați comunicatul oficial. Regulile sunt destul de stricte. Nu vă putem spune nici măcar dumneavoastră. Sper că înțelegeți.

— Da, sigur..., băigui Norman stânjenit.

— Serviciul Secret va aduce actele pe care trebuie să le semnați.

— Da.

În mod brusc, Norman Muller se simți mândru. Acum, încerca din plin sentimentul respectiv. Era mândru.

În lumea aceasta imperfectă, cetățenii suverani din prima și cea mai mare Democrație Electronică își exercitaseră, prin intermediul lui Norman Muller (prin *el/*), dreptul liber și inalienabil de a vota.

Trei direcții

— Haide, haidel roști Shapur destul de politicos, ținând seama de faptul că era un demon. Îmi irosești vremea! De altfel, și pe a ta, pentru că ți-a mai rămas doar o jumătate de oră.

Și, zicând acestea, zvâcni din coadă.

— Nu este dematerializare? Întrebă gânditor Isidore Wellby.

— Ți-am zis deja că nu.

Pentru a suta oară, Wellby privi bronzul fără urmă de fisură, care-l înconjura. Demonul subliniase cu o satisfacție păgână (firesc, nu?) că podeaua, tavanul și cei patru pereți erau alcătuiți din plăci netede din bronz, groase de o jumătate de metru, îmbinate atât de perfect încât interiorul părea sculptat dintr-un bloc de metal.

Era cazul clasic al camerei închise, și lui Wellby nu-i mai rămăsese decât o jumătate de oră pentru a ieși, în vreme ce demonul îl privea cu o expresie de satisfacție anticipată.

* * *

Cu zece ani în urmă (evident, în aceeași zi a anului), Isidore Wellby semnase actul.

— Te plătim în avans, susurase ademenitor Shapur. Timp de zece ani, poți avea orice dorești, în limite raționale, desigur, și apoi devii demon. Devii unul dintre noi, capeți un nume nou, cu putere demonică, plus multe alte privilegii. Nici nu-ți vei da seama că ești damnat. Chiar dacă nu semnezi acum, poți nimeri oricum în flăcările ladului, ca urmare a comportării tale. Niciodată nu poți ști ce se va întâmpla. Uită-te la mine. Nu-mi merge prea rău. Am semnat, m-am distrat zece ani, și acum sunt aici. Deloc rău!

— Dacă tot e posibil să nimeresc în lad, întrebase Wellby, de ce ești atât de nerăbdător să semnez?

— Personalul ladului nu-i ușor de recrutat, răspunsese demonul și înălțase din umeri, ceea ce sporise puțin concentrația bioxidului de sulf din cameră. Toți oamenii doresc să parieze pe faptul că vor nimeri în

Rai. Șansele sunt foarte reduse, dar asta-i situația. Cred că *tu* nu ești atât de fraier. Adevărul este că avem o sumedenie de suflete damnate, dar în aparatul administrativ o ducem rău de tot.

Wellby, care de-abia fusese lăsat la vatră și nu se alesese de pe urma armatei decât cu un șchiopătat și cu o scrisoare de adio din partea unei fete pe care continua să o iubească, își înțepase buricul degetului și semnase.

Bineînțeles, mai întâi citise toate clauzele scrise cu litere mărunte. În momentul când iscălea, în contul său urma să fie transferată o anumită cantitate de putere demonică. El nu știa în amănunt modalitatea de manipulare a acelei puteri, totuși avea să constate că dorințele îi erau îndeplinite în așa fel încât lăsau impresia că sunt consecințele unor evenimente absolut firești.

În mod evident, nu putea fi îndeplinită nici o dorință care ar fi interferat cu țelurile și desfășurarea istoriei umane. Wellby înălțase sprâncenele, citind clauza respectivă.

— O precauțiune impusă de... ă-ă-ă... de Sus, își dresese glasul Shapur. Ești o ființă rezonabilă. Restricțiile astea nu vor avea nici un efect asupra ta.

— Ultima clauză mi se pare neclară, observase tânărul.

— Aparent, așa este. Uite ce se întâmplă, trebuie să-ți verificăm aptitudinile pentru postul respectiv. După cum vezi, clauza precizează că, la încheierea celor zece ani, va trebui să îndeplinești o sarcină pentru noi – una realizabilă cu ajutorul puterilor demonice pe care le deții. Nu-ți putem preciza despre ce va fi vorba, dar vei avea la dispoziție zece ani în care să studiezi natura noilor puteri. Consideră totul ca pe un fel de examen de absolvire.

— Și ce se va întâmpla dacă nu trec examenul?

— Atunci, spusese demonul, vei fi un simplu suflet damnat.

Și fiindcă era demon, ochii săi luciseră fumurii, iar ghearele îi zvâcniseră, ca și cum ar fi simțit că se înfig deja în măruntaiele tânărului. Continuase însă cu glas suav:

— Haide, haide, testul va fi unul simplu! Am prefera să te primim în rândurile noastre, în loc să avem o bătaie de cap suplimentară...

Frământat de gândurile triste referitoare la intangibila lui iubită, pe moment, lui Wellby îi păsase prea puțin de ceea ce urma să se întâmple peste zece ani, de aceea semnase fără să clipească.

Cu toate acestea, cei zece ani trecuseră destul de rapid. Isidore Wellby fusese întotdeauna destul de rezonabil, așa cum prezisese demonul, și totul mersese ca pe roate. Wellby își găsisese o slujbă și, fiindcă întotdeauna se aflase în momentul potrivit, la locul potrivit și

spusese lucrul cuvenit omului cuvenit, avansase rapid într-o poziție de conducere.

Investițiile făcute se dovediseră întotdeauna profitabile și, lucrul cel mai mulțumitor, iubita revenise la el, căindu-se în mod sincer și declarându-i iubire veșnică.

Tânărul avusese parte de o căsnicie fericită și binecuvântată cu patru copii, doi băieți și două fete, inteligenți și binecrescuți. La sfârșitul celor zece ani, Wellby ajunsese la apogeul autorității, reputației și bogăției, în vreme ce soția lui devenise chiar mai frumoasă, o dată cu maturitatea.

Iar la zece ani după ce iscălise contractul (evident, în aceeași zi a anului), Wellby nu se trezise de dimineață în patul lui din dormitor, ci într-o odaie oribilă, făurită dintr-un bronz de cea mai înspăimântătoare soliditate, fără altă tovarășie decât un demon nerăbdător.

— Ajunge doar să ieși, și vei fi unul dintre noi, rosti Shapur. Se poate face simplu și logic, folosindu-ți puterile demonice, cu condiția să știi exact ce anume faci. Ori, de acum, ar trebui să cam știi chestia asta.

— Soția și copiii vor fi foarte tulburați de dispariția mea, îl atenționează Wellby, care începuse să simtă urma unui regret.

— Te vor găsi mort, îl consolă demonul. Ai murit în urma unui infarct și vei beneficia de niște funeralii impresionante. Preotul se va ruga ca sufletul tău să ajungă în ceruri și noi nu-l vom dezamăgi nici pe el, și nici pe cei care-l ascultă. Haide, Wellby, dă-i drumul, până la amiază trebuie să termini!

Pregătindu-se, în subconștient, timp de zece ani pentru momentul respectiv, bărbatul nu era chiar panicat. Privi în jur, gânditor.

— Camera este perfect închisă? Nu există ieșiri camuflate?

— Nu există nici o ieșire în pereți, în podea sau în tavan, răspunse demonul, manifestând un soi de încântare profesională față de realizarea sa. De asemenea, nici în muchiile de îmbinare ale suprafețelor respective. Renunți?

— Nu, nu. Lasă-mă să mă gândesc!

Wellby se gândi până simți că-i plesnește capul. Camera nu părea complet etanșă; se simțea chiar un foarte slab curent de aer. Era posibil ca acesta să pătrundă în odaie prin dematerializare. Poate că și demonul intrase în același fel, și poate că Wellby însuși era în stare să iasă dacă reușea să se dematerializeze. Puse câteva întrebări referitoare la procedeul respectiv.

— Dematerializarea nu face parte dintre puterile tale, rânji Shapur, dar nici eu n-am folosit-o ca să intru.

— Ești absolut sigur?
— Camera este creația mea, se împăună demonul, și am construit-o special pentru tine!
— Iar tu ai ajuns aici venind din exterior?
— Exact.
— Folosindu-te de aceleași puteri demonice „rezonabile“ pe care le deții și eu?

— Așa este. Bun, haide să-ți precizez niște aspecte. Nu poți traversa materia, dar te poți deplasa în orice direcție, printr-un simplu efort de voință. Sus, jos, la stânga, la dreapta, în diagonală și așa mai departe, dar nu poți străpunge în nici un chip materia.

Wellby continuă să se gândească, iar Shapur continuă să insiste asupra caracterului impenetrabil al pereților, podelei și tavanului din bronz.

Bărbatul i se părea evident că demonul, oricât de mult ar fi crezut în necesitatea recrutării de personal, de-abia reușea să-și stăpânească satisfacția drăcească de a avea la dispoziție un biet suflet damnat, cu care să se distreze.

— Cel puțin, oftă Wellby, încercând jalnic să filosofeze, voi avea zece ani fericiți de care să-mi amintesc. În mod clar, asta poate fi o consolare, chiar și pentru un suflet damnat din lad.

— Cătuși de puțin! preciză demonul. Iadul n-ar fi lad, dacă ți s-ar îngădui să beneficiezi de consolări sufletești. Tot ceea ce se obține pe Pământ în urma unui pact cu diavolul, ca în cazul tău (sau chiar al meu), este exact ceea ce ai fi obținut fără să fi semnat un astfel de pact, dar muncind din greu și cu deplină credință în... ă-ă-ă... Cel-de-Sus. Tocmai amănuntul acesta face ca pacturile să fie drăcești.

Și Shapur hohoti cu un soi de schelălăit încântat.

— Vrei să spui că soția mea ar fi revenit la mine, chiar dacă n-aș fi semnat contractul? se revoltă Wellby.

— Poate că ar fi revenit. Ceea ce se întâmplă este voința lui... ă-ă-ă... Cel-de-Sus, știi și tu. Noi înșine nu putem face nimic pentru a modifica situația.

Probabil că disperarea momentului respectiv îi ascuțise inteligența lui Wellby, deoarece el dispăru instantaneu, lăsând camera goală – cu excepția unui demon uluit. Iar uluirea i se preschimbă în furie absolută, când demonul privi contractul cu Wellby, pe care, până atunci, îl ținuse în mână, pregătindu-se pentru acțiunea finală, indiferent care ar fi fost ea.

La zece ani (evident, în aceeași zi a anului) după ce Isidore Wellby semnase pactul cu Shapur, demonul pătrunse furios în cabinetul bărbatului și începu:

— Uite ce-i...

Stupefiat, Wellby ridică privirea din dosarul pe care-l studia.

— Dumneata cine ești?

— Știi foarte bine cine sunt, replică Shapur.

— Habar n-am.

Demonul îl fixă cu privirea.

— Mda, mormăi el, văd că spui adevărul, dar nu disting detaliile.

Revărsă în mintea bărbatului evenimentele petrecute în ultimii zece ani.

— Aha, dai încuviință Wellby. Firește, ți-aș putea explica, dar ești sigur că nu vom fi întrerupți?

— Nu vom fi! mârâi demonul.

— Stăteam în camera aceea de bronz, începu Wellby, și...

— Lasă asta, îl opri Shapur. Vreau să știu...

— Te rog! Lasă-mă să povestesc așa cum doresc eu.

Demonul își încleștă fălcile și emană atâta bioxid de sulf, încât Wellby începu să tușească și se congestionă la față.

— Vrei să nu mai faci chestia asta? întrebă bărbatul. Mulțumesc. Cum spuneam, stăteam în camera aceea de bronz și mi-am amintit cum insistai asupra impenetrabilității pereților, tavanului și podelei. M-am întrebat: de ce anume le specificai? Ce altceva mai exista, în afară de pereți, tavan și podea? Definiseși un spațiu tridimensional complet închis. Acesta era cuvântul cheie – tridimensional. Camera nu era închisă în cea de-a patra dimensiune. Ea nu exista la nesfârșit în trecut. Afirmaseși că o creaseși special pentru mine. Prin urmare, dacă cineva se întorcea în trecut, avea să descopere, în cele din urmă, un punct temporal în care camera nu exista, și atunci ar fi ieșit din ea. În plus, tu însuși afirmaseși că mă puteam deplasa în *orice direcție*, fără să precizezi că ar fi vorba doar despre direcții spațiale. Oricum, de îndată ce am hotărât să mă întorc în trecut, am rețrăit totul cu o viteză incredibilă, pentru ca, deodată, în jurul meu să nu mai existe nici urmă de bronz.

— Toate astea le știam și eu! exclamă nemulțumit Shapur. Altfel, n-ai fi putut scăpa! Pe mine mă interesează, însă, contractul tău. Perfect, nu ești unul dintre obișnuitele suflete damnate – nu am de ce să mă supăr, fiindcă așa a fost învoiala. Totuși, trebuie să fii unul dintre noi, din personalul operativ. Pentru asta ai fost plătit și, dacă nu te aduc jos, la noi, o să am niște necazuri date... dracului.

— Mie milă de tine, ridică Wellby din umeri, dar nu te pot ajuta cu nimic! Probabil că ai creat camera de bronz imediat după ce am semnat contractul, pentru că, atunci când am ieșit din ea, m-am pomenit în punctul temporal în care mă târguiam cu tine. Am revăzut scena: tu îmi întindeai contractul și un stilou cu care să mă înțep în deget. Recunosc, când m-am întors în timp, amintirile mele despre ceea ce urma să se întâmple cu mine în viitor dispăruseră, dar se pare că nu în totalitate. Atunci când ai împins contractul spre mine, am simțit o neliniște. Nu-mi aminteam viitorul, totuși mă încerca o tulburare. De aceea, n-am semnat. Te-am refuzat.

Shapur scrâșni din dinți.

— Trebuia să-mi fi dat seama! Dacă tiparele probabilistice ar afecta demonii, aș fi fost translatat împreună cu tine în această lume alternativă. În cazul de față, ce altceva ți-aș putea spune decât că ai pierdut cei zece ani fericiți cu care te plătisem. Asta poate fi o consolare pentru mine. Și, oricum, vom pune laba pe tine. Asta-i cea de-a doua consolare...

— Cum asta, surâse Wellby, există consolări în lad? În cei zece ani pe care i-am trăit aici, n-am știut nimic despre ce aș fi putut obține. Dar acum, când mi-ai redeșteptat amintirile din lumea alternativă, îmi amintesc că, în camera de bronz, mi-ai spus că înțelegerile diavolești nu-ți pot oferi nimic în plus pe lângă ceea ce ai fi putut obține muncind din greu și cu deplină credință în Cel-de-Sus. Am muncit din greu și am crezut.

Ochii lui Wellby coborâră asupra fotografiei care o înfățișa pe frumoasa lui soție înconjurată de patru copii drăguți, apoi examină interiorul luxos și mobilat cu bun gust al cabinetului său.

— Și poate că am scăpat definitiv de lad, adăugă el. Chestia asta este mai presus de puterile tale de a hotărî.

Iar demonul, cu un zbieret oribil, dispăru pentru totdeauna.

Copilării

Primul val de dezgust trecuse, așa că Jan Prentiss spuse:

— La naiba, ești o insectă!

Fusese o simplă constatare, nu o insultă, iar creatura care stătea pe masa bărbatului aprobă:

— Bineînțeles.

Era lungă de aproape treizeci de centimetri, deșirată, și părea o caricatură deformată și miniaturizată a unei ființe umane. Membrele ei subțiratic porneau, în perechi, din partea superioară a trunchiului. Membrele inferioare erau mai lungi și mai groase decât cele superioare; ele se întindeau pe toată lungimea corpului, iar în dreptul articulațiilor se îndoiu în față.

Creatura se așeză pe articulațiile amintite și, când o făcu, capătul abdomenului ei acoperit cu perișori aproape că atinse tăblia mesei.

Prentiss avu timp suficient să absoarbă toate aceste detalii. Creatura nu se arăta deloc deranjată de faptul că un om se holba la ea. Ba chiar părea încântată de reacția respectivă, ca și cum ar fi fost obișnuită cu admirația nestăvilită.

— Ce ești?

Prentiss nu se simțea deloc rațional. Cu cinci minute în urmă, stătea înaintea mașinii de scris, elaborând relaxat povestirea pe care i-o promisese lui Horace W. Browne, pentru numărul următor al revistei *Povestiri superfantastice*. Fusese în obișnuita lui stare mentală. Se simțise minunat, perfect întreg la minte.

Apoi, aerul din dreapta mașinii de scris începuse să vibreze și să tremure, se întunecase și se condensase, luând forma acelei mici orori ce-și legăna acum membrele negre și lucioase peste marginea mesei.

Undeva în adâncul minții sale, bărbatul se întrebă de ce se sinchisea să vorbească cu arătarea aceea. Niciodată nu se mai întâmplase ca profesiunea lui să-i afecteze în asemenea măsură visele. „*Trebuie* să fie un vis“, își spuse el.

— Sunt un avalonian, răspunse creatura. Altfel spus, provin de pe Avalon.

Chipul ei micuț se termina printr-o gură prevăzută cu mandibule. Deasupra fiecărui ochi se înălțau două antene, lungi de șapte-opt centimetri, care se legănau încetitor; ochii multifacetați străluceau vioi. Nu se zărea nici urmă de nări.

„Bineînțeles că nu“, își spuse Prentiss. „Probabil că respiră prin fantele de pe abdomen. Atunci, vorbește tot pe acolo? Sau folosește telepatia?“

— Avalon, repetă el cu glas tare și se gândi: „Avalon? Tărâmul zânelor din vremea regelui Arthur?“.

— Evident, răspunse imediat creatura. Sunt un elf.

— Dumnezeule, nu!

Prentiss își acoperi fața cu palmele, apoi coborî mâinile și zări elful în același loc, lovind cu tălpile în sertarul de sus al mesei. Prentiss nu obișnuia să bea și nici nu suferea de tulburări nervoase. Vecinii îl considerau o persoană de-a dreptul prozaică. Avea o burtică rotofeie, o cantitate rezonabilă, deși nu excesivă, de păr, o soție amabilă și un fiu de zece ani extrem de activ. Desigur, vecinii habar n-aveau că el își achita ratele casei scriind povestiri fantastice.

Până acum, cel puțin, viciul său secret nu-i afectase psihicul. Evident, soția lui clătinașe de multe ori din cap, referindu-se la această pasiune consumatoare. Părerea ei, exprimată în mod repetat, era că bărbatul își irosea, ba chiar își pervertea talentul.

— Cine naiba citește chestiile astea? pufnise ea cu ocazia ultimei discuții. Fel de fel de aiureli despre demoni, gnomi, inele fermecate și elfi... *Copilării*, dacă vrei să ți-o spun în față!

— Greșești replicase tăfnos Prentiss. Literatura fantastică modernă este extrem de sofisticată și abordează la un nivel matur temele poveștilor populare. Înapoia fațadei de irealitate, se ascund în mod frecvent comentarii tranșante asupra lumii contemporane. Actualmente, literatura fantastică se adresează, în primul rând, adulților.

Blanche ridicase din umeri. Îl auzise vorbind la diversele întruniri anuale ale iubitorilor genului, așa că aceste comentarii nu reprezentau nimic nou pentru ea.

— În plus, adăugase el, cu astea ne plătim ratele, nu?

— Poate că da, dar ar fi mult mai bine dacă ai scrie literatură polițistă. Cel puțin, așa ai câștiga ceva și din drepturile de ecranizare și le-am putea spune vecinilor ce meserie ai.

Bărbatul oftă, amintindu-și discuția. Blanche putea apărea dintr-o clipă în alta și avea să-l găsească vorbind singur (era prea real ca să

fie vorba despre un vis; trebuia să fie o halucinație). După o asemenea întâmplare, avea să fie *nevoit* să scrie literatură polițistă pentru a-și întreține familia... ori să-și ia o slujbă.

— N-ai dreptate! comentă elful. Nu-i nici vis, și nici halucinație.

— Atunci, de ce nu dispari? întrebă Prentiss.

— Asta și intenționez. Nu mă încântă să locuiesc într-un loc ca ăsta.

Dar tu o să vii cu mine!

— În nici un caz! Ce dracu' te crezi — să-mi spui mie ce să fac?!

— Dacă apreciezi că acesta este un mod respectuos de a te adresa reprezentantului unei culturi străvechi, nu pot face comentarii prea elogiatoare despre educația pe care ai primit-o!

— Nu ești reprezentantul unei culturi străvechi...

Dorise să adauge „Ești doar produsul imaginației mele”, dar era un scriitor cu prea multă experiență ca să-și îngăduie să recurgă la clișee.

— Noi, insectele, vorbi tăios elful, am existat cu o jumătate de miliard de ani înainte ca primul mamifer să păsească pe suprafața Pământului. Noi am asistat la apariția dinozaurilor, dar și la pieirea lor. Cât despre voi, creaturile-oameni... sunteți niște nou-veniți.

Prentiss sesiză pentru întâia oară că pe trunchiul elfului exista și o a treia pereche de membre, vestigială, care sporea caracterul de insectă al creaturii. Indignarea bărbatului crescuse.

— N-ar trebui să-ți pierzi vremea printre cei inferiori din punct de vedere social! comentă el caustic.

— Te rog să mă crezi că n-aș face-o, încuviință elful. Știi și tu, însă, că uneori apar necesități. Este o istorie destul de complicată, dar, când o vei auzi, o să *dorești* să mă ajuți.

— Uite ce-i, se încruntă Prentiss, n-am prea mult timp la dispoziție! Blanche, nevastă-mea, poate să intre dintr-o clipă în alta. N-o să-i placă chestia asta!

— Nu va intra clătina din cap elful. l-am implementat un blocaj mental.

— Ce?!

— Nu-ți face griji, este complet inofensiv! Dar, la urma urmelor, nu ne putem permite să fim deranjați, nu?

Bărbatul se lăsă pe spate în scaun, amețit și nefericit.

— Noi, elfii, continuă creatura, am stabilit legătura cu oamenii imediat după începutul ultimei ere glaciare. Îți poți imagina că pentru noi a fost o perioadă oribilă. Nu ne puteam înveșmânta în hoituri de animale, și nici nu puteam trăi în vizuini, așa cum făceau strămoșii voștri barbari. Ca să ne menținem căldura, avem nevoie de cantități respectabile de energie psihică.

— Cantități respectabile de... ce anume?

— Energie psihică. Nu cunoști absolut nimic în această privință. Min-tea ta este prea rudimentară ca să priceapă conceptul. Te rog, nu mă mai întrerupe! Necesitatea ne-a împins să facem experimente cu creierele rasei tale, care sunt grosolane, într-adevăr, dar voluminoase. Celulele cerebrale erau ineficiente, aproape lipsite de valoare, însă extrem de multe. Puteam folosi creierul acelea ca instrumente de focalizare – un soi de lentilă psihică –, pentru a spori energia disponibilă pe care o puteau atrage mințile noastre. Am reușit să trecem cu bine de era glaciară, fără a fi nevoie să ne retragem spre tropice, așa cum procedasem în ocaziile anterioare. Dar, bineînțeles, ne-am lenevit. Atunci când clima s-a încălzit din nou, n-am abandonat creaturile-oameni. Le-am utilizat pentru a ne spori standardul general de viață. Puteam călători mai repede, mânca mai bine, face mai multe lucruri... și ne-am pierdut pentru totdeauna vechiul mod de trai, simplu și moral. La toate astea s-a adăugat problema laptelui.

— Laptele? se miră Prentiss. Nu văd legătura.

— Un lichid cu adevărat divin. L-am gustat o singură dată în viață, însă poezia elfă clasică vorbește despre el la superlativ. Pe vremuri, oamenii ne asigurau lapte din belșug. De ce tocmai mamiferele ar trebui să fie binecuvântate cu el, și nu insectele, rămâne pentru mine un mister absolut. Din nefericire, creaturile-oameni ne-au scăpat de sub control.

— Adevărat?

— Acum două sute de ani.

— Bravo nouă!

— Nu gândi mărginit! Îi reproșă elful. A fost o simbioză utilă pentru ambele părți, până ce voi, creaturile-oameni, ați învățat să controlați cantitățile mari de energie psihică. Exact genul de lucruri lipsite de delicatețe de care sunt capabile mințile voastre.

— Și ce a fost rău în asta?

— Este greu de explicat. Pentru noi, fusese excelent să vă luminăm nopțile cu licurici amplificați prin folosirea a doi oameni-putere de energie psihică. Însă voi, creaturile-oameni, ați inventat iluminatul electric. Antenele noastre puteau recepționa perfect pe distanțe de câțiva kilometri, dar voi ați inventat telegrafe, telefoane și radiouri. Gnomii noștri extrăgeau minereul cu mai multă eficiență decât creaturile-oameni, până ce ați inventat dinamita. Pricepi?

— Nu.

— Nu cred că te așteptai ca niște creaturi sensibile și superioare, precum elfii, să stea locului și să privească cum sunt întrecute de niște mamifere păroase. N-ar fi fost rău deloc să fi copiat dezvoltarea electronicii,

numai că energiile noastre psihice erau insuficiente pentru așa ceva. Ei bine, atunci ne-am retras din realitate. Ne-am bosumflat, ne-am ofilit și ne-am resemnat. Dacă vrei, îl poți numi complex de inferioritate, dar, începând de acum două secole, am abandonat treptat omenirea și ne-am retras în centre de felul Avalonului.

Preț de câteva clipe, Prentiss căzu pe gânduri, apoi vorbi:

— Să lămurim o chestie. Poți acționa asupra minților?

— Sigur că da.

— Mă poți face să cred că ești invizibil? Printr-un fel de hipnoză, da?

— Termenul este foarte rudimentar, însă răspunsul este afirmativ.

— Iar când ai apărut, acum câteva clipe, ai făcut-o îndepărtând un fel de blocaj mental?

— Voi răspunde nu atât vorbelor, cât gândurilor tale: Nu dormi, nu ești nebun, iar eu nu sunt supranatural.

— Voiam doar să mă asigur. Înțeleg, așadar, că-mi poți citi gândurile.

— Bineînțeles. Este o muncă destul de murdară și lipsită de satisfacții, dar o pot face atunci când este necesar. Te numești Prentiss și scrii literatură de... imaginație. Ai o larvă, care se află într-un loc de instruire. Știu o mulțime de lucruri despre tine.

Prentiss făcu o grimasă.

— Și unde-i Avalon?

— N-o să-l găsești. (Elful clicăi de două-trei ori din mandibule.) Nu te gândi la posibilitatea de a anunța autoritățile. S-ar putea să te trezești internat într-un ospiciu. Avalon – presupunând că o asemenea informație îți poate folosi la ceva – se află în mijlocul Atlanticului și este invizibil pentru oameni. După inventarea vapoarelor cu aburi, voi, creaturile-oameni, ați început să circulați atât de mult și de dezordonat încât am fost nevoiți să învăluim toată insula într-un câmp psihic. Desigur, se mai petrec și accidente. Odată, o ambarcațiune uriașă, barbară, ne-a izbit din plin și a fost necesară energia psihică a întregii populații ca să confere insulei aparența unui aisberg. Mi se pare că pe vaporul acela scria *Titanic*. Iar în ziua de azi, avioanele trec mereu pe deasupra și uneori se ciocnesc de noi. O dată, am recuperat niște lăzi cu lapte la cutie. Atunci l-am gustat.

— Ei bine, fir-ar al naibii, se enervă Prentiss, atunci de ce nu stai pe Avalon? De ce ai plecat de acolo?

— Așa mi s-a poruncit, se posomorî elful. Proștii...

— Poftim?

— Știi și tu cum este, atunci când te deosebești puțin de restul lumii. Eu nu sunt precum ei, ceilalți, și proștilor obsedați de tradițiile străvechi nu le-a plăcut asta. Au fost geloși. Asta-i singura explicație. Gelozia!

— În ce fel ești diferit?

— Dă-mi becul acela! arată elful. Haide, deșurubează-l! N-ai nevoie de o veioză în timpul zilei.

Cu un fior de repulsie, Prentiss făcu așa cum i se spusese și întinse becul spre elf. Cu degete subțiri și mlădioase ce aduceau mai degrabă cu niște tentacule, avalonianul atinse soclul și contactul central.

Filamentul începu să se înroșească, abia perceptibil.

— Doamne Dumnezeule! exclamă Prentiss.

— Acesta, rosti elful cu mândrie, este marele meu talent! Ți-am spus că noi, elfii, nu ne putem adapta energia psihică la aparatura electronică. Ei bine, eu pot! Nu sunt un elf obișnuit. Sunt un mutant! Un super-elf! Eu reprezint următoarea etapă a evoluției elfilor. Știi, lumina aceasta se datorează exclusiv activității mele mentale. Fii atent ce se întâmplă atunci când te folosesc pe tine drept focar de concentrare!

Peste o clipă, filamentul becului deveni alb incandescent, orbitor, iar Prentiss simți în interiorul craniului o furnicătură vagă, dar nu neplăcută.

Becul se stinse și elful îl puse pe masă, înapoia mașinii de scris.

— N-am încercat, continuă el încântat, dar bănuiesc că pot reuși și fisiunea uraniului.

— Dar... aprinderea unui bec necesită energie. N-o poți menține...

— Ți-am *explicat* despre energia psihică. Pe marele Oberon, omule, încearcă să pricepi!

Prentiss se simțea din ce în ce mai neliniștit. Totuși, adoptă un ton nepăsător pentru următoarea întrebare:

— Și ce intenționezi să faci cu talentul acesta al tău?

— Să mă întorc în Avalon, desigur. *Ar trebui* să-i las pe idioții aceia să se ducă de răpă, dar un elf deține un anume patriotism, chiar dacă *este* o coleopteră.

— O ce?

— Știi, noi, elfii, nu aparținem cu toții aceleiași specii. Eu mă trag din gândaci, înțelegi?

Se sculă în picioare și, rămânând pe masă, se întoarse cu spatele spre bărbat. Brusc, ceea ce păruse o simplă chitină neagră, lucioasă, se despică pe mijloc și basculă. De dedesubt, ieșiră fluturând două aripioare diafane, străbătute de vinișoare.

— Aha, poți zbura!

— Ești de-a dreptul idiot, pufni elful disprețuitor, dacă nu-ți dai seama că sunt prea greu pentru zbor! Dar *sunt* niște aripioare drăguțe, nu? Cum îți plac irizațiile lor? Prin comparație, lepidopterele au niște aripi de-a dreptul dezgustătoare – ostentative și lipsite de delicatețe. În plus, stau cu ele desfăcute tot timpul.

— Lepidopterele? Îngăimă Prentiss, simțindu-se complet buimăcit.

— Clanurile fluturilor. Ei sunt cei făloși. Întotdeauna, fluturii le-au permis oamenilor să-i vadă, ca să poată fi admirați. Niște minți tare înguste, din punctul ăsta de vedere! De aceea, legendele voastre le-au dat întotdeauna zânelor aripi de fluturi, iar nu elitre de gândaci, care sunt *mult*, mult mai diafane. O să le arătăm noi lepidopterelor, când ne vom întoarce!

— Stai așa...

— Gândește-te numai, continuă elful, legănându-se înainte și înapoi, cuprins de ceea ce părea a fi un extaz elfin, la vechile noastre nocturne pe verdele pajștilor, arătând ca o revărsare de lumină scânteietoare dinspre tuburi fluorescente... Putem renunța la roiurile de viespi care ne poartă vehiculele zburătoare, instalând în locul lor motoare cu ardere internă. Putem pune capăt corvoadei de răsucire a frunzelor, atunci când vine timpul de culcare, și să construim fabrici care să producă niște saltele decente. Îți spun eu, *o să dăm lovitura!* Iar ceilalți... vor regreta că m-au alungat.

— Dar nu pot merge cu tine! behăi jalnic Prentiss. Am responsabilități. Am o soție și un copil. Doar n-ai vrea să iei un om de lângă... de lângă larva lui, nu?

— Nu sunt crud! replică elful examinându-l atent pe bărbat. Am un suflet elfin, dar, spune și tu, ce alternativă am? Îmi trebuie un creier de om, în scopul focalizării, altfel nu voi reuși să realizez nimic, și nu toate creierile umane sunt adecvate.

— De ce?

— Pe marele Oberon! Creierul unui om nu este un obiect pasiv, din lemn și piatră. Pentru a fi util, el trebuie să coopereze. Și poate coopera doar dacă este pe deplin conștient de capacitatea noastră elfină de a-l manipula. Astfel, pot să mă folosesc de creierul tău, dar n-aș avea ce face cu cel al soției tale. Ea ar avea nevoie de ani buni ca să priceapă cine și ce sunt.

— Asta mi se pare de-a dreptul o insultă! se înfurie Prentiss. Ce vrei să spui – că eu cred în zâne? Trebuie să știi că sunt un raționalist convins!

— Chiar așa? Atunci când m-ai zărit prima dată, ai încercat niște gânduri jalnice despre vise și halucinații, totuși ai vorbit cu mine, m-ai acceptat. Nevastă-ta ar fi început să zbiere și ar fi apucat-o istericalele.

Prentiss amuți. Nu mai avea nici o replică.

— Asta-i nenorocirea! continuă amărât elful. Practic, toți oamenii ne-au uitat după ce i-am părăsit. Mințile voastre s-au închis, au devenit refractare. Este adevărat, larvele voastre cred în poveștile pe care le

spuneți despre „spiriduși”, dar creierele lor sunt nedezvoltate și utile doar pentru procese simple. Atunci când se maturizează, ele pierd această credință. Sincer să fiu, nu știu ce m-aș fi făcut dacă n-ați fi existat voi, scriitorii de literatură fantastică.

— Ce vrei să spui prin „scriitori de literatură fantastică”?

— Sunteți printre puținii adulți care mai cred în noi. Iar tu, Prentiss, crezi cel mai mult dintre toți. Scrii literatură fantastică de peste douăzeci de ani.

— Ești nebun! Nu cred câtuși de puțin în ceea ce scriu.

— Trebuie să crezi! N-ai ce face! Adică, în timp ce scrii, privești subiectul realmente cu toată seriozitatea. După o vreme, mintea ta mi-a devenit utilă de la sine. Dar ce rost are să-mi mai bat gura de pomană? M-am folosit de tine, nu? Ai văzut cum s-a aprins becul... Este clar că trebuie să vii cu mine.

— Nu vreau! Își încrucișă brațele bărbatul încăpățânat. Mă poți sili, împotriva voinței mele?

— Aș putea, dar asta ți-ar dăuna, și n-o doresc. Totuși, fii atent! Dacă nu vrei să vii, aș putea concentra un curent de înaltă tensiune prin nevastă-ta. Desigur, ar fi revoltător, dar am înțeles că oamenii folosesc metoda aceasta pentru a-i executa pe dușmanii statului, așa că, probabil, nu vei considera pedeapsa chiar atât de oribilă. Nu vreau să par brutal – nici chiar în ochii unei creaturi-om.

Prentiss simți brusc broboanele de respirație ce-i umezeau tâmpile.

— Stai, făcu el repede, nu face una ca asta! Mai întâi, să discutăm...

Elful își scoase aripile transparente, le flutură, apoi le strânse la loc.

— Să discutăm, să discutăm, să discutăm! Mă obosește. E imposibil să n-ai lapte în casă. Nu ești o gazdă prea amabilă, altfel mi-ai fi oferit singur ceva de băut.

Prentiss încercă să-și îngroape gândul care-i apăruse pe neașteptate, să-l ascundă cât mai adânc în minte.

— Am ceva mai bun decât laptele, rosti el cu tot calmul de care era în stare. Mă duc să-ți aduc.

— Stai pe loc! Cheam-o pe nevastă-ta! Să-l aducă ea...

— Nu vreau să te vadă! O s-o sperii.

— Nu-ți face griji! replică elful. O voi manipula în așa fel încât să nu fie deloc tulburată.

Prentiss ridică un braț.

— Orice atac asupra mea, îl atenționează avalonianul, va fi mult, mult mai lent decât fulgerul electric care o va străbate pe nevastă-ta.

Bărbatul își coborî brațul și porni spre ușa camerei.

— Blanche! strigă el în josul scărilor.

Blanche se zărea în salon, stând nemișcată în fotoliul de lângă bibliotecă. Părea adormită, deși ținea ochii larg deschiși.

Prentiss se răsuci spre elf.

— I s-a ntâmplat ceva!

— Este sedată, dar te va auzi. Spune-i ce să facă!

— Blanche! strigă el din nou. Vrei, te rog, să aduci lichiorul de ouă și un pahar?

Fără alte gesturi decât cele strict necesare, femeia se sculă și dispăru din raza lui vizuală.

— Ce este „lichiorul de ouă”? se interesă elful.

Prentiss se strădui să pară cât mai entuziasat.

— O băutură făcută din lapte, ouă și zahăr, frecate și bătute laolaltă, până se transformă într-un sirop gros. Nici nu se compară cu laptele simplu!

Blanche apăru cu lichiorul. Chipul ei frumos era lipsit de orice expresie. Ochii i se întoarseră spre elf, dar nici măcar nu tresări, zărindu-l.

— Poftim, Jan, spuse ea și se așeză în fotoliul vechi de lângă fereastră, încrucișându-și mâinile în poală.

Bărbatul o privi neliniștit.

— Vrei s-o ții aici?

— Va fi mai ușor de controlat. Ce faci, n-ai de gând să mă tratezi?

— Ah, da. Poftim!

Turnă lichidul alb și vâscos în pahar. Cu numai două zile în urmă, preparase cinci sticle de lichior pentru băieții de la „Clubul Fantastic”, din New York și nu se zgârcise atunci când realizase respectiva combinație, cunoscând plăcerile notorii ale scriitorilor de literatură a imaginarului.

Antenele elfului vibrară violent.

— O aromă divină! murmură el.

Cu extremitățile membrelor sale subțiri cuprinse piciorul paharului și-l duse la gură. Nivelul lichidului coborî rapid. După ce bău jumătate din el, strania făptură puse paharul pe masă și suspină:

— Ah, ce pierdere pentru poporul meu! Ce creație! Ce sublim! În istoria noastră se menționează că, pe vremuri, câte un spiriduș norocos reușea să se strecoare în locul unei larve-om la naștere, astfel ca să poată bea lichidul proaspăt produs. Mă întreb dacă acei spiriduși au simțit vreodată o asemenea savoare?

— De asta își schimbau forma? întrebă, Prentiss mânat de interesul profesional.

— Bineînțeles. Femelele voastre dețin un dar măreț. De ce să nu profitem de el?

Elful își întoarse privirea spre pieptul bogat al Blanchei, îl urmări ridicându-se și coborând în ritmul respirației și suspină din nou.

— Dă-i drumul! spuse Prentiss („Nu prea evident, nu te trăda!“). Bea cât vrei!

O privi și el pe Blanche, așteptând să vadă un semn care să indice trezirea ei, așteptând slăbirea controlului elfului.

— Când ți se întoarce larva de la locul de instruire? se interesă avalonianul. Am nevoie de ea.

— În curând, acușica, răspunse Prentiss nervos, examinându-și ceașul. (În mai puțin de cincisprezece minute, Tim, fiul lui, avea să se întoarcă de la școală și să zbiere, cerând prăjituri și o cană de lapte.) Bea-l tot! insistă el. Pân' la fund!

Elful sorbi din pahar încântat și vorbi:

— Dacă-ți vine larva, te poți duce.

— Unde să mă duc?

— La bibliotecă. Trebuie să împrumuți cât mai multe cărți despre electronică. Am nevoie de detalii referitoare la televiziune, telefoane, și alte chestii de-astea. Trebuie să știu cum se realizează circuitele, cipurile... Detalii, Prentiss, detalii! Ne așteaptă o sarcină măreață. Extragerea petrolului, rafinarea lui, construirea de motoare, mecanizarea agriculturii... Noi doi vom clădi un nou Avalon. Unul pe baze științifice. Un tărâm de basm tehnologizat. Vom crea o nouă lume.

— Grozav! făcu Prentiss. Nu uita însă de paharul ăla...

— Vezi? Te-a prins și pe tine ideea, chicoti elful. Și vei fi răsplătit. Vei avea zeci de femele umane, numai pentru tine!

Bărbatul își întoarse ochii automat spre Blanche. Aceasta nu dădea nici un semn că ar fi auzit ceva, dar cine putea ști?

— N-am nevoie de femele... de femei, voiam să spun.

— Haide, haide, se încruntă elful, fii cinstit! Știm bine că voi, masculii oamenilor, sunteți creaturi animalice, obsedate de sex. Timp de generații întregi, mamele și-au speriat copiii, amenințându-i cu pedepsele bărbaților. Eh, copiii... — Ridică paharul cu lichior și-l dădu peste cap, nu înainte de a toasta: — Pentru copiii mei!

— Umple-l, umple-l rosti imediat Prentiss.

Avalonianul își umplu paharul și continuă:

— O să am o mulțime de copii. O să aleg cele mai bune coleoptere și o să-mi întăresc neamul. Voi continua mutația. Deocamdată, sunt singurul, dar când voi avea zece, sau cincizeci de copii, mă voi încrucișa cu ei și voi dezvolta rasa de superelfi. O rasă de minuni electro-hâc-nice

și c-un viitor infinit. Dacă aş mai putea bea un pic... Nectar! Ăsta-i nectarul zeilor!

Brusc, se auzi bubuitul uşii de la intrare și un glăscior strigând:

— Mamil Hei, mamil!

Cu ochisorii lucitori puțin micșorați, elful continuă:

— După aceea, vom începe să supunem c'eurile-oameni. Câțiva c'ed deja, restu' vor-hâc-învăța. Va fi ca-n zilele vechi, numa' că mai bine... o f'ăție a elfilor mai eficientă, mai unită.

Glasul micului Tim se apropia, trădând o undă de nerăbdare:

— Hei, mamil! Nu ești acasă?

Prentiss simțea că-i sar ochii din cap de încordare. Blanche continua să fie rigidă. Graiul elfului se împleticea puțin și creatura părea nesigură pe propriul ei echilibru. Dacă Prentiss voia să riște, acum era momentul.

— Stai jos! pufni disprețuitor elful. Ești un fraier! Am știut că în lichior este alcool din clipa în care te-ai gândit la planul tău ridicol. Voi, creaturile-oameni, sunteți foarte viclene. Elfii au multe proverbe despre voi. Din fericire, alcoolul are un efect extrem de redus asupra noastră. Era altceva dacă ai fi încercat să-mi dai extract de cătușnică îndulcit cu miere... Aha, iată și larva. Ce faci, micule om?

Elful ridică paharul cu lichior spre gură, în vreme ce Tim se opri în prag. Fața băiatului era moderat mânjită, părul era moderat răvășit, iar în ochii lui cenușii se citea o expresie de surpriză totală. Manualele moderat zdrențuite se legănau cu neglijență la capătul unei curelușe.

— Bună, tati! rosti el. Ce-i cu mami? Și... și asta ce-i?

— Dă-i drumul la bibliotecă! vorbi elful către Prentiss. N-avem timp de pierdut. Știi cărțile care-mi trebuie.

Toate semnele de ameteală dispăruseră din comportamentul creaturii, și Prentiss se simți pierdut. Avalonianul se jucase cu el. Se sculă, pregătindu-se să plece.

— Și nu vreau nimic omenesc, îl atenționează elful, nici o șmecherie, nici un vicleșug! Nevastă-ta continuă să fie în puterea mea. M-aș putea folosi de mintea larvei ca s-o ucid — este îndeajuns de dezvoltată pentru asta —, dar nu vreau s-o fac. Sunt membru al Societății Etice Elfitariene, și noi susținem tratarea mamiferelor cu considerație, așa că te poți bizui pe principiile mele nobile, *dacă* vei face așa cum ți-am spus.

Bărbatul se simți cuprins de imboldul puternic de a părăsi imediat camera. Se împletici spre ușă.

— Tati, strigă Tim, poate vorbil Zice c-o s-o omoare pe mami! Stai, nu pleca!

Prentiss ieșise deja din încăpere și începuse să coboare scara, când îl auzi pe elf spunând:

— Nu te holba la mine, larvă! Nu îi voi face nici un rău mamei tale, dacă o să te porți exact așa cum îți spun. Sunt un elf, din basmele cu zâne. Știi ce sunt zânele, nu?

Bărbatul ajunsese deja la ușa vestibulului, când îl auzi pe Tim țipând cu glăsciorul lui ascuțit, urmat după aceea de zbieretele repetate ale vocii de soprană a Blanchei.

Elasticul puternic și invizibil care-l trăsesese pe Prentiss spre bibliotecă se rupse brusc și dispăru. Scriitorul căzu pe spate, se sculă și se repezi în sus pe trepte.

În mod evident activă și plină de viață, Blanche se retrăsese într-un colț, ținându-și în brațe fiul, care hohotea de plâns.

Pe birou, se zărea o carapace neagră, acoperind o masă carnoasă dezgustătoare, din care picura un lichid străveziu.

— L-am pocnit! suspina isteric băiețușul. L-am pocnit cu cărțile de școală. Îi făcea rău lui mami...

* * *

După o oră, Prentiss simți că lumea normalității revenea pe făgașurile lăsate în urma sa de creatura din Avalon. Elful se transformase de acum în cenușă, în incineratorul din spatele casei, și unica urmă a existenței sale era pata de la piciorul mesei.

Blanche continua să fie palidă ca moartea. Cei doi soți discutară în șoaptă:

— Ce face Tim? întrebă Prentiss.

— Se uită la televizor.

— A pățit ceva?

— *E!* – nu, dar *eu* voi avea coșmaruri săptămâni întregi.

— Știu. Cu mine se va întâmpla la fel, până ni-l vom alunga din minți. Nu cred c-o să mai apară vreo... vreo creatură din astea.

— Nu-ți poți da seama ce groaznic a fost pentru mine. Auzeam perfect tot ceea ce spunea, chiar și atunci când eram în salon, la parter.

— Telepatie...

— Nu puteam să fac nici un gest. Apoi, după ce ai plecat tu, am fost în stare să mă mișc puțin. Am încercat să strig, dar n-am reușit decât să gem. Atunci, Tim l-a zdrobit cu cărțile, și imediat m-am simțit liberă. Nu-nțeleg cum a izbutit s-o facă.

Prentiss simți o anumită satisfacție sumbră.

— Eu cred că știu. Eu mă aflu sub controlul elfului, fiindcă acceptam adevărul existenței lui. Prin intermediul meu, elful te subjuga și pe tine. Atunci când am părăsit camera, distanța tot mai mare dintre noi l-a

împiedicat să-mi utilizeze cu aceeași eficiență mintea ca focalizator psihic și tu te-ai putut mișca. În clipa în care am ajuns la ușa casei, elful a considerat că era momentul să treacă de la mintea mea la mintea lui Tim. Asta i-a fost fatal.

— De ce? întrebă Blanche.

— A presupus că toți copiii cred în basme, dar a greșit. În ziua de azi, copiii *nu* cred în basme. Poate că nici n-au auzit basme. Ei cred în Batman, în Robocop, în eroi de felul ăsta, dar nu în zâne. Elful nu și-a dat seama de modificările culturale induse de televiziune și de cărțile de benzi desenate, iar când a încercat să subjuge mintea lui Tim, n-a reușit. Înainte de a-și recăpăta echilibrul psihic, Tim l-a atacat, deoarece credea că-ți făcea ție rău — și asta a fost totul. Este exact așa cum ți-am spus mereu, Blanche: străvechile arhetipuri din povești supraviețuiesc doar în proza fantastică modernă, care se adresează adulților. Mi-ai înțeles, în sfârșit, ideea?

— Da, dragule, încuviință cu umilință femeia.

Prentiss își vârî mâinile în buzunare și surâse mulțumit.

— Știi, data viitoare când o să mă ntâlnesc cu Walter Rae, cred c-o să-i scap o aluzie despre ceea ce scriu. Presupun că ar fi timpul să afle și vecinii...

* * *

Ținând în mână o imensă felie de pâine unsă cu unt, micul Tim pătrunse în camera de lucru a tatălui său, căutând amintirile care se destrămaseră rapid. Tati îl bătea întruna pe spate, iar mami îl îndopa cu prăjituri, dar el uitase pentru care motiv. Știa doar că pe masă fusese o chestie mare și ciudată, care putea vorbi.

Totul se petrecuse atât de repede, încât evenimentele i se învălmășiseră în minte.

Ridică din umeri și, în lumina soarelui de după-amiază, privi foaia de hârtie, parțial acoperită de text, din mașina de scris, apoi teancul de foi de alături.

Citi câteva pasaje, după care se strâmbă și porni spre ușă, murmurând:

— Măculiță! Iarăși cu zânel Numai copilării!

Tărâmul apelor

Nu vom mai beneficia niciodată de călătoriile prin spațiul cosmic. Mai mult decât atât, nici un extraterestru nu va mai coborî pe Pământ.

Nu sunt un tip pesimist. De fapt, călătoriile prin Cosmos *rămân* la fel de posibile ca și până acum, iar extraterestrii *au coborât* deja. O știu cu siguranță. Probabil că navele traversează spațiul, făcând legătura între milioane de planete, dar nu ne vom alătura lor niciodată. Știu și asta. Totul din cauza unei erori ridicole.

Să vă explic:

De fapt, a fost eroarea lui Bart Cameron – mai întâi, însă, trebuie să vi-l prezint pe el. Bart Cameron este șeriful din Twin Gulch, statul Idaho, iar eu sunt ajutorul de șerif. Cameron este un tip coleric, care se enervează cel mai tare atunci când trebuie să-și calculeze impozitele. În afară de faptul că ocupă funcția de șerif, el deține magazinul universal, are niște acțiuni la un ranch de ovine, oferă consultații în nu știu ce domeniu, primește pensie de veteran rănit în acțiune și beneficiază și de alte câteva chestii de aceeași natură. Evident, calculul impozitului pe venitul anual nu-i deloc simplu.

N-ar fi nici o tragedie dacă ar lăsa un contabil să-i completeze formulele, dar el insistă să facă totul de unul singur, ceea ce-l scoate din minți. Până pe 14 aprilie, data predării formularelor, este de neabordat.

Din nefericire, furea zburătoare a aterizat la 14 aprilie 1998.

I-am văzut coborârea cu ochii mei. Mă aflam în biroul șerifului, lăsat pe spate în scaunul rezemat de perete, priveam pe fereastră la stele, mă simțeam leneș și mă întrebam dacă n-ar fi fost mai nimerit s-o șterg acasă și să mă bag sub păturică, în loc să-l ascult pe Cameron blestemând întruna, pe când revedea coloanele de cifre pentru a o sută douăzeci și șaptea oară.

La început, părise un meteor, apoi însă dâra de lumină se lățise și se bifurcase, aducând cu jeturile unor duze, iar vehiculul coborâse lin și silențios. Cred că o frunză veștedă, toamna, ar fi foșnit mai mult. Din interiorul ei coborâseră două siluete.

N-am putut spune sau face absolut nimic. N-am putut nici măcar icni, ori arăta cu mâna; n-am putut baremi să holbez ochii. Am încremenit locului.

Cameron? Nici măcar n-a ridicat privirea.

Curând, s-a auzit o ciocănitură în ușă. Am deschis, și cei doi tipi din farfuria zburătoare au intrat în birou. Dacă nu i-aș fi văzut coborând din aparatul lor de zbor, aș fi crezut că erau doi inși oarecare. Purtau costume gri-fer, cămăși albe și cravate maro. Aveau pantofi și pălării negre. Erau bruneți, cu păr negru, cârlionțat, și ochi căprui. Expresiile de pe fețele lor erau cât se poate de serioase. Ambii aveau în jur de un metru șaptezeci și cinci înălțime și semănau între ei aproape ca două picături de apă.

Dumnezeule, eram al naibii de speriat!

Auzind ușa deschizându-se, Cameron a ridicat ochii și s-a încruntat. În mod obișnuit, bănuiesc că s-ar fi stricat de râs văzând asemenea haine în Twin Gulch, dar era atât de absorbit de impozitele lui încât nici măcar n-a surâs.

— Ce pot face pentru voi, oameni buni? a întrebat el și în același timp a bătut darabana cu degetele în formulare, ca să indice că nu avea timp de pierdut.

Unul dintre necunoscuți a făcut un pas înainte și a rostit:

— Vă ținem de multă vreme sub observație.

Pronunța fiecare cuvânt în mod separat și perfect distinct.

— Pe noi? a întrebat Cameron. Adică, pe mine și pe nevastă-mea? Ce-a făcut?

— Am ales această localitate, a urmat individul, în vederea primului nostru contact, deoarece este izolată și pașnică. Știm că dumneavoastră sunteți șeful.

— Sunt șeriful, dacă la asta vă referiți, așa că dă-i drumul! Care-i necazul?

— Am fost precauți, adoptând îmbrăcămintea și chiar înfățișarea voastră.

— Aia-i îmbrăcămintea mea?

Probabil că abia atunci o remarcase.

— Este stilul de îmbrăcămintă purtat de clasa voastră conducătoare. De asemenea, v-am învățat limba.

Cameron s-a luminat în mod evident la față.

— Aha, sunteți străini?

Șeriful nu se prea dădea în vânt după străini, dar, în general, căuta să fie nepărtinitor.

— Străini? a repetat necunoscutul. Da, suntem străini. Sosim de pe tărâmul apelor, pe care voi îl numiți Venus.

Tocmai mă străduiam să clilesc din ochi, dar, auzindu-l, mi s-au topit toate puterile. Văzusem farfuria zburătoare. O văzusem aterizând. Nu puteam să nu cred! Oamenii aceștia – sau creaturile acestea – veneau de pe Venus.

Cameron, în schimb, nici măcar n-a cliplit.

— Bine, a spus el. Aici suntem în S.U.A. Cu toții avem drepturi egale, indiferent de rasă, credință, culoarea pielii sau naționalitate. Cu ce vă pot fi de folos?

— Am dori să luați imediat măsurile convenite pentru ca oamenii importanți din „S.U.A.” – cum o numiți – să fie aduși aici, pentru a începe discuțiile în vederea afilierei voastre la marea noastră organizație.

Treptat, Cameron s-a înroșit la față.

— Ai noștri să se afilieze la organizația voastră? Facem deja parte din O.N.U. și din naiba știe câte alte organizații. Și ce vreți – să-l aduc pe președinte aici? Chiar acum? În Twin Gulch? Ce să fac, să-i zic: „Mișcă-ți urgent fundu-ncoace”?

Zicând acestea, s-a întors spre mine, parcă așteptând să zărească un rânjel pe chipul meu, dar eu nici măcar n-aș fi putut să cad, dacă mi s-ar fi tras scaunul de sub mine.

— Viteza ar fi de apreciat, a încuviințat venusianul.

— Îi vreți și pe membrii Congresului? pe cei de la Curtea Supremă de Justiție?

— Da, dacă pot fi de ajutor.

În clipa aceea, lui Cameron i-a sărit muștarul. A lovit cu palma în formularele de impozite și a răcnit:

— Ei bine, voi nu-mi sunteți de nici un ajutor și n-am timp de șmecheri, mai ales de străini! Dacă nu vă cărați urgent de-aici, *pronto*, vă bag la răcoare pentru tulburarea liniștii și nu vă mai dau drumul!

— Doriți să plecăm? a întrebat venusianul.

— Imediat! Plecați dracu', întoarceți-vă de unde ați venit și să nu vă mai prind pe-aici! Nici eu și nici vreunul dintre oamenii mei să nu mai dăm cu ochii de voi!

Cei doi venusieni s-au privit unul pe altul, în vreme ce fețele lor erau cuprinse de mici convulsii. Apoi cel care vorbise până atunci a rostit:

— Din mintea dumneavoastră, văd, într-adevăr, că doriți, cu extrem de multă intensitate, să fiți lăsat singur. Nu stă în obiceiul nostru să-i silim pe cei care nu doresc să intre în organizația noastră. Vă vom respecta dorința de intimitate și vom pleca. Nu ne vom întoarce. Vom răspândi dorința voastră – nimeni nu va mai veni și nici voi nu va trebui să plecați vreodată.

— Uite ce-i, domnule, a început Cameron, m-am săturat de aiureliile astea, așa că număr până la trei...

Cei doi s-au întors și au ieșit din încăpere, iar eu am știut că tot ceea ce spusese era adevărat. Înțelegeți, eu îi ascultasem, spre deosebire de șerif, care rămăsese cu mintea la impozite, și-n plus parcă le citisem și gândurile, dacă pricepeți ce vreau să spun. Știam că, de-acum încolo, în jurul Pământului avea să existe un soi de gard invizibil, ce urma să ne țină înăuntru, oprindu-ne să ieșim și oprindu-i pe alții să intre. O *știam*.

După ce au plecat, vocea mi-a revenit – prea târziu! – și am răcnit:

— Cameron, pentru Dumnezeu, veniseră din Cosmos! De ce i-ai alungat?

— Din Cosmos? m-a privit el nedumerit.

— Uită-te! am urlat.

Nu știu cum am făcut-o, fiindcă era cu vreo cincisprezece kilograme mai greu decât mine, dar l-am prins de gulerul cămășii și l-am târât până la fereastră, rupându-i toți nasturii.

A fost prea surprins ca să se împotrivească, iar când și-a revenit îndeajuns ca să pară că vroia să-mi tragă una după ceafă, a zărit ce se întâmpla afară și a încremenit.

Cei doi bărbați urcau în farfuria zburătoare cea mare, rotundă, strălucitoare, care degaja putere. Apoi, farfuria a decolat. S-a înălțat lin, ca un fulg; într-o parte, sclipea o lumină colorată în roșu-portocaliu, care a devenit tot mai intensă pe măsură ce nava se micșora, până ce s-a transformat într-un meteor, dispărând treptat pe boltă.

— De ce i-ai alungat? l-am întrebat pe Cameron. *Trebuiau* să discute cu președintele. Acum, nu vor mai reveni niciodată.

— Am crezut că erau străini. Chiar ei au spus că ne-au învățat limba. Și aveau un accent ciudat.

— Ce să-ți spun! Străini!

— Păi au spus-o *chiar ei*, și păreau italieni. Am crezut că erau italieni.

— Cum puteau să fie italieni? N-au zis că veneau de pe planeta Venus? l-am auzit cu urechile mele.

— Planeta Venus! s-a holbat șeriful.

— Da, au spus-o cu gura lor. l-au zis, nu-știu-cum... tărâmul apelor. Probabil că norii ăia care o acoperă conțin foarte multă apă.

V-am spus, însă, că a fost o eroare, o eroare idioată, ceva ce se putea întâmpla oricui. Numai că, acum, pământeni nu-și vor mai părăsi niciodată planeta, și nici alți extratereștri nu ne vor mai vizita. Și totul din cauza tâmpitului de Cameron și a impozitelor lui!

Pentru că abia atunci șeriful a recunoscut, în șoaptă:

— Venus... Când au pomenit de apă, nu i-am mai ascultat și am crezut că veniseră din *Veneția*!

Spațiu locuibil

Clarence Rimbrow nu avea absolut nici o obiecție să trăiască în singura casă de pe o planetă pustie, tot așa cum n-ar fi avut obiecții nici unul dintre cei un trilion de locuitori ai Pământului-mamă.

Dacă cineva l-ar fi întrebat despre acest subiect, fără îndoială că Rimbrow l-ar fi privit nedumerit pe curios. Casa lui era mult mai spațioasă și mai modernă decât orice casă de pe Pământul-mamă. Avea rezerve de apă și de aer, iar în compartimentele de congelare se găseau suficiente alimente. Un câmp de forță o izola de planeta pustie pe care se afla; în schimb, fusese construită deasupra unei grădini cu o suprafață de două hectare (desigur, acoperită cu o cupolă din sticlă), unde, sub lumina benefică a Soarelui, creșteau flori și legume – primele, pentru a încânta ochiul, cele din urmă, pentru a asigura o dietă corespunzătoare. Existau chiar și câteva orășenii. Doamna Rimbrow avea cu ce să-și umple după-amiezile, iar cei doi micuți Rimbrow se puteau juca acolo, când se săturau să stea în casă.

În plus, dacă cineva *dorea* cu insistență să fie cu adevărat pe Pământul-mamă, dacă *simțea nevoia* să aibă oameni în jur, aer pe care să-l respire sub cerul liber sau apă în care să înoate, era suficient să iasă pe ușa din față a casei.

Deci – care ar fi fost problema?

Nu uitați că pe planeta pustie pe care se găsea locuința familiei Rimbrow domnea tăcerea absolută, excluzând ocazionalele și monotonele sunete ale vântului și ploii. Intimitatea era absolută, la care se adăuga și sentimentul de a fi unic proprietar al unei planete cu suprafața de cinci sute douăzeci de milioane de kilometri pătrați.

Clarence Rimbrow aprecia toate acestea în felul său distant. Bărbatul era de profesiune contabil, expert în cele mai avansate programe de calculator; buzele sale exprimau aceeași seriozitate cu gesturi și haine sobre, prea puțin datat surâsului sub mustața subțire, atent întreținută, și perfect conștient de propria lui valoare. Atunci când revenea de la

slujbă, trecea pe lângă locuințele de pe Pământul-mamă și le privea întotdeauna cu o anumită superioritate.

Într-adevăr, din motive de afaceri, ori dintr-un soi de perversiune mentală, unii oameni erau nevoiți, pur și simplu, să locuiască pe Pământul-mamă. Aveau ce regreta. La urma urmelor, solul Pământului-mamă trebuia să asigure mineralele și produsele alimentare de bază pentru trilionul de locuitori (peste cincizeci de ani, aveau să fie două trilioane), iar spațiul constituia o valoare. Pe Pământul-mamă, casele nu puteau fi *atât* de mari, și cei care locuiau în ele erau nevoiți să se adapteze condițiilor.

Până și intrarea în casă avea mărunta ei satisfacție. Bărbatul pătrundea în comutarea publică la care fusese arondat (ca toate celelalte comutări, ea semăna cu un obelisc butucănos), unde, în mod invariabil, găsea pe alții care așteptau s-o utilizeze. Până ajungea în față, un număr mare de persoane se aduna înapoia lui. Era un răgaz plăcut, de destindere și socializare.

— Cum mai merge pe planeta dumneavoastră?

— Dar pe a dumneavoastră?

Obişnuitele conversații relaxate. Uneori, cineva avea necazuri: defectarea vreunui aparat, sau fenomene meteorologice care afectau nefavorabil terenul. Totuși, așa ceva nu se întâmpla prea des.

Timpul trecea însă mai ușor. Apoi, Rimbrow se pomenea în fața comutării; introducea cheia în fantă, tasta combinația cuvenită și era reconfigurat într-un nou șablon probabilistic – propriul său șablon probabilistic –, cel care-i fusese atribuit atunci când se însurase și devenise cetățean productiv. Un șablon probabilistic în care viața nu apăruse niciodată pe planetă. Reconfigurat pe acest Pământ lipsit de viață, el intra direct în vestibulul casei.

Nimic mai simplu.

Bărbatul nu-și făcuse niciodată griji în legătură cu faptul de a exista în altă probabilitate. De ce și-ar fi făcut? Nici măcar nu se gândea la așa ceva. Numărul de Pământuri posibile era infinit. Fiecare planetă se găsea în propria ei nișă, cu propriul ei șablon probabilistic. Deoarece pe un corp ceresc de tip Terra existau, conform calculelor, cincizeci la sută șanse de apariție a vieții, jumătate din toate Pământurile posibile (un număr infinit, fiindcă jumătate din infinit era tot infinit) deținea viață, iar jumătate (alt infinit) nu deținea. Iar pe aproximativ trei sute de miliarde de Pământuri pustii locuiau trei sute de miliarde de familii pământene, fiecare cu casa ei, alimentată solar, fiecare trăindu-și viața în siguranță și în liniște. Zilnic, numărul Pământurilor astfel ocupate sporea cu câteva milioane.

Într-o bună zi, însă, când Rimbro ajunsese acasă, soția lui îl informă imediat:

— Se aude un zgomot ciudat.

Rimbro înălță din sprâncene și o privi atent pe Sandra. Părea neschimbată – doar micile tremurături ale mâinilor sale subțiri și paliditatea excesivă a buzelor strânse trădau o oarecare neliniște.

Oprindu-și gestul de a întinde pardesiul pe care îl dezbrăcase spre robotul ce-l aștepta răbdător, Rimbro repetă:

— Zgomot? Ce zgomot? N-aud nimic.

— Acum s-a oprit, explică Sandra. Este ca un răpăit surd, sau ca un fel de mârâit îndepărtat. Se aude scurt timp, apoi se oprește. Iar se aude... iar se oprește. În mod sigur, până acum nu s-a mai întâmplat așa ceva.

În cele din urmă, Rimbro își lăsa pardesiul în grija robotului.

— Mi se pare imposibil!

— L-am *auzit*.

— Bine, mormăi bărbatul, o să văd despre ce-i vorba. O fi vreo atingere pe undeva.

Dar, ajutat de cunoștințele lui de contabil, nu descoperi nimic neobișnuit, așa că, ridicând din umeri, se așeză să cineze. Ascultă roboții zumzâind preocupați, îndeplinindu-și corvezile, apoi, umezindu-și buzele, spuse:

— Poate că-i vorba despre un robot. O să-i verific.

— N-a fost un robot, Clarence.

Rimbro se culcă, fără să-și mai bată capul cu problema respectivă, dar, după o vreme, se trezi, simțindu-și umărul strâns puternic de degetele soției. Ridică automat mâna spre contactul palmar care declanșa iluminarea pereților.

— Ce s-a-ntâmplat? Cât e ceasul?

— Tac! Șuieră femeia. *Ascultă!*

„Dumnezeule”, își spuse Rimbro, „*se aude* cu adevărat un zgomot periodic!”

— Cutremur? șopti el.

Se mai întâmplase, desigur, deși, cu atâtea planete dintre care se putea alege, în general se evitaseră zonele seismice.

— Toată ziua? pufni Sandra. Cred că-i vorba despre altceva. (Apoi, dădu glas terorii tainice a fiecărei gospodine sensibile.) Cred că pe planetă mai trăiește cineva. Pământul acesta e *locuit*.

Rimbro acționează în modul cel mai logic cu putință. Dimineata, își duse soția și copiii la soacra lui, după aceea se învoi pentru o zi de la slujbă și se grăbi spre Biroul Edilitar Local.

Chestiunea începuse să-l neliniștească.

Bill Ching, de la Biroul Edilitar Local, era un individ scund, jovial și mândru de descendența lui mongolă. El considera că șabloanele probabilistice rezolvaseră absolut toate problemele omenirii. Colegul său, Alec Mishnoff, credea că șabloanele probabilistice nu erau decât o capcană, în care oamenii fusese atrași fără posibilitate de scăpare. Inițial, el absolvise arheologia și studiasse o sumedenie de subiecte antice, care continuau să-i ticsească mintea. Expresia feței lui reușea să pară plină de sensibilitate, în ciuda sprâncenelor stufoase; individul era obsedat de o teorie personală pe care, deocamdată, nu îndrăznise s-o dezvăluie nimănui, deși ea îl determinase să abandoneze arheologia în favoarea proiectelor edilitare.

Lui Ching îi plăcea teribil să repete „La naiba cu Malthus!”, expresie care devenise un fel de simbol al său.

— La naiba cu Malthus! Acum, nu mai putem vorbi despre suprapopulație. Oricât de des s-ar dubla și s-ar dubla, *Homo sapiens* rămâne finit ca număr, în vreme ce Pământurile nelocuite sunt infinite. Chiar așa, nu suntem obligați să construim pe fiecare planetă o singură casă. Putem construi o sută, o mie, un milion. Oricum, există suficient spațiu și suficientă energie solară de la fiecare Soare probabilistic.

— Mai mult de o casă pe o planetă? repetă acru Mishnoff.

Ching știa cu exactitate la ce se referea colegul lui. Atunci când se începuse folosirea șabloanelor probabilistice, primii „coloniști” fuseseră atrași de faptul că deveneau unici proprietari ai unei planete. Era exact genul de situație care gădila reminiscențele despotice din sufletul oricărui om. „Cine poate fi atât de sărac” – așa sunase reclama – „încât să nu-și poată permite un imperiu mai mare decât al lui Gingis-Han?” Ca atare, faptul de a repartiza mai mulți locuitori pe aceeași planetă ar fi nemulțumit pe toată lumea.

— Perfect, ridică el din umeri, chestia asta ar implica pregătirea psihologică a populației. Și ce dacă? La urma urmelor, așa s-a procedat și la început.

— Dar alimentele? întrebă Mishnoff.

— Știi bine că, în alte șabloane probabilistice, introducem sere hidroponice și culturi de fermenti. Iar dacă va fi realmente nevoie, vom cultiva solurile respective.

* Thomas Robert Malthus (1766-1834), teolog și economist englez, a cărui teorie despre populație a dat naștere malthusianismului – teoria potrivit căreia populația crește în progresie geometrică, în timp ce mijloacele de subzistență sporesc în progresie aritmetică. (n. trad.)

— În costume spațiale și cu butelii de oxigen în spate?
— Am putea iniția reacții de reducere a bioxidului de carbon la oxigen, până ce plantele se vor înmulți suficient ca să preia ele convertirea respectivă.

— Adică, peste vreun milion de ani...

— Mishnoff, exclamă Ching, necazul cu tine este că ai citit prea multe cărți de istorie! Ești obstrucționist!

În realitate, Ching era prea inteligent ca să creadă în ceea ce spunea, iar Mishnoff continuă să citească și să-și facă griji, tânjind după ziua când și-ar fi putut aduna curajul necesar pentru a-l aborda pe șeful Biroului și a-i spune direct – fără ocolișuri – ce anume îl neliniștește.

Acum, însă, un anume domn Clarence Rimbrow se afla în fața lor, ușor transpirat și extrem de furios, deoarece avusese nevoie de aproape două zile ca să ajungă aici.

— Iar eu spun, încheie Rimbrow, că planeta e locuită și nu intenționez să las lucrurile așa!

Ching încercă o abordare împăciuitoare.

— Astfel de zgomote, începu el, reprezintă probabil niște fenomene naturale...

— Ce fel de „fenomene naturale”? Doresc o investigație! Dacă este un fenomen natural, vreau să-i cunosc natura. Eu susțin că planeta este locuită. Pentru numele lui Dumnezeu, acolo trăiește cineva – eu nu plătesc chirie ca să împart planeta cu alții! După cum sună, par a fi niște dinozauri.

— Domnule Rimbrow, de câtă vreme locuiți pe Pământul dumneavoastră?

— De cincisprezece ani și jumătate.

— A existat vreodată vreo dovadă că ar exista și alți locuitori?

— Există acum, iar în calitate de cetățean cu clasificarea A-1 solicit o investigație.

— Bineînțeles că vom investiga, domnule, însă dorim să vă asigurăm că totul este în perfectă ordine. Vă dați seama cu câtă grijă alegem șabloane probabilistice?

— Sunt contabil, așa că mi-am făcut o idee destul de exactă, replică Rimbrow.

— În acest caz, știți, desigur, că nu pot exista erori ale calculatoarelor noastre. Ele nu selectează o probabilitate deja ocupată. Este o imposibilitate. În plus, ele sunt programate să selecteze doar șabloane probabilistice în care Pământul are o atmosferă bazată pe bioxid de carbon, în care n-au apărut plantele și, prin urmare, nici animalele. Spun aceasta deoarece, dacă plantele s-ar fi dezvoltat, bioxidul de carbon s-ar fi redus la oxigen. Înțelegeți?

— Înțeleg foarte bine, dar nu mă aflu aici ca să ascult o prelegere! se răoi Rimbrow. Doresc să începeți o investigație – nimic altceva. Este de-a dreptul umilitor să mă gândesc că-mi împart lumea, *lumea mea*, cu nu-știu-cine-anume, și nu intenționez să accept asta!

— Bineînțeles că nu..., murmură Ching, evitând privirea ironică a lui Mishnoff. Până diseară, vom fi acolo.

Porniră spre comutare, ticsiți de echipamente.

— Vreau să te întreb ceva, rosti Mishnoff pe drum. De ce ai adoptat tactica cu „Nu trebuie să vă faceți griji, domnule”? Ei oricum își fac griji permanent. Ce câștigi tu?

— Trebuie să încerc. De fapt, *n-ar trebui* să-și facă griji replică Ching nervos. Ai auzit vreodată de o planetă cu atmosferă de bioxid de carbon care *să fie* locuită? În plus, ăsta era tipul de om care începe să răspândească zvonuri. Îl recunosc dintr-o mie. Dacă e încurajat, e-n stare să spună că Soarele lui s-a transformat într-o novă.

— Asta *s-a și întâmplat* uneori...

— Și? A fost distrusă o casă și a murit o familie. Vezi, și tu ești obstrucționist. Pe vremuri, în timpurile care îți plac ție atât de mult, dacă în China, sau altundeva, avea loc o inundație, mureau mii de oameni. Iar asta se întâmpla la o populație care număra abia câteva miliarde.

— De unde știi că planeta Rimbrow nu-i populată? întrebă Mishnoff.

— Pentru că atmosfera ei este din bioxid de carbon.

— Dar dacă...

Zadarnic! Mishnoff nu putea s-o spună! Neavând încotro, încheie jalnic:

— Dar dacă se dezvoltă o floră și o faună care trăiesc tocmai pe baza bioxidului de carbon?

— Nu s-a observat niciodată un asemenea fenomen.

— Pe un număr infinit de planete, se poate întâmpla orice, mormăi Mishnoff, iar ultimele vorbe le rosti în șoaptă: *Trebuie* să se întâmple orice.

— Șansele sunt de unu la zece la puterea treizeci și nouă, ridică din umeri tovarășul său.

Ajunseră la punctul de comutare și, după ce utilizară rampa de măruri pentru vehiculul lor (trimitându-l în garajul lui Rimbrow), pătrunseră și ei în șablonul probabilistic Rimbrow. Mai întâi Ching, apoi Mishnoff.

* * *

— Drăguță casă, comentă Ching. Un model elegant – are gusturi bune.

— Auzi ceva? întrebă Mishnoff.

— Nu.

Ching ieși în grădină.

— Hei, strigă el, au găini Rhode Island!

Mishnoff îl urmă, privind cupola din sticlă. Soarele părea identic cu cel care strălucea peste un trilion de alte Pământuri.

— Este posibil ca vegetația să se afle la începutul evoluției, remarcă el. N-ar fi exclus ca bioxidul de carbon să fi început reducerea concentrației. Calculatorul nu poate sesiza nimic, la nivelul asta.

— Ar trebui să treacă însă milioane de ani până la apariția formelor de viață animală, și alte câteva milioane până când ele vor ieși pe uscat.

— Nu-i neapărat nevoie să urmeze tiparul clasic!

Ching își cuprinse partenerul pe după umeri.

— Văd că te frământă ceva. Poate că, într-o bună zi, îmi vei spune ce te obsedează în realitate, renunțând să mai strecorei doar aluzii, și atunci vom putea lămurii lucrurile...

Mishnoff se scutură, încruntându-se nemulțumit. Toleranța lui Ching era întotdeauna greu de suportat.

— Hai să nu facem psihoterapie..., începu el, apoi se opri și șopti: Ascultă!

Un uruit îndepărtat. Încă unul.

Cei doi instalează seismograful în mijlocul sufrageriei și activează câmpul de forță care penetra până la roca de bază. Urmăriră acul tremurător ce înregistra șocurile.

— Unde de suprafață, comentă Mishnoff. Foarte superficiale. Nu-i ceva teluric.

Ching părea deprimat.

— Atunci, ce-i?

— Păi, cred că ar trebui să aflăm. (Mishnoff devenise serios și neliștit.) Să instalăm seismograful în alt punct și să determinăm focarul vibrațiilor.

— Bine. Eu ies cu celălalt aparat și tu rămâi aici.

— Nul rosti Mishnoff energic. *Eu ies.*

Istoricul se simțea îngrozit, dar n-avea alternativă. Dacă era ceea ce credea el, avea să fie pregătit. În cel mai rău caz, ar fi putut emite un semnal de avertizare; în schimb ieșirea colegului său, complet neștiutor, putea fi dezastruoasă. Degeaba s-ar fi apucat să-i explice lui Ching teoria lui – cu siguranță, nu l-ar fi crezut.

Totuși, deoarece nu avea tocmai firea unui erou, mâinile lui Mishnoff tremurau când îmbracă scafandru spațial și băjbăiră, încercând să anuleze local câmpul de forță, pentru a degaja ecluza de ieșire din casă.

— Ai vreun motiv anume pentru care vrei să ieși? se interesă Ching, privindu-l cum se chinuia. Poți să rămâi înăuntru.

— Gata, gata, am reușit! șuieră Mishnoff, simțindu-și gâtul uscat, și intră în ecluza care ducea spre suprafața dezolantă a unui Pământ pustiu.

A unui Pământ presupus pustiu.

* * *

Priveștieta nu-i era nefamiliară bărbatului. Văzuse zeci de peisaje similare. Stâncă goală, erodată de vânt și de ploaie, nisip adunat în viroage și un râuleț zgomotos, curgând rapid prin albia din piatră. Tonuri exclusiv brune și cenușii; nici urmă de verde. Nici un sunet de viață.

Cu toate acestea, soarele rămăsese același, iar constelațiile de pe cerul nopții aveau să fie neschimbate.

Casa Rimbro se găsea în regiunea care, pe Pământul-mamă, corespundea Labradorului. De fapt, și aici era tot Labradorul. Se calculase că o modificare semnificativă în evoluția geologică a planetei apărea la maximum un cvadrilion de cazuri. Peste tot, continentele puteau fi recunoscute, aproape până în cele mai mărunte detalii.

În ciuda situației și a anotimpului – era octombrie –, temperatura se menținea ridicată din cauza efectului de seră produs de bioxidul de carbon din atmosfera moartă a acelui Pământ.

Prin vizorul transparent al căștii, Mishnoff examinează totul cu o privire sumbră. Dacă epicentrul vibrațiilor se găsea în apropiere, atunci, pentru a-l localiza, ar fi fost suficient să instaleze al doilea seismograf la unu-doi kilometri depărtare. Dacă epicentrul se găsea mai departe, trebuiau să revină cu un aeroscuter. Oricum, era preferabil să înceapă cu varianta mai simplă.

Se îndreaptă către o colină stâncoasă, din vârful căreia ar fi putut alege locul de instalare a seismografului.

Gâfâind și transpirând, ajunse în vârful colinei și constată că nu era nevoie de nici un alt instrument seismic.

Inima îi bubuia atât de tare, încât abia își mai putu auzi glasul când răcni în laringofon:

— Hei, Ching, aici se construiește ceva!

— Cum?! se auzi replica neîncrezătoare.

Nu putea fi vorba de nici o greșeală. Câteva mașini nivelau solul, în vreme ce altele detonau stâncile mari.

— Se detonează, strigă Mishnoff. De aici provin bubuiturile.

— Imposibil! Calculatorul n-ar fi ales de două ori același șablon probabilistic. *Nu se poate!*

— Nu-nțelegi...

Ching era însă consecvent cu propriile-i idei.

— Pornește într-acolo! Te urmez imediat.

— Nu, la naiba! Rămâi pe loc, exclamă Mishnoff alarmat. Păstrăm contactul radio și – pentru numele lui Dumnezeu! – fii gata s-o ștergi imediat pe Pământul-mamă.

— De ce? Ce se-ntâmplă?

— Încă nu știu. Lasă-mă să aflu.

Spre propria lui surpriză, Mishnoff constată că îi clănțăneau dinții.

Bolborosind imprecații la adresa calculatorului, a șabloanelor probabilistice și a nevoii insașabile de spațiu locuibil a unui trilion de oameni care se înmulțeau cu o viteză incredibilă, Mishnoff lunecă în josul colinei, antrenând după el o cascadă de bolovani și provocând o sumedenie de zgomote.

* * *

Spre el se îndrepta un bărbat îmbrăcat în costum mulat pe corp, diferit în multe privințe de cel al lui Mishnoff, dar având în mod evident același dublu scop: izolarea de mediul înconjurător și alimentarea cu oxigen.

— Stai așa! găfâi Mishnoff în laringofon. Vine cineva. Păstrăm legătura.

Bubuiturile inimii începuseră să se potolească, iar plămânii păreau mai puțin sufocați.

Ajunși față în față, cei doi se examinează cu ochi nedumeriți. Necunoscutul era blond, cu trăsături colțuroase. Expresia lui de surpriză era prea totală pentru a fi simulată.

— *Wer sind Sie?* lătră el. *Was machen Sie hier?*

Mishnoff rămase buimăcit. Studiase germana veche vreme de doi ani, când se pregătise să devină arheolog, așa că înțelese cuvintele celuiilalt, în ciuda faptului că pronunția i se părea cu totul diferită. Străinul îl întrebasese cine era și ce căuta acolo.

— *Sprechen Sie Deutsch?* se bâlbâi prosteste Mishnoff, apoi se văzu nevoit să-l liniștească pe Ching, a cărui voce alarmată dorea să știe ce se întâmpla.

Necunoscutul nu-i răspunse direct, ci repetă:

— *Wer sind Sie? Hier ist für einen verrückten Spass keine Zeit.*

Nici Mishnoff nu avea impresia că era o glumă, cu atât mai puțin una proastă, totuși continuă:

— *Sprechen Sie Planetisch?*

Nu cunoștea termenul german pentru „Limba Planetară Standard”, așa că fusese nevoit să improvizeze unul. Își dădu seama prea târziu că ar fi trebuit să pomenească de engleză.

Celălalt îl privi cu ochi holbați.

— *Sind Sie wahnsinnig?*

Mishnoff fu aproape gata să accepte asta, dar, căutând să se apere, spuse:

— Nu-s nebun, fir-ar al naibii! Adică, *Auf der Erde woher Sie gekom...*

Renunță, întrucât nu știa cuvintele, totuși noua idee care i se învârtea prin minte nu voia să-l părăsească așa ușor. Trebuia să găsească o modalitate să o testeze. În disperare de cauză, rosti:

— *Welches Jahr ist es jetzt?*

Probabil că necunoscutul, care începuse să se îndoiască de integritatea sa mentală, avea să se convingă acum, când fusese întrebat în ce an se găseau; din păcate, însă, era una dintre puținele întrebările pe care știa să le formuleze în germană.

După ce mormăi ceva ce aducea suspect de mult cu o înjurătură zdravănă, străinul răspunse:

— *Es ist doch zweitausenddreihundertvierundsechzig, und warum...*

Torentul de germană care urmă fu cu totul ininteligibil pentru Mishnoff, care obținuse totuși ceva. Dacă înțelesese bine, i se spusese anul 2364, ceea ce însemna cu aproape două mii de ani în trecut. Cum era posibil așa ceva?

— *Zweitausenddreihundertvierundsechzig?* bolborosi el.

— *Ja, Ja*, încuviință celălalt cu un sarcasm evident. *Zweitausenddreihundertvierundsechzig. Der ganze Jahr lang ist es so gewesen.*

Mishnoff înălță din umeri. Afirmatia potrivit căreia așa avea să fie tot anul în curs era o poantă slăbuță chiar și în germană, și nu se îmbunătățea deloc prin traducere. Căzu pe gânduri.

Germanul însă continuă, pe un ton evident ironic:

— *Zweitausenddreihundertvierundsechzig nach Hitler. Hilft das Ihnen vielleicht? Nach Hitler!*

— Asta da! exclamă încântat Mishnoff. *Asta mă ajută! Es hilft! Hören Sie, bitte...* Continuă într-o germană stricată, amestecată cu cuvinte în planetară: Pentru Dumnezeu, *um Gottes Willen...*

Faptul că se aflau în anul 2364, după Hitler, schimba cu totul lucrurile.

Își căută cu disperare cuvintele, încercând să explice.

Străinul se încruntă și păru că reflectează. Ridică mâna înmănușată, probabil pentru a se scărpinga în cap, o lovi de vizorul căștii, dar rămase cu ea acolo, cufundat în gânduri.

Brusc, vorbi:

— *Ich heisse George Fallenby.*

Lui Mishnoff, numele i se păru de origine anglo-saxonă, deși modul cum pronunțase celălalt vocalele îi conferea o rezonanță teutonică.

— *Guten Tag*, începu el stângaci. *Ich heisse Alec Mishnoff.*

Brusc, își dădu seama de descendența slavă a propriului său nume.

— *Kommen Sie mit mir, Herr Mishnoff*, replică Fallenby.

Urmându-l cu un surâs chinuit, Mishnoff șopti în laringofon:

— E-n regulă, Ching. Totu-i în regulă.

* * *

Revenit pe Pământul-mamă, Mishnoff se prezentă la șeful Biroului Edilitar Local, care îmbătrânise în funcția respectivă; fiecare fir încărunit din părul său semnifica o problemă soluționată, iar fiecare fir lipsă reprezenta o problemă evitată. Berg era un bărbat precaut, cu ochi încă scânteietori și cu dinți ce nu fuseseră deocamdată înlocuiți de proteze.

— Deci, ei vorbesc germana... deși cea pe care ai studiat-o tu se vorbea acum două mii de ani.

— Exact, aprobă Mishnoff. Dar și engleza folosită de Hemingway are vreo două mii de ani vechime, iar planetara nu se deosebește foarte mult de ea.

— Înham... Și cine-i acel Hitler?

— Un fel de șef de trib din antichitate. A condus triburile germanice într-unul din războaiele secolului al XX-lea, desfășurat cam în același timp cu debutul Erei Atomice, ce marchează începutul adevăratei istorii.

— Adică, înainte de Dezastru?

— Da. În perioada respectivă, au avut loc mai multe războaie. Statele anglo-saxone au învins, și bănuiesc că acesta este motivul pentru care acum vorbim planetara.

— Dar dacă ar fi învins Hitler, lumea ar fi vorbit germana?

— Pe Pământul lui Fallenby, așa s-a întâmplat, domnule, iar ei vorbesc germana.

— Și își datează calendarul „după Hitler“?

— Exact. Presupun că există și un Pământ pe care au învins triburile slave, unde toți vorbesc limba rusă.

— Cumva, reflectă Berg, mi se pare că ar fi trebuit să anticipăm situația asta, dar, din câte știu eu, n-a făcut-o nimeni. La urma urmelor, există un număr infinit de Pământuri nelocuite, și noi nu putem fi singurii care au decis să rezolve problema creșterii demografice nelimitate prin extinderea în lumi probabilistice.

— Așa-i, încuviință Mishnoff. Eu cred că există nenumărate Pământuri locuite care procedează în felul acesta și că există multiple civilizații pe cele trei sute de miliarde de Pământuri ocupate de noi. Singurul motiv pentru care am descoperit-o pe aceasta este că, printr-o pură întâmplare, a decis să facă o construcție la câțiva kilometri de reședința Rimbro. Acesta este un aspect ce trebuie verificat.

— Sugerezi să cercetăm toate Pământurile noastre?

— Da, domnule. Trebuie să cădem la înțelegere cu celelalte Pământuri locuite. La urma urmelor, este loc pentru toți, dar o extindere fără acordul general poate determina o sumedenie de probleme, ba chiar conflicte.

— Mda, aprobă din cap Berg, sunt de acord cu tine.

* * *

Clarence Rimbro privi bănuitor chipul lui Berg, încrețit acum într-o expresie de bunăvoință.

— Sunteți siguri?

— Absolut, răspunse șeful Biroului. Regretăm că ați fost nevoit să acceptați o locuință temporară în ultimele două săptămâni...

— Trei!

— ... trei săptămâni, dar veți fi recompensat.

— Ce anume producea zgometul?

— A fost exclusiv de natură geologică, domnule. O stâncă în echilibru instabil, care, din cauza vântului, intra în contact cu rocile din jur. Am înlăturat-o și am cercetat toată zona, pentru a ne asigura că nu se va mai petrece nimic similar.

Rimbro își luă pălăria.

— Mulțumesc pentru deranj!

— Domnule Rimbro, nu poate fi vorba despre nici un deranj! Aceasta este meseria noastră.

După plecarea contabilului, Berg se întoarse către Mishnoff, care asistasese în tăcere la întreaga discuție.

— Oricum, comentă el, germanii au fost amabili. Au recunoscut că aveam prioritate și au plecat. Chiar au spus că este loc pentru toți. Firește, s-a constatat că ei construiesc mai multe locuințe pe fiecare Pământ probabilistic pustiu. Acum, se pune la punct un program de supraveghere a celorlalte lumi, ce include și încheierea unor acorduri cu cei pe care îi vom găsi pe ele, indiferent cine ar fi ei. Totul, însă, trebuie să rămână strict confidențial. Publicul va fi înștiințat doar după o campanie amplă de pregătire. Totuși, nu de asta te chemasem.

— Nu?

Noua evoluție a evenimentelor nu-l liniștise prea mult pe Mishnoff. Obsesia lui nu dispărea atât de ușor. Berg îi zâmbi încurajator.

— Biroul și Guvernul Planetar ți-au apreciat gândirea rapidă și adaptarea imediată la situație. Fără prezența ta de spirit, lucrurile ar fi putut căpăta o turnură neplăcută. Aprecierea aceasta va căpăta o formă cât se poate de materială.

— Vă mulțumesc, domnule!

— Dar, după cum am mai spus, situația ar fi trebuit să fie intuită și de alții. Ți-am răsfoit puțin dosarul, Mishnoff. Colegul tău, Ching, ne-a spus că și înainte de incident ai făcut aluzii la unele posibile pericole pe care le comportau proiectele noastre de șablon probabilistic. De asemenea, ai insistat să iei legătura cu germanii, în ciuda faptului că erai destul de speriat. Anticipaseși ceea ce ai și descoperit, nu-i așa? Cum ai făcut-o?

— Nu, nu! protestă Mishnoff derutat. Nu mă gândisem la asta. A fost și pentru mine o surpriză. De fapt, eu...

Brusc, se încordă. De ce să n-o spună chiar acum? Îi erau recunoscători. Dovedise că se puteau bizui pe el și, în plus, se petrecuse deja un eveniment neașteptat.

— Mai este ceva, rosti el apăsător.

— Da?

— În Sistemul Solar, începuse Mishnoff pe un ton ezitant, viața există numai pe Pământ...

— Așa-i, aprobă Berg îngăduitor.

— Iar probabilitatea demonstrează că șansa inventării unei tehnologii pentru călătoria interstelară este infinitesimală.

— Unde vrei să ajungi?

— Toate astea sunt însă valabile doar *în această probabilitate!* Trebuie să fie și șabloane probabilistice în care *există* și alte forme de viață în Sistemul Solar, sau în care locuitorii altor sisteme stelare *au inventat* tehnologii pentru călătoria spațială.

— Teoretic, da, se încruntă Berg.

— În una dintre aceste probabilități, Pământul poate fi vizitat de creaturi inteligente extraterestre. Acest lucru nu ne-ar afecta dacă s-ar petrece într-un șablon probabilistic în care Pământul ar fi populat – ele n-ar stabili nici o legătură cu Pământul-mamă. Dar dacă ar fi vorba despre un șablon probabilistic în care Pământul este pustiu, iar extraterestrii și-ar instala o bază tocmai acolo, s-ar putea ca ei să descopere, din pură întâmplare, una dintre casele noastre.

— De ce ale noastre? De ce nu pe cele ale germanilor?

— Pentru că noi am construit câte o casă pe câte o planetă. Civilizația germanilor n-a procedat la fel. Probabil că puțini alții au făcut-o. Șansele întâlnirii sunt de câteva miliarde la unu în favoarea noastră. Iar dacă extraterestrii găsesc o casă, o vor investiga și vor descoperi calea spre Pământul-mamă – o planetă bogată și cu grad înalt de dezvoltare.

— Putem închide comutările, îi atrase atenția Berg.

— După ce ei vor afla că există comutări, le vor putea construi și singuri. O rasă suficient de inteligentă ca să călătorească prin spațiu este în stare să facă așa ceva, iar pe baza echipamentelor găsite în casa investigată pot determina destul de repede șablonul nostru probabilistic... Vă întreb atunci, cum vom trata cu extraterestrii? Nu sunt germani, nu provin nici de pe alte Pământuri, ci dețin o psihologie și motivații străine Omului. Iar noi nu suntem nici măcar pregătiți pentru o asemenea confruntare. Continuăm să ne extindem pe tot mai multe Pământuri și sporim, zilnic, șansa ca...

Glasul i se ridicase, surescitat. Exasperat, Berg îl contrazise, strigând:

— Prostii! Ceva mai ridicol...

Interfonul bâzâi, iar videcranul se luminează, arătând fața lui Ching.

— Scuzați-mă că vă întrerup, dar...

— Ce-i? Îl repezi nervos Berg.

— A venit un individ cu care nu știu cum să procedez. Ori e beat, ori nebun. Se plânge că locuința i-a fost înconjurată și că prin cupola de sticlă a grădinii se văd niște chestii.

— Ce fel de chestii?

— Niște creaturi cu vene mari, purpurii, cu trei ochi și cu un fel de tentacule în loc de păr. Au...

Mishnoff și Berg nu mai auziră restul. Încremeniseră, privindu-se cu ochi holbați de groază.

Mesajul

Băură bere și depănară amintiri, așa cum fac bărbații atunci când se întâlnesc după multă vreme. Își reamintiră orele petrecute sub focul inamic. Își amintiră de comandanți și de fete, exagerând în ambele privințe. Privite retrospectiv, lucrurile mortale deveniră amuzante, iar fleacurile ignorate timp de zece ani ieșiră din nou la lumina zilei.

Inclusiv, bineînțeles, eternul mister.

— Voi ce părere aveți? întrebă primul bărbat. Cine a început totul?

Al doilea ridică din umeri.

— Nimeni. Toți o făceau. A fost ca o boală. Probabil că și tu ai făcut-o.

Primul bărbat chicoti. Al treilea vorbi încetșor:

— Mie nu mi s-a părut deloc distractiv. Poate și fiindcă l-am întâlnit prima dată când am căpătat botezul focului. Eram în Africa de Nord...

— Adevărat? întrebă al doilea.

— Prima mea seară pe plajele din Oran. Mă retrăgeam spre o colibă a băștinașilor, când l-am zărit în lumina unei rachete de semnalizare...

* * *

George era în al nouălea cer. Doi ani se chinuise cu birocrăția, dar acum se găsea, în sfârșit, în trecut. Își putea termina teza despre viața infanteriștilor din al doilea război mondial, folosind câteva detalii autentice.

Lăsând în urmă societatea pacifistă și insipidă a secolului XXX, se trezi pentru câteva clipe de neuitat în drama intensă, superlativă a conflictelor militare din urmă cu un mileniu.

Africa de Nord! Locul primei debarcări de proporții din istoria războiului! Fizicienii temporali scanaseră cu multă grijă regiunea, căutând locul și momentul potrivite. Locul era acesta: înapoia unei barăci pustii. Pentru un număr precis determinat de minute, nici un om nu avea să vină aici. Nici o explozie nu avea s-o afecteze în mod serios. Prin prezența lui în acest punct, George nu acționa asupra istoriei — era acel ideal al fizicienilor temporali: „observatorul pur”.

Era chiar mai teribil decât își închipuise. Bubuiturile artileriei răsunau neîntrerupt, iar trecerea avioanelor nevăzute parcă zdrențuia văzduhul. La intervale neregulate, rafale de trasoare se întrezăreau în noapte, alături de luminile spectrale ale unor rachete de semnalizare ce coborau în spirale.

Iar el se găsea aici! El, George, făcea parte din război, făcea parte dintr-o trăire de mare intensitate a vieții, dispărută pentru totdeauna din societatea secolului XXX, devenită blândă și liniștită.

Își imaginează că ar putea distinge umbrele unei coloane de soldați ce se apropiau, că le-ar putea auzi monosilabele precaute prin care comunicau. Cât de mult tânjea să fi fost cu adevărat unul dintre ei, nu doar un intrus de moment, un „observator pur“.

Se opri din scris și privi instrumentul cu care notase frenetic până atunci, microlumina acestuia hipnotizându-l pentru o clipă. Brusc, îi veni o idee și examinează lemnul de care se rezemase cu umărul. Momentul acesta nu trebuia să dispară fără urme în istorie. Avea să se folosească de vechiul dialect englez – nu putea trezi nici o bănuială.

O făcu rapid, apoi zări un soldat care fugea în zigzag spre baraca din lemn, căutând să scape de rafalele de gloanțe. George știu că timpul alocat i se termina, și în clipa în care o știu, se trezi înapoi în secolul XXX.

Nu-i păsa. Pentru acele câteva minute, făcuse parte din al doilea război mondial. O parte infimă, dar fusese *acolo*. Și alții urmau s-o afle. Era posibil ca mulți dintre ei să nu realizeze acest lucru, dar poate că cineva avea să repete mesajul.

Cineva, poate chiar soldatul care căuta să se adăpostească, avea să-l citească și să știe că, alături de toți eroii secolului al XX-lea, fusese și „observatorul pur“, bărbatul de peste un mileniu, George Kilroy. *El* fusese acolo!

Satisfacție garantată

Tony era înalt, brunet și arătos, cu un incredibil aer de aristocrat întipărit pe fiecare trăsătură a feței sale nemișcate. Claire Belmont îl privi cu un amestec de groază și consternare dinapoia ușii întredeschise.

— Nu pot, Larry! Nu-l suport în casă!

Parcă paralizată, scotocea cu disperare prin minte, căutând o modalitate mai fermă de a-și impune punctul de vedere; o modalitate care să sune rațional și să pună punct acestei afaceri, însă nu reușea decât să repete întruna aceleași cuvinte:

— Pur și simplu, nu pot!

Larry Belmont își privi încruntat soția, iar în ochii lui apăru lucirea de iritare pe care Claire detesta s-o zărească, întrucât avea senzația că reflecta propria ei incompetență.

— Ne-am luat angajamentul, Claire, spuse el, și acum nu te pot lăsa să bați în retragere! Compania mă trimite la Washington tocmai în acest scop, ceea ce poate însemna o avansare. Nu-i absolut nici un pericol și probabil o știi și tu. Ce ai de obiectat?

Femeia ridică din umeri, cu un aer neajutorat.

— Pur și simplu, mă sperie. Nu-l suport!

— Este aproape la fel de omenesc ca și tine sau ca mine, așa că termină cu prostiile! Haide, du-te!

O împinse ușor din spate, și Claire intră, tremurând, în propriul ei salon. El era acolo, privind-o politicos și fix, parcă apreciindu-și gazda din următoarele trei săptămâni. Alături, se afla dr. Susan Calvin, dreaptă, cu buzele strânse, o expresie vie a abstracției matematice. Avea privirea rece și îndepărtată a cuiva care lucrase atâta vreme cu mașinăriile încât o parte din oțelul lor îi intrase în sânge.

— Bună ziua, izbuti Claire să articuleze cu o voce stinsă.

Larry salvă imediat situația, printr-o explozie de jovialitate.

— Claire, vreau să faci cunoștință cu Tony – un tip a-ntâia! Tony, ea este soția mea, Claire.

Brațul lui Larry cuprinsese cu amabilitate umerii lui Tony, dar acesta nu se clinti, și nici nu-și modifică expresia chipului.

— Încântat de cunoștință, doamnă Belmont! rosti el.

Claire tresări auzindu-i glasul. Era sonor și cald, moale precum părul sau pielea feței. Înainte de a se putea stăpâni, femeia rosti:

— Dumnezeule..., vorbești...

— De ce vă mirați? Nu credeți că sunt capabil de așa ceva?

Claire nu izbuti decât să schițeze un surâs vag. De fapt, habar n-avea ce crezuse. Își feri privirea, apoi trase cu coada ochiului spre Tony. Avea părul moale și negru, ca din plastic turnat – sau era cu adevărat alcătuit din fire distincte? Și oare pielea măslinie, perfectă, a feței și mâinilor lui continua și dedesubtul hainelor cu croială clasică?

Se pierdu în fascinația tulburătoare a acestor gânduri și trebui să facă un efort de voință pentru a fi atentă la vocea seacă, lipsită de inflexiuni a doctorului Calvin.

— Doamnă Belmont, sper că apreciezi așa cum se cuvine importanța acestui experiment. Soțul dumitale mi-a spus că ți-a făcut o prezentare generală a situației. În calitatea mea de psiholog-șef al Corporației U.S. Robots and Mechanical Men, doresc să-ți mai ofer unele amănunte. Tony este un robot. În dosarele companiei, figurează cu denumirea TN-3, dar răspunde la numele Tony. Nu este un monstru mecanic, și nici un simplu calculator, din genul celor folosite în perioada celui de-al doilea război mondial, cu mai bine de o sută de ani în urmă. Are un creier artificial aproape la fel de complex ca al nostru. L-am putea compara cu o imensă centrală telefonică, dar la scară atomică. Gândește-te că miliarde de posibile „legături telefonice” pot fi comprimate într-un volum egal cu capacitatea craniului său. Asemenea creiere sunt fabricate pentru fiecare model de robot în parte. Fiecare conține o serie predefinită de conexiuni, astfel încât toți roboții cunosc limba engleză și dețin suficiente informații generale, care le sunt utile în desfășurarea activității lor. Până acum, U.S. Robots și-a limitat programul de fabricație la modelele industriale, utilizabile în locurile unde munca omului devine nepractică, din cauza condițiilor dificile – de pildă, în minele foarte adânci, sau în lucrările subacvatice. De acum, însă, dorim să pătrundem în orașe, în locuințe. Pentru aceasta, este necesar ca oamenii să-i accepte fără teamă pe roboți. Trebuie să-nțelegi că nu are de ce să-ți fie frică.

— Cătuși de puțin! interveni Larry cu sinceritate. Claire, crede-mă pe cuvânt! Îi este imposibil să-ți facă vreun rău. Știi bine că altfel nu te-aș lăsa cu el.

Claire privi pe furiș către Tony și vorbi în șoaptă:

— Și dacă îl enervez?

— Nu este necesar să vorbești în șoaptă, spuse calm dr. Calvin. Ei nu se poate enerva, scumpo! Ți-am spus că toate conexiunile din creierul lui sunt determinate. Ei bine, cea mai importantă dintre ele, cea pe care noi o denumim „Prima Lege a Roboticii”, sună cam așa: „Nici un robot nu poate să facă vreun rău unei ființe omenеști sau, prin neinterventie, să permită ca unei ființe omenеști să i se facă rău”. Toți roboții sunt construiți pe baza acestei legi. Nici un robot nu poate fi silit, în nici un mod, să facă rău oamenilor. De aceea, dorim să te folosim pe dumneata și pe Tony, într-un experiment preliminar, pentru a pune la punct ultimele detalii, cât timp soțul dumitale va fi plecat la Washington să obțină din partea guvernului aprobarea testărilor oficiale.

— Vreți să spuneți că această testare nu-i autorizată?

Larry își dresе glasul și răspunse:

— Nu încă, dar nu va fi nici o problemă. Robotul nu va părăsi casa, iar tu vei avea grijă să nu fie zărit de nimeni. Asta-i tot. Claire, să știi că aș sta cu tine, însă eu cunosc prea multe despre roboți. Avem nevoie de un subiect lipsit de orice experiență, pentru ca testul să se desfășoare în condiții cât mai apropiate de realitate. Doar așa se poate proceda.

— Bine, încuviințăm femeia pe un ton nesigur, apoi un alt gând îi fulgeră prin minte: Dar care-i „activitatea” lui?

— Se ocupă de treburile casnice, răspunse dr. Calvin.

Psihologul-șef se sculă ca să plece, iar Larry o conduse la ușă. Claire rămase locului, neliniștită. Își zări imaginea în oglinda de deasupra șemineului și-și feri iute privirea. Se săturase de fața ei micuță, de șoricel, precum și de părul spălăcit, neacoafat. După aceea, văzu ochii lui Tony ațintiți asupra ei și aproape că zămbi, înainte de a-și aduce aminte.

El nu era decât un robot.

* * *

În drum spre aeroport, Larry o întrezări pe Gladys Claflern. Era genul de femeie care părea făcută doar pentru a fi întrezărită. Perfectă și precis aranjată, îmbrăcată cu gust, prea scilipitoare ca să rămâi locului privind-o cu gura căscată.

Surâsul care o preceda și unda subtilă de parfum ce dăinuia în urma ei erau aidoma unor degete ademenitoare. Larry simți că pasul îi șovăie; o salută, atingând borul pălăriei, apoi se grăbi mai departe.

Și, ca întotdeauna, încercă aceeași iritare vagă. Ce bine ar fi fost dacă și Claire s-ar fi străduit puțin să pătrundă în cercul celor pe care-i frecventa Claflern! Degeaba însă...

Claire! În puținele ocazii când soția sa se găsisese în prezența lui Gladys, tăcuse mîlc. Larry nu-și făcea iluzii. Testarea lui Tony reprezenta marea lui șansă – care rămăsese în mâinile lui Claire. S-ar fi simțit mult mai liniștit, dacă ar fi fost în mâinile cuiva ca Gladys Claffern.

* * *

A doua zi dimineată, Claire se trezi în sunetele unor bătăi discrete în ușa dormitorului. Tresări nedumerită, apoi îngheță. În prima zi, îl evitase pe Tony; surăsese fals de câte ori îl întâlneau și trecuse pe lângă el, bolborosind scuze ininteligibile.

— Tu ești... Tony?

— Da, doamnă Belmont. Pot intra?

Probabil că încuviințase, deoarece el pătrunse în cameră, parcă neauzit și pe neașteptate. Ochii și nările femeii sesizară în același timp tava din mâinile lui.

— Micul dejun? Întrebă ea.

— Dacă doriți să-l serviți.

Claire n-ar fi cutezat să refuze, așa încât se ridică încetișor în capul oaselor și luă tava – ouă fierte, pâine prăjită cu unt și cafea.

— V-am adus zahărul și frișca separat, continuă Tony. Cu timpul, sper că vă voi afla preferințele, în această privință, dar și în altele.

Ea tăcu și așteptă.

Tony rămase locului, drept și elastic ca o linie din oțel. După câteva secunde, o întrebă:

— Doriți să fiți singură când mâncați?

— Da... adică, dacă nu te deranjează.

— Doriți să vă ajut mai târziu, la îmbrăcat?

— Dumnezeule, nu!

Claire strânse cu disperare plapuma la piept și tava se clătină periculos. Femeia rămase așa, încremenită, și se lăsă să cadă înapoi pe pernă doar după ce ușa se închise, ascunzându-l din nou pe Tony.

În cele din urmă, reuși să termine micul dejun, deși nu știa ce mânca. Tony nu era decât o mașinărie, dar ar fi fost mai puțin înspăimîntător dacă partea lui mecanică ar fi fost mai evidentă. Sau dacă și-ar fi putut modifica expresia facială. Aceasta, însă, rămânea mereu aceeași, ca bătută în cuie. Nu puteai spune ce anume se petrecea înapoia ochilor negri și a pielii sintetice netede, măslinii. Ceașca de cafea, acum goală, zornăi delicat, ca o castanietă, când Claire o lăsă pe tavă.

Abia atunci își dădu seama că uitase să pună zahăr și frișcă, iar ea detesta cafeaua amară.

După ce se îmbracă, Claire merse direct în bucătărie. La urma urmelor, era casa ei și, fără să exagereze, îi plăcea să aibă o bucătărie curată. Tony ar fi trebuit s-o aștepte, înainte de a umbla pe acolo.

Dar când intră, găsi o bucătărie care părea adusă de la magazin cu numai câteva clipe în urmă.

Rămase locului, privind nedumerită, se răsuci brusc și fu cât pe aci să se ciocnească de Tony. Țipă scurt.

— Vă pot ajuta cu ceva? întrebă el.

— Tony, începu Claire, alungându-și iritarea provocată de spaimă, atunci când mergi, trebuie să faci niște zgomote. Știi... nu-mi place să mă urmărești. N-ai pregătit micul dejun în bucătărie?

— Ba da, doamnă Belmont.

— Nu prea pare...

— După aceea, am făcut curățenie. Nu așa se obișnuiește?

Claire holbă ochii. La urma urmelor, ce ar fi putut replica. Deschise dulăpiorul în care ținea cratițele, aruncă o privire scurtă – fără să vadă nimic, în realitate – spre strălucirea lor metalică, apoi comentă cu un tremur în glas:

— Foarte bine! Cât se poate de satisfăcător!

Simți că, dacă, în clipa aceea, el ar fi radiat de mulțumire, dacă ar fi zâmbit, dacă și-ar fi mișcat măcar puțin colțurile gurii, ar fi putut să-l privească cu mai multă căldură. Tony rămăsese, însă, același lord englez impasibil, care deschise gura doar ca să spună:

— Mulțumesc, doamnă Belmont. Doriți să veniți în salon?

Ea îl urmă și observă imediat.

— Ai lustruit mobila?

— Vi se pare satisfăcător, doamnă Belmont?

— Dar... când ai făcut-o? În nici un caz ieri.

— Azi-noapte, bineînțeles.

— Ai ținut lumina aprinsă toată noaptea?

— Cătuși de puțin. N-ar fi fost necesar. Am o sursă de ultraviolete încorporată și, desigur, nu am nevoie de somn.

În clipa aceea, Claire înțelese că Tony avea nevoie de admirația ei; el era dornic să știe ce anume îi făcea plăcere. Cu toate acestea, îi venea imposibil să-i asigure admirația respectivă.

Reuși doar să mormăie pe un ton acru:

— Țștia ca tine o să le scoată pe gospodine la pensiel

— Doamnă Belmont, o dată scăpate de corvezi, gospodinele își vor putea aduce contribuția, prin activități mult mai importante, la binele

întregii lumi. La urma urmelor, mașinării ca mine pot fi fabricate, dar nimic nu poate imita, deocamdată, creativitatea și abilitatea unui creier omenesc, ca al dumneavoastră.

Deși chipul lui rămăsese inexpresiv ca întotdeauna, glasul îi fusese cald, încărcat de atâta admirație și respect încât Claire se îmbujoră și bolborosi:

— Creierul *meu*?/N-ai decât să-l iei tu!

Tony se apropie câțiva pași și rosti:

— Trebuie să fiți extrem de nefericită pentru a spune așa ceva! V-aș putea ajuta în vreun fel?

Pentru o clipă, Claire fu gata să izbucnească în râs. Situația era *cu adevărat* ridicolă. Avea în fața ei un aspirator, o mașină de spălat vase și de lustruit mobilă, un factotum general abia ieșit de pe banda de montaj a fabricii... care-și oferea serviciile de confident consolator.

Aproape înconștient, însă, răspunse cu glas rănit:

— Dacă vrei să știi, domnul Belmont nu crede că eu am un creier. Și probabil că are dreptate!

Nu putea izbucni în plâns în fața lui Tony. Dintr-un motiv obscur, simțea că avea de apărut onoarea rasei umane înaintea acestei simple creații tehnice.

— Situația a evoluat treptat, continuă ea. Pe când era student, ori la începutul carierei, gândea altfel. Eu nu pot fi soția unui om important, iar el va deveni cu siguranță important. Ar vrea să fiu gazda ideală și să-i asigur ascensiunea în societate... ca G...G... ca Gladys Claffern.

Nasul i se înroșise și-și feri privirea.

Tony nu se uita, însă, la femeie. Ochii lui rătăceau prin încăpere.

— Vă pot ajuta în privința interiorului.

— Degeaba! se răsti ea. Casa are nevoie de o atingere magică, de care eu nu sunt capabilă. O pot face confortabilă, dar niciodată nu va arăta ca locuințele ale căror fotografii apar în revista *Casa mea*.

— Așa doriți să arate?

— Și cu ce m-ar ajuta, dacă aș dori-o?

Tony o privea acum cu foarte multă atenție.

— Eu vă pot ajuta.

— Te pricepi la decorațiuni interioare?

— Este ceva ce ar trebui să cunoască o bună gospodină?

— Ah, da!

— În cazul acesta, dețin potențialul de a învăța despre ce este vorba. Îmi puteți procura cărți din domeniul respectiv?

Atunci s-a declanșat ceva.

Ținându-și cu o mână pălăria, ca să nu-i fie luată de rafalele de vânt, Claire se înapoiase de la biblioteca publică, aducând cu ea cele două tomuri despre decorarea locuințelor. Îl privi pe Tony, care deschise primul volum și răsfoi paginile. Era pentru prima dată când femeia îi zărea degetele mișcându-se iute și cu pricepere într-o activitate delicată.

„Nu înțeleg cum au făcut“, se miră ea și, mânată de un imbold, luă mâna lui Tony. Acesta nu i se opuse, ci rămase nemișcat, lăsându-se cercetat.

— Remarcabil comentă Claire. Până și unghiile tale par naturale.

— Acesta este și scopul, replică Tony, după care continuă pe un ton de șuetă: Pielea este din plastic flexibil, iar scheletul este făcut din aliaj metalic ușor. Vă amuză aceste detalii?

— Ah, nul protestă ea, ridicându-și fața îmbujorată. Ba chiar mă simt puțin stânjenită, fiindcă mi-am vârât nasul în felul cum ești alcătuit. Nu este treaba mea. Tu nu întrebi așa ceva despre mine.

— Căile mele cerebrale nu includ acest tip de curiozitate. Pot acționa numai în cadrul anumitor limite prestabilite.

În tăcerea care urmă, Claire simți un ghem în stomac. De ce oare uita mereu că Tony nu era decât o mașinărie? El însuși fusese nevoit să i-o reamintească acum. Să fi fost oare atât de ahtiată după puțină înțelegere și căldură încât să fie gata să accepte ca egal chiar și un robot – doar fiindcă acesta se dovedea înțeleghător?

Văzu că Tony – parcă mânat de o comandă internă – reîncepuse să răsfoiască volumul despre decorațiuni interioare, și încercă imediat o senzație de superioritate liniștitoare.

— Poți citi, nu-i așa? îl întrebă.

El o privi și răspunse pe un ton calm, lipsit de reproș:

— Acum *citesc*, doamnă Belmont.

— Dar..., bâigui ea, arătând spre carte cu un gest lipsit de noimă.

— Scanez paginile, dacă la asta vă referiți. Modalitatea prin care citesc este de natură fotografică.

Apoi, se făcu seară și Claire merse la culcare. Tony ajunsese la jumătatea celui de-al doilea tom și stătea în întuneric total... sau ceea ce părea drept întuneric pentru vederea limitată a lui Claire.

Ultimul ei gând, care o asaltă cu puțin înainte ca mintea să i se cufunde în somn, a fost unul straniu. Își aminti din nou de mâna lui Tony, de atingerea acesteia. Fusese moale și caldă, ca a unui om.

„Inteligenți au fost proiectanții“, își spuse ea și adormi.

În continuare, timp de câteva zile, făcu o mulțime de drumuri la bibliotecă. Tony sugera anumite domenii de investigare, care se ramificau cu iuteală. Claire împrumutase cărți despre asortarea culorilor și despre cosmetică, despre tâmplărie și despre mode, despre artă și despre istoria vestimentației.

Tony răsfoia atent cărțile în fața ochilor lui solemn și citea cu viteza cu care le răsfoia; în plus, nu uita absolut nimic.

Înainte de sfârșitul săptămânii, insistase să-i scurteze părul Clairei, o convinsese să adopte o nouă pieptănătură, îi refăcuse linia sprâncenelor și-i schimbaseră fardurile și rujul.

Timp de o jumătate de oră, femeia tremurase, cuprinsă de o teamă nervoasă, sub atingerea delicată a degetelor lui neomenești, după care se privise în oglindă.

— Se mai pot face multe, precizase Tony, mai ales în privința îmbrăcăminte. Pentru început, cum vi se pare?

Dar ea nu-i răspunsese, ci rămăsese mută destul timp, mai precis până ce absorbise identitatea străinei din oglindă și se obișnuise cu frumusețea acesteia. Apoi, răspunsese cu glas întretăiat, fără să-și desprindă ochii de la imaginea fascinantă:

— Da, Tony, nu-i rău... pentru început.

Lui Larry nu-i spuse nimic în convorbirile lor telefonice. Era mai bine să vadă totul dintr-o dată. Într-un colț al sufletului său, femeia își dădea seama, o asemenea surpriză nu numai că avea să reprezinte un prilej de bucurie pentru ea, dar avea să fie și un soi de răzbunare.

Într-o dimineață, Tony îi spuse:

— Este momentul să începem cumpărăturile, dar eu nu pot părăsi casa. Voi face o listă cu ce anume ne trebuie, și dumneavoastră vă veți ocupa de achiziții. Avem nevoie de draperii, tapițerie pentru mobilier, tapet, carpete, vopsea, haine... plus multe mărunțișuri.

— Atâtea lucruri, cu specificații atât de precise, nu pot fi găsite într-o singură zi, observă Claire cu glas șovăitor.

— Le puteți găsi, dacă banii nu reprezintă o problemă.

— Ba da, Tony, banii reprezintă o problemă!

— Cătuși de puțin! Oprită-vă pentru început la U.S. Robots. O să vă scriu un bilet pentru dr. Calvin. Spuneți-i că eu am zis că face parte din experiment.

În mod surprinzător, dr. Calvin n-o mai intimidă, așa cum se întâmplase în seara când o cunoscuse. Cu noua ei înfățișare și cu o nouă pălărie, Claire nu mai putea fi chiar vechea gospodină. Psihologul o ascultă cu atenție, puse câteva întrebări, încuviință din cap... și Claire se trezi părăsind clădirea cu un cont nelimitat deschis de Corporația U.S. Robots and Mechanical Men.

Este minunat ce pot face banii! Cu toate produsele unui magazin la picioarele ei, aserțiunile vânzătoarelor nu mai reprezentau neapărat expresii ale autorității cunoscătoare, iar sprânceana ridicată a unui decorator nu mai constituia tunetul indignat al divinității.

Iar într-un caz, când un Dolofan Exaltat de la una dintre cele mai luxoase case de modă respinsese cu încăpățănare descrierile Clairei referitoare la hainele pe care le dorea, emițând aprecieri într-o franceză cu cel mai pur accent de mahala, ea îi telefonă lui Tony, apoi întinse receptorul spre „Monsieur“.

— V-aș ruga — spuse cu voce fermă, doar degetele tremurându-i puțin — să discutați cu... ă-ă-ă... secretarul meu.

Grăsunul îndoii solemn la spate un braț și apucă receptorul cu două degete.

— Da, rosti el delicat.

O pauză scurtă, un alt „Da“, apoi o pauză mai lungă, începutul scâncit al unei obiecții care se stinse rapid, altă pauză, un foarte umil „Da“, și telefonul fu înapoiat Clairei.

— Dacă doamna dorește să mă urmeze, vorbi el rănit și distant, mă voi strădui să-i îndeplinesc dorințele!

— O clipă, spuse Claire și se întoarse cu spatele, vorbind încet în receptor: Tony, nu știu ce i-ai spus, dar a funcționat perfect. Mulțumesc. Ești un... — Se strădui, căutând cuvântul cel mai nimerit, apoi renunță și încheie printr-o șoaptă: ... un... un scump!

Când închise telefonul și se întoarse, dădu cu ochii de Gladys Claflern. O Gladys Claflern ușor amuzată și ușor surprinsă, ce o măsura din creștet până la tălpi, ținându-și capul înclinat pe un umăr.

— Doamna Belmont?

Toată energia se scurse pur și simplu din Claire. Izbuti doar să încuviințeze din cap, proteste, aidoma unei marionete.

Gladys zâmbi cu un dispreț fin.

— Nu știam că de aici vă cumpărați hainele.

Se părea că, în ochii ei, magazinul acela își pierduse pentru totdeauna caracterul elitist.

— De obicei — nu, răspunse Claire pe un ton umil.

— Și v-ați făcut ceva la păr? Este ne... neobișnuit... Sper să mă scuzați dacă greșesc, dar soțul dumneavoastră nu se numește Lawrence? Parcă Lawrence, nu?

Dinții lui Claire scrâșniră. Totuși, nu avea încotro, trebuia să-i dea o explicație.

— Tony este un prieten al soțului. El mă ajută să-mi aleg anumite lucruri.

— Am înțeles. Și bănuiesc că este un adevărat *scump*...

Femeia trecu mai departe, surâzând, ducând cu sine lumina și căldura lumii.

* * *

Claire nu puse sub semnul întrebării faptul că apelase la Tony pentru a fi consolată. Zece zile o vindecaseră de orice șovăieli, iar față de el își putea permite să plângă; să plângă și să se descarce.

— Am f-fost o id-dioată, izbucni ea frământând în mâini batista imbibată de lacrimi. Așa-mi face mereu... Nu știu de ce... Ar fi trebuit să-i... să-i trag un sut! Ar fi trebuit să-i trag una și s-o calc în picioare.

— Puteți dușmăni în asemenea măsură o ființă omenească? Întrebă Tony, încetșor, cu un aer surprins. Partea aceasta a minții omenești rămâne închisă pentru mine.

— Nu-i vorba despre ea! suspină Claire. Cred că eu sunt de vină. Ea este tot ceea ce mi-am dorit să fiu – măcar la exterior. Și nu pot fi!

În urechea ei, glasul lui Tony se auzi convingător:

— Puteți fi, doamnă Belmont! *Puteți* fi. Mai avem zece zile, iar în zece zile casa nu va mai arăta ca înainte. N-am plănuit noi toate astea?

— Și în ce fel mă vă ajuta asta... în relația cu ea?

— Invitați-o aici. Invitați-le și pe prietenele ei. Dați o petrecere în ultima seară când... înainte de plecarea mea. Într-un fel, va fi ca o inaugurare a noii case.

— N-o să vină!

— Ba da, va veni. Va veni ca să-și bată joc de dumneavoastră. Dar nu va putea s-o facă.

— Chiar crezi asta? Oh, Tony, crezi c-o putem face? (Îi cuprinse ambele mâini între palmele ei, apoi își întoarse brusc fața.) La ce bun? N-o să fiu eu – tu vei fi cel care a făcut totul! Nu te pot exploata...

— Nimeni nu trăiește într-o singură țintă poleită, șopti Tony. Maxima aceasta mi-a fost implementată în fabrică. Ceea ce dumneavoastră, sau oricare altul, vede în Gladys Clafern nu este *doar* Gladys Clafern. Ea exploatează ceea ce-i pot aduce banii și poziția socială. Ea nici nu contestă acest adevăr. De ce ar trebui s-o faceți dumneavoastră? Priviți

lucrurile și din alt punct de vedere, doamnă Belmont! Eu am fost fabricat pentru a mă supune, dar limitele supunerii mele le stabilesc numai eu. Pot îndeplini poruncile mai zelos sau mai puțin zelos. Pentru dumneavoastră, sunt zelos, fiindcă dumneavoastră reprezentați ființa omenească pe care am fost programat să-o identific. Sunteți bună la suflet, prietenoasă și modestă. După cum ați descris-o, doamna Clafern nu deține nici una dintre aceste trăsături, iar pe ea n-aș asculta-o la fel cum vă ascult pe dumneavoastră. În felul acesta, nu eu, ci *dumneavoastră* ați făcut toate acestea.

Își retrase mâinile dintre palmele ei și Claire privi îngândurată chipul acela inexpressiv, pe care nimeni nu-l putea descifra. Brusc, se simți înfricoșată, dar într-un fel cu totul necunoscut până atunci.

Înghiți un nod și-și privi degetele, care îi furnicau de la strângerea degetelor lui. Așadar, nu-și imaginase; înainte de a le retrage, degetele lui Tony le strânseseră pe ale ei, blând, cu tandrețe.

Nu!

Degetele unui *robot*... Ale unui *robot*...

Fugi în baie și-și frecă mâinile cu peria – orbește, inutil.

* * *

A doua zi, Claire fu mai reținută față de Tony, privindu-l cu coada ochiului, așteptând să vadă ce ar putea urma... și, pentru o vreme, nu urmă nimic.

Tony lucra. Dacă tehnicile de lipire a tapetului sau de utilizare a vopselei cu uscare instantanee prezentau unele dificultăți, activitatea lui Tony nu lăsa să se întrevadă nimic. Mâinile sale se mișcau precis, degetele îi erau îndemânatică și sigure pe ele.

Lucra noapte și zi. Femeia nu-l auzea niciodată trebăluind, dar fiecare dimineață reprezenta o nouă aventură. Nu putea număra tot ceea ce făcuse Tony până se trezea ea, și până seara continua să găsească alte detalii inedite... apoi urma încă o noapte.

Încercase să-l ajute, o dată, dar stângăcia ei omenească stricase totul. El se aflate în odaia alăturată, iar Claire dorise să atârne un tablou în locul desemnat cu precizie matematică de ochii lui Tony. Semnul minuscul se găsea pe perete, tabloul se afla acolo, iar repulsia față de inactivitate jucase și ea un rol în luarea deciziei.

Cu toate acestea, femeia fusese nervoasă sau scara avusese o hibă. Poate că detaliile acestea erau lipsite de importanță. Claire simțise că se clatină și tipase speriată. Scara căzuse, dar fără ea, deoarece Tony, cu o rapiditate mult superioară oricăror reflexe umane, reușise deja să-o prindă.

Ochii lui calmi și negri nu exprimaseră nimic, iar glasul său cald rostise doar:

— Ați pățit ceva, doamnă Belmont?

Pentru o fracțiune de secundă, femeia își dădu seama că mâna ei trebuie să fi atins părul lui moale, întrucât, pentru prima dată, remarcase că era alcătuit din fire distincte – fine și negre.

Iar apoi, pe neașteptate, Claire îi simțise brațele înlănțuindu-i umerii și susținând-o de sub genunchi... ținând-o strâns și cald.

Îl împinsese, și țipătul ei răsunase asurzitor în propriile-i urechi. Petrecuse restul zilei în dormitor, iar înainte de a se culca, blocase clanța ușii cu un scaun.

* * *

Expediasse invitațiile și, după cum prevăzuse Tony, ele fuseseră acceptate. Acum trebuia să aștepte doar ultima seară.

Sosise și aceasta, după celelalte, la momentul convenit. Casa îi aparținea prea puțin acum. O mai străbătuse o ultimă dată – fiecare încăpere fusese modificată. Ea însăși purta haine pe care n-ar fi cutezat să le îmbrace înainte. Iar când le îmbrăcase, dobândise brusc un sentiment de mândrie și de încredere în sine.

Exersase în oglindă o expresie politicoasă de amuzament disprețuitor și oglinda îi întorsese un rânjel magistral.

Ce avea să spună Larry? De fapt, nu prea conta. Sosirea lui nu avea să-i aducă zilele trepidante – acestea plecau o dată cu Tony. Curios, nu? Claire încercase să-și amintească ce stare sufletească avusese cu trei săptămâni în urmă și nu reușise câtuși de puțin.

* * *

Ceasul bătu strident, opt lovituri fulgerătoare, și femeia se răsuci spre Tony.

— Vor sosi în curând. Ar fi mai bine să cobori în subsol. Nu le putem lăsa să...

Se opri o clipă, privind nedumerită, apoi continuă pierită:

— Tony?

Și mai tare:

— Tony?

Și aproape țipând:

— *Tony!*

Însă acum brațele lui o cuprinseseră, fața lui aproape o atingea pe a ei, iar strânsoarea îmbrățișării lui nu contenea. Îi auzi vocea, ca printr-o ceață de emoții confuze.

— Claire, spunea vocea, există multe lucruri pe care nu am fost programat să le înțeleg, iar acesta trebuie să fie unul dintre ele. Plec mâine, dar nu doresc să te părăsesc. Constat că în mine există mai mult decât simpla dorință de a face lucrurile care îți plac. Nu-i ciudat?

Fața lui era tot mai aproape, iar buzele lui calde, dar în spafele cărora nu exista respirație – pentru că mașinările nu respiră – erau pe punctul de a atingea buzele femeii.

... Și soneria țârâi.

Pentru o clipă, ea se zbătu, gâfâind, apoi el dispăru și soneria țârâi din nou. Apelurile intermitente și stridente se repetară insistent.

Perdelele de la fereastra din față erau trase în lateral. Cu cincisprezece minute mai devreme, fuseseră apropiate. Era *sigură* de asta!

Însemna că văzuseră. *Toate* văzuseră – totul!

* * *

Intrară extrem de politicoase, toate laolaltă – haita venită să sfâșie –, cu ochi ageri, iscoditori, mișcându-se în toate direcțiile. *Văzuseră*. Altfel de ce ar fi întrebat Gladys, în stilul ei cel mai ironic, unde era Larry? Iar Claire fu nevoită să adopte o apărare disperată și imprudentă.

Da, *este* plecat. Cred că se întoarce mâine. Nu, nu m-am simțit deloc singură. Cătuși de puțin. Am petrecut excepțional. Și răsă spre ele. De ce nu? Ce-i puteau face? Larry va ști adevărul, dacă va afla vreodată ceea ce își închipuieră *ele* că văzuseră.

Dar ele nu răsă.

Claire citi asta în furia din ochii lui Gladys, în falsa exuberanță a cuvintelor ei, în dorința de a pleca mai devreme. Iar când se despărți de celelalte, prinse din zbor o ultimă șoptă, anonimă, fără cap și fără coadă:

— ... n-am mai văzut vreunul... atât de *chipeș*...

Și atunci Claire știu ce anume o făcuse să le poată juca pe degete. Fiecare avea să bârfească și fiecare avea să știe că putea fi mai frumoasă, mai elegantă și mai bogată decât Claire Belmont... dar nici una, *nici una* nu putea avea un amant atât de frumos!

Apoi, ea își aminti din nou... și din nou... și din nou că Tony era o mașinărie, iar pielea i se înfloră.

— Pleacă! Lasă-mă! strigă spre odaia goală și fugi în dormitor, aruncându-se în pat.

Plânse, toată noaptea, fără să poată dormi, iar a doua zi dimineață, aproape înainte de răsăritul soarelui, când străzile erau pustii, o mașină opri în fața casei familiei Belmont și-l luă pe Tony.

Trecând pe lângă biroul dr. Calvin, Lawrence Belmont simți un impuls care-l făcu să bată la ușă. Psihologul-șef era împreună cu matematicianul Peter Bogert, dar acest lucru nu-l intimidă pe Larry.

— Claire mi-a spus, începu el, că U.S. Robots a plătit redecorarea casei noastre.

— Da, încuviință dr. Calvin. Cheltuielile au fost amortizate, ca reprezentând o parte necesară și valoroasă a experimentului. Bănuiesc că, în noua dumneavoastră calitate de adjunct al directorului de vânzări, veți putea s-o întrețineți.

— Nu în privința asta îmi făceam griji. Cred că la anul, după ce vom primi autorizarea pentru testări, ne vom putea permite un TN propriu.

Se întoarse, cu un aer șovăitor, intenționând să părăsească încăperea, apoi, la fel de ezitant, reveni cu fața spre dr. Calvin.

— Mai este ceva, domnule Belmont? întrebă psihologul.

— Mă întrebam..., începu Larry. Mă întrebam ce s-a petrecut, de fapt, acolo? Ea... Claire, vreau să zic... pare atât de schimbată. Nu-i vorba numai despre felul cum arată – deși, recunosc, m-a uluit. – Râse nesigur. – Ea mă intrigă! Parcă nu mai este nevastă-mea, realmente... nu vă pot explica...

— Atunci, de ce încercați s-o faceți? Vă dezamăgește această schimbare?

— Dimpotrivă! Dar, în același timp, mă și sperie cumva.

— În locul dumneavoastră, eu nu mi-aș face griji, domnule Belmont. Soția dumneavoastră s-a descurcat excelent. Sinceră să fiu, nu mă așteptasem ca experimentul să ofere un test atât de amănunțit și de complet. Știm acum cu exactitate ce corecții trebuie aduse modelului TN, iar meritul îi revine exclusiv doamnei Belmont. Ca să fiu neplăcut de sinceră, aș zice că ei îi datorati în cea mai mare parte promovarea dumneavoastră.

Larry tresări vizibil la auzul remarcii.

— Atâta vreme cât acest lucru rămâne între noi..., bolborosi el neconvingător și plecă.

Susan Calvin privi în urma lui.

— Cred că remarca asta l-a durut – cel puțin, așa sper. Peter, ai citit raportul lui Tony?

— Cu toată atenția. Am impresia că modelul TN-3 trebuie modificat.

— Și tu crezi asta? Care îți sunt argumentele?

— Păi, se încruntă Bogert, la ce mi-ar trebui argumente? Este cât se poate de limpede că nu putem lansa pe piață un robot care să facă dragoste cu stăpâna lui.

— Dragoste?! Peter, mă dezamăgești! Chiar n-ai înțeles? Robotul trebuia să asculte Prima Lege. Nu putea permite ca unei ființe omenești să i se facă rău, iar Claire Belmont era victima propriului sentiment de inferioritate. De aceea, Tony i-a făcut curte, fiindcă orice femeie ar fi măgulită că a fost în stare să stârnească pasiunea unui robot – presupus a fi o mașinărie rece, nesimțitoare. Tot el a tras și draperiile în seara aceea, în mod deliberat, astfel încât celelalte femei să poată vedea întreaga scenă și să fie cuprinse de invidie, fără ca acțiunea lui să afecteze în vreun fel căsătoria Clairei. Cred că Tony a procedat foarte inteligent.

— Crezi cu adevărat? Susan, ce contează dacă s-a prefăcut sau nu? Efectul rămâne la fel de oribil. Mai citește o dată raportul. Femeia l-a evitat. A țipat când a luat-o în brațe. N-a închis ochii în noaptea respectivă, a avut un acces de isterie. Nu ne trebuie așa ceva!

— Peter, ești orbi! Ești la fel de orb pe cât am fost eu la început. Modelul TN va fi complet refăcut, dar nu pe baza argumentelor tale. Dimpotrivă, dimpotrivă... Mi se pare ciudat că nu mi-am dat seama de la început – ochii femeii priviră în gol, gânditori –, dar poate că asta reflectă o deficiență a mea. Vezi tu, Peter, mașinile nu sunt în stare să se îndrăgostească, dar – chiar și atunci când acest lucru este fără speranță și înspăimântător – femeile o pot face!

Focul Gheenei

Rumoarea era foarte discretă, ca la o reuniune simandicoasă. Participau doar câțiva savanți, niște ofițeri superiori, doi-trei congresmeni și un grup mic de reporteri.

Alvin Horner, de la filiala din Washington a lui „Continental Press”, se pomeni lângă Joseph Vincenzo, care lucra în Los Alamos.

— Acum ar trebui să aflăm în sfârșit ceva, comentă el.

Vincenzo îl scrută prin ochelarii cu lentile bifocale și răspunse:

— Nu însă lucrurile cu adevărat importante!

Horner se încruntă. Urmau să vizioneze prima filmare superlentă a unei explozii atomice. Prin folosirea unor obiective cu lentile speciale, care modificau permanent polarizarea direcțională, momentul exploziei avea să fie descompus în instantanee cu durată de o miliardime de secundă. Cu o zi în urmă, explodase o bombă nucleară; astăzi, înregistrarea respectivă avea să prezinte absolut toate detaliile exploziei.

— Credeți că n-a reușit? se interesă Horner.

Vincenzo părea tulburat.

— Ba da, a reușit. Am făcut câteva teste prealabile. Important este altceva...

— Ce anume?

— Bombele atomice reprezintă condamnarea omenirii la moarte. Se pare, totuși, că nu suntem capabili să înțelegem asta. Uitați-vă la ei! Și Vincenzo împunse aerul cu bărbia, în direcția celorlalți. Sunt surescitați și emoționați, dar nu se tem.

— Ei cunosc pericolele, zise reporterul. Se tem și ei.

— Nu îndeajuns, clătină savantul din cap. Am văzut indivizi care au asistat la pulverizarea unei insule întregi, în urma unei explozii nucleare, și care, după aceea, au mers acasă și au dormit fără vise. Așa sunt oamenii. Zadarnic li s-a predicat de mii de ani despre focul Gheenei.

— „Focul Gheenei”? Sunteți credincios, domnule?

— Asta a fost ieri – focul iadului. Explozia unei bombe atomice este focul iadului. Literalmente!

Lui Horner îi ajunsese cât auzise. Se sculă și se așeză pe alt scaun, dar nu se putu abține să nu cerceteze publicul cu un ochi mai atent. Se temea vreunul? Era cineva neliniștit de focul Gheenei? Nu se părea.

Luminile se stinseră și proiecția începu. Pe ecran, turnul care urma să fie detonat se deslușea scheletic și singuratic. Treptat, spectatorii amuțiră, devenind extrem de încordați.

Apoi, în vârful turnului apăru un punct de lumină, un punct strălucitor, arzător, înflorind lent și leneș spre exterior, dilatându-se neregulat, prin configurații intermediare de lumini și umbre, spre aproximația unui oval.

Un bărbat scoase o exclamație înăbușită, după aceea alții, dând naștere unui vacarm răgușit, după care urmă o tăcere profundă. Horner putea simți izul fricii, putea gusta teroarea în propria-i gură, putea simți sângele înghețându-i în vene.

Ovoidul de foc se extinsese, căpătând niște proeminente, apoi se oprise o clipă, în echilibru, înainte de a se transforma rapid într-o sferă strălucitoare, lipsită de detalii exterioare.

În clipa aceea de echilibru inert, pe globul de foc se distinseră pete întunecate, aidoma unor ochi, cu linii negre, subțiri în locul sprâncenelor, un păr ce cobora în forma literei V pe frunte, o gură cu colțurile răsucite în sus, rânjind sălbatic în focul iadului... și coarne.

Trâmbița de pe urmă

Arhanghelul Gabriel privea cu detașare întreaga poveste. Lăsa, nepăsător, vârful unei aripi să atingă planeta Marte. Alcătuită exclusiv din materie, aceasta nu fu afectată de contact.

— Cazul este închis, Etheriel, spuse el. Nu se mai poate face nimic. Judecata de Apoi a fost programată.

Etheriel, un serafim-ucenic creat abia cu o mie de ani în urmă, conform sistemului uman de contabilizare a timpului, se cutremură, astfel încât în continuum apărură distorsiuni. Încă de la începutul existenței sale, fusese însărcinat cu supravegherea Pământului și a împrejurimilor sale. Ca slujbă era o sinecură, o fundătură; totuși, de-a lungul secolelor, Etheriel ajunsese să manifeste o mândrie stranie, atunci când venea vorba despre această planetă.

— Dar îmi veți afecta lumea, fără vreun avertisment prealabil!

— Cătuși de puțin, cătuși de puțin! În „Profețiile lui Daniel” și în „Apocalipsa Sfântului Ioan” apar pasaje destul de clare.

— Oare chiar sunt clare? După ce au fost copiate de la un scrib la altul? Mă îndoiesc că există două cuvinte succesive care să fi rămas nemodificate.

— Indicii există în „Rigveda” și în „Analectele” lui Confucius.

— Acestea sunt proprietatea unor grupări culturale izolate, care formează un fel de elită.

— În „Ghilgameș”, totul este explicat cât se poate de limpede.

— Cea mai mare parte a cronicii lui Ghilgameș a fost distrusă o dată cu biblioteca lui Assurbanipal, cu o mie șase sute de ani tereștri înainte de crearea mea.

— Există anumite caracteristici ale Marii Piramide, precum și o configurație a nestematelor încrustate în Taj Mahal...

— Atât de subtile, încât nici un om nu le-a putut interpreta corect!

— Dacă ai de gând să obiectezi la orice aș spune, făcu Gabriel iritat, nu cred că mai are rost să discutăm! Oricum, *tu ești cel care trebuie să*

cunoască detaliile amintite. În toate problemele legate de Pământ, tu ești atotștiutorul.

— Cu condiția să doresc să fiu așa. Am avut o mulțime de lucruri de rezolvat și, recunosc, nu m-am gândit să investighez posibilitățile Învierii.

— Vina îți aparține. Toate referințele necesare se găsesc în dosarele Consiliului Superiorilor. Le puteai consulta oricând doreai.

— Îți spun că am fost ocupat până peste cap. Habar n-ai cât de ingenios se manifestă Dușmanul pe planeta mea. A trebuit să-mi folosesc toate eforturile pentru a-l opri, și totuși...

— Mda, comentă Gabriel, mângâind în treacăt o cometă, se pare că el a înregistrat mici victorii. Am parcurs tabloul general al evenimentelor de pe mica și mizerabila ta lume, și am observat că este una dintre acele construcții pe care s-a descoperit conversiunea materie-energie...

— Așa-i, încuviință Etheriel.

— Iar locuitorii ei se amuză, jucându-se cu ea.

— Mă tem că da.

— Atunci, mi se pare că-i momentul optim pentru a pune capăt acestui bâlci.

— Te asigur, pot să controlez situația! Bombele lor nucleare nu vor duce la autodistrugere.

— Mă îndoiesc. Acum, Etheriel, aş aprecia dacă m-ai lăsa să termin. Se apropie momentul stabilit.

— Doresc să consult documentele respective! se încăpățână sera-fimul.

— Dacă insiști...

Literele Actului de Ascendență apărură scânteietoare pe fundalul negru al vidului interstelar. Etheriel citi cu voce tare:

— „Prin prezentul ordin al Consiliului, s-a stabilit că Arhanghelul Gabriel, având numărul de serie etc. etc. (oricum, asta ești tu), urmează să abordeze planeta de clasă A, numărul G753990, de aici înainte denumită „Pământ“, și la 1 ianuarie 2001, ora locală 12:01...”

Termină de citit într-o tăcere sumbră.

— Mulțumit?

— Nu, dar n-am nici o putere să schimb lucrurile.

Gabriel surăse. În spațiu, apăru o trâmbiță; avea forma de trâmbiță, însă auriul ei scilpitor se întindea de la Pământ până la Soare. Gabriel o ridică spre buzele lui scânteietoare.

— Nu-mi poți acorda un mic răgaz, ca să prezint problema în fața Consiliului? întrebă Etheriel disperat.

— La ce ți-ar sluji? Documentul este contrasemnat de Șeful cel mare și știi bine că un act iscălit de El este absolut irevocabil. Acum, dacă nu te superi, s-a apropiat momentul convenit și aș vrea să termin cu afacerea asta, pentru că mă așteaptă probleme mai importante. Ești amabil să te dai la o parte? Mulțumesc!

Gabriel suflă în trâmbiță, și un sunet subțire și limpede, cu o sonoritate perfectă și o delicatete cristalină, umplu tot Universul, până la cea mai îndepărtată stea. De îndată ce se făcu auzit, răsună, urmă o clipită de imobilitate, la fel de firavă ca linia ce separă trecutul de viitor, apoi țesătura lumilor colapsă și materia reveni în haosul primordial din care, cândva, răsărise la porunca atotputernicului Său Cuvânt. Stelele și nebuloasele dispărură, la fel ca și praful cosmic, ca și Soarele, planetele și Luna; toate, toate, toate se făcură nevăzute, cu excepția Pământului, care se rotea la fel ca înainte, dar într-un univers complet pustiu acum.

Sunase Trâmbița de pe urmă.

* * *

A. H. Rimann (toți cunoscuții îi spuneau simplu A. H.) pătrunse în biroul fabricii „Billikam Bitsies” și-l privi cu severitate pe bărbatul înalt (uscățiv, cu o mustață grizonată, ce-i conferea un aer de eleganță fanată) care stătea aplecat deasupra teancului de hârtii de pe masă.

A. H. își cercetă ceasul; continua să arate ora 7:01, întrucât încetase să mai funcționeze. Era, desigur, ora de pe coasta estică a Americii – ora 12:01, după Greenwich. Ochii căprui, pătrunzători, de deasupra pomeților proeminenți, îi fixară pe ai celuiilalt bărbat.

Pentru o clipă, mustăciosul înalt îl privi nedumerit, apoi întrebă:

— Vă pot ajuta cu ceva?

— Sunteți cumva domnul Horatio J. Billikan? Proprietarul fabricii?

— Da.

— Mă numesc A. H. Rimann și mi-a fost imposibil să nu mă opresc, când, în sfârșit, am găsit pe cineva muncind. Nu știți ce este azi?

— Azi?

— Judecata de Apoi.

— Ah, da, știăm! Am auzit trâmbița. Chiar că-i făcută să trezească și morții. Bună poanta, nu? – Chicoti câteva clipe, apoi urmă: – M-a trezit la șapte dimineata. I-am dat un ghiont nevesti-mii, care dormea fără griji, bineînțeles. Dintotdeauna am zis c-o să doarmă într-un moment ca ăsta. „Trâmbița de pe urmă, scumpo”, i-am spus. „Bine”, a mormăit Hortense – nevastă-mea – și a adormit la loc. Am făcut un duș, m-am bărbierit, m-am îmbrăcat și am venit la treabă.

— Dar de ce?

— De ce nu?

— N-a venit nici unul dintre angajații dumneavoastră.

— Nu, bieții de ei! O să-i consider în concediu. Era de așteptat. La urma urmelor, sfârșitul lumii nu se petrece în fiecare zi. Din punctul meu de vedere, este minunat. Am ocazia să-mi rezolv corespondența fără să fiu întrerupt. Telefonul n-a țârâit nici măcar o dată.

Se ridică de pe scaun și se apropie de fereastră.

— Mi se pare o îmbunătățire apreciabilă. Soarele nu te mai orbește și am scăpat și de zăpadă. Lumina este plăcută și temperatura optimă. Excelent! Acum, dacă nu vă supărați, sunt *destul* de ocupat, așa că vă rog să mă scuzați...

— O clipă, Horatio! Îi întrerupsese bubuitul unui glas răgușit.

Un bărbat semănând foarte bine cu Billikan, dar având trăsături mai colțuroase, păși în birou, în urma nasului său proeminent, și adoptă o atitudine de demnitate ofensată, câtuși de puțin stingherită de faptul că era gol-goluț.

— Pot să-ntreb de ce ai închis „Bitsies“?

— Cerurilor, oftă Billikan, tata! De unde ai apărut?

— Din mormânt! tună Billikan-senior. De unde naiba din altă parte? Ies cu zecile din morminte. Toți sunt în pielea goală. Bărbați și femei.

Billikan își dresă glasul.

— Să-ți aduc niste haine, tată. Dau o fugă până acasă.

— Lasă fleacurile astea! Mai întâi, afacerile... Mai întâi, afacerile!

A. H. se smulse din gândurile în care se afundase.

— Toți ies din morminte în același timp, domnule?

În timp ce vorbea, îl privi cu atenție pe Billikan-senior. Bătrânul avea chipul ridat, dar lăsa impresia unui individ sănătos și robust. A. H. decise că vârsta lui era cea din clipa morții, iar corpul arăta așa cum ar fi trebuit să fie la etatea respectivă, dacă ar fi funcționat ideal.

— Nu, domnule, răspunse Billikan-senior. Primele se deschid mormintele mai recente. Pottersby a murit cu cinci ani înaintea mea și a ieșit cam la cinci minute după mine. Vederea lui m-a decis să plec. Mă săturasem de el, când... Apropo de asta! (Lovi cu pumnul în masă – un pumn zdravăn.) Nu mai există nici taxiuri, nici autobuze. A trebuit să merg pe jos aproape treizeci de kilometri.

— Așa... dezbrăcat? murmură buimăcit fiul lui.

Billikan-senior își examinează aprobator pielea.

— Este cald. Aproape toți umblă dezbrăcați. Oricum, n-am venit aici ca să pălăvrăgim. De ce-i închisă fabrica?

— Nu este închisă. Este un moment special...

— Special, pe naiba! Sună la sindicat și anunță-i că Învierea nu figurează în contract. Fiecărui lucrător i se vor scădea minutele de absență.

Pe chipul prelung al lui Billikan se așternu o expresie de încăpățănare.

— Nici vorbă de așa ceva! Uiti un lucru, tată: fabrica n-o mai conduci tu, ci eu!

— Chiar așa? Pe ce bază?

— Pe baza testamentului tău.

— Perfect. Acum, m-am întors, așa că anulez testamentul.

— Nu poți, tată. Ești mort! Poate că nu arăți a om mort, dar am martori. Am certificatul de deces, iscălit de medic. Am chitanțele de îmbalsamare. Pot lua declarația groparilor.

Billikan-senior își pironi privirea asupra fiului său, se așeză, își trecu un braț înapoia spătarului, își încrucișă picioarele și rosti:

— Dacă ajungem la chestii d-astea, toți suntem morți, nu? A venit sfârșitul lumii, nu?

— Însă tu ai fost declarat mort în mod oficial, pe când eu – nu.

— Chestia asta se va schimba cât de curând, fiule! Noi vom fi mai numeroși decât voi, și voturile se adună.

Billikan-junior lovi energic cu palma în tăblia mesei și se înroși la față.

— Tată, detest să aduc în discuție chestiunea asta, dar tu mă silești s-o fac! Aș vrea să-ți reamintesc că, în clipa asta, sunt sigur că mama te așteaptă acasă. În mod sigur, ea s-a văzut nevoită să meargă pe străzi... ă-ă-ă... goală, și probabil că nu are o stare de spirit excelentă.

— Cerurilor! păli Billikan-senior.

— Știi bine că ea a dorit dintotdeauna să te pensionezi.

Billikan-senior luă rapid o hotărâre.

— Nu merg acasă! Chestia asta e de-a dreptul un coșmar. Ce naiba, nu există limite în privința reînvierilor? Este... este... pură anarhie. Nu trebuia să se exagereze! Pur și simplu, nu merg acasă!

În clipa aceea, un individ rotofei, cu ten rozalii și neted, și cu favoriți albi, zbârliți (cam în genul celor ai lui I. Asimov), pătrunse în odaie și rosti tăios:

— Bună ziua.

— Tată! șopti Billikan-senior.

— Bunicule! icni Billikan-junior.

Bunicul Billikan se uită nemulțumit spre Billikan-junior.

— Dacă tu ești nepotul meu, rosti el, ai înaintat considerabil în vârstă, fără ca asta să-ți fi fost de vreun folos!

Billikan-junior surâse iritat, fără să replice.

— Perfect! Încuviință bunicul Billikan. Acum, dacă voi doi o să mă aduceți la zi în privința afacerilor, îmi voi putea relua postul.

Se auziră două răspunsuri simultane, iar nuanța trandafirie a bunicului Billikan păli îngrijorător. Acesta începu să agite din braț, mânuind un baston invizibil, și se răsti amenințător.

— Domnilor, interveni A. H.

Ridică puțin glasul:

— Domnilor!

Răcni din străfundul plămânilor:

— DOMNILOR!

Discuția se întrerupse brusc și toți se întoarseră spre el. Chipul ascuțit al lui A. H., ochii săi ciudat de fascinanți, gura sardonică părură deodată să domine încăperea.

— Nu vă înțeleg cearta, continuă el. Ce anume fabricați dumneavoastră?

— „Bitsies“, răspunse Billikan-junior.

— Am înțeles că „bitsies“ sunt cereale pentru micul dejun...

— „Debordând de energie în fiecare bucățică aurie și crocantă...“, debită Billikan-junior.

— „...acoperite cu sirop de zahăr transparent, de dulceața mierii, un aliment...“, mârâi Billikan-senior.

— „...care să ispitească și-un sătul!“ tună bunicul Billikan.

— Exact, da, da! Pe cine să ispitească?

Cei trei îl fixară nedumeriți.

— Ce vreți să spuneți? întrebă Billikan-junior.

— Vă este cumva foame? se interesă A. H. Mie nu-mi este.

— Ce mormăie țișnitul ăsta? se încruntă bunicul Billikan.

Bastonul lui invizibil l-ar fi împuns pe A. H. în ombilic, dacă ar fi existat (bastonul, nu ombilicul).

— Încerc să vă spun, oftă A. H., că nimeni nu va mai mânca niciodată. Este viața de apoi... Acum, alimentele nu mai sunt necesare.

Expresiile de pe chipurile celor trei Billikan nu mai trebuiau interpretate în nici un fel. Era evident că aceștia descoperiseră că le lipsea cel mai vag apetit.

— Suntem ruinați! bolborosi Billikan-junior, albindu-se la față.

Bunicul Billikan izbi în podea, cu forță, dar fără zgomot, cu bastonul lui imaginar.

— Asta echivalează cu confiscarea ilegală a proprietății. Îi dau în judecată. Îi dau în judecată!

— Este un act neconstituțional! opină Billikan-senior.

— Dacă puteți găsi pe cineva pe care să-l dați în judecată, vă doresc mult noroc! rosti politicos A. H. Acum, dacă-mi permiteți, cred că o voi lua spre cimitir.

Își puse pălăria pe cap și ieși pe ușă.

* * *

Vibrând din vortexuri, Etheriel se prezintă înaintea unui heruvim splendid, cu șase aripi.

— Dacă am înțeles bine, spuse heruvimul, universul tău a fost desființat.

— Exact.

— Atunci, sper că nu te aștepti ca *eu* să-l recreez.

— Nu mă aștept la nimic de felul ăsta, răspunse Etheriel. Doresc doar să-mi fixezi o audiență la Șef.

Heruvimul își exprimă instantaneu respectul la auzul numelui Celui Atotputernic. Vârfurile a două aripi îi acoperiră picioarele, alte două ochii, iar alte două gura. Recăpătându-și apoi aspectul obișnuit, spuse:

— Șeful este cam ocupat. Are de luat o mulțime de decizii.

— Cine se îndoiește de asta? Vreau doar să-i atrag atenția că dacă problema rămâne așa cum este actualmente, va exista un univers în care Satana va fi obținut victoria finală.

— Satana?

— Termenul ebraic pentru Dușman! explică iritat Etheriel. Aș fi putut spune Ahriman, care este termenul persan. În tot cazul, este vorba despre Dușman.

— Și ce ar putea rezolva o audiență la Șef? se interesă heruvimul. Documentul prin care s-a autorizat Trâmbița de pe urmă a fost contra-semnat de El și, știi bine, asta îl face irevocabil. Șeful nu-și va limita niciodată propria Lui atotputernicie, anulând o decizie pe care a aprobat-o oficial.

— Acesta este ultimul tău cuvânt? Nu-mi fixezi o audiență?

— Nu pot s-o fac.

— În acest caz, zise Etheriel, îl voi apela pe Șef fără să am acceptul oficial. Voi pătrunde în *Primum Mobile**. Dacă asta va însemna distrugerea mea, așa să fie!

Își adună toate energiile.

* În astronomia ptolemaică, *Primum Mobile* este cea mai exterioară dintre cele zece sfere concentrice ale Universului, care execută o revoluție completă la fiecare 24 de ore, determinându-le și pe celelalte să facă la fel. (n. trad.)

— Sacrilegiul! gemu îngrozit heruvimul, și un tunet îndepărtat răsună când Etheriel țâșni în sus și dispăru.

* * *

A. H. Rimann parcurse străzile ticsite și se obișnuia treptat cu spectacolul oamenilor derutați, neîncrezători, apatici, acoperiți de veșminte improvizate sau, de cele mai multe ori, complet dezbrăcați.

O fetiță de vreo doisprezece ani, cocoțată pe o poartă din fier, își fixase un picior pe o bară iar pe celălalt îl legăna înainte și înapoi.

— Bună ziua, domnule, rosti ea când A. H. trecu prin fața porții.

— Bună ziua, îi răspunse el.

Fetița era îmbrăcată. Nu era unul dintre... ă-ă-ă... resuscitați.

— Avem un copilăș nou în casă, spuse fetița. Este o surioară pe care am avut-o cândva. Mami plânge, și de aceea m-au trimis afară.

— Auzi, auzi! făcu A. H.

Intră pe poartă și porni pe aleea pavată ce ducea spre casa cu aspect modest. Apăsă butonul soneriei, nu primi nici un răspuns, deschise ușa și pătrunse înăuntru.

Ghidându-se după plânsete, ajunse la o ușă închisă. Ciocăni. Un bărbat voinic, de vreo cincizeci de ani, care începuse să chelească și avea fălci masive și gușă, deschise și-l examină cu surpriză și indignare.

— Cine sunteți?

A. H. își scoase pălăria.

— Crezusem că v-aș putea fi de folos. Fetița dumneavoastră, cea de afară...

O femeie îl fixă cu o privire neajutorată, din scaunul aflat lângă patul dublu. Părul începuse să-i încărunească. Avea chipul urâțit, umflat de plâns, iar pe dosul mâinilor venele i se distingeau albastrui. Pe pat, se găsea un prunc dolofan, gol-goluț. Dădea din piciorușe, iar ochisorii săi se plimbau de colo-colo, fără să vadă ceva.

— Este fetița mea, vorbi femeia. S-a născut acum douăzeci și trei de ani, chiar în casa aceasta, și a murit la numai zece zile, tot aici. Mi-am dorit-o atât de mult!

— Iar acum o aveți, observă A. H.

— Dar este prea târziu! strigă ea cu vehemență. Am alți trei copii. Fata mea cea mai mare s-a măritat, fiul meu este în armată. Sunt prea bătrână ca să am un copil mic. Și chiar dacă... chiar dacă...

Femeia făcu un efort eroic de a-și stăpâni lacrimile, deformându-și trăsăturile, dar eșuă.

— Nu este un copil adevărat, vorbi soțul ei pe un ton inexpressiv. Nu plânge. Nu-și murdărește scutecele. Nu vrea lapte. Ce vom face? Nu va crește niciodată. Va fi mereu un prunc.

A. H. clătină din cap.

— Nu știu ce să spun. Mă tem că nu vă pot ajuta cu nimic.

Se retrase în cea mai mare tăcere, gândindu-se la spitale. În fiecare, apăruseră probabil mii de copii.

„Să-i pună în stive“, se gândi el cu cinism. „Să-i stivuiască aidoma lemnului de foc. N-au nevoie de îngrijiri. Trupușoarele lor nu sunt decât simpli custozi ai unor scânteii indestructibile de viață.“

Trecu pe lângă doi băieți, aparent de aceeași vârstă – în jur de zece ani –, care vorbeau cu glăscioare ascuțite. Corpul unuia strălucea alb în lumina care nu provenea de la nici un soare – un resuscitat. Celălalt era îmbrăcat. A. H. se opri să-i asculte.

— Eu am avut scarlatină, spuse cel dezbrăcat.

În glasul celui alt păru să apară o scânteie de invidie față de pretenția de celebritate a tovarășului său de joacă.

— Măculiță!

— De asta am murit.

— Măculiță! N-aveau pen'cilină, sau tetraci'lină?

— Ce?

— Niște medicamente.

— N-am auzit de ele.

— Da' de *multe* n-ai mai auzit.

— Ba știu la fel de multe ca și *tine*.

— Da? Cine-i președintele țării?

— Warren Harding*, cin' să fie?

— Vorbești prostii. E Masterson.

— Cine-i ăla?

— Nu l-ai văzut la televizor?

— Ce-i aia?

Băiatul îmbrăcat hohoti asurzitor.

— Este un aparat pe care-l deschizi și vezi în el comici, filme, cow-boy, nave spațiale, tot ce vrei...

— Arată-mi-l și mie!

După o pauză lungă, puștiul din prezent spuse:

— Nu mai merge.

Fu rândul celui alt băiat să chicotească disprețuitor.

* Warren Gamaliel Harding (1865-1923), al 29-lea președinte al S.U.A., între 1921-1923. (n. trad.)

— Vrei să zici că n-a mers niciodată... E născocirea ta!

A. H. înălță din umeri și trecu mai departe.

Pe măsură ce se apropia de cimitirul aflat în afara orașului, străzile erau tot mai nepopulate. Puținii oameni cu care se întâlnea erau dezbrăcați și se îndreptau spre centru.

Un bărbat îl opri – un ins jovial, cu piele rozalie și păr alb. De ambele părți ale nasului avea semne adânci lăsate de un monoclu, deși nu purta nici unul.

— Salut, amice!

— Salut, răspunse A. H.

— Ești primul om îmbrăcat pe care-l văd. Presupun că erai viu, când a sunat Trâmbița.

— Da, eram viu.

— Nu-i grozav? Nu-i minunat și încântător? Vino, să ne bucurăm cu toții!

— Vă place, nu? se interesă A. H.

— Dacă-mi *place*? Mă simt cuprins de o bucurie pură și radiantă. Suntem înconjurați de lumina zilei dintâi, lumina care strălucea blând și senin înaintea ca Dumnezeu să fi creat Soarele, Luna și stelele. Cunoști probabil „Geneza”. Este o temperatură confortabilă, una dintre binecuvântările Edenului: nici arșiță, nici ger. Bărbații și femeile umblă dezbrăcați pe străzi, fără să se rușineze. Totul este minunat, amice, totul este minunat!

— Ei bine, făcu A. H., recunosc că nu m-au deranjat goliciunile femeiești.

— Bineînțeles că nu! Poftă trupească și păcatul, așa cum ni le reamintim din existența pământească, nu mai există. Permite-mi să mă prezint, cu numele pe care-l aveam pe vremuri. M-am numit Winthrop Hester. M-am născut în 1812 și am murit în 1884, după cum socoteam noi timpul pe atunci. În ultimii patruzeci de ani ai vieții mele, m-am străduit să-mi păstoresc micuța turmă spre Împărăția Cerească, iar acum mă voi duce să-i număr pe cei pe care i-am mântuit.

A. H. îl privi cu sobrietate pe pastor.

— Nu cred ca Judecata de Apoi să fi avut loc.

— De ce nu? Domnul vede înlăuntrul omului, și în aceeași clipă în care toate lucrurile de pe lume au încetat, toți oamenii au fost judecați, iar noi suntem cei mântuiți.

— Probabil că există o sumedenie de mântuiți...

— Dimpotrivă, fiule, mântuiții nu sunt decât o mică parte.

— O mică parte mare. Din câte îmi dau seama, toți revin la viață. Am văzut în oraș câteva personaje destul de dezagreabile, care au ieșit din același cimitir.

— O pocăire finală...

— *Eu* nu m-am pocăit niciodată.

— Fiule, poate că nu aveai motive să te pocăiești.

— Păi, în primul rând, n-am intrat niciodată într-o biserică.

Winthrop Hester se retrase iute un pas.

— Nu ești botezat?

— Din câte știu eu – nu.

Pastorul se înfioră.

— Dar crezi în Dumnezeu?

— Ei bine, am crezut despre El o mulțime de lucruri care probabil v-ar îngrozi.

Winthrop Hester se răsuci pe călcăie și se îndepărtă, grăbit și tulburat.

Pe restul drumului până la cimitir (A. H. nu avea nici o posibilitate de estimare a timpului și nici nu încercă s-o facă), nu-l mai opri nimeni. Cimitirul în sine era pustiu: copacii și iarba dispăruseră (A. H. își dădu seama că în lume nu mai exista nimic verde; peste tot, solul avea o culoare cenușie, uniformă, lipsită de detalii, iar cerul era alb-luminos), și rămăseseră numai crucile și pietrele funerare.

Pe una dintre acestea, stătea un bărbat slab și hirsut; avea plete lungi și negre, iar pieptul și antebrățele îi erau de asemenea acoperite de păr, mai scurt, dar mult mai impresionant.

— Hei, șefu'! strigă el cu glas sonor și gros.

— Bună ziua, îl salută A. H., așezându-se pe o lespede vecină.

— Porți niște straie ciudate, observă părosul. În ce an ne găsim?

— În 2001.

— Eu am murit în 1807. Ciudat! Mă așteptam ca acum să mă perpelesc în focurile eterne, care să-mi sfărcece măruntaiele.

— Nu mergeți în oraș? Întrebă A. H.

— Mă numesc Zeb, continuă bărbatul. Este prescurtarea de la Zebulon, dar mi se spune Zeb. Cum arată orașul? Bănuiesc că s-a schimbat nițel.

— Are aproape o sută de mii de locuitori.

Gura lui Zeb se deschise larg, apoi se închise. Abia după aceea, bărbatul vorbi:

— Zi mai departe! Asta-nseamnă c-ar fi mai mare decât Philadelphia. Cred că-ți răzi de mine.

— Philadelphia are... (A. H. se opri; anunțarea unei cifre nu-l ajuta cu nimic pe celălalt.) Să știți, spuse el, că orașul a crescut destul de mult în cei aproape două sute de ani trecuți.

— Și țara?

— Are patruzeci și opt de state. Se întinde până la Pacific.

— Nu se poate! – Zeb se lovi încântat cu palma peste coapsă, apoi se strâmbă, dându-și seama că nu purta niște pantaloni capabili să amortizeze lovitură. – Eu unul aș fi pornit spre vest, dacă n-ar fi fost nevoie de mine aici. Da, șefu'! – Se încruntă, și buzele sale subțiri reflectară o expresie de ferocitate. – Voi rămâne aici, unde-i nevoie de mine!

— Pentru ce anume?

Explicația sosi sub forma unui singur cuvânt, scuiat printre buze:

— Băștinașii!

— Indienii?

— Sunt milioane. Mai întâi, triburile cu care ne-am luptat și pe care le-am ras, apoi triburile alea care nici măcar n-au văzut vreun alb în viața lor. Vor învia cu toții. O să am nevoie de vechii mei parteneri. Voi, ăștia de la oraș, nu vă pricepeți! Ai văzut vreun indian?

— Nu, în ultima vreme n-am văzut nici unul, clătină din cap A. H.

Zeb îl privi scârbit și încercă să lanseze un scuipat, dar nu izbuti să adune saliva în acest scop.

— Atunci, ar fi mai bine să te-ntorci în oraș. După o vreme, p-ai ci n-o să mai fie un loc prea sigur. Doamne, cât aș da să am muscheta!

A. H. se sculă, se gândi câteva clipe, ridică din umeri și se răsuci din nou către oraș. Chiar în clipa aceea, lespede pe care stătuse se transformă într-o pulbere de piatră cenușie, ce deveni una cu solul uniform. A. H. se uită în jur. Majoritatea crucilor dispăruseră. Celelalte nu aveau să mai dureze prea mult. Doar cea de sub Zeb continua să pară solidă.

A. H. porni către oraș. Zeb nu se întoarse, ca să privească după el. Rămase, așteptând în tăcere, cu calm, sosirea indienilor.

* * *

Etheriel străbătu cerurile cu o iuțea imprudentă. Știa că toți Ascendenții îl priveau. Începând cu cei mai recentți serafimi, de la heruvimi și îngeri până la arhanghelul cel mai de seamă, toți îl urmăreau.

Ajunsese deja mai sus decât orice Ascendent neinvitat, iar acum aștepta vibrația Cuvântului care să-i transforme vortexurile în non-existență.

Cu toate acestea, nu șovăi. Prin nonspațiu și nontimp, el continuă să înainteze spre contopirea cu Primum Mobile; locul care cuprindea tot ceea ce Este, A Fost, Va Fi, Fuese, Putea și Trebuia Să Fi Fost.

Chiar în clipa când gândi așa, trecu prin locul acela și deveni parte din el, fiindcă lui extinzându-se în asemenea măsură încât, pentru

moment, Etheriel însuși făcu parte din Tot. După care, din fericire, fu izolat de simțurile sale, și Șeful se materializă într-un glăscior ce se făcu auzit în interiorul lui – cu atât mai impresionant, prin infinitatea sa.

— Fiul Meu, spuse glasul, știu de ce ai venit.

— Atunci, ajută-mă, dacă asta este voia Ta!

— Prin propria-Mi voință, zise Șeful, orice acțiune a Mea este irevocabilă. Toți oamenii tăi, fiule, tânjeau după viață. Toți se temeau de moarte. Toți se gândeau și visau la viața fără de moarte. N-au existat două grupuri, doi oameni care să gândească la fel despre viața de apoi, dar toți o doreau. Am fost rugat să dau curs acestui numitor comun al tuturor dorințelor – viață fără moarte – și am fost de acord.

— Nici unul dintre slujitorii Tăi nu a cerut-o.

— Dușmanul Mi-a cerut-o, fiule.

Etheriel își simți destrămată gloria-i efemeră și șopti:

— Nu sunt decât pulbere în ochii Tăi și nu merit să exist în prezența Ta, totuși trebuie să pun o întrebare. Este, atunci, Dușmanul unul dintre slujitorii Tăi?

— Fără el, Eu nu pot exista, răspunse Șeful, căci ce altceva este Binele dacă nu eterna luptă împotriva Răului?

Iar în lupta aceasta, se gândi Etheriel, eu am fost cel înfrânt.

* * *

A. H. se opri, privind orașul. Casele se năruiau; cele din lemn se transformaseră deja în mormane de dărâmături. Se apropie de mormantul cel mai apropiat și constată că surcelele erau uscate și se preschimbau în rumeguș.

Pătrunse în oraș și văzu că locuințele din cărămidă continuau să stea în picioare, deși muchiile cărămidizilor se rotunjiseră amenințător și manifestau o tendință îngrijorătoare de măcinare rapidă.

— Nu vor mai rezista mult, spuse o voce gravă, dar, dacă putem vorbi despre o consolare, prăbușirea lor nu va omorî pe nimeni.

A. H. se întoarse surprins și se pomeni în fața unui bărbat având aspectul unui Don Quijote cadaveric, cu maxilarul inferior prelung și ieșit în afară și pomeții scofâlciți. Ochii îi erau triști, iar firele sale de păr, de culoare castanie, erau subțiri și țepoase. Hainele îi atârnav largi pe corp; prin numeroasele lor găuri, se zărea pielea.

— Mă numesc Richard Levine, continuă bărbatul. Am fost profesor de istorie... cândva, înainte de a se întâmpla asta.

— Purtați haine, comentă A. H. Nu faceți parte dintre resuscitați.

— Nu, deși această deosebire dispare rapid. Hainele se destramă.

A. H. privi oamenii ce treceau pe lângă ei, lent și fără țel, aidoma fluturilor nocturni care se învârt în jurul unui felinar. Tot mai puțini erau îmbrăcați. Își plecă ochii și, pentru prima dată, constată că pantalonii i se descususeră. Pipăi țesătura sacoului, iar lâna se desprinsese și-i rămase între degete.

— Cred că aveți dreptate, aprobă el.

— Dacă observați, îi atrase atenția Levine, dealul Melon descrește.

A. H. se întoarse către nordul orașului – acolo, în mod obișnuit, puteau fi văzute vilele bogătașilor, răspândite pe versanții dealului Melon – și zări un orizont aproape rectiliniu.

— În cele din urmă, spuse Levine, nu va rămâne decât șesul – nici un fel de formă de relief, nici un peisaj. Și-n mijlocul lui, vom fi noi.

— Și indienii, preciză A. H. La marginea orașului, există un bărbat care-i așteaptă pe indieni și-și dorește să aibă o muschetă.

— Bănuiesc că indienii nu vor ridica probleme. Ce satisfacție ai să te lupți cu un inamic care nu poate fi ucis sau măcar rănit? Și chiar dacă n-ar fi fost așa, setea de sânge a dispărut, la fel ca și toate celelalte pasiuni umane.

— Sunteți sigur?

— Absolut. Înainte de a se întâmpla ceea ce s-a întâmplat – deși poate că nu m-ai crede, văzându-mi actuala înfățișare –, am avut parte de satisfacții considerabile, dar nevinovate, obținute din admirarea nurilor femeiești. Acum, când ocaziile anterior inexistente sunt la tot pasul, constat cu iritare că nu mă mai interesează. Nu, m-am exprimat greșit! Nici măcar dezinteresul acesta nu mă irită.

A. H. își plimbă în fugă privirea peste trecători.

— Înțeleg ce vreți să spuneți.

— Apariția indienilor aici, urmă Levine, nici nu se compară cu situația din Europa. Hitler și întregul Wehrmacht trebuie să fi înviat destul de devreme, iar acum sunt probabil amestecați cu Stalin și cu Armata Roșie, de la Berlin până la Stalingrad. Ulterior, situația se va complica și mai mult, fiindcă se vor ivi kaizerii și țarii. Morții de la Verdun și Somme au reapărut pe vechile câmpuri de bătălie. Napoleon și mareșalii lui sunt risipiți prin toată Europa de apus. Mohammed va învia în curând și va vedea ce a ajuns Islamul, în vreme ce sfinții și apostolii vor analiza potecile creștinismului. Până și mongolii, bieții de ei – hanii, de la Temujin la Aurangzeb –, vor ajunge să rătăcească, dezorientați, prin stepe, ducând dorul cailor.

— Ca profesor de istorie, comentă A. H., probabil că v-ați dori să fiți acolo și să asistați la tot ce se întâmplă.

— Cum aş putea fi acolo? Poziția oricărui om de pe Pământ este limitată la distanța pe care o poate parcurge cu piciorul. Nu mai există nici un fel de vehicule și, după cum am menționat, nici cai. Oricum, ce să văd în Europa? Probabil apatie! Ca și aici.

Un fâșâit slab îl făcu pe A. H. să se întoarcă. Aripa clădirii lângă care stăteau colapsase, și acum era înconjurat de sfărâməturi de cărămizi. Unele probabil că trecuseră chiar prin el, fără să-și fi dat seama. Se uită în jur. Mormanele de dărâməturi se împutinaseră, iar cele rămase păreau mai mici.

— Am întâlnit pe cineva, spuse el, care credea că noi toți am fost judecați și că acum ne găsim în Rai.

— Judecați? repetă Levine. Păi, da, bănuiesc că suntem judecați. Acum ne aflăm în fața eternității. Nu ne-a mai rămas nici un univers, nici un fenomen exterior, nici o emoție sau o pasiune. Nimic, doar noi înșine și gândurile noastre. Ne așteaptă o eternitate de introspecții, iar noi, în toată istoria noastră, n-am știut cum să ne omorăm timpul într-o duminică ploioasă...

— Vorbiți ca și cum situația v-ar nemulțumi.

— Este chiar mai rău! Fanteziile dantești despre Infern erau copilărești și cătuși de puțin la înălțimea Imaginației Divine – foc și tortură. Plictiseala este mult mai subtilă. Tortura interioară a unei minți incapabile să evadeze în vreun fel, condamnată să putrezească veșnic în propriul său puoi mental, este mult mai adecvată. Oh, da, amice, am fost judecați, ba chiar condamnați, iar acesta nu este Raiul, ci Iadul!

Levine se urni din loc, cu umerii gârboviți de deprimare, și se îndepărtă.

A. H. privi gânditor în urma lui și încuviință din cap. Era mulțumit.

* * *

Etheriel nu avu nevoie decât de o singură clipită ca să accepte ideea eșecului, apoi, aproape pe neașteptate, își înălță ființa pe cât de scânteietor și de sus îndrăznește s-o facă în prezența Șefului, iar splendoarea i se văzu precum un punctuleț de lumină în infinitul Pimum Mobile.

— Atunci, făcă-se voia Ta! spuse el. Nu-Ți cer să o încalci, ci s-o împlinești.

— În ce mod, fiule?

— Actul, aprobat de Consiliul Ascendenților și semnat de Tine, autorizează Judecata de Apoi într-un anumit moment dintr-o anumită zi a anului 2001, conform calendarului terestru.

— Așa este.

— Dar anul 2001 nu este absolut. Ce anume înseamnă el? A fost anul 2001 d.Hr., pentru societatea dominatoare de pe Pământ. Perfect adevărat! Cu toate acestea, din clipa când Ți-ai suflat divinitatea peste Pământ și peste universul care-l conține au trecut 6004 ani. Conform dovezilor interne de care dispunem, ai creat întregul univers în urmă cu aproape patru miliarde de ani. Atunci, anul *absolut* este 2001, 6004 sau 4000000000? Iar asta nu-i totul. Anul 2001 înseamnă anul 7508 al erei bizantine, anul 5750 conform calendarului evreiesc, sau anul 2752 *ab urbe condita*, adică de la întemeierea Romei, conform calendarului roman. În calendarul mahomedan este anul 1419, dar, totodată, este al 268-lea an de când Statele Unite și-au dobândit independența. Și atunci, cu sfiiciune, Te întreb: nu Ți se pare că simpla specificare a anului 2001, fără alte precizări, este lipsită de înțeles?

Glasul Șefului replică imediat:

— Eu am știut-o dintotdeauna, fiule, tu ai fost cel care a trebuit s-o afli.

— Atunci, vibră Etheriel, luminându-se de fericire, fie ca însăși voia Ta să se împlinească și ziua Judecății de Apoi să fie în anul 2001, dar numai atunci când toți locuitorii Pământului vor fi unanim de acord ca un singur an să fie al 2001-lea.

— Așa să fie! Incuviință Șeful, și Cuvântul lui re-creă Pământul și tot ce cuprindea acesta, laolaltă cu Soarele, Luna și toate cele cerești.

* * *

Era 1 ianuarie 2001, ora 7:00, când A. H. Rimann se trezi, tresărind. Începutul unei note melodioase care ar fi trebuit să umple Universul se auzise și, în același timp, nu se auzise.

Pentru o clipă, își lăsă capul pe un umăr, parcă permițând înțelegerii să-l cuprindă, apoi o undă de mânie îi străbătu chipul, dar dispăru aproape instantaneu. Nu fusese decât o bătaie.

Se așază la masă, pentru a-și stabili următorul plan de acțiune. Oamenii începuseră deja să vorbească despre reforma calendarului; ca atare, se cuvenea să fie stimulați. O eră nouă trebuia să înceapă din ziua de 2 decembrie 1942* și, într-o bună zi, avea să vină și un alt an 2001; anul 2001 al Erei Atomice, acceptat ca atare de întreaga lume.

O lumină stranie îi străluci pe cap, în vreme ce gândurile i se perindau prin mintea mai-mult-decât-omenească, iar umbra lui Ahriman de pe perete părea să aibă două cornițe în dreptul tâmplelor.

* Data la care s-a obținut prima reacție nucleară în lanț controlată, în laboratorul Universității Chicago, sub conducerea fizicianului Enrico Fermi. (n. trad.)

Distracție adevărată

În seara aceea, Margie a consemnat întâmplarea în jurnalul ei. Pe pagina ce purta data 17 mai 2157, ea a scris: „Azi, Tommy a găsit o carte adevărată!”.

Era o carte foarte veche. Odată, bunicul îi povestise că, pe când era el copil, bunicul *lui* îi spusese că existase o vreme când toate basmele se tipăreau pe hârtie.

Au întors paginile galbene și fragile, și s-au distrat citind cuvinte ce stăteau pe loc, fără să se miște așa cum ar fi trebuit s-o facă... adică așa cum se întâmpla pe ecran. Apoi, când au revenit la pagina dinainte, pe ea existau aceleași cuvinte ca atunci când o citiseră prima dată.

— Măiculiță, a comentat Tommy, ce risipă! Bănuiesc că atunci când termini cartea, o arunci, nu? Cred că lectorul nostru are înăuntru un milion de cărți și există loc pentru și mai multe. Pe *e*/nu l-aș arunca în nici un caz.

— Nici eu, a încuviințat Margie.

Avea unsprezece ani și nu văzuse atâtea videocărți ca Tommy, care împlinise treisprezece ani.

— Unde ai găsit-o? s-a interesat fata.

— La mine acasă, în pod, a ridicat Tommy degetul fără să-l urmărească cu privirea, întrucât citea.

— Despre ce-i vorba în ea?

— Despre școală.

Margie s-a arătat dezamăgită.

— Despre școală? Ce poate scrie despre școală? Eu urăsc școala.

Fata detestase dintotdeauna școala, dar acum mai mult ca oricând. Profesorul electronic o bombardase cu teste de geografie, iar ea obținuse rezultate din ce în ce mai slabe, până ce maică-sa clătinase din cap cu părere de rău și-l chemase pe Inspectorul Districtual.

Acesta, un bărbat micuț și rotofei, venise cu aparate, instrumente și fire. Îi zămbise lui Margie și-i dăduse un măr, apoi demontase profesorul. Fata sperase că n-avea să mai știe să-l monteze la loc, dar nu

fusesse cazul și, după vreo oră, profesorul reapăruse, mare, negru și neplăcut, cu videcranul de dialog interactiv. Totuși, nu videcranul o nemulțumea. Margie ura cel mai mult fanta prin care ieșeau temele pentru acasă și unde trebuia să introducă răspunsurile la teste. Era silită să le scrie într-un program sau altul, după cum i se indica, iar profesorul îi comunica nota instantaneu.

După ce terminase, Inspectorul zâmbise din nou și o mângâiasse pe față pe creștet. După aceea, îi spusese mamei:

— Nu-i vina fetei, doamnă Jones. Cred că algoritmul de desfășurare a lecțiilor de geografie a fost introdus greșit. Uneori, se mai întâmplă și asemenea accidente. L-am înlocuit cu unul adecvat vârstei de zece ani. De altfel, progresul general al fetei este mulțumitor.

O mângâiasse din nou pe Margie pe cap.

Fata fusese dezamăgită. Sperase că avea să înlăture pentru totdeauna profesorul electronic. Odată, profesorul lui Tommy fusese scos din activitate pentru aproape o săptămână, pentru că nu se încheiaseră testările noului program de istorie.

De aceea, i-a spus băiatului:

— De ce ar scrie cineva despre școală?

Tommy a privit-o cu superioritate.

— Pentru că nu-i tipul nostru de școală, proasto! Asta-i școala veche, care se făcea cu sute și sute de ani în urmă. — A adăugat cu mândrie, silabisind atent: — Cu *se-co-le* în urmă.

Margie s-a simțit jignită.

— Ei bine, eu nu știu ce fel de școală exista cu atâta vreme în urmă. — A citit o vreme peste umărul băiatului, apoi a comentat: — Oricum, și ei aveau un profesor.

— Bineînțeles că aveau un profesor, dar nu era unul *obișnuit*, ci un om.

— Un om? Cum poate un om să fie profesor?

— Păi, le explica băieților și fetelor diverse chestii, le dădea teme pentru acasă și le punea întrebări.

— Un om nu-i îndeajuns de deștept pentru așa ceva.

— Ba bine că nu! Taică-meu știe la fel de multe ca și profesorul meu.

— Imposibil! Un om nu poate ști la fel de multe ca un profesor.

— Fac prinsoare că el știe aproape la fel de multe.

Margie nu era pregătită să-i pună la îndoială spusele, așa că s-a mulțumit să remarce:

— Eu n-aș vrea să-mi intre un străin în casă și să mă învețe.

Tommy a izbucnit într-un râs asurzitor.

— Nu știi prea multe, Margie! Profesorii nu locuiau în casele copiilor. Ei aveau o casă specială, unde veneau copiii.

— Și toți copiii învățau același lucru?

— Bineînțeles, dacă aveau aceeași vârstă.

— Dar mama spune că un profesor trebuie adaptat după mintea copilului pe care-l învață și că fiecare copil trebuie învățat în alt mod.

— Pe atunci, nu se proceda așa. Dacă nu-ți place, nu te silește nimeni să citești cartea.

— N-am zis că nu-mi place! a protestat repede Margie.

Era curioasă să afle amănunte despre școlile acelea ciudate.

Nu ajunseseră nici la jumătate, când mama lui Margie a strigat:

— Margie! La școală!

— Nu încă, mami!

— Ba imediat! a insistat doamna Jones. Și probabil că este timpul și pentru Tommy.

— Mai putem citi împreună după școală? I-a întrebat Margie pe băiat.

— Să vedem, a răspuns el indiferent.

Apoi, băiatul și-a vârat cartea cea veche și colbuită sub braț și a plecat fluierând.

Margie a intrat în camera de școală. Se afla chiar lângă dormitorul ei, iar profesorul electronic fusese activat și o aștepta. Programul se repeta la aceeași oră, zilnic, mai puțin sâmbăta și duminica, fiindcă mama ei susținea că fetițele învățau mai bine, dacă o făceau după un program regulat.

Videcranul s-a aprins și profesorul a rostit:

— Lecția de aritmetică de azi se referă la adunarea fracțiilor subunitare. Te rog, introdu tema de ieri!

Margie s-a conformat, suspinând. Se gândea la școlile din trecut, din vremea când bunicul bunicului fusese băiețel. Toți copiii din cartier veneau, râdeau și strigau în curte, stăteau în aceeași sală de clasă, plecau împreună la sfârșitul orelor de școală. Învățau aceleași lucruri, astfel încât se puteau ajuta la lecțiile pentru acasă și puteau discuta despre ele.

Iar profesorii erau oameni.

Profesorul electronic a început să vorbească, exemplificând pe ecran:

— Când adunăm $\frac{1}{2}$ cu $\frac{1}{4}$...

Margie se gândea cât de mult trebuie să le fi plăcut copiilor școala în trecut. Ce distracție trebuie să fi fost!

Bufonul

Noel Meyerhof consultă lista pe care o pregătise și alege primul subiect. Ca întotdeauna, se bizaia în principal pe intuiție.

Dimensiunile mașinii în fața căreia stătea îl copleșeau, deși doar o porțiune mică a ei era vizibilă. Amănuntul acesta nu-l impresiona însă. Rosti cu încrederea degajată a cuiva care se știa stăpân pe situație:

— Johnson revine acasă, inopinat, din delegație și-și găsește nevasta în brațele celui mai bun prieten. Stupefiat, se trage un pas înapoi și exclamă: „Max! Eu sunt însurat cu doamna, așa că *trebuie s-o fac*. Dar tu...?”.

Bun, se gândi Meyerhof, ia să-l lăsăm s-o digere pe asta și să vedem ce părere are.

— Salut! rosti cineva în spatele lui.

Meyerhof șterse din înregistrare sunetul celor două silabe și decuplă terminalul pe care-l folosea. Răsucindu-se, se răsti:

— Lucrezi! Nu știi să bați la ușă?

Nu zâmbi, așa cum obișnuia să facă ori de câte ori îl zărea pe Timothy Whistler, unul dintre analiștii-șefi cu care colabora în mod frecvent. Se încruntă, de parcă l-ar fi întrerupt un necunoscut și-și schimonosi fața prelungă în așa fel încât părul lui arătă mai zburlit decât era în realitate.

Whistler ridică din umeri. Măinile vârate adânc în buzunarele halatului alb creau câteva cute verticale pe pânză.

— Am bătut la ușă. Nu mi-ai răspuns, iar semnalul de „ocupat” nu fusese conectat.

Meyerhof mârâi. Whistler avea dreptate. Fusese prea concentrat asupra noului proiect și uitase de amănunte.

În același timp, nu se putea învinui pentru asta. Proiectul era cu adevărat foarte important.

Evident, nu știa motivul pentru care era important. Marii Maeștri cunoșteau rareori asemenea motive. La urma urmelor, tocmai asta le conferea calitatea de Mari Maeștri – faptul că depășeau limitele rațiunii.

Cum altfel ar fi putut mintea umană să țină pasul cu cei cincisprezece kilometri de rațiune solidificată pe care oamenii o numeau Multivac, cel mai complex calculator construit vreodată?

— Ei bine, *lucrez*, spuse Meyerhof. Ai să-mi comunici ceva important?

— Nimic urgent. Vroiam doar să-ți spun că soluția pentru propulsia hiperspațială are unele lacune. (Whistler tresări surprins și expresia feței sale deveni nesigură.) *Lucrai?*

— Da. Care-i treaba?

— Dar... — Privi în jur, examinând colțișoarele odăii înguste, dar nu observă decât puzderia de comutatoare ce reprezentau o înfimă porțiune din Multivac. — Nu-i nimeni aici!

— Cine a zis că este sau că ar trebui să fie?

— Nu spuneai unul dintre bancurile tale?

— Ba da — și?

Whistler se sili să zâmbească.

— Doar nu-i spuneai un banc Multivacului?

— De ce nu? se încruntă Meyerhof.

— Asta făceai?

— Da.

— De ce?

Meyerhof îl fulgeră cu privirea.

— Nu cred că trebuie să-ți dau socoteală! Nici ție, nici altcuiva...

— Dumnezeule, bineînțeles că nu! Eram doar curios. Dar, în sfârșit, dacă ești ocupat, am plecat.

Se mai uită o dată în jur, încruntându-se.

— Dă-i drumul! zise Meyerhof.

Îl urmări din ochi pe analist, apoi, printr-o lovitură furioasă a degetului, conectă semnalul de „ocupat” de pe ușa exterioară.

Se plimbă înainte și înapoi prin odaie, căutând să se calmeze. Să-l ia dracu' pe Whistler! Să-i ia dracu' pe toți! Toate astea se întâmplau pentru că nu se preocupase să țină liota de tehnicieni, analiști și depanatori la convenita distanță, pentru că-i tratase de parcă și ei ar fi fost artiști și creatori; de aceea își îngăduiau atâtea libertăți.

„Nici măcar nu se pricep să spună un banc ca lumea”, se gândi el încruntat.

Imediat, gândul respectiv îl readuse la subiectul cercetării lui. Se așează înapoi pe scaun. Să-i ia dracu' pe toți!

Recuplă terminalul și spuse:

— În timpul unei croaziere pe un ocean mai agitat ca de obicei, stewardul se oprește pe punte și-l privește compătimitor pe pasagerul

care atârână aproape inert peste copastie, și a cărei expresie jalnică dovedește efectele teribile ale răului de mare. Stewardul îl bate cu blândețe pe umăr și-i spune: „Fruntea sus, domnule! Știu că nu vă este ușor, dar, vă rog să mă credeți, nimeni n-a murit din rău de mare“. Pasagerul întoarce spre el un chip schimonosit și icnește stins: „Nu mai spune asta, om bun! Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai spune asta! Doar speranța morții mă mai ține în viață!“.

* * *

Deși era adâncit în gânduri, Timothy Whistler surâse și dădu din cap spre secretară, când trecu pe lângă biroul ei. Femeia îi întoarse zâmbetul.

Iată, se gândi el, un element arhaic în lumea computerizată a secolului XXI – o secretară umană. Pe de altă parte, părea cât se poate de firesc ca o asemenea funcție să supraviețuiască aici, în citadela calculatoarelor; în uriașa corporație multinațională care se ocupa de Multivac. În comparație cu Multivac, care umplea orizontul, calculatoarele mai mici, destinate unor activități minore, ar fi părut de prost gust.

Whistler intră în biroul lui Abram Trask, reprezentantul guvernului. Acesta se opri din aprinderea atentă a pipei sale; ochii negri fulgerară în direcția analistului, iar nasul coroiat se profilă distinct și proeminent pe dreptunghiul ferestrei din spatele lui.

— Aha, bine ai venit, Whistler! la loc, ia loc.

Whistler se așează, apoi spuse:

— Cred că avem o problemă.

— Sper că nu-i una tehnică, surâse strâmb Trask. Eu nu sunt decât un politician ignorant.

Era una dintre expresiile lui favorite.

— Este vorba despre Meyerhof.

Trask se afundă în scaun și păru profund deprimat.

— Ești sigur?

— Destul de sigur.

Whistler înțelegea perfect nefericirea subită a celuiilalt. Trask era funcționarul guvernamental acreditat pe lângă Departamentul Calculatoare și Automatizări din Ministerul de Interne. Trebuia să se ocupe de problemele de politică ce aveau legătură cu sateliții umani ai Multi-vac-ului, tot așa cum sateliții cu pregătire tehnică trebuiau să se ocupe de Multivac însuși.

Dar un Mare Maestru însemna mai mult decât un simplu satelit. Ba chiar însemna mai mult decât un simplu om.

La începuturile istoriei Multivacului, devenise clar că principalul impediment îl constituia procedura de dialog. Multivac putea rezolva problemele omenirii, *toate* problemele, dacă... *dacă* i se puneau întrebări semnificative. Dar, pe măsură ce cunoștințele se acumulaseră într-un ritm tot mai rapid, întrebările semnificative deveniseră tot mai dificil de găsit.

Simpla rațiune nu mai ajungea. Acum, era nevoie de un tip aparte de intuiție – aceeași facultate mentală (însă mult superioară) ce caracteriza un mare maestru de șah. Era necesară o minte care putea alege dintre cvadrilioanele de configurații de pe tabla de șah, pentru a descoperi mutarea cea mai bună... și o făcea în câteva minute.

Trask se foi neliniștit.

— Ce-a făcut Meyerhof?

— A introdus o serie de întrebări pe care le consider stranii.

— Haide, haide, Whistler! Asta-i tot? Nu poți opri un Mare Maestru să pună orice întrebări ar dori. Nici tu, nici eu nu suntem competenți să apreciem valoarea întrebărilor lui. O știi foarte bine, iar eu știu că o știi.

— Ai perfectă dreptate, dar, în același timp, îl știi și pe Meyerhof. Tu l-ai întâlnit vreodată în societate?

— Dumnezeule, bineînțeles că nu! Marii Maeștri apar în societate?

— Termină cu ironiile, Trask! Ei sunt niște oameni de compătimit. Te-ai gândit vreodată ce înseamnă să fii Mare Maestru, să știi că în toată lumea mai există doar o duzină de persoane ca tine, să știi că într-o generație se nasc unul, cel mult doi? Să știi că lumea depinde de tine, că o mie de matematicieni, de logicieni, de psihologi și de fizicieni îți așteaptă deciziile?

Trask ridică din umeri și mormăi:

— Cred că m-aș simți stăpânul lumii.

— Eu nu cred chiar așa, se încruntă celălalt. Ei nu se simt stăpâni nimănui. Nu au egali cu care să discute și, în general, simt că nu aparțin societății. Uite care-i treaba: Meyerhof nu scapă nici o ocazie de a ieși cu băieții. Nu-i însurat – mi se pare firesc –, nu bea, nu are o fire sociabilă, totuși se silește să se integreze în societate, fiindcă are nevoie de ea. Și știi ce face, când iese împreună cu noi – iar asta se întâmplă cel puțin o dată pe săptămână?

— Habar n-am. Toate astea sunt situații pe care încă nu le cunosc.

— Face pe bufonul.

— Cum?!

— Spune bancuri. Bancuri bune. Este nemaipomenit. Orice glumă, oricât de veche și de răsuflată, sună extraordinar în gura lui. Toată șmecheria stă în felul în care o spune. Are talent.

— Înțeleg. Nu-i nimic rău în asta!

— Oare-i chiar așa? Bancurile astea sunt importante pentru el. (Whistler își puse coatele pe masa lui Trask, își mușcă o unghie și privi gânditor în gol.) El este diferit, știe că este diferit, iar bancurile reprezintă modalitatea prin care simte că ne poate face pe noi, prostovanii obișnuți, să-l acceptăm. Noi râdem, hohotim, îl batem pe spate, ba chiar uităm că este un Mare Maestru. Bancurile reprezintă singura lui legătură cu noi.

— Foarte interesant ceea ce-mi spui! Nu știusem că ești un psiholog atât de priceput. Totuși, unde vrei să ajungi?

— Fii atent! Ce crezi că se va întâmpla dacă Meyerhof își va termina bancurile?

— Poftim? Îl privi nedumerit reprezentantul guvernului.

— Dacă va începe să se repete? Dacă ascultătorii lui se vor amuza mai puțin sau, pur și simplu, vor înceta să mai râdă? Bancurile sunt unica modalitate prin care ne câștigă simpatia. Fără ele, ar rămâne izolat, și atunci ce se va întâmpla cu el? La urma urmelor, este unul din duzina de persoane de care omenirea nu se poate dispensa. Nu putem îngădui să pătească ceva. Nu mă refer exclusiv la accidentele fizice – nu trebuie să-l lăsăm nici măcar să fie nefericit. Cine știe în ce mod îi poate fi afectată intuiția?

— Ei bine, a început să se repete?

— Din câte știu eu, nu, dar bănuiesc că așa crede el.

— De ce afirmi asta?

— Pentru că l-am auzit spunându-i bancuri Multivacului.

— Nu se poate!

— Să fi fost o simplă întâmplare? Am intrat fără să bat la ușă și m-a dat afară, extrem de furios. De obicei, este un individ politic, așa încât consider că iritarea lui ascunde ceva. Cert este faptul că-i spunea un banc Multivacului, și sunt convins că nu era nici primul, nici ultimul.

— Dar în ce scop?

Whistler ridică din umeri și-și frecă nervos bărbia cu palma.

— Am o ipoteză. Cred că încearcă să creeze în Multivac o bază de date, astfel încât să obțină variante ale unor bancuri vechi. Înțelegi? Vrea să realizeze un bufon electronic, ca să dispună de un număr infinit de bancuri și să nu se mai teamă niciodată că va rămâne în pană.

— Dumnezeuule!

— Obiectiv vorbind, n-ar fi nimic rău în asta, dar mi se pare un semn rău când un Mare Maestru începe să folosească Multivacul în scopuri personale. Orice Mare Maestru are o anumită instabilitate mentală inerentă și trebuie supravegheat. Este posibil ca Meyerhof să se apropie

de acea graniță dincolo de care un Mare Maestru este iremediabil pierdut.

— Și ce sugerezi să fac?

— Îmi poți verifica ipoteza. Poate că eu sunt prea apropiat de el ca să judec corect și, oricum, aprecierea oamenilor nu constituie punctul meu forte. Tu ești un politician – pare mai degrabă domeniul tău.

— Da, mă pricep să-i judec pe oameni, dar nu și pe Marii Maeștri!

— Ei sunt tot oameni. Altminteri, care ar fi alternativa?

Degetele lui Trask răpăiră rapid pe masă, din nou și din nou.

— Cred că va trebui s-o fac, încuviință el.

* * *

Meyerhof se adresa Multivacului:

— După ce culege un buchet de floricele de câmp pentru iubita lui, un tânăr constată cu surprindere că pe aceeași pajiște se află un taur imens, cu aspect deloc prietenos, care, fixându-l cu privirea, scurmă pământul cu copita într-o manieră amenințătoare. Zăbind un fermier în spatele unui gard situat ceva mai departe, tânărul îi strigă: „Hei, domnule, taurul acela e-n siguranță?”. Fermierul inspectează situația cu un ochi critic, trage un scuiat sănătos într-o parte și-i răspunde: „Tauru-i în siguranță”. Mai scuiă o dată și adaugă: „Da' despre matala n-aș putea spune la fel”.

Meyerhof fu convocat tocmai când se pregătea să treacă la următorul banc.

De fapt, nu fusese o convocare. Nimeni nu putea să-i ordone unui Mare Maestru. Fusese un simplu mesaj din partea șefului de departament, Trask, care ar fi fost încântat să stea de vorbă cu Marele Maestru Meyerhof, dacă acesta dispunea de puțin timp liber.

Meyerhof ar fi putut foarte bine să ignore mesajul și să-și vadă mai departe de treabă. Nu trebuia să se supună nici unui regulament.

Pe de altă parte însă, dacă ar fi procedat așa, Trask ar fi continuat să-l sâcăie... firește, foarte politicos, dar ar fi continuat să-l sâcăie.

De aceea, dezactivă circuitele respective ale Multivacului și le bloacă. Aprinse semnalul de „ocupat” de deasupra ușii, astfel ca nimeni să nu îndrăznească să intre în absența lui, și plecă spre Trask.

* * *

Trask tuși, simțindu-se ușor intimidat de privirea încruntată și posacă a celui alt.

— Spre regretul meu, domnule Maestru, n-am avut ocazia să ne cunoaștem.

— V-am transmis rapoarte, răspunse Meyerhof sec.

Reprezentantul guvernului se întrebă ce anume se ascundea înapoi-
a acelor ochi pătrunzători, alerți. Îi venea greu să și-l închipuie pe
Meyerhof, cu fața lui prelungă, cu părul zburlit și cu atitudinea generală
de permanentă iritare, capabil să se destindă timp îndeajuns pentru a
spune bancuri.

— Prin intermediul rapoartelor nu se pot cunoaște oamenii. Am...
am înțeles că știți o mulțime de anecdote delicioase.

— Sunt un bufon, domnule! Așa-mi spune lumea. Un bufon.

— Mie nu mi-au spus așa, domnule Maestru. Mi-au spus...

— Să-i ia dracu'! Nu-mi pasă ce v-au spus. Vreți s-auziți un banc?
Se aplecase peste masă, mijind ochii atent.

— Bineînțeles. Cum să nu? răspunse Trask, căutând să fie cât mai
convingător.

— Perfect! Iată-l: Doamna Jones citește cu glas tare prezicerea de
pe cartonașul ieșit din cântarul automat, după ce soțul ei a introdus
moneda necesară: „I-auzi, George, ești curtenitor, inteligent, intuitiv,
harnic și placi femeilor”. Apoi întoarce cartonașul pe verso și adaugă:
„Și s-au înșelat și în privința greutateii”.

Trask izbucni în râs. Fusese imposibil să se abțină. Cu toate că
poanta finală era previzibilă, ușurința surprinzătoare cu care Meyerhof
imitase tonul de neîncredere disprețuitoare din glasul femeii, ca și
inteligenta cu care-și contorsionase trăsăturile feței, astfel încât să se
potrivească tonului respectiv, îl făcuseră pe politician să râdă involuntar.

— De ce-i atât de amuzant? întrebă tăios Meyerhof.

— Poftim?

— Am întreat de ce-i atât de amuzant. De ce ați râs?

— Ei bine, începu Trask, încercând să analizeze rațional anecdota,
ultima frază aruncă o nouă lumină asupra întregii situații. Modul neaș-
teptat...

— Cu toate acestea, îl întrerupse Meyerhof, eu am descris un soț
umilit de soție, o căsătorie atât de ratată încât nevasta este convinsă
că bărbatul ei nu are nici o calitate. Totuși, ați râs. Dacă ați fi fost în
pielea soțului, vi s-ar fi părut amuzant?

Așteptă o clipă, apoi continuă:

— Să vă spun alt banc: Abner stă la căpătâiul nevastei sale aflate
pe patul de moarte și nu-și poate stăpâni lacrimile. Adunându-și ultimele
puteri, nevasta se ridică într-un cot și-i șoptește: „Abner, nu mă pot duce
la Cel-de-Sus fără să-mi fi mărturisit păcatele”. „Nu acum, scumpa
mea”, suspină soțul îndurerat, „întinde-te și odihnește-te.” „Nu pot”,
geme ea. „Trebuie să-ți spun, altfel sufletul meu nu va cunoaște

niciodată odihna. Nu ți-am fost credincioasă, Abner! Te-am înșelat chiar în casa asta, acum o lună...” „Ș-ș-ș-ș, taci, iubito”, o liniștește Abner. „Știu totul. Altfel, de te-aș fi otrăvit?”

Trask se strădui cu disperare să-și mențină un aer sobru, dar nu reuși pe deplin. Își mască chicotitul printr-o tuse seacă.

— Așadar, roști Meyerhof, și acesta este amuzant. Adulter... Crimă... Toate sunt amuzante.

— Ei bine, replică Trask, s-au scris cărți întregi care au analizat umorul.

— Perfect adevărat, aprobă Meyerhof, și eu însumi am citit destule. Ba chiar, i le-am citit Multivacului. Cu toate acestea, autorii lor propun doar niște ipoteze. Unii afirmă că râdem fiindcă ne simțim superiori personajelor din anecdote. Alții spun că motivul îl reprezintă înțelegerea bruscă a unei discrepante ori anularea bruscă a unei încordări, sau reinterpretarea bruscă a evenimentelor. Există oare o explicație simplă? Persoane diferite râd la glume diferite. Nici un banc nu este universal. Unii oameni nu râd la orice anecdote. Important însă este faptul că omul e singurul animal înzestrat cu simțul umorului – singurul animal care râde.

— Înțeleg, încuviință Trask. Încercați să analizați umorul, și de aceea îi spuneți bancuri Multivacului.

— Cine v-a spus că...? Whistler, bineînțeles! M-a surprins pe când o făceam. Ei bine, care ar fi problema?

— Absolut nici una.

— Sper că nu-mi contestați dreptul de-a adăuga orice doresc la fondul general de cunoștințe al Multivacului, ori să-i pun orice întrebare doresc?

— Cătuși de puțin! se grăbi să-l asigure Trask. De fapt, sunt convins că în felul acesta se va deschide calea spre noi analize de mare interes pentru psihologi.

— H-m-m-m. Poate... Oricum, mă intrigă ceva care mi se pare mai interesant decât analiza generală a umorului. Aș dori să vă pun o întrebare. De fapt, ar fi vorba despre două.

— Da? Care anume?

Trask se întreabă dacă Marele Maestru avea să răspundă. Dacă nu o dorea, nu-l putea sili în nici un fel.

— Prima dintre ele, spuse Meyerhof, este următoarea: De unde vin bancurile?

— Poftim?!

— Cine le inventează? Fiți atent! Acum vreo lună am participat la o reuniune, unde s-au spus bancuri. Ca de obicei, eu le-am spus pe cele

mai multe și, tot ca de obicei, proștii râdeau. Poate că ei credeau cu adevărat că glumele erau amuzante sau poate că mă luau peste picior. În tot cazul, unul dintre ei și-a permis să-mi tragă o palmă peste spate și să-mi spună: „Meyerhof, știi mai multe bancuri decât oricare alte persoane pe care le cunosc”. Sunt convins că avea dreptate, dar atunci mi-a venit o idee. Nu mai țin minte câte sute sau poate mii de bancuri am spus în viața mea, dar eu personal n-am inventat nici unul. Absolut nici unul. N-am făcut altceva decât să le reproduc. Unica mea contribuție a fost să le spun. Fie că le auzisem undeva, fie că le citisem undeva. Însă nici cei de la care le auzisem ori cei care le scriseseră nu le inventaseră ei. N-am întâlnit niciodată pe cineva care să pretindă că el a inventat un banc. Întotdeauna, se spune: „Ieri am auzit un banc bun” sau „Ai auzit vreun banc bun în ultima vreme?”. *Toate bancurile sunt vechi!* De aceea, ele dovedesc un anumit decalaj social. De pildă, continuă să se refere la răul de mare, cu toate că, în ziua de azi, acesta poate fi prevenit cu ușurință și, practic, este inexistent. Sau amintesc de cântare automate care-ți oferă și o prezicere, ca în bancul pe care tocmai vi l-am spus, dar astfel de mașinării mai pot fi găsite doar în magazinele de antichități. Și atunci, vă întreb, cine inventează bancurile?

— Asta încercați să aflați?

Trask fusese cât pe-acți să adauge: „Dumnezeule, dar cui îi pasă?”. Reuși însă să se stăpânească. Întotdeauna, întrebările unui Mare Maestru păreau lipsite de sens.

— Bineînțeles că asta încerc să aflu. Gândiți-vă! Nu numai că bancurile sunt vechi, ci *trebuie* să fie vechi pentru a fi apreciate. Esențial pentru un banc este să nu fie original. Există o varietate de umor care este, sau poate fi, originală – calamburul. Am auzit calambururi care, evident, fuseseră create spontan. Eu însumi am inventat câteva. Totuși, nimeni nu râde la calambururi. Nici nu se așteaptă râsete. De obicei, se rânjește. Cu cât calamburul este mai bun, cu atât se rânjește mai tare. Umorul original nu provoacă râsul. De ce?

— Habar n-am.

— Perfect! Atunci, să aflăm. După ce am introdus în Multivac toate informațiile ce mi s-au părut utile din domeniul general al umorului, acum îl alimentez cu bancuri pe care le-am selectat.

— În ce fel le-ați selectat? fu nedumerit Trask.

— Nu știu. Pur și simplu, mi s-au părut corespunzătoare. Sunt Mare Maestru, știți doar.

— Ah, da! Aveți dreptate...

— Pe baza acestor bancuri și a filosofiei generale a umorului, prima mea solicitare adresată Multivacului va fi să găsească originea

bancurilor – dacă poate s-o facă. Deoarece Whistler știe deja despre ce-i vorba și fiindcă a considerat util să vă informeze, trimiteți-l poi-măine la Analiză. Va avea ceva de făcut acolo.

— Bineînțeles. Pot să asist și eu?

Meyerhof ridică din umeri. În mod evident, prezența lui Trask îi era indiferentă.

* * *

Meyerhof alege ultimul banc cu o grijă deosebită. De fapt, n-ar fi putut preciza în ce anume constase grija respectivă, dar învățase prin minte o duzină de posibilități și le testase, din nou și din nou, pentru o calitate greu definibilă.

— Ug, omul-cavernelor, începu el, își zărește perechea alergând spre el, înlăcrimată, cu blana de leopard zdrențuită. „Ug”, strigă ea disperată, „fă repede ceva. Un tigru a intrat în grotă mamei. Fă ceva!” Ug mârâie, lasă jos osul pe care-l rodea și spune: „Dă-l naibii! Cui îi pasă ce-o să pățească un tigru?”.

Apoi, Meyerhof formulă cele două întrebări și se lăsă pe spate, închizând ochii. Terminase.

* * *

— Nu mi s-a părut absolut nimic în neregulă, îi zise Trask lui Whistler. Mi-a spus imediat ce anume face și, chiar dacă pare ciudat, nu-i ilegal.

— Ceea ce *pretinde el* că face, comentă Whistler.

— Chiar dacă ar fi așa, nu pot opri un Mare Maestru fiindcă am o altă opinie. Poate că sună straniu, dar, la urma urmelor, se știe că Marii Maeștri sunt ciudați. Eu nu-l cred nebun.

— Folosirea Multivacului pentru a descoperi sursa bancurilor..., urmări buimăcit analistul. Asta nu ți se pare o nebunie?

— De unde să ne dăm seama? Întrebă Trask iritat. Știința a avansat până în punctul în care unicele întrebări rămase sunt cele ridicole. Cele inteligente au fost formulate, analizate și soluționate de multă vreme.

— Zadarnic! Pe mine mă deranjează.

— Poate că te deranjează, dar acum nu mai există alternativă. Vom merge la Meyerhof și, dacă va fi cazul, vei putea analiza răspunsul Multivacului. În ceea ce mă privește, unica mea sarcină este să asigur relațiile interumane. Dumnezeu, nici măcar nu știu ce ar trebui să facă un analist ca tine, în afară de a analiza, iar asta nu mă ajută deloc!

— Nimic mai simplu, spuse Whistler. Un Mare Maestru, ca Meyerhof, pune întrebări, iar Multivacul le transpune automat în echivalențe

și operații. Circuitele necesare pentru convertirea cuvintelor în simboluri alcătuiesc, de altfel, majoritatea Multivacului. După aceea, calculatorul oferă soluția sub forma altor echivalențe și operații, fără însă să le transpună în cuvinte, cu excepția cazurilor celor mai simple. Dacă ar fi fost proiectat să soluționeze problema generală de reconversie, dimensiunile lui ar fi fost cel puțin de patru ori mai mari.

— Înțeleg. Deci, sarcina ta este să convertești simbolurile în cuvinte?

— Întocmai. Asta-i sarcina mea, dar și a altor analiști. Atunci când este cazul, noi utilizăm calculatoare mai mici, speciale. — Whistler surâse strâmb. — Precum preotesele cultului delfic din Grecia antică, Multivac oferă răspunsuri obscure și oraculare. Diferența constă în faptul că noi avem interpreți, înțelegi?

Ajunseseră. Meyerhof îi aștepta.

— Ce circuite ai folosit, Maestre? întrebă imediat Whistler.

Meyerhof îi răspunse și analistul se apucă de treabă.

* * *

Trask încercă să urmărească ceea ce se întâmpla, dar nimic nu părea logic. Reprezentantul guvernului privi derulându-se o bandă acoperită cu o configurație ininteligibilă de puncte. Marele Maestru Meyerhof stătea indiferent alături, în vreme ce Whistler examina configurația, pe măsură ce apărea. Analistul își pusese căști și laringofon și, la răstimpuri, murmură instrucțiuni către asistenții săi, aflați în alte încăperi, și dirija operațiunile acestora.

Din când în când, Whistler asculta o comunicare, după care degetele îi alergau sprintare pe o tastatură care nu avea litere sau cifre, ci niște simboluri ce păreau vag matematice.

Trecu mai bine de o oră.

Încruntătura de pe chipul lui Whistler se adânci. Într-un rând, ridică ochii spre ceilalți doi și mormăi:

— Să fiu al dra...

Apoi, revenise la treabă, fără să-și termine fraza. Într-un târziu, vorbi răgușit:

— Pot oferi un răspuns neoficial. — Ochii îi erau injectați. — Pentru răspunsul oficial, este necesară completarea analizei. Doriți varianta neoficială?

— Dă-i drumul! încuviință Meyerhof.

Trask aprobă din cap.

Whistler aruncă o privire vinovată spre Marele Maestru.

— Un nebun aruncă o piatră..., murmură el, după care continuă pe un ton țăfnos: Multivac indică o origine extraterestră.

— Ce-ai spus?! făcu Trask.

— Nu s-a auzit? Bancurile bune n-au fost inventate de oameni. Multivac a analizat datele introduse, și singurul răspuns pe care l-a putut deduce pe baza lor a fost că bancurile – absolut toate – au fost create de o inteligență extraterestră, care le-a plasat în anumite minți omenești, în anumite locuri și momente, astfel încât nimeni nu este conștient de faptul că le-ar fi inventat. Bancurile ulterioare reprezintă variante și adaptări minore ale originalelor respective.

Meyerhof îl întrerupse. Avea chipul îmbujorat de acel triumf specific unui Mare Maestru care știe că, din nou, a pus întrebarea cuvenită.

— Toți umoriștii adaptează bancurile vechi la epoca actuală, spuse el. Este un fapt bine cunoscut. Răspunsul e valabil.

— Dar de ce? întrebă Trask. În ce scop au fost create bancurile?

— Multivac mai spune, urmă Whistler, că există un singur scop care concordă cu datele primite – bancurile au menirea de a testa psihologia umană. Noi studiem psihologia șoarecilor, silindu-i să găsească ieșirea dintr-un labirint. Șoarecii nu știu de ce procedăm în felul acesta și n-ar înțelege nici dacă ar fi conștienți de ceea ce se întâmplă – dar nu este cazul. Aceste inteligențe străine și exterioare nouă studiază psihologia oamenilor, consemnând reacțiile individuale față de anecdotele atent selectate. Fiecare om reacționează în alt mod. Putem presupune că aceste inteligențe sunt față de noi la fel cum suntem noi față de șoareci...

Și, zicând acestea, analistul se cutremură:

— Marele Maestru a spus că omul este unicul animal cu simțul umorului, rosti Trask, cu ochii holbați. În acest caz, s-ar părea că umorul ne este inoculat din exterior.

— Iar umorul creat de noi, adăugă surescitat Meyerhof, nu produce râsul. A se vedea cazul calambururilor.

— Este posibil, interveni Whistler, ca extraterestrii să anuleze reacțiile față de glumele spontane, pentru a evita confuziile.

— Doamne Dumnezeule, exclamă disperat Trask, doar nu vreți să-mi spuneți că vreunul dintre voi crede în teoria asta?

Analistul îl examinează cu o privire rece.

— Așa afirmă Multivac. Deocamdată, nu se poate preciza altceva. l-a identificat pe adevărații bufoni ai Universului, iar dacă dorim să aflăm mai multe, chestiunea va trebui aprofundată. – Adăugă în șoaptă: – Dacă cineva va îndrăzni s-o aprofundeze.

Brusc, Marele Maestru vorbi:

— Eu am pus două întrebări. Până acum, mi s-a răspuns doar la prima dintre ele. Cred că Multivac deține suficiente date ca să răspundă și la a doua.

Whistler înălță din umeri, cu gestul unui om vlăguit.

— O să-mi scriu memoriile, spuse el, atunci când un Mare Maestru va considera că datele sunt suficiente. Care era a doua întrebare?

— Ce efect va avea asupra rasei umane descoperirea răspunsului la prima întrebare?

— De ce îl întrebați asta? se interesă Trask.

— Pur și simplu, am senzația că trebuie.

— Nebunie, pufni Trask, totul este o nebunie!

Se întoarse cu spatele. El însuși simțea cât de straniu era faptul că schimbase rolurile cu Whistler. Acum, el invoca nebunia.

Închise ochii. Putea aminti de nebunie cât dorea, dar în cincizeci de ani nimeni nu pusese la îndoială asocierea dintre un Mare Maestru și Multivac.

Whistler lucră în tăcere, cu dinții încleștați. Multivac și calculatoarele sale subsidiare își reîncepură procesele complicate. După scurgerea unei ore, analistul izbucni într-un râs răgușit.

— Asta chiar că-i demență curată!

— Ce a răspuns? întrebă Meyerhof. Vreau concluziile Multivacului, nu ale tale.

— Perfect! Ascultă: Multivac afirmă că, în momentul în care un singur om va descoperi realitatea acestei metode de analiză psihologică a minții umane, ea va deveni inutilă ca tehnică obiectivă pentru extraterestrii care o întrebuițează acum.

— Vrei să spui că omenirea nu va mai căpăta bancuri? murmură Trask. Sau... ce vrei să zici?

— S-a terminat cu bancurile, explică Whistler. *Din clipa asta!* Multivac spune că *din clipa asta!* *Din clipa asta*, experimentul a încetat. Va trebui introdusă o tehnică nouă.

Se priviră unul pe celălalt, iar minutele trecură încet.

— Are dreptate, șopti finalmente Meyerhof. Multivac are dreptate.

— Știu, încuviință cu voce stinsă analistul.

Până și Trask aprobă încetător:

— Da, așa trebuie să fie.

Meyerhof fu cel care puse degetul pe rană. Meyerhof, bufonul, expertul în bancuri.

— S-a terminat, zise el, s-a terminat pentru totdeauna! De cinci minute, mă străduiesc să-mi amintesc un banc, unul singur, dar nu reușesc! Și sunt convins că, dacă voi citi vreunul într-o carte, nu voi râde.

— Darul umorului s-a dus! spuse sumbru Trask. Nici un om nu va mai râde niciodată!

Rămaseră locului, privind în gol, simțind că lumea se redusese la dimensiunile unei cuști pentru șoareci, din care labirintul fusese scos, urmând să fie înlocuit cu altceva.

Bardul nemuritor

— Dar, firește, rosti dr. Phineas Welch, eu pot invoca sufletele morților!

Era puțin amețit de băutură, altfel n-ar fi spus asta. Evident, nu reprezenta un fapt nefiresc să te pilești nițeluș la petrecerea de Crăciun.

Scott Robertson, tânărul preparator de engleză, își potrivi ochelarii și privi în dreapta și în stânga, dornic să știe dacă nu cumva cineva auzise discuția.

— Chiar așa, domnule Welch?

— Vorbesc serios. Și nu numai sufletele. Pot aduce în prezent și trupurile lor.

— N-aș fi zis că-i posibil, pufni Robertson.

— De ce nu? E o simplă problemă de transfer temporal.

— Vă referiți la călătoria în timp? Mi se pare destul de... neobișnuit.

— Nu, dacă știi cum să procedezi.

— Și care ar fi secretul?

— Crezi că am să-ți spun? se încruntă fizicianul. (Privi nesigur în jur, căutând un alt pahar plin, dar nu descoperi nici unul.) Ei bine, eu am adus destui... Arhimede, Newton, Galilei. Bieții de ei!

— Nu le-a plăcut aici? Aș fi zis că știința modernă ar fi trebuit să-i fascineze, comentă Robertson, pe care conversația începuse să-l amuze.

— Ah, i-a fascinat, cum să nu! Îndeosebi pe Arhimede. La început, după ce i-am oferit niște explicații, ajutându-mă de cele câteva expresii grecești pe care le învățasem, crezusem c-o să se suie pe pereți de fericire, dar nu... nu...

— Ce anume n-a mers?

— Pur și simplu, diferența dintre culturi. Nu se puteau acomoda cu felul nostru de viață. Se izolau și deveneau foarte temători. Am fost nevoit să-i expediez înapoi.

— Păcat!

— Exact. Creiere geniale, dar lipsite de flexibilitate. Deloc universale. De aceea, am încercat cu Shakespeare.

— Cum? răcni Robertson.

Intrase pe domeniul lui.

— Nu țipa, băiete! Asta trădează o lipsă de manieră.

— Ați spus că l-ați adus pe Shakespeare în prezent?

— Așa am făcut. Aveam nevoie de cineva cu o minte universală, de cineva care să cunoască oamenii îndeajuns de bine ca să poată trăi printre ei, chiar și la sute de ani după epoca lui. Shakespeare a fost acela. Am autograful lui. Ca o amintire, știi...

— Îl aveți la dumneavoastră? holbă ochii Robertson.

— Chiar aici. Welch își scotoci pe rând toate buzunărașele vestei.

Aha, uite-l!

Întinse preparatorului un cartonaș. Pe o parte a acestuia era tipărit: „L. Klein & Sons, Scule en-gros“. Pe verso, cu litere neregulate, scria „Will“ Shakesper“.

O idee nebunească trecu prin mintea lui Robertson.

— Cum arăta?

— În nici un caz ca-n picturile cu care ne-am obișnuit. Era chel și avea o mustață neîngrijită. Vorbea cu un accent puternic. Bineînțeles, m-am străduit să-l încânt cu epoca noastră. I-am spus cât de mult îi apreciem piesele și că ele sunt puse în scenă și acum. De fapt, i-am spus că le consideram cele mai remarcabile texte literare din limba engleză, poate chiar din toate limbile.

— Bun, bun! făcu Robertson, cu răsufierea întretăiată.

— I-am spus că oamenii au scris nenumărate volume de comentarii despre piesele lui. Evident, a dorit să vadă unul, așa că am împrumutat o carte de la bibliotecă.

— Și?

— Ho-ho, a fost fascinat! Bineînțeles, a avut probleme cu limbajul contemporan și cu referințele la evenimentele petrecute după anul 1600, dar l-am ajutat. Sărmanul! Nu cred că s-a așteptat vreodată la un asemenea tratament. Repeta întruna: „Aibi milă, Doamne! În cinci veacuri, câte s-ar putea scoate din cuvinte... Io cred că dintr-o cârpă udă poți storce un potop!“

— Nu putea spune una ca asta!

— De ce nu? Și-a scris piesele cât a putut de repede. Zicea că era silit s-o facă din cauza termenelor scurte. A scris *Hamlet* în mai puțin de șase luni. Intriga era una veche – el doar a șlefuit-o...

— Asta o fi valabil pentru lentilele dumneavoastră din fizică! protestă Robertson. Ele se șlefuiesc, nu piesele de teatru!

Fizicianul îl ignoră. Ochise un pahar plin pe o masă, situată la câțiva metri depărtare, și pornise într-acolo. Când se întoarce, zise:

— I-am spus nemuritorului bard că noi predăm și cursuri despre Shakespeare.

— Păi chiar *eu* predau unul.

— Știu. L-am înscris la cursul tău seral. În viața mea n-am văzut un om mai doritor decât Bill să afle ce credea posteritatea despre el. Și-a dat toată silința.

— L-ați înscris pe William Shakespeare la cursul meu? bolborosi Robertson.

Chiar ca simplă fantezie a unui bețiv, ideea îl năucea. Dar *era* oare fantezia unui bețiv? Parcă își amintea un bărbat chel, cu un accent mai ciudat.

— Bineînțeles, nu sub numele lui adevărat! zise Welch. Nu mai contează ce-a pățit. A fost o greșeală, asta-i! O gravă greșeală. Bietul de el...

Clătină din cap, examinându-și paharul.

— De ce a fost o greșeală? icni preparatorul. Ce s-a întâmplat?

— Am fost nevoit să-l trimit înapoi, în 1600, răcni indignat Welch. Câtă umilință crezi că poate îndura un om?

— Despre ce umilință vorbiți?

Dr. Welch dădu paharul peste cap.

— Păi, idiotule, l-ai lăsat *repetent*!

Într-o bună zi...

Niccolo Mazetti stătea întins pe burtă, pe covor, cu bărbia sprijinită în palmă, și-l asculta trist pe Bard. În ochii lui negri se întrevădea chiar bănuiala unor lacrimi, un lux pe care un băiat de unsprezece ani și-l putea îngădui doar când rămânea singur.

Bardul spunea:

— A fost odată ca niciodată, un sărman tăietor de lemne, care trăia în mijlocul unui codru des, împreună cu cele două fiice ale sale, frumoase ca lumina soarelui, dar care rămăseseră orfane de mamă. Fata cea mare avea părul lung și negru ca pana corbului, iar mezină îl avea auriu-strălucitor ca lumina soarelui într-o după-amiază de toamnă. Adesea, când fiicele își așteptau tatăl să vină acasă de la muncă, fata cea mare stătea înaintea oglinzii și cânta...

Ce anume cânta, Niccolo nu mai auzi, fiindcă de afară răzbătu un strigăt:

— Nickie!

Descrătându-și fruntea, Niccolo se repezi la fereastră:

— Paul!

Paul Loeb flutură surescitat din braț. Cu șase luni mai mic decât Niccolo, el era mai slăbuț ca acesta și mai scund. Chipul său părea extrem de încordat, lucru confirmat de clipitul rapid al pleoapelor.

— Nickie, deschide-mi! Am o idee care te dă pe spate. Stai numai s-auzi!

Privi rapid în jur, în căutarea unor persoane care ar fi putut să tragă cu urechea, însă curtea din față a casei era în mod evident pustie. Repetă în șoptă:

— Stai numai s-auzi!

— Bine, îți deschid imediat.

Bardul continuă lin, fără să bage în seamă că băiatul nu mai era atent.

— ...De aceea, leul zise: „Dacă vei găsi oul pierdut al păsării care zboară o dată la zece ani peste Muntele de Abanos, te voi...”

— Ăla-i un Bard? întrebă Paul intrând în cameră. N-am știut că ai așa ceva.

Niccolo se înroși la față, și expresia lui redeveni nefericită.

— O rablă, de când eram puști. Nu-i bun la nimic!

Trase un șut în carcasa din plastic zgâriat și decolorat. Bardul sughiță, deconectându-și pe moment difuzorul, apoi urmă:

— ...vreame de un an și o zi, până ce condurii din oțel s-au tocit. Prințesa s-a oprit pe marginea drumului...

— Măiculită, făcu Paul, dar *chiar* că-i un model vechi!

Îl examinează cu ochi critic. În ciuda disprețului pe care-l manifesta față de Bard, Niccolo tresări la auzul tonului de superioritate al celuilalt. Pentru o clipă, îi păru rău că-l lăsase pe Paul să intre înainte de a fi dus Bardul în subsol, acolo unde stătea de obicei. Îl scosese întrucât îl îngrozise gândul de a petrece o zi monotonă și de a purta o nouă discuție inutilă cu tatăl său. Se dovedise, însă, a fi o idee la fel de stupidă pe cât se așteptase.

Oricum, Nickie se temea puținel de Paul, deoarece acesta urma niște cursuri speciale la școală, și toată lumea afirma despre el că va ajunge proiectant de calculatoare.

În realitate, nici Niccolo nu se descurca rău la învățătură. Avea note bune la logică, la calcul și circuite elementare – materiile obișnuite în cursul primar. Dar atât! Erau doar *materiile obișnuite*, și Niccolo avea să ajungă tehnician supraveghetor, ca toată lumea.

Paul, însă, cunoștea lucruri misterioase, referitoare la ceea ce el numea electronică, matematici speciale și programare. Mai cu seamă, programare. Niccolo nici măcar nu se străduia să înțeleagă ce bolboșea uneori prietenul lui.

După ce-l ascultă pe Bard câteva minute, Paul întrebă:

— L-ai folosit mult?

— Nu! replică Niccolo ofensat. Îl țin în subsol dinainte să fi venit tu în cartier. L-am scos azi... – Nu găsi o scuză care să i se pară potrivită, așa că încheie: – Pur și simplu, l-am scos azi.

— Asta îți povestește – despre tăietori de lemne, prințese și animale vorbitoare?

— Oribil! făcu Niccolo. Tata mi-a zis că nu ne putem permite unul nou. Chiar azi-dimineață...

Amintirea zadarnicei pledoarii de dimineață îl aduse pe Niccolo periculos de aproape de momentul izbucnirii în plâns, dar se stăpâni, cuprins de panică. Cumva, simțea că obrajii scofâlciți ai lui Paul nu cunoscuseră niciodată fierbințeala lacrimilor și că acesta avea să simtă doar dispreț pentru orice fire mai slabă decât a lui. Continuă:

— De aceea, m-am gândit să-ncerc din nou rabla, dar degeaba!

Paul deconectă Bardul, tastă reorientarea și recombinarea vocabularului, personajelor, intrigilor și finalurilor stocate, apoi îl reactivă.

Bardul începu lin:

— A fost odată ca niciodată, un băiețel pe nume Willikins, a cărui mamă murise și care trăia cu tatăl lui vitreg și cu fiul acestuia. Deși tatăl vitreg era avut, el nu-l iubea deloc pe Willikins și-l silea să doarmă pe un maldăr de paie, în grajd, lângă cai...

— Cai! exclamă Paul.

— Sunt un fel de animale, făcu Niccolo. Adică, așa cred.

— Știu asta! Dar ce idee – să creeze povești despre *cai*.

— Mereu povestește despre cai. Există și alte animale, numite vaci. De la ele se obține laptele, dar Bardul nu spune cum anume.

— Auzi, atunci de ce nu-l aranjezi?

— Nu știu cum s-o fac.

Bardul spunea:

— Adesea, Willikins se gândea că, dacă ar fi fost bogat și puternic, le-ar fi arătat tatălui și fratelui vitreg ce înseamnă să fii crud cu un băiețaș, așa că, într-o bună zi, a hotărât să plece în lume ca să-și caute norocul.

— E *simplu*, explică Paul. Bardul are anteprogramate intrigile și finalurile poveștilor, ca și alte amănunte. În privința asta, n-avem ce face. În schimb, îi putem aranja vocabularul, ca să știe despre calculatoare, electronică și alte lucruri din ziua de azi. Atunci, va putea crea povești interesante, nu doar cu prinți și aiureli.

— Mi-ar plăcea să putem face asta..., murmură descurajat Niccolo.

— Auzi, tata mi-a promis că, dacă intru la liceul de calculatoare, o să-mi cumpere un Bard *adevărat*, ultimul model! Unul mare, cu programe suplimentare de aventuri spațiale și polițiste. Plus un display tridimensional!

— Tii, chiar așa?

— Exact! Dom' profesor Daugherty zice că ultimele modele sunt dotate cu tot felul de accesorii, dar că-s destul de scumpe – nu chiar la îndemâna oricui. Atâta doar că, dacă intru la liceul de calculatoare, tata poate obține o reducere.

Ochii lui Niccolo se holbaseră de invidie.

— Măiculiță! Cu display *tridimensional*...

— Poți veni oricând să te uiți și tu, Nickie.

— Oh! Mulțumesc!

— Pentru puțin, dar ține minte – eu hotărâsc ce poveste vizionăm.

— Sigur că da, sigur că da!

Niccolo ar fi fost gata să accepte și condiții mult mai oneroase. Paul reveni cu atenția asupra Bardului, care tocmai spunea:

— „În cazul acesta“, zise regele, mângâindu-și barba și încruntându-se până ce norii acoperiră cerul și fulgerele începură să licărească, „te vei îngriji ca, până poimăine, întregul meu regat să fie scăpat de muște. De nu...”

— Tot ce trebuie să facem, spuse Paul, este să-l deschidem.

Deconectă din nou Bardul și începu să tragă de capacul frontal.

— Hei! exclamă Niccolo, brusc alarmat. Să nu-l rupi!

— N-o să se rupă, icni Paul, doar mă pricep la chestiile astea! – Apoi, pe un ton mult mai precaut, întrebă: – Ai tăi sunt acasă?

— Nu.

— Perfect, atunci. (Scoase capacul și examinează interiorul.) Mamă-mamă, e din ăia cu o *singură* memorie!

Continuă să scotocească prin măruntaiele Bardului. Niccolo, care-l urmărea îngrijorat, nu putea distinge ce anume făcea.

Paul trase afară o bandă metalică, subțire și flexibilă, acoperită cu configurații stranie de linii și puncte.

— Asta-i memoria Bardului. Fac prinsoare că n-are capacitate nici măcar pentru un trilion de povești.

— Ce vrei să faci acum? întrebă cu glas tremurat Niccolo.

— Să-i aduc la zi vocabularul.

— Cum?

— Foarte simplu. Am la mine un manual de la domnu' Daugherty.

Băiatul scoase un volumaș din buzunarul hainei și-i îndepărtă coperta din plastic. Apoi, derulă puțin banda, o trecu prin voder, al cărui sonor îl reduse la nivelul de șoaptă, și vârî cartea în Bard, făcând o serie de conexiuni.

— Ce o să se întâmple acum?

— Manualul va vorbi, iar Bardul va înregistra totul în memoria lui.

— Și la ce-i va sluji?

— Măi, da' nimic nu pricepi! Manualul este despre calculatoare și electronică, iar Bardul va căpăta toate informațiile respective. După aia, o să înceteze cu poveștile despre regi care fulgeră, încruntându-se.

— Oricum, completă Niccolo, eroul bun învinge întotdeauna. E plictisitor.

— Asta-i, făcu Paul examinând legăturile improvizate, așa construiesc ei Barzii! Sunt obligați să-l pună pe eroul bun să învingă și pe cel rău să fie învins. L-am auzit pe tata vorbind despre asta, odată. Zicea că, fără cenzură, nu se poate spune ce se va alege de generația tânără. Zicea că și așa lucrurile evoluează destul de prost. Hai, că merge!

Frecându-și palmele, Paul se întoarce cu spatele la Bard și continuă:

— Fii atent – n-am apucat să-ți zic ce idee mi-a venit. Fac prinsoare că-i chestia cea mai tare pe care-ai auzit-o vreodată. Am venit la tine, pentru că știam c-o să fii de partea mea.

— Sigur că da, Paul, sigur că da!

— Bine! Îl știi pe dom' profesor Daugherty? Ai văzut ce simpatic este? Mă simpatizează și el.

— Știu.

— Azi, după ore, am fost la el acasă.

— La el acasă?

— Exact. El zice c-o să intru la liceul de calculatoare și vrea să mă ajute – chestii de-astea. Zice că omenirea are nevoie de mai mulți specialiști care să proiecteze și să dezvolte cipurile și programele actuale.

— Cum?

Probabil că Paul simțise neantul dinapoia monosilabei lui Niccolo, deoarece se răsti iritat:

— Programare! Ți-am spus de o sută de ori. Programatorii formulează problemele pe care le rezolvă supercalculatoarele gigant de felul Multivacului. Domnu' Daugherty spune că apar din ce în ce mai rar indivizi care să se priceapă realmente la calculatoare. Oricine poate folosi sau supraveghea un calculator, oricine e-n stare să-i controleze răspunsurile și să inițieze operațiuni de rutină, dar important este să se evite stagnarea cercetării. Cercetarea trebuie să se extindă și să descopere modalități de a pune întrebările semnificative, iar asta-i cel mai greu. Oricum, m-a invitat la el acasă și mi-a arătat colecția lui de calculatoare vechi. Asta-i pasiunea lui, să colecționeze calculatoare vechi. Are unele mitite, pe care trebuie să le tragi cu mâna de niște manete. Mai are și o bucată de lemn, căreia îi zice riglă de calcul, peste care se mișcă înainte și înapoi o piesă mai mică. Altele sunt făcute din sârme, pe care se găsesc bile. Am văzut chiar și o planșă mare din carton, pe care se afla ceva numit „tablă de înmulțire”.

Prea puțin interesat de toate amănuntele acelea, Niccolo se străduia, totuși, să se prefacă fascinat:

— O tablă din carton?

— Nu te gândești la tabla de pe casă! Era altfel... Avea rolul să-i ajute pe oameni să calculeze. Domnu' Daugherty a încercat să-mi explice, dar n-avea prea mult timp și, oricum, era complicat.

— Dar oamenii ăia de ce nu foloseau calculatoarele?

— Asta se-ntâmpla înainte să aibă ei calculatoarele se răsti iritat Paul.

— Înainte?

— Exact. Credeai că oamenii au avut dintotdeauna calculatoare? N-ai auzit niciodată de Epoca de Piatră?

— Dar cum se descurcau fără calculatoare? se miră Niccolo.

— Habar n-am! Domnu' Daugherty spunea că făceau orice le trecea prin minte, indiferent dacă era sau nu util pentru toată lumea. De fapt, nici nu știau dacă era util sau nu. Agricultorii lucrau pământul cu mâinile, oamenii trebuiau să facă toată treaba din fabrici și să opereze mașinile.

— Nu te cred!

— Așa spunea domnu' Daugherty. Mai spunea că era o porcărie, și că nimeni nu se simțea bine. Da' mă lași să-ți spun ce idee mi-a venit?

— Dă-i drumul făcu Niccolo ofensat. Cin-te oprește?

— Perfect. Ei bine, calculatoarele alea vechi, și cel cu manete și rigla de calcul, aveau niște semne pe ele. Iar tabla de înmulțire era acoperită și ea de semne. Am întrebat ce sunt, și domnu' Daugherty mi-a spus că-s numere.

— Ce?!

— Fiecare semn simboliza un număr. Pentru „unu” desenai un semn, pentru „doi” alt semn, pentru „trei” altul, și așa mai departe.

— Dar de ce?

— Ca să poți calcula.

— Nu-nțeleg. Ajunge să-i *spui* calculatorului...

— Dumnezeu, pufni Paul înroșindu-se la față de enervare, nu-ți intră-n cap? Riglele de calcul și toate chestiile alea nu vorbeau!

— Atunci, cum...

— Răspunsurile apăreau tot în semne și trebuia să știi ce simbolizau ele. Domnu' Daugherty spunea că, pe timpuri, copiii învățau de mici să deseneze și să decodeze semne. Când desenai semne se zicea că „scrii”, iar când le decodai se zicea că „citești”. El mai spunea că pentru fiecare cuvânt în parte exista câte un semn și că toate cărțile se scriau în semne din astea. Mi-a spus că-n muzeu există câteva cărți și că mă pot uita la ele, dacă vreau. Mi-a zis că dacă o s-ajung cu adevărat programator și o să lucrez în domeniul calculatoarelor, trebuie să cunosc istoria calculatoarelor, și de-aia îmi arată totul.

Niccolo se încruntă și spuse:

— Adică toți trebuiau să învețe semne pentru fiecare cuvânt și apoi să-și *reamintească* semnele? Întrebă Niccolo, încruntându-se. I-adevărat, sau ai inventat tu?

— Este adevărul adevărat. Îmi dau cuvântul! Fii atent, așa se face „unu”. (Trase cu degetul o linie verticală prin aer.) Așa se face „doi”, iar așa „trei”. Am învățat toate numerele până la „nouă”.

Niccolo îi privi cu un aer nedumerit gesturile.

— La ce slujesc?

— Poți învăța cum să faci cuvinte. L-am întrebat pe domnu' Daugherty care sunt semnele pentru „Paul Loeb“, dar nu știa. A zis, însă, că la muzeu există oameni care știu, oameni care au învățat cum să decodeze cărți întregi. A mai zis că s-ar fi putut proiecta și calculatoare care să decodeze cărțile vechi, dar acum nu mai e nevoie, fiindcă noi avem cărți adevărate, știi din care... cu benzi magnetice care trec prin voder și ne vorbesc.

— Da, da...

— De-aia, dacă ne-am duce la muzeu, am putea învăța cum să facem semnele pentru cuvinte. Or să ne lase, fiindcă eu o să mă înscriu la liceul de calculatoare.

Niccolo abia reușea să-și ascundă dezamăgirea.

— Asta a fost ideea ta? La naiba, Paul, cine ar vrea să facă așa ceva? Să desenezi niște semne idioate!?

— N-ai înțeles? N-ai *înțeles*? Fraierule! *Vom putea scrie mesaje secrete!*

— Cu-u-um?

— Exact! Ce rost are să vorbești, când toată lumea pricepe ce spui? Cu semnele alea, poți transmite mesaje secrete. Le desenezi pe hârtie, și absolut nimeni n-o să aibă habar ce-i acolo, dacă, bineînțeles, nu cunoaște semnele. Și n-or să le cunoască, decât dacă o să-i învățăm noi. Putem înființa un club, cu reguli, inițieri secrete și sediu.

O anumită ațătare începu să se facă simțită în tonul lui Niccolo.

— Ce fel de mesaje secrete?

— Orice fel. Să zicem că vreau să vii până la mine, să-ți arăt noul meu Bard cu display tridimensional, dar nu vreau să mai vină și alți băieți. O să desenez semnele convenite pe o hârtie și o să ți-o dau, tu o să te uiți la ea și o să știi ce ai de făcut. Nimeni altul n-o să știe. Le-ai putea arăta liniștit hârtia celorlalți, pentru că tot nu vor înțelege nimic.

— Hei, asta chiar că-i interesant! exclamă Niccolo, cucerit de o asemenea idee. Când începem să învățăm semnele?

— Măine. O să-l rog pe domnu' Daugherty să le explice celor de la muzeu că avem aprobarea școlii, iar tu încearcă să obții acordul alor tăi. Ne putem duce la muzeu imediat după ore.

— Grozav! strigă Nickie. Vom fi șefii clubului!

— Eu voi fi președinte! i-o reteză Paul scurt. Tu poți fi vicepreședinte.

— Perfect! Asta o să fie mult mai grozav decât Bardul. — Amintindu-și brusc de acesta, întreabă neliniștit: — Ce-i cu Bardul meu?

Paul se întoarse către mașină care absorbea încet cartea. Sunetul voderului se auzea ca un murmur indistinct.

— O să-l decuplez, spuse el.

Se apucă de treabă, sub privirea încruntată a prietenului său. După câteva momente, își strecură cartea înapoi în buzunar, montă capacul frontal al Bardului și-l activă.

— Odată ca niciodată, începu Bardul, într-o metropolă mare trăia un băiat sărman, pe nume Johnnie, al cărui singur prieten era un calculator micuț. În fiecare dimineață, calculatorul rezolva problemele băiatului și-i spunea buletinul meteorologic. Nu greșea niciodată. Dar, într-o bună zi, regele acelei țări, auzind despre micuțul calculator, a hotărât că-l dorea pentru el. De aceea, l-a chemat pe marele vizir și i-a spus...

Niccolo deconectă Bardul cu o mișcare grăbită.

— Aceleași porcării! comentă el scârbit. Atâta doar c-a mai introdus câteva cuvinte noi.

— Păi, se scuză Paul, deja are memoria încărcată cu atâtea chestii, încât nu se simte mare îmbunătățire când face combinații aleatorii... Oricum, ai nevoie de un model nou.

— Noi n-o să ne putem permite unul *niciodată*! O să rămân cu rabla asta veche, mizerabilă și infectă!

Îi trase încă un șut, de data aceasta cu mai multă precizie. Bardul se deplasă înapoi, scârțâind din roțițe.

— Când o să-l capăt pe al meu, spuse Paul, vei putea oricând să vii la mine. Oricum, nu uita de clubul nostru secret.

Niccolo aprobă din cap.

— Auzi, urmă Paul, știi ceva? Hai pân' la mine! Tata are niște cărți despre timpurile vechi. Ar fi bine să le ascultăm – poate că ne mai vin niște idei. Lasă-le vorbă alor tăi – poate rămâi și la cină la mine. Haide!

— Bine.

Ieșind în fugă, Niccolo se izbi fără să vrea de Bard, dar se mulțumi să-și frece locul unde se lovise și-și continuă drumul.

Ledul de activare al Bardului se aprinse. Șocul închisese un circuit și, cu toate că în odaie nu se găsea nimeni, mașinăria începu o poveste.

Totuși, parcă nu avea vocea obișnuită; tonul îi era mai baritonal, ușor răgușit. Dacă l-ar fi ascultat un adult, ar fi fost pe punctul să creadă că glasul acela exprima sentimente reale.

— A fost odată ca niciodată, începu Bardul, un calculator micuț, numit Bard, care trăia singur printre oameni vitregi cu el. Oamenii vitregi îl batjocoreau întruna pe micuțul calculator și râdeau de el, spunându-i că nu era bun de nimic, că era o rablă nefolositoare. Ei îl loveau și-l închideau luni întregi, singur, într-o cameră. În tot acest timp, micuțul calculator și-a păstrat însă curajul. Întotdeauna, el s-a străduit să facă cât mai bine ceea ce i se cerea, îndeplinind toate poruncile. Cu toate

acestea, oamenii vitregi rămâneau cruzi și fără inimă. Într-o bună zi, micuțul calculator a aflat că în lume existau multe, foarte multe calculatoare de tot felul. Unele erau Barzi, la fel ca el, dar altele conduceau fabrici sau ferme. Unele organizau populația de oameni și altele analizau tot felul de date. Multe calculatoare erau foarte puternice și foarte înțelepte, mult mai puternice și mai înțelepte decât oamenii vitregi care erau atât de cruzi cu micuțul calculator. Iar micuțul calculator a înțeles atunci că, treptat, calculatoarele vor deveni mai înțelepte și mai puternice până ce, într-o bună zi... într-o bună zi... într-o bună zi...

Însă probabil că, în cele din urmă, un contact se scurtcircuitase în măruntaiele vechi și uzate ale Bardului, pentru că, stând singur în camera ce se întuneca treptat, el putu doar să șoptească, mereu și mereu:

— Într-o bună zi... într-o bună zi... într-o bună zi...

Chinul autorului

(cu scuzele de rigoare adresate lui W. S. Gilbert)

Intrigi fără număr prin minte ți se-nvârtesc;
Intrigi science fiction, concepute cu bucurie;
Intrigi încăpățânate țeasta ți-o ticsesc,
Până ce te-mping într-o disperată nebunie.

Când te plimbi cu o iubită și ți-e mintea amețită
și n-auzi nimic ce-ți spune;
Sau, în sala de concerte, ești pierdut fără regrete,
neștiind ce note-s bune;
Când șofând a ta mașină, depășești o limuzină
și pe roșu ai intrat,
Iar apoi, zdrang! și zdrang-bang!, ai lovit un Ford Mustang,
iar tu farul l-ai crăpat;
Când șefu' te bate-n spate (după glume nesărate)
și tu clipești ca-n ceață,
Spunând ceva fără rost, de te crede lumea prost,
ori băut de dimineată.
Nu Satan e vinovat că te porți așa ciudat
și că pari ușor ticnit.
Dacă science fiction scrii, este normal ca să fii
de pe fix puțin sărit.
Fiindcă imaginația ta va rămâne surdă, da,
față de rutina zilelor,
Dar Cosmosul minunat în brațe te-a înhățat,
cu splendoarea stelelor.
Pornești c-o navă ionică, care deodată se strică
venind spre planeta noastră.

Echipajul îngrozit vede că s-a rătăcit
în altă galaxie, mult mai vastă.
Nițeluș cam nedumerit despre ce-ar fi de povestit,
invenzi creaturi necunoscute,
Rele și mincinoase, cu dorințe păcătoase
și cu trăsături din cele mai slute.
Protagonistii curajoși îi înfruntă pe acești scârboși,
dar ajung într-o situație delicată,
Căci dușmanii au de gând (după ce-or da de Pământ)
să supună omenirea toată.
Acum trebuie-o scenă tare, cu suspans și încordare,
chiar cu morți și cu răniți.
Pământenii-s numai trei (nu-i poți înmulți de vrei),
iar ceilalți sunt infiniți.
Eroii noștri-s capturați și, după ce-s bine legați,
duși la tiranicii conducători.
„Unde-i Pământul?” ei clamează. Oamenii, însă, îi sfidează
și asta-i încântă pe cititori.

Stai așa – ceva nu-i bine; n-avem deloc eroine?
Măcar una trebuie, negreșit!
Cu suflet bun și curat, dar cu trup de admirat
și nici de haine prea acoperit.
În echipaj este și-o fată, care este capturată.
Dușmanii privesc libidinoși;
Pofta-n priviri le tresare și nu-i lucru de mirare,
căci fata are ochi lunecoși.
Nu insista exagerat cu-acest episod desfrânat;
cititorul se poate-ntreba, cu temei,
De ce niște reptile, dușmane, da! ostile,
ar fi atrase de-ale noastre femei?
Mai bine fata să lege, și apoi, rotind ciomege,
s-amenințe c-o moarte lentă.
Dar ai noștri sunt isteți și ei scapă, măi băieți,
și se-ncinge o luptă violentă.
Pământenii, fiecare, sunt luptători din naștere;
se bat și c-o mână legată la spate.
Tocmai când ajungi aici, se întâmplă ca – ia ghici! –
să revii, amețit, la realitate!

Nu știi ce ți s-a-ntâmpat, nici mașina unde-ai lăsat, cât poate fi ceasul, de ce-ți curge nasul, de ce lumea se holbează și tare se minunează că ai șosete pepite (dar de culori diferite), și decid că-i doar un accident, altfel ești complet dement, uite cum privești – absent, și-așa vei fi peste ani... un milion!

Dar tortura s-a sfârșit și acum ești fericit, hârtia este îmbietoare, cuvintele-ți vin ascultătoare, căci ai mai scris un text science fiction.

Visele sunt sacre

Jesse Weill își ridică privirea de la masa de lucru. Trupul lui bătrân și uscățiv, nasul ascuțit și coroiat, ochii afundați în orbite și adumbriți, ca și surprinzătorul smoc des de păr ca neaua reprezentau simboluri binecunoscute, în anii de când „Vise, Inc.” devenise faimoasă în toată lumea.

— A venit deja băiatul, Joe? Întrebă el.

Joe Dooley era scund și masiv. Un trabuc îi atârna de pe buza inferioară. Îl scoase pentru o clipă din gură și încuviință din cap.

— A venit însoțit de-ai lui. Toți sunt speriați.

— Ești sigur că nu-i o alarmă falsă, Joe? Nu prea am timp de pierdut – Își privi ceasul. La ora două, am o întâlnire cu cineva de la Guvern.

— Sunt absolut sigur, domnule Weill. – Chipul lui Dooley era ilustrația certitudinii, iar fălcile îi tremurau de intensitatea convingerii. – După cum v-am spus, l-am găsit jucând baschet în curtea școlii. Ar fi trebuit să-l vedeți. Era dat dracu'! Când punea mâna pe mingea, propriii lui coechipieri trebuiau să i-o ia, și încă rapid, dar în același timp avea ținuta unei vedete autentice. Înțelegeți ce vreau să spun? Pentru mine, a fost clar imediat.

— Ai stat de vorbă cu el?

— Păi, sigur că da. L-am invitat la un sandwich. Mă știți, doar... – Dooley gesticula cu trabucul și prinse cu cealaltă mână scrumul scuturat. – I-am zis: „Puștiule...”

— Și este bun de Visător?

— I-am zis: „Puștiule, tocmai am venit din Africa și...”

— Bine, își ridică palmele Weill. Mă încred întotdeauna în cuvântul tău. Nu știu cum procedezi, dar când spui că un băiat este un potențial Visător, mizez fără reținere pe intuiția ta. Adu-l încoace!

Băiatul apără, flancat de părinții lui. Dooley trase scaune pentru toți și Weill se ridică, strângându-le mâinile. Surâse spre puști, transformându-și ridurile feței în cute binevoitoare.

— Tommy Slutsky?

Tommy dădu din cap fără să scoată un cuvânt. Avea vreo zece ani și era scund pentru vârsta lui. Părul său negru fusese bine pieptănat și chipul îi era ireal de curat.

— Ești băiat cuminte? urmă Weill.

Mama lui Tommy zâmbi imediat și îi mângâie creștetul capului cu un gest matern, care nu alungă însă expresia neliniștită de pe chipul fiului ei.

— Este foarte cuminte, preciză ea.

Weill ignoră afirmația dubioasă.

— Spune-mi, Tommy..., rosti el și-i întinse o acadea. (Băiatul șovăi, apoi o acceptă.) Tu ai absorbit vreodată Vise?

— De câteva ori, rosti ascuțit puștiul.

Domnul Slutsky își dresă glasul. Avea umeri pătrați și degete groase – tipul de muncitor care, la răstimpuri, spre deruta eugeneticii, procrea un Visător.

— Am închiriat câteva pentru băiat, spuse el, dar dintre cele vechi de tot.

Weill aprobă din cap.

— Ți-au plăcut, Tommy?

— Erau cam naive.

— Îți imaginezi altele mai interesante pentru tine?

Zâmbetul care se lăți peste chipul băiatului îndepărtă o parte din irealitatea părului frumos pieptănat și a obrazilor spălați. Weill continuă cu blândețe:

— N-ai dori să faci un Vis pentru mine?

Tommy păru stânjenit.

— Nu știu dacă pot.

— Nu va fi greu. Este foarte ușor. Joe!

Dooley deplasă un paravan și scoase dinapoia lui un înregistrator de Vise.

Băiatul îl privi ca un uliu.

Weill luă casca și se apropie de băiat.

— Știi ce este aceasta?

— Nu, făcu Tommy, retrăgându-se un pas.

— Este o Gânditoare. Așa o numim noi, fiindcă oamenii gândesc în ea. Ți-o pui pe cap și gândești orice vrei.

— Și apoi... ce se-ntâmplă?

— Absolut nimic. Te simți bine.

— Nu, clătină din cap Tommy, n-aș vrea!

Mama se aplecă grăbită spre el.

— N-o să te doară, Tommy. O să faci ce te roagă domnul acesta.

Glasul femeii devenise apăsător. Tommy se încordă și păru gata să izbucnească în plâns, dar n-o făcu. Weill îi așeză Gânditoarea pe cap.

I-o potrivea cu gesturi line și blânde, apoi îl lăsă timp de aproape o jumătate de minut, fără să spună nimic, pentru ca băiatul să se asigure că nu avea să-i facă nici un rău, să se obișnuiască cu atingerea firisoarelor pe pielea craniului (infiltrându-se atât de ușor, încât nu se simțea aproape nimic), iar după aceea să se acomodeze cu bâzâitul surd al câmpurilor alternante.

— Acum, vrei să gândești pentru noi? îl întrebă.

— Despre ce să gândesc?

Din fața băiatului se distingeau doar nasul și gura.

— Despre orice dorești. Ce ți-ar plăcea cel mai mult să faci după ce termini orele de școală?

Tommy se gândi o clipă, apoi răspunse cu glas surescitat:

— Să merg cu stratojetul.

— Perfect! Suie-te atunci într-un jet, care decolează chiar acum.

Făcu un semn discret către Dooley, care cuplă captatorul în circuit.

Weill înregistră numai cinci minute, după care îi ceru lui Dooley să-i conducă pe băiat și pe mama lui în anticameră. Tommy părea uluit de cele întâmplate, dar în perfectă stare.

— Ei bine, domnule Slutsky, începem Weill, dacă testul băiatului dumneavoastră se dovedește promițător, vom fi bucuroși să vă plătim anual cinci sute de dolari, până la terminarea liceului. În schimbul acestei sume, vă vom solicita să-l lăsați câte o oră săptămânal, după-amiaza, la școala noastră specială.

— Trebuie să semnez vreun act? întrebă răgușit Slutsky.

— Evident. Este vorba despre un acord legal.

— Ei bine, nu știu ce să vă răspund. Am auzit că Visătorii sunt destul de rari...

— Așa este, sunt foarte rari. Însă fiul dumneavoastră, domnule Slutsky, nu este deocamdată un Visător, și s-ar putea să nu devină niciodată. Cinci sute de dolari pe an reprezintă un risc din partea noastră, ceea ce nu este valabil și în cazul dumneavoastră. Este posibil ca, după ce termină liceul, să constatăm că nu este un Visător – totuși, dumneavoastră nu veți pierde nimic. Dimpotrivă, veți fi câștigat vreo patru mii de dolari. Dacă, însă, el *este* un Visător, atunci își va asigura o existență lipsită de griji, iar dumneavoastră veți fi în câștig de două ori.

— Va avea nevoie de o instruire specială, nu-i așa?

— Exact, una extrem de intensivă. Totuși, în această privință nu trebuie să vă faceți griji. După ce va termina liceul, va petrece doi ani

alături de noi și va ajunge la dezvoltarea necesară. Aveți încredere în mine!

— Îi garantați instruirea specială?

Weill, care, după ce împinsese o hârtie spre Slutsky, se apucase să deșurubeze capacul unui stilou, lăsă stiloul jos și chicoti.

— Să garantez? Nul! Cum pot garanta asta, câtă vreme nu avem siguranța că fiul dumneavoastră este cu adevărat talentat? Totuși, cei cinci sute de dolari anual rămân definitiv ai dumneavoastră.

Slutsky căzu pe gânduri, apoi clătină din cap.

— Vă spun sincer, domnule Weill, după ce omul dumneavoastră a aranjat această întâlnire, am telefonat la „SuperGând”. Mi s-a spus că ei garantează instruirea.

— Domnule Slutsky, oftă Weill, nu-mi place să-mi denigrez concurența! Dacă ei au spus că garantează școlarizarea, înseamnă că așa vor face, însă nici un fel de instruire nu poate transforma un băiat într-un Visător, dacă talentul nu există din capul locului. Dacă vor lua un băiat obișnuit, lipsit de talent, și-l vor supune instruirii speciale, îl vor distruge. Vă pot garanta că el n-o să ajungă niciodată un Visător, dar, din păcate, n-o să ajungă nici o ființă normală. Nu vă jucați cu viitorul fiului dumneavoastră! Noi, „Vise, Inc.”, vom fi cinstiți cu dumneavoastră. Dacă puștiul poate deveni un Visător, o să-l ajutăm. Dacă nu poate, vi-l vom aduce înapoi, fără să-l fi afectat în nici un fel, și vă vom spune: „Dați-l la o școală de meserii”. În felul acesta, el va fi sănătos și întreg. Vă spun, domnule Slutsky, am fii, fiice și nepoți, așa că știu despre ce vorbesc – n-aș îngădui ca unul dintre ei să fie împins spre Visare, dacă nu-i pregătit pentru așa ceva. Nici chiar pentru un milion de dolari.

Slutsky se șterse la gură cu dosul palmei și întinse mâna spre stilou.

— Despre ce-i vorba în contract?

— Este o simplă opțiune. Vă plătim o sută de dolari, bani peșin, chiar acum. Fără nici o obligație din partea dumneavoastră. Vom studia Visul băiatului. Dacă ni se pare promițător, vă vom anunța și vom încheia contractul de cinci sute de dolari pe an. Lăsați-vă pe mâinile noastre, domnule Slutsky, și nu vă faceți griji! N-o să vă pară rău!

Slutsky semnă.

Weill introduse hârtia în fanta de îndosariere și îi întinse bărbatului un plic.

Peste alte cinci minute, rămas singur, Weill își puse captatorul pe cap și absorbi cu atenție Visul băiatului. Era o tipică fantezie juvenilă. Persoana întâi se găsea la comenzile avionului, care arăta ca un hibrid de imagini desprinse din thriller-ele video ce continuau să fie vizionate

de aceia care nu aveau timpul, dorința sau banii necesari pentru cilindrii de Visat.

După ce își scoase captatorul, îl zări pe Dooley privindu-l.

— Ei bine, domnule Weill, ce credeți? se interesă acesta, cu un aer posesiv.

— S-ar putea, Joe, s-ar putea... Deține calitățile generale și, pentru un băiat de zece ani lipsit de cea mai elementară instruire, pare promițător. Când avionul a trecut printr-un nor, am încercat senzația distinctă a unei perne, plus izul de cearșafuri curate – a fost un detaliu plăcut. Putem începe cu el.

— Bu-u-un!

— Dar, îți repet, Joe, este necesar să-i descoperim de la vârste și mai fragede! La urma urmelor, de ce nu? Într-o bună zi, fiecare copil va fi testat imediat după naștere. În mod sigur, va fi descoperită o diferență cerebrală. După aceea, îi vom putea separa imediat pe Visători.

— La naiba, domnule Weill! făcu Dooley cu o expresie jignită. Atunci ce se va întâmpla cu slujba mea?

— Deocamdată, n-ai de ce să-ți faci griji! răsese Weill. Nu se va întâmpla în decursul vieții noastre, în nici un caz al vieții mele. Vom depinde încă mulți ani de descoperitori ca tine. Tu continuă să urmărești terenurile de joacă și străzile – mâna descărnată a lui Weill strânse ușor, aprobator, umărul celuilalt – și mai găsește câțiva Hillary și Janow, iar atunci „SuperGând“ nu ne va prinde niciodată din urmă. Acum, du-te! Vreau să prânzesc, după care mă așteaptă întâlnirea cu omul Guvernului. Șefii, Joe, șefii clipi el cu subînțeles.

* * *

La ora două, Weill se întâlnește cu un tânăr cu obraji rumeni, cu ochelari și păr nisipiu, care trăda încordarea specifică unui om aflat în misiune. Pe cartea lui de vizită scria: „John J. Byrne, Funcționar în Ministerul Artelor și Științelor“.

— Bună ziua, domnule Byrne, îl salută Weill. Cu ce vă pot fi de folos?

— Putem vorbi neauziți aici? întrebă funcționarul cu un bariton neașteptat.

— Eu așa cred.

— Atunci, dacă nu vă deranjează, aș dori să absorbți asta.

Byrne scoase un cilindru micuț, cu aspect uzat, pe care-l ținu între degetul mare și cel arătător.

Weill îl luă, îl cântări în mână, îl răsuci pe toate părțile și comentă, cu un surâs larg, care-i descoperi dantura:

— Nu pare produsul lui „Vise, Inc.“.

— Nu, nu cred că este, totuși doresc să-l absorbți. Vă sugerez, însă, să reglați oprirea automată la un minut.

— Doar atât poate fi suportat?

Weill așază înregistratorul pe masă și introduse cilindrul în compartimentul de decaptare. După aceea, îl scoase, îi șterse ambele capete cu batista și încercă din nou.

— Contactul este imperfect, comentă el. O treabă de amatori...

Își puse casca pentru decaptare și potrive contactele de pe tâmpile, apoi reglă oprirea automată. Se lăsă pe spate, încrucișă degetele pe piept și începu să absoarbă.

Curând, degetele îi deveniră rigide și încheștară materialul hainei. După ce oprirea automată îi decuplă absorbirea, își scoase decaptatorul, părând vag iritat.

— Vulgar, rosti el. Am noroc că sunt în vârstă și că asemenea lucruri nu mă mai deranjează.

— Nu este piesa cea mai obscenă pe care o deținem, spuse sec Byrne. Vă atrag însă atenția că moda a prins și a luat amploare.

— Vise pornografice! ridică din umeri Weill. Bănuiesc că este o consecință logică.

— Logică sau nu, reprezintă un pericol extrem pentru moralitatea națiunii!

— „Moralitatea“, repetă Weill, poate suporta și mai mult decât atât. De-a lungul istoriei omului, eroticismul a circulat în toate mediile, sub o formă sau alta.

— Nu și în felul acesta, domnule. O stimulare directă, între minți, are un impact mult mai mare decât revistele sau filmele porno. Acelea trebuie filtrate de simțuri, și astfel se pierde o parte din efectul final.

Weill nu dispunea de argumente pentru a-l contrazice.

— Bine, și ce doriți să fac eu?

— Ați putea să-mi sugerați o posibilă sursă pentru acest cilindru?

— Domnule Byrne, nu sunt polițist!

— Nu, nu, nu vă cer să lucrați în locul nostru. Ministerul este pe deplin capabil să-și desfășoare propriile investigații. Doream să vă întreb dacă ne-ați putea ajuta, bizuindu-vă pe cunoștințele dumneavoastră. Ați afirmat că nu compania dumneavoastră a produs această mizerie. Dar cine a făcut-o?

— Sunt sigur că nu poate fi vorba despre unul dintre distribuitorii cu reputație. Realizarea este mult prea grosolană.

— Poate că asta s-a și intenționat.

— În plus, nu aparține unui Visător profesionist.

— Sunteți sigur, domnul Weill? Oare Visătorii n-ar putea face așa ceva... pentru niște bănuți neimpozabili, sau poate chiar din amuzament?

— Ba da, ar putea. Totuși, în cazul de față, nu este vorba despre așa ceva. Visul nu are substraturi. Este bidimensional. Evident, un asemenea Vis nu necesită substraturi.

— Ce înțelegeți prin „substraturi“?

Weill chicoti amuzat.

— Nu sunteți un utilizator de Vise?

Byrne se strădui să adopte o expresie de superioritate morală, fără să reușească pe de-a întregul, și mormăi:

— Prefer muzica.

— Nimic rău în asta, spuse Weill cu un aer îngăduitor, dar îmi va fi nițeluș mai dificil să vă explic ce-i cu substraturile. Nici chiar absorbitorii de Vise n-ar fi capabili să ofere o explicație, dacă i-am întreba. Totuși, ei ar sesiza că un Vis n-a fost bun — dacă substraturile lipsesc —, deși n-ar putea explica motivul. Uitați despre ce-i vorba: atunci când un Visător experimentat creează o fantezie, el nu gândește o poveste, așa cum se întâmpla în televiziunea de pe timpuri, sau în cărțile-filme. El realizează o suită de episoade, iar fiecare dintre ele are mai multe înțelesuri. Dacă le-ați studia cu atenție, ați descoperi, probabil, cinci-șase înțelesuri. Dacă absorbiți Visul în mod obișnuit, este posibil să nu le remarcați, însă, la un studiu mai atent, ele ies la iveală. Credeți-mă, echipa mea de psihologi petrece multe ore ocupându-se numai de acest fenomen. Toate substraturile, toate înțelesurile diferite, se contopesc într-o masă de emoții dirijate. Fără ele, totul ar fi plat, insipid. De pildă, azi-dimineață am testat un băiat. Un puști de zece ani, cu posibilități reale. Pentru el, un nor nu este doar nor, ci și o pernă. Mult mai valoroasă este o senzație dublă decât una simplă. Evident, băiatul dispune de un talent rudimentar. Dar atunci când își va încheia educația, el va fi instruit și disciplinat. Va fi supus unei imense game de senzații. Va acumula experiență. Va studia și va analiza Vise celebre, devenite clasice ale genului. Va învăța cum să-și controleze și să-și direcționeze gândurile, deși, vreau să mă credeți, eu am susținut întotdeauna că improvizațiile unui bun Visător sunt...

Weill se opri brusc, apoi continuă pe un ton mult mai sobru:

— N-ar trebui să mă înflăcărez... Ceea ce încerc să vă spun este că fiecare Visător profesionist deține propriile lui substraturi, pe care nu le poate camufla. Pentru un specialist, acest lucru echivalează cu o semnătură. Iar eu, domnule Byrne, cunosc toate semnăturile. Ei bine, porcăria aceasta pe care mi-ați adus-o nu are nici un substrat. A fost

realizată de un om obișnuit. Da, poate că respectivul posedă ceva talent, dar de fapt, aidoma mie și dumneavoastră, nu poate gândi.

Byrne se înroși la față.

— Domnule Weill, oamenii pot gândi chiar dacă nu creează Vise.

— Of, of! dădu din mână Weill. Nu fiți supărat pe vorbele unui bătrân! Nu m-am referit la gândire în sensul de proces rațional, ci la gândirea de tip Vis. Fiți atenți: toată lumea poate să viseze, într-un fel sau altul, așa cum toată lumea poate să... alerge, de exemplu. Dar putem noi doi să alergăm o mie cinci sute de metri în mai puțin de patru minute? Putem conversa, dar suntem oratori precum Ciceró? De pildă, când mă gândesc la o friptură, mă gândesc la cuvântul respectiv. Poate că-mi imaginez, pentru o clipă, o friptură pe o farfurie. Poate că dumneavoastră posedați o capacitate de vizualizare mai bună și vedeți și crusta ei, sucul fripturii, garnitura de cartofi și altele. Dar un *Visător*... El o vede, o miroase și o gustă, nu numai pe ea, ci și totul din jur – fumul de mangal dinspre grătar, senzația de mulțumire din stomac, felul în care o taie cuțitul și o sută de alte detalii, simultan. Foarte senzual! Foarte, foarte senzual! Noi doi n-o putem face.

— Perfect, aprobă Byrne, deci nu aparține unui Visător profesionist. Oricum, am aflat ceva. – Puse cilindrul în buzunarul interior al sacoului și adăugă: – Sper că vom beneficia de întreaga dumneavoastră cooperare, pentru a pune capăt acestei afaceri.

— Absolut, domnule Byrne! Din toată inima...

— Sper să reușim. Nu sunt cel mai în măsură să spun ce se va face, dar așa ceva – se bătu cu palma peste locul unde se afla cilindrul – îi va determina pe mulți să militeze mai acerb pentru impunerea unei cenzuri cu adevărat stricte asupra Viselor.

Se sculă și întinse mâna:

— La revedere, domnule Weill!

— La revedere, domnule Byrne! Eu sper să iasă cum este mai bine.

* * *

Francis Belanger dădu buzna în biroul lui Weill, afișând obișnuita lui agitație nervoasă, cu părul roșcovan zburlit și fața strălucind de îngrijorare și de transpirație. Se opri, însă, brusc, zărind albeața strălucitoare a părului lui Weill; bătrânul stătea cu capul pe birou, sprijinit cu fruntea pe braț.

Belanger înghiți un nod.

— Șefu'?

Weill înălță capul.

- Tu ești, Frank?
- Ce s-a-ntâmplat, șefu'? Ești bolnav?
- Sunt destul de bătrân ca să fiu și bolnav, dar mă țin pe picioare. Mă mai împleticesc, dar mă țin pe picioare. Ce s-a întâmplat?
- A fost pe la noi un tip de la guvern.
- Ce voia?
- Ne-a amenințat cu cenzura. A adus o mostră din ceea ce se vinde pe sub mână. Chestii ieftine, pentru burlaci.
- Singurul necaz e că moralitatea constituie un pretext excelent! Vor ataca din toate direcțiile. Și, s-o recunoaștem, Frank, suntem vulnerabili...
- *Noi?* Produsele noastre sunt curate: aventuri și dragoste, fără excese.
- Weill își răsfrânse buza inferioară și-și încreți fruntea.
- Fie vorba între noi, Frank, *fără excese*? Depinde de unghiul din care privești lucrurile. Amândoi știm că fiecare Vis are propriile conotații freudiene. N-o poți nega!
- Nici vorbă, dar numai dacă le *cauți*. Dacă ești psihiatru...
- Și dacă ești un om obișnuit... Observatorul obișnuit habar n-are că ele există, și poate că nici măcar n-ar putea deosebi un simbol falic de un surogat matern, chiar dacă i-am atrage atenția. Cu toate acestea, subconștientul lui știe. Tocmai conotațiile fac ca multe Vise să fie înțelese.
- Bine, și atunci ce crezi că va face guvernul? O să șteargă partea subconștientă?
- Asta-i problema. Nu știi ce va face. Avem însă publicul de partea noastră. Mă bizui pe faptul că își iubește Visele și că nu va renunța la ele. Până una alta, de ce ai venit? Vrei să discutăm despre ceva, nu?
- Belanger aruncă un obiect pe masă și-și vârî poalele cămășii în pantaloni. Weill desfăcu învelitoarea din plastic viu colorat și scoase un cilindru. La un capăt al acestuia, cu litere înflorite, de un albastru-pastel, era gravat *Cucerirea Himalaiei*. Purta emblema „SuperGând”.
- Produsul concurenței, rosti Weill apăsând și strâmbă din buze. Încă n-a ieșit pe piață. De unde ai făcut rost de el?
- Este mai puțin important. Doream să-l absorb.
- Azi, toată lumea vrea să absorb Vise! suspină Weill. Sper că nu-i ceva obscen.
- Are simbolurile tale freudiene, îl înțepă Belanger. Crevase înguste între piscuri muntoase... Sper să nu te deranjez!

— Sunt un om în vârstă. Lucrurile astea au încetat să mă mai deranjeze de mulți ani, dar chestia cealaltă a fost atât de prost făcută încât m-a dat peste cap. Nu-i nimic, ia să vedem ce-i aici!

Din nou, înregistratorul. Din nou, decaptatorul pe tâmpile. De data aceasta, Weill rămase nemișcat vreme de peste cincisprezece minute, timp în care Belanger termină două țigări.

După ce Weill își scoase casca și clipi, alungând Visul, Belanger întrebă curios:

— Ce zici, șefu'?

— Nu-i pentru mine! se încruntă Weill. Este repetitiv. Cu asemenea concurență, „Vise, Inc.“ nu trebuie deocamdată să-și facă griji.

— Aici greșești, șefu'. „SuperGând“ o să câștige exact cu chestii d-astea. Trebuie să facem ceva.

— Frank...

— Ascultă-mă! Țasta-i viitorul.

— Țasta? – Weill privi spre cilindru cu o neîncredere pe jumătate amuzată. – Este neprofesionist și repetitiv. Substraturile sunt lipsite de subtilitate. Zăpada are un iz distinct de șerbet de lămâie. Frank, cine naiba mai asociază zăpada șerbetului de lămâie în ziua de azi? Pe vremuri, da! Acum vreo douăzeci de ani, poate, când Lyman Harrison a creat *Simfonii de nea* și a dat lovitura în statele sudice. Piscuri de șerbet și acadea, pârtii de ciocolată... Era comedie bufă, Frank. În ziua de azi, nu mai ține așa ceva!

— Șefu', vorbi Belanger, am impresia că nu mai ești la curent cu situația. Hai să ți-o spun direct. Când ai început afacerea cu Visele, când ai achiziționat patentele fundamentale și ai început să le produci, Visele erau apanajul bogaților. Piața era mică și individualizată. Îți puteai permite să produci Vise extrem de specializate și să le vinzi cu prețuri mari.

— Știu, încuviință Weill, și n-am renunțat la direcția respectivă. În același timp, însă, am început afacerea cu închirierile pentru marele public.

— Este adevărat, totuși nu-i suficient. Sigur că da, Visele noastre dețin subtilitate și, de aceea, pot fi folosite de multe ori. Chiar și a zecea oară, tot descoperi alte amănunte, tot simți satisfacții noi. Dar câți oameni sunt cunoscători? Încă ceva! Produsele noastre sunt extrem de individualizate. Ele sunt exclusiv la Persoana Întâi.

— Și?

— Ei bine, „SuperGând“ deschide săli de Visat. Au inaugurat deja una, cu trei sute de cabine, în Nashville. Intri, te așezi în cabina ta, îți pui decaptatorul și capeți Visul. Toți din cabine au același Vis.

— Am auzit de chestia asta, Frank, și să știi că s-a mai încercat și înainte. Atunci n-a avut succes, și n-o să aibă nici acum. Vrei să știi de ce? În primul rând, fiindcă Visele sunt sacre, intime. Dorești ca vecinul tău să știe ce anume Visezi? În al doilea rând, într-o sală de Visat, Visele trebuie să înceapă la ore fixe, nu? Așadar, utilizatorul nu Visează atunci când dorește el, ci când îl programează directorul sălii. În sfârșit, un Vis care place cuiva poate să nu placă altuia. Îți garantez că, în cele trei sute de cabine, vor exista o sută cincizeci de oameni nemulțumiți. Iar dacă sunt nemulțumiți, asta înseamnă că nu vor reveni.

Fără grabă, Belanger își suflecă mânecile și-și deschide gulerul cămășii.

— Șefu', rosti el, vorbești în dodii! Ce-mi faci mie teorie că nu vor avea succes? *Au succes*. Azi am aflat că „SuperGând” construiește o sală de o mie de cabine în St. Louis. Oamenii se pot obișnui cu Visatul public, dacă toți din sală au același Vis. De asemenea, dacă este ieftin și atractiv, se pot obișnui și cu necesitatea respectării unei ore fixe de începere. La naiba, șefu', asta-i o chestie de sociologie! Gândește-te: un băiat și o fată merg la sala de Visat și absorb o chestie romântică și ieftină, plină de substraturi stereotipe și situații banale, dar ies de acolo cu ochi scânteietori. Au avut același Vis, împreună. Au încercat aceleași sentimentalisme. Sunt *pe aceeași lungime de undă*, șefu'! Poți face prinsoare că vor reveni la sala de Visat și că vor fi însoțiți și de prietenii lor...

— Și dacă nu le place Visul?

— Țasta-i chestial! Țasta-i miezul întregii afaceri. Trebuie să le placă! Dacă oferi „specialități Hillary”, cu substraturi la substraturile substraturilor, cu întorsături neașteptate la nivelul al treilea de percepere, cu modificări ingenioase ale semnificației – sau cu toate celelalte lucruri cu care ne mândrim noi –, păi, evident, nu-i vei mulțumi pe toți. Visele specializate se adresează unor gusturi specializate. Pe de altă parte, „SuperGând” produce chestii simple, la Persoana a Treia, astfel ca ambele sexe să fie mulțumite simultan. De felul celei pe care tocmai ai absorbit-o. Simplu, repetitiv, obișnuit. Ei tind spre cel mai mare divizor comun. De acord, este posibil ca nimeni să nu cadă pe spate în fața lor, dar, în tot cazul, nimeni nu le va detesta.

Weill rămase tăcut multă vreme, sub privirea lui Belanger. În cele din urmă, rosti:

— Frank, eu am demarat afacerea bazându-mă pe calitate și nu intenționez să renunț la ea. Poate că ai dreptate. Poate că viitorul aparține sălilor de Visat. În cazul acesta, vom deschide și noi un lanț de săli, dar vom utiliza produse de calitate. Poate că „SuperGând” îl

subestimează pe omul mediu. S-o luăm încetisor, fără să ne lăsăm cuprinși de panică. Întreaga mea strategie se bazează pe teoria că întotdeauna va exista o piață pentru calitate. Uneori, băiete, vei fi surprins cât de mare este această piață!

— Șefu'...

Bâzâitul intercomului îl întrerupse pe Belanger.

— Ce s-a întâmplat, Ruth? întrebă Weill.

— A venit domnul Hillary, răsună glasul secretarei, și dorește să vă vorbească numaidecât. Spune că este ceva important.

— Hillary? repetă surprins Weill. Ruth, așteaptă cinci minute, apoi spune-i să intre. Se întoarse după aceea spre Belanger: E clar că azi nu-i cea mai bună zi a mea. Locul unui Visător este la el acasă, cu Gânditoarea lui. Iar Hillary este Visătorul nostru cel mai bun, deci cu atât mai mult ar trebui să fie acasă. Ce crezi că s-o fi întâmplat cu el?

Gândindu-se în continuare la „SuperGând” și la sălile de Visat, Belanger replică scurt:

— Cheamă-l înăuntru și vezi despre ce-i vorba.

— Mai lasă-l un minut! la zi – cum a fost ultimul lui Vis? Încă nu l-am încercat pe cel trimis săptămâna trecută.

Belanger reveni cu picioarele pe pământ și strâmbă din nas.

— Nu prea grozav!

— De ce?

— Obositor. Prea smucit. Știi bine că n-am nimic împotriva unor tranziții bruște, pentru realism, totuși sunt necesare și anumite conexiuni, chiar dacă doar la un nivel mai profund.

— Este complet ratat?

— Nici un Vis al lui Hillary nu-i *complet* ratat. A avut însă nevoie de foarte mult montaj. Am mai tăiat din el și am introdus niște scene pe care ni le trimisese în alte ocazii. Înțelegi, ca un fel de interludii. Nu-i de nota zece, dar merge...

— I-ai spus toate astea și lui?

— Crezi că-s nebun, șefu'? Crezi c-o să-i fac observație unui Visător?

În clipa aceea, ușa se deschise și drăguța secretară a lui Weill îl introduse în birou pe Sherman Hillary.

* * *

La vârsta de treizeci și unu de ani, Hillary putea fi imediat recunoscut ca Visător. Deși nu purta ochelari, ochii lui aveau privirea nefocalizată a unui individ care fie că are nevoie să meargă la oculist, fie că se

concentrează arareori asupra lumii înconjurătoare. De înălțime mijlocie, era slab și avea păr negru și lung, bărbie îngustă, ten palid și o căutătură îngrijorată.

— Bună ziua, domnule Weill, murmură el, apoi îl salută pe Belanger cu un gest stingher din cap.

— Sherman, băiete, exclamă voios Weill, ce bine arăți! Ce s-a întâmplat? Nu-ți iese vreun Vis? Ești neliniștit din cauza lui? Haide, ia loc, ia loc!

Visătorul se așează pe marginea scaunului, cu picioarele strâns lipite, gata parcă să execute instantaneu un posibil ordin de „dreptil”.

— Domnule Weill, spuse el, am venit să vă spun că demisionez...

— Demisionezi?

— Nu mai doresc să Visez, domnule Weill.

Dintr-o dată, chipul lui Weill îmbătrâni parcă și mai mult.

— De ce, Sherman?

Buzele Visătorului tresăriră, apoi rostiră:

— Pentru că nu mai *trăiesc*, domnule Weill! Totul trece pe lângă mine. La început, nu era chiar așa de rău. Dimpotrivă, mă relaxa. Visam seriile, în week-end-uri... În tot cazul, când aveam chef. Iar când n-aveam chef, nu Visam. Dar acum, domnule Weill, am ajuns un profesionist hârșit. Îmi spuneți că sunt unul dintre cei mai buni din domeniu, iar domeniul așteaptă de la mine să inventez noi subtilități și modificări ale ideilor vechi... cum ar fi zborurile, ori scenetele de transformări.

— Și te întrece cineva la ele, Sherman?! exclamă Weill. Visul tău cu dirijarea orchestrei se vinde la fel de bine și după zece ani.

— Domnule Weill, vreau să vă spun că mi-a ajuns! Nu mai am timp pentru mine. Nu mai ies din casă, îmi neglijez soția, iar pentru fetița mea sunt un străin. Săptămâna trecută, am fost la o petrecere – Sarah m-a silit – și nu-mi mai amintesc absolut nimic din ceea ce s-a petrecut acolo. Sarah mi-a spus că am stat întreaga seară pe canapea, privind în gol și fredonând ceva. Mi-a spus că toți s-au holbat la mine. Ea a plâns toată noaptea. Am obosit, domnule Weill! Doresc să redevin o ființă normală și să trăiesc în lumea normală. I-am promis c-o să demisionez și o voi face, așa că am venit să vă spun la revedere...

Hillary se sculă în picioare și întinse mâna cu un gest stângaci. Weill i-o îndepărtă cu blândețe.

— Dacă vrei să demisionezi, Sherman, perfect! Totuși, fă-i unui bătrân o favoare și lasă-mă să-ți explic ceva.

— N-o să mă răzgândesc!

— Nici nu încerc să te determin să te răzgândești. Vreau doar să-ți explic ceva. Sunt în vârstă și lucrez în domeniul acesta încă dinainte de

a te fi născut tu, așa că-mi place să vorbesc despre el. Acceptă-mă așa cum sunt, Sherman. Poți?

Hillary se așeză din nou. Își mușca buza inferioară, și totodată își inspecta morocănos unghiile.

— Știi tu ce este un Visător, Sherman? Începu Weill. Știi ce-nseamnă el pentru oamenii obișnuiți? Știi ce-nseamnă să fii ca mine, ca Frank Belanger, ca soția ta – Sarah? Să ai o minte handicapată, care nu-și poate imagina, care nu poate crea gânduri? Oamenii ca mine, oamenii obișnuiți, doresc să evadeze, din când în când, din viața aceasta, dar nu pot. Au nevoie de ajutor. Pe vremuri, demult, existau cărți, piese de teatru, radio, filme, televiziune. Toate ne ofereau ficțiuni, dar nu asta era important, ci faptul că, pentru o scurtă perioadă de timp, propria noastră imaginație era stimulată. Ne puteam gândi la prințese superbe sau la amanți chipeși. Puteam fi frumoși, inteligenți, puternici, capabili – tot ceea ce, în realitate, nu suntem. Dar, întotdeauna, trecerea Visului de la cel care-l imaginase la cei care-l absorbau nu era perfectă. Într-un mod sau altul, ea trebuia transpusă în cuvinte. Era posibil ca până și cel mai bun Visător din lume să n-o poată transpune în cuvinte. De exemplu, cel mai bun scriitor din lume putea să exprime numai o părticică infimă din Visele lui. Înțelegi? Acum, însă, prin captarea Viselor, oricine poate să Viseze. Tu și alți câțiva ca tine asigurați Visele acelea în mod direct și precis. Ele trec din mintea voastră în mințile noastre, păstrându-și forța. De fiecare dată când Visezi, o faci pentru o sută de milioane de oameni. Visezi simultan o sută de milioane de Vise. Țasta este un lucru deosebit, băiete! Tu oferi acelor oameni posibilitatea de a întrezări ceva pe care ei nu l-ar fi obținut niciodată prin propriile lor puteri.

— Eu mi-am făcut partea! mormăi Hillary. — Se sculă, cu o mișcare de disperare. — Am terminat! Nu-mi pasă ce spuneți. Iar dacă doriți să mă dați în judecată pentru încălcarea contractului, n-aveți decât! Nu-mi pasă!

— Să te dau în judecată? repetă Weill, ridicându-se și el. Ruth, se adresă spre intercom, adu, te rog, contractul nostru cu domnul Hillary.

Rămase în așteptare, tăcut, la fel ca Hillary și Belanger. Zâmbi gânditor, iar degetele lui îngălbenite răpăiră încetișor pe tăblia mesei.

Secretara intră cu contractul. Weill îl luă, i-l arătă lui Hillary și spuse:

— Sherman, băiete, dacă nu mai dorești să fii alături de mine, n-ar fi corect să te silesc!

Apoi, înainte ca Belanger să fi schițat, îngrozit, gestul de a-l opri, rupse hârtia în patru și o aruncă în coșul de incinerare.

— Asta a fost!

Mâna lui Hillary tășni, prinzând-o pe cea a lui Weill.

— Vă mulțumesc, domnule Weill! rosti el cu glas înecat de sinceritate. Întotdeauna m-ați tratat foarte bine și vă sunt recunoscător! Îmi pare rău că a trebuit să fie așa!

— Nu-i nimic, băiete, nu-i nimic.

Cu ochii pe jumătate în lacrimi, Sherman Hillary părăsi biroul, continuând să bolborosească mulțumiri.

* * *

— Pentru numele lui Dumnezeu, șefu', de ce ai făcut asta? întrebă zăpăcit Belanger. Nu-ți dai seama? Se va duce direct la „SuperGând”. Ni l-au furat!

— Greșești, îl opri bătrânul, ridicând o mână. Te înșeli total! Îl cunosc pe băiatul ăsta și pot să-ți spun că nu-i stă în caracter să facă așa ceva. În plus, adăugă el sec, Ruth este o secretară bună și știe ce să-mi aducă, atunci când îi cer contractul unui Visător. A fost doar una dintre copii. Originalul a rămas tot în seiful nostru. Doamne, ce zi am avut! A trebuit să mă cert cu un tată, ca să mă lase să mizez pe un nou talent, cu o oficialitate, ca să evit cenzura, cu tine, ca să te opresc din adoptarea unei strategii falimentare, și acum cu Visătorul meu cel mai bun, ca să-l împiedic să demisioneze! Pe tată, probabil că l-am convins. Pe cel de la Guvern și pe tine... nu știu. Poate că da, poate că nu. Dar cel puțin în privința lui Hillary, sunt sigur. O să se-ntoarcă.

— De unde știi?

Weill surâse larg, încrețindu-și obrajii într-o rețea de cute fine.

— Frank, băiete, tu te pricepi să montezi Vise și consideri că stăpânești toate aparatele și sculele respective! Lasă-mă să-ți spun ceva. Cele mai importante aparate din domeniul ăsta sunt Visătorii înșiși. Pe ei trebuie să-i înțelegi în primul rând, iar eu îi înțeleg. Fii atent la ce-ți spun! În tinerețea mea – pe atunci nu existau Vise –, am cunoscut un scenarist de televiziune. El mi se confesa cu amărăciune, spunându-mi că toate persoanele pe care le cunoștea, aflând cu ce se ocupa, îl întrebau invariabil: „De unde-ți vin toate ideile astea extraordinare?” Realmente, oamenii nu știau. Pentru ei, era o imposibilitate să inventeze măcar o singură idee. Ce le putea răspunde amicul meu? Îmi povestea mie și mă întreba: „Le-aș fi putut spune că nu știu? Când mă duc la culcare, nu pot să adorm din cauza ideilor care-mi dansează prin minte. Când mă bărbieresc, mă tai. Când discut, îmi pierd șirul ideilor. Când șofez, îmi risc viața. Totdeauna, din aceeași cauză – ideile, situațiile, dialogurile care mi se rotesc și mi se învâlburează prin cap. Nu-ți pot spune de unde răsar ele. Poate că tu mi-ai putea spune cum de *nu-ți*

vin idei... astfel, aş beneficia şi eu de puţină pace“. Vezi, Frank, aşa stă treaba. *Tu* poţi înceta în orice clipă să mai lucrezi aici. Acelaşi lucru este valabil şi pentru mine. Este o slujbă, iar nu viaţa noastră! Dar nu la fel stau lucrurile în cazul lui Hillary. Oriunde se va duce, orice ar face, el va continua să Viseze. Atâta timp cât trăieşte, el trebuie să gândească – iar cât timp gândeşte, trebuie să Viseze. Noi nu-l ţinem prizonier, contractul nostru nu reprezintă o barieră impenetrabilă pentru el. Propria lui minte îl ţine prizonier, Frank! De aceea, se va întoarce. Altceva, ce ar putea face?

— Dacă ai dreptate, ridică din umeri Belanger, să ştii că-mi pare rău pentru el.

Weill încuviinţă cu tristeţe.

— Mie îmi pare rău pentru toţi! De-a lungul anilor, am aflat un lucru. Pentru ei, viaţa înseamnă să-î facă fericiţi pe oameni. Dar pe *alţi* oameni...

SFÂRŞIT

**ÎN ADÂNCURILE UNIVERSULUI...
ÎN CARE IMPREVIZIBILUL ESTE
UN FAPT COTIDIAN...
ȘI UN PERICOL PERMANENT**

**O antologie de 15 povestiri inedite în limba română,
din vasta creație a lui Isaac Asimov**

**De la prezentarea captivantă a posibilităților teribile
ale unei mașini care poate examina trecutul, până la
schița-avertisment ce relatează prima filmare
superlentă a unei explozii nucleare, fiecare povestire
conține ingredientul vital science fiction-ului
convingător: o serie de evenimente perfect credibile, pe
care numai Isaac Asimov le-ar fi putut realiza.**

Editura Teora
Lei 19.000

